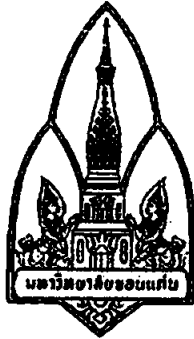
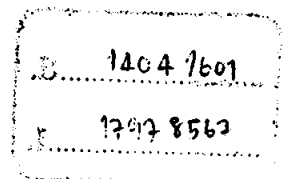

ได้รับอนุมัตินทาการ

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
GUIDELINES FOR DEVELOPMENT CULTURAL TOURISM
IN MUANG DISTRICT, ROIET PROVINCE

นางสาวสาธิตา แสนคำ

วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2555

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

นางสาวสาธิตา แสนคำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2555

**GUIDELINES FOR DEVELOPMENT CULTURAL TOURISM
IN MUANG DISTRICT, ROIET PROVINCE**

MISS SATHIMA SAENKHAM

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ADMINISTRATION
IN TOURISM MANAGEMENT
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY**

2012

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
หลักสูตร
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว

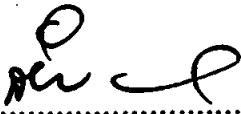
ชื่อวิทยานิพนธ์: แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นางสาวสาธิตา แสนคำ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	รศ.ดร. นิตินล	ฤตะ โชติ	ประธานกรรมการ
	ศศ.ดร. นवलฉวี	แสงชัย	กรรมการ
	ดร. สุกสันต์	สุทธิพิศาล	กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นवलฉวี แสงชัย)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ลำปาง แม่นมาคย์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

.....
(รองศาสตราจารย์ นันทนา สามารต)
คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

สารนิพนธ์. 2555. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขต อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ
การท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวลฉวี แสงชัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมไปถึง
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการเก็บข้อมูล
จากแบบสัมภาษณ์เจาะลึก จำนวน 11 คน จากการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 25 คน และ
จากแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 คน ผลการวิจัยดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการอธิบายข้อมูล พบว่า ความพึงพอใจต่อสภาพการ
ท่องเที่ยวที่มีระดับมากที่สุด คือด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ความคิดเห็นต่อปัญหาการท่องเที่ยวที่มี
ระดับมากที่สุด คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว สิ่งที่ต้องการให้มีการพัฒนา คือ ควรมีการปรับปรุง
แก้ไขในเรื่องการจัดกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยว

ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด
เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว
ด้านการเข้าถึง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ดมีสภาพที่สามารถ
พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้เพื่อให้เป็นที่ยุ้จักและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว
ให้เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ดมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ดเมื่อ
พิจารณาจากองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว ด้านการ
เข้าถึง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่าอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ดมีปัญหาที่จะต้องแก้ไขและ
พัฒนา คือมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ค่อนข้างน้อยและไม่ต่อเนื่อง

ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด ตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยว 3 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว
ด้านการเข้าถึงและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ดควรมีการ โฆษณา
ประชาสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้นและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

Sathima Saenkham. 2012. Guidelines for Development Cultural Tourism in Muang District, Roi-et Province. Master of Business Administration Thesis in Tourism Management, Graduate School, Khon Kaen University.

Thesis Advisor: Asst. Prof. Dr. Nuanchawee Sangchai

ABSTRACT

The purpose of this study was to analyze the current surrounding, problems, as well as guidelines for developing cultural tourism of Muang District, Roi-Et. The data were collected by in-depth interviews (n = 11), group discussion (n = 25), and questionnaires for Thai tourists visiting cultural attractions in the area of Muang District, Roi-Et Province (n = 400).

The results from analyzing descriptive statistics including percentage, mean, standard deviation, showed that the most satisfaction towards such surrounding was accessibility to facilities while visitor attractions seemed to be the most problematic factor. Moreover, various activities within the tourist attractions should be developed and well-promoted.

The results from analyzing cultural tourism surrounding in Muang District of Roi-Et, using three-dimensional tourism factors (attractions, accessibility, facilities), revealed that the Muang District of Roi-Et has such potential surrounding to be developed as cultural tourist attraction in order to be well-known and attractive to bring in more visitors.

The results from analyzing cultural tourism problems in Muang District of Roi-Et, using three-dimensional tourism factors (attractions, accessibility, facilities), revealed that the Muang District of Roi-Et has problems with inadequate and discontinuous advertising and that should be developed.

The results from analyzing guidelines for developing cultural tourism in Muang District of Roi-Et, using three-dimensional tourism factors (attractions, accessibility, facilities), also revealed that the Muang District of Roi-Et should increase advertising campaigns as well as promote continuous advertising.

งานวิทยานิพนธ์นี้ขอมอบส่วนดีให้บุคลากรและคณาจารย์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องมาจากความกรุณาอย่างยิ่งของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นวลฉวี แสงชัย ที่ได้ดูแลให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือในทุกขั้นตอนของการทำวิจัยและที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ การอบรมสั่งสอนที่ตลอดมาด้วยความรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมาไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. นิติพล ภูตะ โขติ ที่กรุณาให้คำแนะนำและกรุณาเสียสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร. สุกสันต์ สุทธิพิศาล ที่กรุณาให้คำแนะนำและกรุณาเสียสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวทุกท่านที่สั่งสอนและให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการศึกษาและการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดและกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่เสียสละในการให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามสำหรับการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อสานิต แสนคำ คุณแม่ปิยะดา จันทร์รังษี นายสุพัฒนา ศรีบุตรดี นางสาวภัทรารวรรณ โขธาจันทร์ นางสาวณัฐชา โขธาจันทร์ นางกัญฉวีธรรมา สงครินทร์ ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่ในการศึกษาและเป็นแรงบันดาลใจตลอดมา ที่สำคัญอย่างยิ่งเหนือสิ่งอื่นใด คือ คำอบรมสั่งสอนและให้แต่สิ่งที่ดีที่สุดตลอดมา

ทำสุดขอขอบคุณ นางสาวเปรมปริดา ทองลา นางสาวศิริวรรณ คำหนองภู ตลอดคนผู้ที่มีส่วนสนับสนุนทุกท่านที่ช่วยให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สาธิตา แสนคำ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
คำอุทิศ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
3. สมมติฐานการวิจัย	3
4. ขอบเขตของการวิจัย	4
5. นิยามศัพท์เฉพาะ	5
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	9
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	14
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา	21
4. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของจังหวัดร้อยเอ็ด	27
5. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด	32
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
7. บริบทพื้นที่ของอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	61
1. ประชากร	61
2. กลุ่มตัวอย่าง	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
4. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	70
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	73
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
1. ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	77
2. ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์	90
3. ตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลการจัดประชุมกลุ่มย่อย	105
4. ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน	116
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	121
1. สรุปผลการศึกษาการวิจัย	122
2. อภิปรายผล	130
3. ข้อเสนอแนะ	138
เอกสารอ้างอิง	141
ภาคผนวก	147
ภาคผนวก ก กำหนดการประชุมกลุ่มย่อย	149
ภาคผนวก ข แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์	153
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	167
ภาคผนวก ง รูปภาพการสัมภาษณ์และประชุมกลุ่มย่อย	181
ภาคผนวก จ - หนังสือขอความอนุเคราะห์ - รายชื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล - รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เจาะลึกและรายชื่อผู้ร่วม ประชุมกลุ่มย่อย	185
ภาคผนวก ฉ แบบประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม	191
ประวัติผู้เขียน	259

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม 29
ตารางที่ 2.2	กลยุทธ์ภายใต้ศักยภาพการพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด 30
ตารางที่ 2.3	แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ของจังหวัดร้อยเอ็ด (พ.ศ. 2554 – 2556) 33
ตารางที่ 2.4	ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด (พ.ศ. 2554 – 2556) 34
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ 78
ตารางที่ 4.2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม อายุ 78
ตารางที่ 4.3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม สถานภาพ 79
ตารางที่ 4.4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม อาชีพ 79
ตารางที่ 4.5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 80
ตารางที่ 4.6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ระดับการศึกษา 80
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพของการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว 81
ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพของการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว 82
ตารางที่ 4.9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพของการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 83
ตารางที่ 4.10	ภาพรวม ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพของการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 84

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 4.11	ระดับ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขต อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว	85
ตารางที่ 4.12	ระดับ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขต อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	86
ตารางที่ 4.13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขต อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	87
ตารางที่ 4.14	สรุป ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขต อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	88
ตารางที่ 4.15	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็น ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแนวทางทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	88
ตารางที่ 4.16	การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ในการจัดประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2	109
ตารางที่ 4.17	แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขต อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	112
ตารางที่ 4.18	การวิเคราะห์ เพศของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	116
ตารางที่ 4.19	การวิเคราะห์ อายุของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	117

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.20 การวิเคราะห์ สถานภาพของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด	117
ตารางที่ 4.21 การวิเคราะห์ รายได้ของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด	118
ตารางที่ 4.22 การวิเคราะห์ อาชีพของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด	119
ตารางที่ 4.23 การวิเคราะห์ การศึกษาของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด	119

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ภาพที่ 2.1 แผนที่ตัวอำเภอเมืองร้อยเอ็ด	45
ภาพที่ 2.2 แผนที่ท้องที่เขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด	46
ภาพที่ 2.3 วัดบูรพาภิราม	53
ภาพที่ 2.4 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด	54
ภาพที่ 2.5 วัดกลางมิ่งเมือง	56
ภาพที่ 2.6 วัดบึงปลาญชัย	57

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจของโลก เป็นที่ยอมรับกันว่าเกือบจะทุกประเทศในโลกนี้ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้เจริญเติบโตจนกลายเป็นอุตสาหกรรมหลักในระบบการค้าระหว่างประเทศอย่างรวดเร็วจากรายงานข้อมูลขององค์การการท่องเที่ยวโลก UNWTO World Tourism Barometer ในเดือนเมษายน 2554 สรุปว่าสถานการณ์การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ในปี 2553 มีการฟื้นตัวอย่างเข้มแข็ง แม้ว่าจะมีความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจคงอยู่ในบางตลาด พร้อมกับการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติและปัญหาความวุ่นวายทางการเมืองและสังคมในบางประเทศ โดยมีนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศจำนวนทั้งสิ้น 940 ล้านคน อัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.6 อัตราการเติบโตที่กลับมาขยายตัวหลังจากที่จำนวนการเดินทางนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศได้หดตัวลงในปี 2552 ในอัตราร้อยละ 3.8 จากการได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจโลกอย่างรุนแรงที่สุดครั้งนั้น ในปี 2553 ประเทศที่เป็นจุดหมายปลายทางทั่วโลกจึงมีจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศปรับเปลี่ยนเพิ่มขึ้นมาจนสามารถชดเชยความสูญเสียที่เพิ่งผ่านพ้น อย่างไรก็ตามการฟื้นตัวของประเทศต่างๆ ก็มีความเร็วแตกต่างกัน โดยเริ่มต้นฟื้นตัวจากการขับเคลื่อนของประเทศเขตเศรษฐกิจเกิดใหม่ จากสรุปผลสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้าประเทศไทยของปี 2553 มีจำนวน 15.93 ล้านคน อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น 12.63 สามารถสร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ประมาณ 592,794.09 ล้านบาท อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 16.18 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าประเทศไทยมีระยะเวลาพำนักโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 9.12 วัน มีการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อวันต่อคน อยู่ที่ 4,078.67 บาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.68 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาจากปัจจัยขับเคลื่อนที่ดีต่อเนื่องจากครึ่งหลังของปี 2553 ต่อเนื่องไปยังช่วงต้นปี 2554 โดยในเดือนมกราคม 2554 ยังมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 11.62 นอกจากนี้ สถานการณ์การเมืองไทยยังอยู่ในความสงบและภาวะเศรษฐกิจทั่วโลกกำลังมีการฟื้นตัวดีขึ้น จึงคาดว่านักท่องเที่ยวตลาดต่างประเทศน่าจะมีการขยายตัวได้คึกคักแนวโน้มสถานการณ์ท่องเที่ยวปกติ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2553)

ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบผสม ซึ่งเป็นระบบที่ประเทศต่างๆ ทั่วโลกนิยมใช้กันเป็นส่วนใหญ่ในปัจจุบัน คือ รัฐสามารถเข้าไปมีส่วนในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศได้ในหลายๆ ส่วน แต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นของเอกชน มีการแข่งขันกันในการผลิต

และการขบวนการระบบการค้าเสรี เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การบริการ และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ โดยการส่งออกสินค้าทางการเกษตรยังคงทำรายได้สูงสุด ให้กับประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แม้รายได้จากภาคอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวจะมีความสำคัญมากขึ้นในระยะหลังก็ตาม รัฐบาลก็ยังมุ่งเน้นและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการเกษตรเป็นหลัก โดยมีข้าวเป็นผลผลิตและสินค้าที่สำคัญที่สุด ปัจจุบัน The Guinness Book of World Records ได้บันทึก ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกข้าวเป็นอันดับ 1 ของโลก ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งของโลกที่มีทรัพยากรท่องเที่ยวอยู่หลากหลายประเภทตั้งแต่ความงามหรือความโดดเด่นของธรรมชาติ ทั้งทางบกและชายฝั่งทะเลความวิจิตรของศิลปะและความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ไปจนถึงวิถีชีวิตชุมชนชนบทในภูมิภาคต่างๆ ประกอบกับความเป็นคนไทยที่มีจิตใจโอบอ้อม เอื้อเฟื้อ และเป็นมิตร จึงทำให้ประเทศไทย มีภาพลักษณ์โดยรวมเป็นที่ชื่นชอบและกล่าวถึงของชาวโลก มาเป็นเวลายาวนาน นับแต่มีการแต่งตั้งองค์การการท่องเที่ยว (อศท.) เมื่อปี 2503 โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดจากธุรกิจท่องเที่ยวภาคเอกชน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศก็เจริญเติบโตมากขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้สามารถยืนยันได้จาก สำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการนั้น สถิติในปี พ.ศ. 2547 ระบุว่า มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยในเวลา 1 ปี เป็นจำนวนถึง 11.65 ล้านคน โดยร้อยละ 56.52 เป็นนักท่องเที่ยวจากประเทศในเขตเอเชียตะวันออก และอาเซียน (เป็นชาวมาเลเซียมากที่สุดถึงร้อยละ 11.97) จากประเทศในทวีปยุโรปร้อยละ 24.29 และจากทวีปอเมริกาเหนือและใต้รวมกันร้อยละ 7.02 และในปี 2551 มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้น นำรายได้เข้าประเทศจำนวน 574,521 ล้านบาท เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจ ในภาพรวมของประเทศ ลดการเสียดุลทางการค้า ส่งผลถึงการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เกิดการกระจายรายได้สู่ภาคส่วนสู่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจ้างงานประชาชนในท้องถิ่น ยกกระดับคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ การท่องเที่ยวจึงนับเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นรากฐานทางเศรษฐกิจของสังคมไทยในปัจจุบัน และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศได้ ด้วยการชักชวนชาวต่างชาติให้เข้ามาลงทุนทำธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2553)

จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีโอกาสด้านการพัฒนาศักยภาพของการท่องเที่ยวได้อย่างมาก เพราะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งยังเป็นแหล่งวัฒนธรรมที่เก่าแก่ มีความแตกต่างและหลากหลายทางวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน ซึ่งสามารถเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวได้ และยังสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนชนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ อีกทั้งคนตรี พิธีกรรม และศิลปะอีกมากมาย

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่ เป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าและยังเป็นปัจจัยที่ดึงดูด การท่องเที่ยวที่สำคัญ และสามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวและช่วยการส่งเสริม การท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด มีมากมาย เช่น วัดสระทอง วัดบูรพาภิราม วัดกลางมิ่งเมือง วัดบึงพลาญชัย พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ด ฯลฯ และยังมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีกมากมายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสถานที่เหล่านี้ยังเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยว นักศึกษาประชาชน และชุมชนท้องถิ่น และพร้อมที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในลักษณะการมีส่วนร่วม ของชุมชนท้องถิ่น ในอนาคตต่อไป แหล่งท่องเที่ยวที่กล่าวมานั้น น่าจะเป็น แหล่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวทาง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ดี แต่ในปัจจุบันสถานที่ท่องเที่ยวบางที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ยังไม่ค่อยได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากนัก ดังนั้นจึงควรพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ให้มีศักยภาพ เพิ่มขึ้นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยว เพิ่มมากขึ้น

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ดเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับแก่นักท่องเที่ยว มากยิ่งขึ้นและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงสร้าง ความคุ้มค่าแก่นักท่องเที่ยว โดยการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวรวมทั้งก่อให้เกิด รายได้แก่ชุมชนและแนะแนวทางในการพัฒนาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยว ค่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- 2.2 เพื่อศึกษาปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- 2.3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

3. สมมติฐานการวิจัย

- 3.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ การศึกษา ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่การศึกษาเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ 1) วัดบูรพาภิราม 2) วัดกลางมิ่งเมือง 3) วัดบึงพลาญชัย 4) พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด เท่านั้น

4.2 ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มการศึกษาจากประชากรดังต่อไปนี้

4.2.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว) คือ

- 1) พระครูสอนโรงเรียนปริยัติธรรม วัดเทพเจ้าอาวาสวัดบูรพาภิราม
- 2) เจ้าอาวาสวัดกลางมิ่งเมือง
- 3) พระครูสอนโรงเรียนปริยัติธรรม วัดเทพเจ้าอาวาสวัดบึงพลาญชัย
- 4) ประธานชุมชนพระอารามหลวง (วัดบูรพาภิราม)
- 5) รองประธานชุมชนพระอารามหลวง (วัดกลางมิ่งเมือง)
- 6) ประธานชุมชนวัดบึงพลาญชัย
- 7) หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด

4.2.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หน่วยงานของรัฐบาล คือ

- 1) วัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด
- 2) ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคมเทศบาลเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- 3) ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด
- 4) เลขานุการนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

4.2.3 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หน่วยงานของเอกชน (ผู้ที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยว) คือ

- 1) ผู้ประกอบการธุรกิจด้านโรงแรมที่พักในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- 2) ผู้ประกอบการธุรกิจด้านร้านอาหาร ภัตตาคาร ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- 3) ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการนำเที่ยว หรือตัวแทนบริษัททัวร์ภายในอำเภอเมือง

จังหวัดร้อยเอ็ด

- 4) ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการขนส่งภายในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

4.2.4 บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว คือ

- 1) คณะกรรมการชุมชนพระอารามหลวง
- 2) คณะกรรมการชุมชนวัดบึง

- 3) คณะกรรมการชุมชนพิพิธภัณฑ์
- 4) หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
- 5) นักพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

4.2.5 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว เข็มชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งได้แก่ วัดบูรพาภิราม วัดกลางมิ่งเมือง วัดบึงพลาญชัย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด แต่เนื่องจากอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและไม่มีการสำรวจจำนวนนักท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ดังนั้น เพื่อให้ผลการวิจัยเกิดความน่าเชื่อถือผู้วิจัยจึง ได้เข้าถึงข้อมูลจากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดร้อยเอ็ด ในปี พ.ศ. 2553 ทั้งสิ้นจำนวน 220, 448 คน สำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2553 (กรมการท่องเที่ยว, 2553)

4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้วิจัยทำการศึกษาจากองค์ประกอบของการท่องเที่ยวใน 3 ด้าน ดังนี้ (บุญเลิศ จิตต์วัฒนา, 2548)

- 4.3.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจ
- 4.3.2 ด้านการเข้าถึง
- 4.3.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

4.4 ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาประมาณ 10 เดือน ระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2554 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2555

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหา ความรู้และมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมด้านต่างๆ ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ในขณะที่เดียวกันก็ได้รับความเพลิดเพลินจากการท่องเที่ยว การได้สัมผัส การได้เรียนรู้ ชื่นชมถึง เอกลักษณ์ของวัฒนธรรมอันงดงามและ โคเค่นของชุมชนที่ไม่เหมือนใคร อันได้แก่ เทศกาลงาน ประเพณีต่างๆ กิจกรรมชุมชน ความเชื่อ วิถีชีวิต การบริโภคอาหารพื้นเมือง กิจกรรมการละเล่น พื้นบ้านของชาวเมืองร้อยเอ็ด อีกทั้งยังได้รับความรู้ทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถานอันเป็นที่นับถือของชุมชน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในการวิจัยครั้งนี้ ครอบคลุมถึง 3 ด้านดังนี้

5.1.1 สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่ทำให้ นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อหาความรู้หรือประสบการณ์ และชื่นชมความงดงามของวัฒนธรรมที่ไม่เหมือนใครของชุมชนอำเภอเมืองร้อยเอ็ด อัน ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี งานเทศกาล ความเชื่อ วิถีชีวิต สถาปัตยกรรม ศิลปะ ศาสนสถาน โบราณสถาน โบราณวัตถุ การบริโภคอาหารพื้นเมือง การละเล่นพื้นบ้านและกิจกรรมชุมชน

5.1.2 การเข้าถึง หมายถึง การคมนาคมขนส่ง ถนนหนทาง ตลอดจนปัจจัยอื่นๆ ที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวในการเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

5.1.3 สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย ในการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเมืองร้อยเอ็ด อัน ได้แก่ ร้านอาหาร สถานที่พักแรม โรงแรม ร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ข้อมูลทางการท่องเที่ยว ขานพาหนะที่ช่วยในการเดินทาง เป็นต้น

5.2 การพัฒนาการท่องเที่ยว (Tourism of development) หมายถึง ความพยายามที่จะ ทำให้พื้นที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มากที่สุดทั้งนี้ต้องไม่กระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในแหล่งท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นมา

5.3 สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural conditions) หมายถึง เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่เป็นอยู่จริง ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว 2) การเข้าถึง 3) สิ่งอำนวยความสะดวก

5.4 ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural issues) หมายถึง อุปสรรคหรือ ข้อขัดข้องที่มีผลกระทบ ต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว 2) การเข้าถึง 3) สิ่งอำนวยความสะดวก

5.5 นักท่องเที่ยว (Tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่ง ได้แก่ วัดบูรพาภิราม วัดกลางมิ่งเมือง วัดบึงปลาอุบ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด

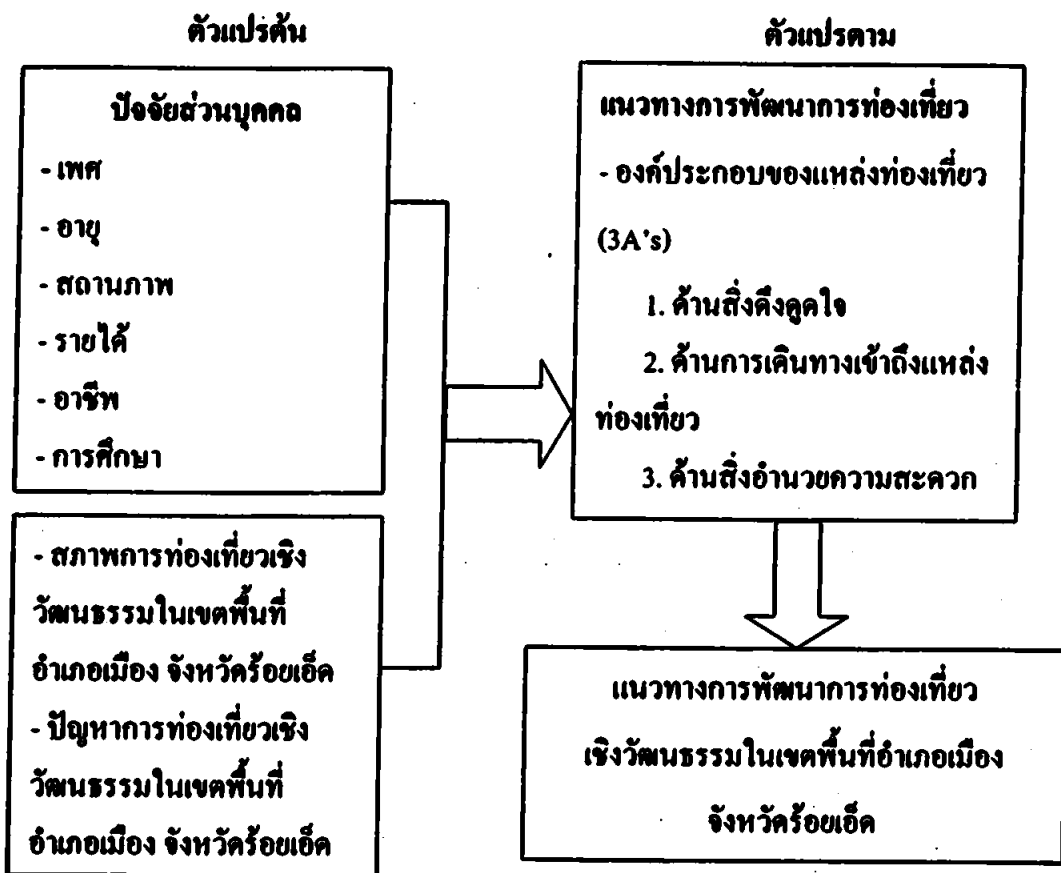
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 ทราบถึงสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- 6.2 ทราบถึงปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- 6.3 ทราบถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

6.4 ผลการศึกษาสามารถนำไปพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด และสถานที่ท่องเที่ยวที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้

7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด งานวิจัยนี้จึงดำเนินการตามกรอบการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกขงุมิ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหัวข้อที่ทำการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา
4. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของจังหวัดร้อยเอ็ด
5. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด
6. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. บริบทพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

ปรีชา แดงโรจน์ (2544) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากงานประจำ

ไพฑูรย์ และวิลาสวงศ์ พงศบุตร (2540) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปเยือนยังสถานที่ต่างถิ่นซึ่งไม่ใช่เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้นๆ และเป็น การเดินทางไปเยือนเป็นการชั่วคราวโดยมิใช่เพื่อเป็นการประกอบอาชีพหารายได้แต่อย่างใด

สงศรี วงษ์เวช (2545) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การออกจากที่พักชั่วคราว ทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เยี่ยมญาติ หรือวัตถุประสงค์อื่นๆ ด้วยความสมัครใจ ให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความเครียดในยามว่าง หรือเมื่อเวลาที่ต้องการพักผ่อนพร้อมทั้งการท่องเที่ยวยังให้ความรู้และประสบการณ์จากการเดินทางอีกด้วยแต่มิใช่ การเดินทางเพื่อประกอบอาชีพและตั้งถิ่นฐานเป็นการถาวร

จุฬารักษ์ จินดาประเสริฐ (2549) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง เป็นการเดินทาง เพื่อพักผ่อนหย่อนใจโดยความสมัครใจ โดยไม่มีหน้าที่การงานเข้ามาเกี่ยวข้องตลอดการเดินทาง การเดินทางนั้นจะต้องอยู่ต่างถิ่นจากที่อยู่อาศัย

ฉลองศรี ทิมลสมพงศ์ (2546) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจและเป็นการเดินทางที่มีเงื่อนไข 3 ประการ คือ

- 1) เดินทางจากที่อยู่ปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
- 2) เดินทางด้วยความสมัครใจ
- 3) เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ได้ที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

ฐิรชญา มณีเนตร (2552) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของมนุษย์จากสถานที่ใดสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง หรือการเดินทางจากถิ่นพำนักที่อาศัยไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจไปและเป็นการเดินทางด้วยเหตุผลของการท่องเที่ยวมิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ เช่นการเดินทางเพื่อการพักผ่อน การเดินทางเพื่อไปชม การแข่งขันกีฬา (อาทิ การแข่งขันกีฬา ซีเกมส์ โอลิมปิกเป็นต้น) การเดินทางเพื่อการศึกษา การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา (ธุรกิจ) การเดินทางเพื่อเยี่ยมชมอนุสรณ์ที่นั้งหรือเพื่อน การเดินทางเพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เป็นต้น

สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว (2552) กล่าวว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปเยือนยังสถานที่ต่างถิ่น ซึ่งมีไว้เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้น และเป็นการเยือนชั่วคราวโดยมิใช่เพื่อเป็นการประกอบอาชีพ หารายได้ องค์การสหประชาชาติ (United Nation) ในคราวประชุมว่าด้วยการเดินทางและการท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อ พ.ศ. 2506 ได้ให้คำนิยามของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ คือ

- 1) ต้องเดินทางจากที่อยู่ปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
- 2) ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมชม และด้วยความสมัครใจ
- 3) ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง โดยเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ต้องมีไว้เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ

อาทิตย์ ศิริธร (2541) โดยทั่วไปการท่องเที่ยว หมายถึง การที่ผู้คนหรือประชาชนได้ไปเยี่ยมชมยังสถานที่หนึ่งเพื่อการเที่ยวชมเมือง เพื่อเยี่ยมชมญาติและเพื่อน ไปพักผ่อนวันหยุดรวมไปถึงบุคคลที่เดินทางไปร่วมประชุมทางวิชาการ ทางการเมืองหรือการประชุมทางธุรกิจ หรือเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ทางธุรกิจ ตลอดจนการเดินทางไปศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญหรือไปทำการศึกษาวิจัย โดยผู้ที่มาเยือนสามารถใช้บริการคมนาคมขนส่งได้ทุกรูปแบบ

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากสถานที่ใดสถานที่หนึ่งหรือจากที่อยู่ปกติไปยังอีกสถานที่หนึ่งเป็นการชั่วคราว ด้วยความสมัครใจ และเป็นการเดินทางด้วย

เหตุผลของการท่องเที่ยวมิใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการเดินทางเพื่อการศึกษา การกีฬา เข็มเขื่อนญาติพี่น้องหรือ เพื่อน ธุรกิจ

1.2 ความหมายของนักท่องเที่ยว

สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว (2552) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยว ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยวการท่องเที่ยวก็เกิดขึ้นไม่ได้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งออกเป็นนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว ดังนี้

1) นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่สถานที่อันมิใช่ที่พำนักถาวรของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป (มีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน) แต่ไม่เกิน 90 วัน เป็นการเดินทางโดยสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใช่การประกอบอาชีพหรือหารายได้ ทั้งนี้ผู้โดยสารมาทางเรือสำราญทางทะเลแล้วไม่พักค้างคืนบนฝั่งไม่นับเป็นการท่องเที่ยวซึ่งจำแนกเป็น

- นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ หรือนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (Foreign Tourist or International Tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย

- นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourists) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทยในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง อาจจะเป็นคนไทยหรือคนต่างชาตินักที่อาศัยพำนักถาวรอยู่ในประเทศไทยก็ได้ และมีการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นอันมิใช่จังหวัดที่มีถิ่นที่อยู่ หรือที่พำนักถาวรนั้น

2) นักทัศนาจร หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่สถานที่อันมิใช่ที่พำนักถาวรของตนเอง ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวในระยะเวลาสั้นๆ ไม่ถึง 24 ชั่วโมง (ไม่ได้ค้างคืน) และเดินทางไปโดยสมัครใจด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีใช่การประกอบอาชีพหรือหารายได้ ทั้งนี้ผู้ที่โดยสารเรือสำราญทางทะเลที่ค้างพักแรมในเรือสำราญจะถูกนับว่าเป็นนักทัศนาจรซึ่งจำแนกเป็น

- นักทัศนาจรชาวต่างประเทศ (Foreign Excursionists) หมายถึง นักทัศนาจรชาวต่างประเทศที่เดินทางมาจากต่างประเทศมาท่องเที่ยวในประเทศไทย

- นักทัศนาจรภายในประเทศ (Domestic Excursionists) หมายถึง นักทัศนาจรที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทย ซึ่งอาจเป็นคนไทยหรือคนต่างชาตินักที่มีถิ่นฐานอยู่หรือที่พำนักถาวรอยู่ในประเทศไทย หรือในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งก็ได้ เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นอันมิใช่จังหวัดที่มีถิ่นที่อยู่หรือที่พำนักถาวร

3) ผู้มาเยือน หมายถึง ผู้ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยโดยจะจำแนกเป็นนักท่องเที่ยวหรือเป็นนักทัศนาจรก็ได้ตามแต่จะตรงกับคุณสมบัติหรือนิยามในข้อใด

รัฐฉะเชิงเทรา (2552) กล่าวว่า นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางจากถิ่นพำนักที่อาศัยไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวเป็นเวลาอย่างน้อย 24 ชั่วโมงขึ้นไป ด้วยความสมัครใจ และมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางที่แตกต่างกัน แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ที่จุดหมายปลายทาง นักท่องเที่ยวถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยวซึ่งองค์การการท่องเที่ยวโลกได้ให้ความหมายของนักท่องเที่ยว โดยเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกใช้คำว่า “ผู้มาเยือน” (Visitors) และแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ไว้ดังต่อไปนี้

1) นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้มาเยือนและพักอยู่ในประเทศอย่างน้อย 1 คืน หรือตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป โดยใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ (Local accommodation) เช่น นักท่องเที่ยวที่มาอยู่กับครอบครัว

2) นักทัศนาจร หมายถึง นักทัศนาจรผู้มาเยือนที่ไม่พักค้างคืน เดินทางมาเยือนเป็นการชั่วคราว น้อยกว่า 24 ชั่วโมง หรือไม่ใช่สถานที่พักแรมในประเทศนั้นๆ เช่น ผู้ที่มาขึ้นเรือสำราญ (Cruise) และพักค้างบนเรือ เป็นต้น

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางจากภูมิลำเนาเดิมไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราว อย่างน้อย 1 คืน หรือ 24 ชั่วโมงขึ้นไป แต่ไม่เกิน 90 วัน ด้วยความสมัครใจ และวัตถุประสงค์ในการเดินทางไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ และสำหรับผู้เดินทางจากภูมิลำเนาเดิมไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ในระยะเวลาสั้นๆ ไม่ถึง 24 ชั่วโมง โดยไม่มีการพักค้างคืน ด้วยความสมัครใจและวัตถุประสงค์ในการเดินทางไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

1.3 องค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวว่า ควรมีองค์ประกอบหลักอย่างน้อย 3 ประการ หรือ 3A's ดังต่อไปนี้ คือ

1) ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ควรมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่งในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งสิ่งดึงดูดใจการท่องเที่ยวในแต่ละที่ย่อมแตกต่างกันออกไปตามประเภททรัพยากรท่องเที่ยว โดยแต่ละกลุ่มจะมีความสนใจในสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรท่องเที่ยวแต่ละประเภทแตกต่างกันไป เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งอาจจะสนใจความงามของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติก็ควรไปเที่ยวภูเขาหรือน้ำตก หรือนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มที่สนใจด้านศิลปวัฒนธรรมก็ต้องไปเที่ยวเยี่ยมชมวิถีชีวิตของชาวบ้าน ชาวเขา เป็นต้น

2) ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางขนส่งเข้าถึง (Accessibility) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ควรมีเส้นทางหรือเครือข่ายการคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ ตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกัน ระหว่างทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งกับอีก

ทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งในบริเวณใกล้เคียง อีกทั้งต้องมีที่จอดรถหรือสถานีรถไฟ หรือท่าเรือ หรือท่าอากาศยาน เพื่อให้ธุรกิจการขนส่ง สามารถนำนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวยังทรัพยากรท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

3) ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังทรัพยากรท่องเที่ยว นั้นให้ได้รับความสะดวกสบาย และความประทับใจ ทำให้นักท่องเที่ยวอยากอยู่ท่องเที่ยวนานวันขึ้น ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว หมายถึง สรรพสิ่ง ที่รองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย โดยปกติสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเหล่านี้ รัฐบาลจะเป็นผู้จัดหาและพัฒนาเพื่อบริการแก่ประชาชนของตนเอง แล้วถือเป็นผลพลอยได้ใน การให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ซึ่งได้แก่

- 1) ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจในการเดินทางไปท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
- 2) ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางขนส่งเข้าถึงอย่างสะดวกสบายและเส้นทางสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงได้
- 3) ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวให้ได้รับความสะดวกสบาย และความประทับใจในการเดินทางท่องเที่ยวสูงสุด

1.4 วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว

สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว (2552) กล่าวไว้ว่า จุดมุ่งหมายของการเดินทางสำหรับจุดมุ่งหมายของการเดินทาง เพื่อการท่องเที่ยวต้องมีไว้เพื่อประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำแต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างต่อไปนี้

1) การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่เรียกว่า (Leisure Tour) มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพักผ่อนในวันหยุด กระจายหาความสนุกสนาน บันเทิง รวมถึงการไปเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ ชมการแสดง การเล่นหรือการแข่งขันกีฬา และนันทนาการ

2) การท่องเที่ยวทำเพื่อธุรกิจ เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Business Tour หรือ Business Travel หรือ Professional Travel ซึ่งเป็นการเดินทางของนักธุรกิจ โดยมีกิจกรรมด้านธุรกิจเป็นจุดมุ่งหมายหลัก เช่น การเดินทางไปร่วมประชุม สัมมนา เจรจาทธุรกิจ ในขณะเดียวกัน ก็อาจมีการพักผ่อนหย่อนใจเป็นส่วนประกอบด้วยก็ได้ ในประเทศอุตสาหกรรมรายได้จากการท่องเที่ยว

ประเภทนี้มีอยู่สูงมากเพราะนักท่องเที่ยวประเภทนี้เดินทางตลอดทั้งปีไม่ขึ้นอยู่กับฤดูกาลทั้งเป็นผู้ที่สามารถเสียค่าใช้จ่ายสูงได้

3) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของใจ เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Incentive Tour ซึ่งมักจัดให้แก่พนักงานและลูกค้าของบริษัทและหน่วยงานต่างๆ หรือผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่บริษัทและหน่วยงานนั้นๆ การเดินทางอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อธุรกิจรวมอยู่ด้วยก็ได้ เช่น จัดให้ไปชมโรงงานผลิตสินค้า หรือไปประชุมสัมมนา มีการสังสรรค์เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์

4) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Meeting Convention & Exhibition Tour โดยนักท่องเที่ยวมีจุดประสงค์เพื่อไปเข้าร่วมประชุมสัมมนา หรือไปชมการแสดงสินค้า การจัดนิทรรศการในโอกาสต่างๆ

5) การท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษเฉพาะกลุ่ม เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า Special Interest Group Tour คือจัดขึ้นเป็นพิเศษสำหรับกลุ่มที่มีความสนใจในเรื่องใดโดยเฉพาะ เช่นการเดินทางไปชมการแข่งขันกีฬา หรือเล่นกีฬาบางชนิด การเที่ยวชมธรรมชาติและดูสัตว์ป่า การเที่ยวถ้ำ การดำน้ำดูปะการังและสัตว์น้ำ การชมโบราณสถาน

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยวที่ขวนั้นนักท่องเที่ยวแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายของการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกันออกไป แต่ทั้งนี้วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว คือ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.1 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท พระราชวัง วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิถีการดำรงชีวิต ศิลปะทุกแขนง และสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย ผู้ท่องเที่ยวจะได้รับทราบประวัติความเป็นมา ความเชื่อ มุมมอง ความคิด ความศรัทธา ความนิยมของบุคคลในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบันผ่านสิ่งเหล่านี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2549)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2545) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรม คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สร้างเพื่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม วัฒนธรรมจึงมีความหมายครอบคลุมแบบแผนการดำเนินชีวิตทุกแง่มุม พิจารณาจากทัศนะของการยังชีพแล้ว อาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมเป็นคั่งอุปกรณ์ที่มนุษย์ใช้ปรับตัวเพื่อความอยู่รอด เห็นได้ชัดจากกรณี

ของผู้ที่ค้ำจุนทั้งพหุวัฒนธรรมชาติเป็นหลัก เช่น สังคมของผู้หาของป่าล่าสัตว์ที่ได้คิดค้นและทำเครื่องใช้ไม้สอยเพื่อจัดหาปัจจัยสี่เป็นพื้นฐานแห่งชีวิต ตามนัยนี้วัฒนธรรมจึงเป็นภูมิปัญญาที่คนรุ่นลูกรุ่นหลานได้สืบทอดต่อมาจากรพบุรุษ การเรียนรู้มักเริ่มต้นอย่างไม่เป็นทางการ โดยผ่านประเพณีจากคำบอกเล่าประเภทนิทาน คำานาน ตลอดจนการอบรมสั่งสอนและการเลียนแบบอย่าง การกระทำของคนในครอบครัวและวงศวาน ส่วนการเข้ารับการศึกษาในระบบวิชาชีพและความรู้ต่างๆ จากผู้รู้และสถาบันเป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมอย่างเป็นทางการ ดังนั้น ในปัจจุบันได้มีการนำสิ่งที่เรียกว่า วัฒนธรรม มาใช้ประโยชน์ในเชิงการท่องเที่ยว จึงกลายเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ชูเกียรติ นพเกตุ (2542) ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ว่า การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่างๆ และศึกษาชีวิต ความเป็นอยู่ในแง่มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา เช่น ชมโบราณสถาน ศิลปะ หรือการแสดงต่างๆ เป็นต้น

พงศธร เกษสำลี (2543) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ว่า “วัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ โบราณวัตถุสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ สถานที่สำคัญทางศาสนา งานศิลปกรรม สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์ งานเทศกาล ประเพณี งานศิลปหัตถกรรม และสินค้าของที่ระลึกในรูปแบบต่างๆ รวมถึงวิถีชีวิตและอัธยาศัยไมตรีของคนไทย”

ชาญวิทย์ เกษศรีศิริ (2540) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ว่าเป็นวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ เคารพต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศักดิ์ศรีและวิถีชีวิต ผู้คนหรือสามารถกล่าวได้กล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตนเองอย่างเข้าใจความเกี่ยวพันของสิ่งต่างๆ ในโลกที่มีความเกี่ยวโยงพึ่งพา ไม่สามารถแยกออกจากกันได้

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่มุ่งเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อให้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินและได้รับความรู้จากการศึกษาความเชื่อ ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว อันเป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความสมดุลแห่งกระแส การพัฒนาการท่องเที่ยวและกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยกัน สนับสนุนส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างยั่งยืน และยังคงกล่าวถึง

การท่องเที่ยวในอีก 2 ลักษณะ ดังนี้ คือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism) เมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์การเดินทางได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ เป็นการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งการให้ความรู้และความภาคภูมิใจ ที่มุ่งเน้นเสนอลักษณะวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดีและสถานที่ต่างๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยเกี่ยวเนื่องกับ ความเป็นอยู่ของสังคม และเมื่อพิจารณาตามการแบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรม หรือชมงานประเพณีต่างๆ ที่ชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้น เพื่อให้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน พร้อมทั้งได้ศึกษาความเชื่อ ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ได้แก่การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวงานประเพณีและศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยววิถีชีวิตในชนบท การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและบันเทิง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม เป็นต้น (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้หลายประเด็นดังนี้ คือ

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ อันประกอบด้วยการเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามของวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชนอื่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่างสังคม เช่น ด้านของศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ เรื่องราว และคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รูปแบบวิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี ล้วนแต่เป็นสิ่งดึงดูดใจคือนักท่องเที่ยวทำให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่ควรรับผิดชอบต่อปัจจัยพื้นฐานทางวัฒนธรรม 4 ประการคือ

- 1) เพื่อมุ่งเน้นคุณค่าของวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น
- 2) เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องดูแลรักษาให้คงไว้ถึงคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณค่า ของวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
- 3) เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจสูงสุด แต่ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเคารพในวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย
- 4) เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นให้ดีขึ้น

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แบ่งได้ 3 ประการ คือ

- 1) กระแสความต้องการของชาวโลกให้เกิดจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
- 2) กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว
- 3) กระแสความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว และชุมชนท้องถิ่นยอมรับในผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ เพื่อให้เกิดการกระจาย รายได้ที่เหมาะสม

หลักการของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มี 4 ประการคือ

1) เป็นการท่องเที่ยวที่มีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่า ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของทรัพยากรวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวนั้น เพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ นักท่องเที่ยวในการเพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ในการเข้าชม ในขณะที่เดียวกันก็จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น

2) เป็นการท่องเที่ยวที่มีการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกของคนในชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความรัก ห่วงแหน รักษา และดึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของตนเอง และได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ เช่น การจ้างงาน การบริการนำเที่ยว การให้บริการขนส่ง การให้บริการที่พัก การขายของที่ระลึก

3) เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมและได้รับความเพลิดเพลิน พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

4) เป็นการท่องเที่ยวที่มีการเคารพวัฒนธรรมของเพื่อนบ้าน หรือของชุมชนอื่น รวมทั้งเคารพในวัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และผู้คนของตนเองด้วย

ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่สำคัญมีอยู่ 9 ประการคือ

1) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุดเพื่อให้สามารถสืบต่อถึงอนุชนรุ่นหลัง

2) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่าด้วยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือกระทบน้อยที่สุด

3) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้คงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่นในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย

4) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น โดยยึดหลักว่าต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ โดยยึดหลักว่าต้องให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน ท้องถิ่น

6) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการตลาดของบริการท่องเที่ยวครบตามเกณฑ์แห่งการอนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักว่าต้องให้ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

7) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ ทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยยึดหลักว่าต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

8) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่ โดยยึดหลักว่าต้องไม่เกินขีดความสามารถรองรับของพื้นที่ในทุกๆ ด้านและต้องดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ

9) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักที่ว่าต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อให้นักท่องเที่ยวอบอุ่นใจ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่สำคัญมี 6 ด้าน กล่าวคือ

1) องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อันประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจ

10 ประการคือ

1.1) ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่ยังปรากฏให้เห็น

1.2) โบราณคดี และพิพิธภัณฑสถานต่างๆ

1.3) งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิมในท้องถิ่นและสิ่งปลูกสร้าง ผังเมือง

รวมทั้งซากปรักหักพัง

- 1.4) ศิลปะ หัตถกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้น และแกะสลัก
- 1.5) ศาสนารวมถึงพิธีกรรมต่างๆ ทางศาสนา
- 1.6) คนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์มหรสพต่างๆ
- 1.7) ภาษาและวรรณกรรม รวมถึงระบบการศึกษา
- 1.8) วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การทำอาหาร ธรรมเนียมการรับประทานอาหาร

อาหาร

- 1.9) ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียม และเทศกาลต่างๆ
 - 1.10) ลักษณะงานหรือเทคโนโลยีต่างๆ ที่มีการนำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น
- 2) องค์ประกอบด้านกระบวนการศึกษาสิ่งแวดล้อม เป็นการศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
 - 3) องค์ประกอบด้านธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการให้บริการทางการท่องเที่ยวโดยผู้ประกอบการท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและได้ผลตอบแทนในกำไรสู่ธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งผู้ประกอบการท่องเที่ยวจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
 - 4) องค์ประกอบด้านการตลาดการท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการตลาดท่องเที่ยวคุณภาพ โดยแสวงหานักท่องเที่ยวคุณภาพให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวคุณภาพได้รับรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างพึงพอใจ อีกทั้งยังช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
 - 5) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือจัดการการท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น
 - 6) องค์ประกอบด้านการสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องทางการท่องเที่ยวแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยมีการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความรัก ความหวงแหนทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
- ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แบ่งได้เป็น 5 ประเภท คือ
- 1) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourisms) หมายถึงการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว

และได้รับความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์ และ โบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

2) การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ที่ท้องถิ่นจัดขึ้นเพื่อความเพลิดเพลินและศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่างๆ อีกทั้งยังได้รับความรู้ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม บนพื้นฐานความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

3) การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (Rural Tourisms/Village Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษโดดเด่น เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลิน ได้รับความรู้ ผลงานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นบ้าน อีกทั้งมีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

4) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาหรือแข่งขันการกีฬา ทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ใหม่ๆเพิ่มขึ้น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าทางสภาพแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

5) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Health Tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ หรือฟื้นฟูสุขภาพทางวัฒนธรรม ได้แก่ การนวด การอบสมุนไพร การฝึกกายบริหารเพื่อเสริมสร้างสุขภาพ และคุณภาพชีวิตของนักท่องเที่ยวบนพื้นฐานของความรับผิดชอบอย่างมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสิ่งแวดล้อม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีคุณสมบัติดังนี้คือ

1) เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างสัมพันธภาพร่วมกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันกับชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ

2) เป็นผู้ที่ไม่ใฝ่เรียนรู้ เพื่อเพิ่มคุณค่าในการท่องเที่ยว เพิ่มพูนคุณภาพชีวิต เรียนรู้วิถีชีวิตวัฒนธรรมของผู้คนและระบบนิเวศของท้องถิ่นนั้นๆ

3) เป็นผู้มีความประทับใจ ตื่นเต้นซาบซึ้งและแปลกใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ได้ไปชม

4) เป็นผู้มีความมั่นใจ มีความต้องการความปลอดภัยต่อการเดินทาง ต้องการที่พักสะอาด ต้องการอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ

5) เป็นผู้มีความสนใจต่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นอีกทั้งมีความห่วงใยต่อการเกิดผลกระทบต่อทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อม

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ หรือศึกษาประเพณีของท้องถิ่นนั้นๆ โดยมีจุดประสงค์ศึกษาถึงลักษณะของชุมชนเหล่านั้นว่า มีความเป็นมาและน่าสนใจอย่างไร ทั้งยังศึกษาความแตกต่างทางวัฒนธรรม เช่น การแต่งกาย ภาษาที่ใช้สื่อสาร อาหารการกิน ความเป็นอยู่หรือการดำรงชีวิตของคนในชุมชนนั้นๆ เป็นการศึกษาศาสนาและความเชื่อต่างๆ ของคนในชุมชน เพื่อความเข้าใจถึงวัฒนธรรมดังกล่าว เพื่อความเพลิดเพลิน ชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงดงามทาง วัฒนธรรมของกลุ่มชนอื่นเพื่อได้รับความรู้ ความเข้าใจ และซาบซึ้งในวัฒนธรรมของชุมชนนั้นๆ และวัฒนธรรมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถดึงดูดให้กลุ่มคนต่างถิ่นเดินทางมาเยือนเพื่อสัมผัสและชื่นชมกับสิ่งที่ไม่เคยมีในท้องถิ่น ในขณะที่เดียวกันชุมชนท้องถิ่นผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรมก็ได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวในการสร้างรายได้ การจ้างงาน นำมาซึ่งการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมยังต้องอาศัยทั้งจากคนในท้องถิ่น ภาครัฐและเอกชน ในฐานะที่เป็นผู้ชำนาญการเพื่อการพัฒนาที่เหมาะสมและเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันรักษาให้อยู่ยืนสืบไป

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

จุฑามาศ จิเจริญ (2548) การพัฒนาเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีการจัดสรรทรัพยากรและดำเนินการตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพหรือเรียกว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแผน

ทองศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ (2546) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการแบ่งตัวชีวิตตามระดับการพัฒนา อาจแบ่งได้ 2 ระดับ คือ ระดับมหภาคและระดับจุลภาค

1) ระดับมหภาค เป็นการบอกถึงภาพรวมของการพัฒนาในระดับที่กว้างๆ เช่น การพัฒนาในระดับประเทศหรือภูมิภาคที่มีขอบเขตกว้างกว่าระดับประเทศ เครื่องชี้วัด ในการพัฒนาในระดับประเทศที่นิยมใช้กันทุกวันนี้ คือ "การใช้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัว" (GNP Per Capita) เป็นตัววัดและจัดอันดับการพัฒนาประเทศ โดยมีความเชื่อว่า ถ้าประเทศใดมีรายได้ต่อหัวสูงกว่าอีกประเทศ

หนึ่ง แสดงว่า ประเทศนั้นมีการพัฒนาในระดับที่สูงกว่า ซึ่งรายได้ต่อหัว คิดคำนวณจากผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (Gross National Product) หารด้วยประชากรทั้งหมด

2) ระดับจุลภาค เป็นการบ่งชี้ถึงการพัฒนาในระดับที่แคบลง เช่น ในสังคมหนึ่งๆ ที่ประกอบขึ้นจากระบบย่อยซึ่งมีโครงสร้างแตกต่างกันไป เครื่องชี้วัดการพัฒนาจึงอยู่ที่ระดับความแตกต่างทางโครงสร้างของสังคมหรือชุมชนเป็นสำคัญ ดังนั้น ถ้าจะยกตัวอย่างของเครื่องชี้วัดการพัฒนาระดับจุลภาคที่พอจะเห็นได้ชัดเจน ก็อาจจะนับจากระดับหมู่บ้านหรืออาจจะแคบลงไปถึงระดับตัวบุคคลก็ได้

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้นและเหมาะสมยิ่งขึ้นตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ การพัฒนาสามารถแบ่งได้ 2 ระดับ คือ ระดับมหภาคและระดับจุลภาค ซึ่งการพัฒนาระดับมหภาคการพัฒนาในระดับประเทศหรือภูมิภาคที่มีขอบเขตกว้างกว่าระดับประเทศส่วนการพัฒนาระดับจุลภาคนั้นเป็นการพัฒนาในระดับที่แคบลง เช่น การพัฒนาชุมชน หมู่บ้าน หรือระดับตัวบุคคล เป็นต้น

3.1 การพัฒนาการท่องเที่ยว

สันติชัย เอื้องประสิทธิ์ (2549) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การรักษาและเสริมสร้างให้ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอยู่ในสภาพดี คงความสวยงามคงคุณค่าแก่ท้องถิ่นตลอดไป อันจะก่อให้เกิดแก่คนหมู่มากในระยะยาว

ศุภันธา กิ่งไพบูลย์และคณะ (ม.ป.ป.) การพัฒนาการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่ควรคำนึงถึงก่อนส่งเสริมหรือพัฒนา มิฉะนั้นจะเป็นการทำลายมากขึ้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ

- 1) การพัฒนาการท่องเที่ยว ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อในทางที่จะทำให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติต้องเกิดปัญหาอย่างต่อเนื่อง
- 2) การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องไม่ทำลายประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 3) การพัฒนาการท่องเที่ยว ควรเหมาะสมกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและรักษาเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น
- 4) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งๆ ควรจะเป็นการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของพื้นที่นั้น ทำให้เกิดการกระจายรายได้ การขยายการผลิต การบริการ
- 5) การพัฒนาการท่องเที่ยว ต้องคำนึงถึงศักยภาพด้านการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 6) การพัฒนาการท่องเที่ยว ควรคำนึงถึงการสร้างสรรค์ความเป็นกันหนึ่งอันเดียวกันของประชาชนในเขตนั้น

สรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยว นั้น เกิดจากแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างผสมผสานกัน แต่ทั้งนี้การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ คือ ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยว ไม่ทำลายประเพณีวัฒนธรรม และต้องคำนึงถึงศักยภาพความพร้อมด้านต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวคงความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวไว้ที่สำคัญ คือ ต้องเกิดจากความต้องการและความร่วมมือของคน ในท้องถิ่นรวมถึงหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ เพื่อก่อให้เกิดการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของท้องถิ่นนั้นๆ

การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักทางวิชาการ

การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักทางวิชาการนั้น ไม่ใช่เพียงการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมให้ดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังเป็นการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีสภาพดีอยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิมด้วย จึงต้องมีขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว ดังนี้ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

- 1) ขั้นการจัดแบ่งเขตพื้นที่ในทรัพยากรท่องเที่ยว
- 2) ขั้นการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในแต่ละเขตของทรัพยากรท่องเที่ยว
- 3) ขั้นการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมเสริมในทรัพยากรท่องเที่ยว
- 4) ขั้นการประเมินขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวแต่ละเขตพื้นที่ของทรัพยากรท่องเที่ยว
- 5) ขั้นการให้การศึกษาถึงผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยว ต่อสิ่งแวดล้อมแก่เจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่ทรัพยากรท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวในทรัพยากรท่องเที่ยว
- 6) ขั้นการจัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการรู้
- 7) ขั้นการจัดหางบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวให้เพียงพอ

การวางแผนเป็นลักษณะของการทำงานร่วมกันจากหลากหลายสาขาซึ่งเรียกว่า "สหสาขาวิชา" ทั้งนี้การวางแผนเป็นเรื่องที่มนุษย์ต้องการรู้ "อนาคต" จะเกิดขึ้นเพื่อสร้างสภาวะแวดล้อมให้มีความเหมาะสม สามารถรับมือกับผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งอาจจะเป็นส่วนที่เป็นคุณประโยชน์หรืออาจเป็นการลดการเสียประโยชน์ก็ได้โดยการวางแผนนั้น มักปรากฏอยู่เสมอแม้กระทั่งในชีวิตปกติประจำวันของมนุษย์ที่อาจมีการวางแผนสำหรับชั่วโมงข้างหน้า ในวันนี้ พรุ่งนี้ เดือนหน้า ปีหน้า เป็นต้น สำหรับการวางแผนที่เกี่ยวข้องกับผู้คนจำนวนมากและเกี่ยวข้องกับผลได้ผลเสียขององค์กรขนาดใหญ่ การวางแผนก็จะมีกระบวนการและระยะเวลายาวนานขึ้น

เพื่อที่จะมองอนาคตให้ยาวขึ้น ชัดเจนขึ้น เช่น การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ ระยะต่างๆ ซึ่งกำหนดไว้ครั้งละ 5 ปี เป็นต้น เนื่องจากการวางแผนนั้นปรากฏอยู่ในทุกศาสตร์ ทุกสาขา จุดประสงค์ต่างๆ ของการวางแผนจึงสามารถจำแนกได้ คือ ประการแรก การวางแผนเพื่อแก้ปัญหาที่มีอยู่ ประการที่สองการวางแผนเพื่อกำหนดอนาคตและประการที่สามการวางแผนที่เป็น การเรียนรู้และปรับตัวของสังคมให้เท่าทันกับสภาพสังคม มีความซับซ้อนมากขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลง เคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว จึงกล่าวได้ว่าการวางแผนนั้นเป็นการเตรียมการเดินทางสู่ออนาคตบน เส้นทางที่เห็นพ้องต้องกันว่าดีที่สุด มีความเหมาะสมที่สุดกับทรัพยากร เทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม งบประมาณที่มีอยู่ โดยวิธีการที่อาจเรียกได้ว่าเป็นการศึกษา “อดีต” เรียนรู้ “ปัจจุบัน” เพื่อสร้าง “อนาคต” การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในประเทศไทย ถูกจัดว่าเป็นสาขาทางเศรษฐกิจหลักสำคัญที่สร้างรายได้เข้าประเทศได้เป็นจำนวนมากก่อให้เกิดการหมุนเวียนและกระจายรายได้สู่ภูมิภาค รวมทั้งส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตามการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมุ่งหวังที่จะให้เกิดผลประโยชน์ สูงสุดทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการวางแผนการพัฒนาอย่างรอบคอบ ชัดเจน เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนสัมพันธ์กับทรัพยากรต่างๆ ทั้งด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี จนถึงวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งต่างๆ เหล่านี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว จึงเป็น กระบวนการสำคัญและจำเป็นในการกำหนดกรอบทิศทางขั้นตอนและเป้าหมายการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเพื่อป้องกันมิให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปตามยถากรรม และส่งผลเสียต่อสังคม ในที่สุด

กระบวนการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

กระบวนการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีกระบวนการ ไม่แตกต่าง จากทฤษฎีการวางแผนทั่วไปนั้นในที่นี้จะแบ่งกระบวนการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่

1) การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและการสำรวจภาคสนาม สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นใหญ่ๆ คือ ประเด็นที่หนึ่ง สภาพกายภาพและข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ ได้แก่ ที่ตั้ง และ เขตการปกครอง สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ ลักษณะการใช้ที่ดิน ข้อมูลด้าน ประชากร การจ้างงาน ประการที่สอง ทรัพยากรท่องเที่ยวประกอบด้วย ด้านธรรมชาติ ด้านประวัติศาสตร์ และด้านวัฒนธรรม ประการที่สามตลาดการท่องเที่ยวควรประกอบด้วย ผู้มาเยือนที่มาของผู้มาเยือน พาหนะที่ใช้เดินทาง แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวชอบ โครงสร้างผู้เยี่ยมชมเยือน การกระจายตัวของผู้เยี่ยมชมเยือนในแต่ละช่วงเวลา แต่ละสถานที่ ประการที่สี่ ความพร้อมทาง

การท่องเที่ยวควรประกอบด้วย ระบบโครงข่ายการคมนาคมในพื้นที่ และพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ระบบขนส่งระบบสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ระบบกำจัดขยะ และความพร้อมของเมืองค้ำต่าง ๆ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร โรงพยาบาล เป็นต้น ซึ่งข้อมูลทั้ง 4 ประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นอาจมีวิธีการรวบรวมที่แตกต่างกันออกไปได้ นอกจากนี้ ยังมีวิธีรวบรวมข้อมูล โดยการสำรวจ การสังเกตการณ์และการออกแบบสอบถาม เช่น การสำรวจแหล่งท่องเที่ยว การใช้แบบสอบถามด้านตลาดการท่องเที่ยว การสัมภาษณ์หรือการสังเกตการณ์พฤติกรรมนักท่องเที่ยว เป็นต้น

2) การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นขั้นตอนการนำเอาข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้จากขั้นตอนแรกมาจัดทำเป็นคำบรรยาย แผนภูมิ แผนที่ ตาราง เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงสภาพพื้นที่ในแง่มุมต่างๆ และเนื่องจากการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับการวางแผนด้านกายภาพ ดังนั้น การวิเคราะห์โดยใช้แผนที่ จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญ เนื่องจากข้อมูลดิบ ที่ถ่ายทอดลงแผนที่นั้น นอกจากจะบ่งบอกถึงความสัมพันธ์กันในแง่ของขนาดและจำนวนแล้ว ยังบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ในแง่ของทิศทางที่ตั้งการกระจายตัวอีกด้วย ซึ่งเทคนิคการวิเคราะห์อื่นๆ ไม่สามารถทำได้สำหรับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลนี้จะนำไปสู่คำตอบหรือภาพรวมของพื้นที่ในแต่ละหมวดว่าเป็นอย่างไร ได้แก่ หมวดสภาพกายภาพและข้อมูลทั่วไปของพื้นที่หมวดทรัพยากรท่องเที่ยวซึ่งพิจารณาในแง่คุณค่าและความพร้อมในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ หมวดตลาดการท่องเที่ยวและหมวดความพร้อมทางการท่องเที่ยว เป็นต้น

3) การกำหนดประเด็นปัญหา เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้ผู้วางแผนมองเห็นภาพรวมในด้านต่างๆ อันจะนำไปสู่การกำหนดประเด็นปัญหาด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่ หรืออาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต เช่น ปัญหาความไม่พร้อมของพื้นที่ในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวปัญหาด้านการคมนาคมขนส่ง ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการขาดระบบกำจัดขยะหรือน้ำเสีย โดยในการกำหนดประเด็นปัญหา อาจมีเกณฑ์การพิจารณาอย่างกว้างๆ 5 ประการ คือ ขนาดของปัญหา ความร้ายแรงของปัญหา ความเร่งด่วนของปัญหาขนาดของกลุ่มพื้นที่ หรือกลุ่มคนที่มีปัญหา รวมถึงการยอมรับประเด็นนั้นๆ ว่าเป็นปัญหาทั้งนี้ในการวางแผนในเรื่องใดๆ ก็ตามย่อมมีปัญหามากมายสิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ การมองหาความเชื่อมโยงของปัญหาแต่ละประเด็นว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร ปัญหาที่ 1 ก่อให้เกิดปัญหาที่ 2 หรือส่งผลถึงปัญหาที่ 3 อย่างไร เป็นต้น ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะช่วยให้ผู้วางแผน สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาต่างๆ ได้ เมื่อทราบถึงประเด็นปัญหาแล้วสิ่งที่ควรวิเคราะห์ต่อไปคือการพิจารณาความได้เปรียบเสียเปรียบทางการท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นการนำเอา จุดเด่น จุดค้อยของคนไปเปรียบเทียบกับผู้อื่น โดยพิจารณาในภาพรวมว่าจะมีความสามารถในการแข่งขันกับแหล่ง

ท้องถิ่นอื่น ๆ อย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผน แนวทางกลยุทธ์ในการส่งเสริมด้านการตลาดต่อไป

4) การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ในที่นี้ นโยบาย คือแนวทางในการพัฒนาอย่างกว้างๆ เป็นกรอบการดำเนินการที่จะ ไม่ระบุในรายละเอียด การกำหนดนโยบาย คือการตอบคำถามว่า “จะทำอะไร ในการพัฒนา การท่องเที่ยว” เช่น กำหนดนโยบายว่า “มุ่งเน้นการรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวและรักษาเอกลักษณ์ชุมชน” ส่วนวัตถุประสงค์ คือ ความมุ่งหมายที่ต้องการหรือผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากนโยบายที่กำหนดไว้ การกำหนดวัตถุประสงค์คือการตอบคำถามว่าตั้งนโยบายนั้นไว้ “เพื่ออะไร” เช่น กำหนดนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวว่า “มุ่งเน้นการรักษาสภาพแวดล้อมของ แหล่งท่องเที่ยวและรักษาเอกลักษณ์ชุมชน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ “ดึงดูดใจให้เกิดการเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่” และเป้าหมาย เป็นการถอดวัตถุประสงค์ซึ่งมีลักษณะค่อนข้างเป็นนามธรรมให้ออกมาเป็นรูปธรรมที่วัดได้ ซึ่งสามารถกำหนดได้ในหลายลักษณะ ได้แก่การกำหนดเป้าหมาย ในเชิงปริมาณเป็นการตอบคำถามว่า “ทำไหว” การกำหนดเป้าหมายที่เป็นพื้นที่หรือบริเวณ เป็นการตอบคำถามว่า “ทำที่ไหน” การกำหนดเป้าหมายที่เป็นกลุ่มคนเป็นการตอบคำถามว่า “ทำให้ใคร” การกำหนดเป้าหมายเป็นเวลาเป็นการตอบคำถามว่า “ทำเมื่อไหร่”

5) การกำหนดแผนงาน หรือ โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวางแผนเป็นขั้นตอนที่จะต้องกำหนดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการดำเนินการพัฒนาตามกรอบนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้วางไว้โดยใช้ข้อมูลต่างๆ ที่ได้รวบรวมไว้ให้เป็นประโยชน์ซึ่งจะเป็นการพิจารณาในรายละเอียดของโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ กล่าวโดยสรุปประการแรกคือ ควรมีการกำหนดโครงการระยะสั้น ระยะยาว โครงการระยะสั้น เป็นโครงการในแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง การลงทุนต่ำและได้ผลเร็วหรือเป็นโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนสำหรับโครงการระยะยาวจะเป็นโครงการที่มีการลงทุนสูงให้ผลระยะยาว ประการที่สองควรมีการกำหนดแผนงานหรือ โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวควรพิจารณาให้ครอบคลุมทั้งด้านตัวแหล่งท่องเที่ยวการพัฒนาบริการทางการท่องเที่ยวซึ่งมีประเด็นสำคัญ คือ การพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ระบบการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวและการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงแผนงานหรือโครงการด้านการพัฒนาการตลาด ประการที่สามควรมีการกำหนดแผนงานหรือโครงการเพื่อพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ดั้งเดิมของพื้นที่ได้มาตรฐานและมีความเพียงพอต่อความต้องการ ในปัจจุบันและอนาคต และประการสุดท้าย ควรมีการกำหนดแผนงานหรือโครงการต่างๆ ต้องเป็นการเพิ่มพูน

คุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวในด้านอนุรักษ์ และปรับปรุงให้ดีขึ้น รวมทั้งได้รับการยอมรับเห็นชอบจากประชาชนทุกๆ ระดับ

สรุปได้ว่า การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีการกำหนดแผนงานและขั้นตอนกระบวนการในวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่ใช่เพียงเป็นการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมให้ดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังเป็นการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีสภาพคืออยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิมด้วยเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาการท่องเที่ยว อีกทั้ง ยังต้องประกอบด้วยความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางและการเข้าถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งดึงดูดใจ และถึงอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ห้องน้ำ โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น

4. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของจังหวัดร้อยเอ็ด

การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis)

ฉลองศรี ทิมตสมพงษ์ (2546) กล่าวว่า การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบัน เป็นระบบแนวคิดทางการวิเคราะห์ที่ง่าย ๆ คือการวิเคราะห์สิ่งที่เกี่ยวข้องกับ 4 ประการ คือ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจะเกี่ยวข้องกับหรือมีอิทธิพลต่อการกำหนดกลยุทธ์การตลาด

1) จุดแข็ง คือ องค์กรรมมีความชำนาญเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นเราจะแข็งแกร่ง เมื่อมีความชำนาญมากกว่า จุดแข็งนี้จะมีความแข็งแกร่งที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายใน เช่น จุดแข็งด้านส่วนประสมการตลาด จุดแข็งด้านการผลิต และจุดแข็งในการบริหารงาน เราจะต้องนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด

2) จุดอ่อน คือ เป็นจุดที่องค์กรขาดหรือมีน้อยกว่าหรือด้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรอื่นๆ จุดอ่อนหรือจุดด้อยมักจะเป็นปัญหาที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายในด้านต่างๆ ของบริษัท ซึ่งบริษัทจะต้องหาวิธีที่จะแก้ปัญหานั้น เช่น ขาดความชำนาญในธุรกิจนั้น บุคลากร ด้อยคุณภาพ เป็นต้น

3) โอกาส คือ เป็นข้อได้เปรียบซึ่งวิเคราะห์จากสิ่งแวดล้อมภายนอกที่องค์กรอาจหาโอกาสจากสิ่งแวดล้อมด้านใดด้านหนึ่งมากำหนดกลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมนั้น ตัวอย่าง เมื่อเราวิเคราะห์จุดอ่อนของคู่แข่งขึ้นจะถือว่าเป็นโอกาสขององค์กรที่จะตีจุดอ่อนของคู่แข่งขึ้นสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กรประกอบด้วย ภาวะการณ์แข่งขันตลาดและลูกค้าประชากรศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม

4) ข้อจำกัด หรือ อุปสรรค คือ เป็นอุปสรรคที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น นโยบายของภาครัฐ ภัยธรรมชาติ ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์การตลาดให้สอดคล้อง และแก้ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น

นันทิยา หุตานวัตร และฉมรงค์ หุตานวัตร (2543) ได้กล่าวว่า การวิเคราะห์ SWOT เป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการสร้างกลยุทธ์สำหรับองค์กรธุรกิจชุมชนโดยมีจุดเด่นดังนี้ ก่อให้เกิด การมีส่วนร่วมของผู้นำสมาชิกกระชั้นให้คิด อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและฝึกให้ใช้เหตุผลในการตัดสินใจอย่างมีระบบสร้างสรรคให้เกิดการคิด การมอง และความเข้าใจในแง่มุมใหม่ก่อให้เกิดการเปิดเผยประเด็นซ่อนเร้นหรือคล้อยลาถนการณที่ซับซ้อนให้ชัดเจนขึ้นทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดความรูสึกเป็นเจ้าของแผนงานและเกิดการผูกพันต่อการนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติเกิดผลทางการปฏิบัติทันทีต่อไป

ซึ่งจังหวัดร้อยเอ็ดได้มีการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของจังหวัด คือการวิเคราะห์สิ่งที่เกี่ยวข้อง 4 ประการ คือ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นจะเกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อการกำหนดกลยุทธ์การตลาด ดังนั้นจังหวัดร้อยเอ็ดจึงเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีศักยภาพในการพัฒนา ดังนี้

1) เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ในเขตทุ่งกุลาร้องไห้มากที่สุด เนื่องจากทุ่งกุลาร้องไห้ถือว่าเป็นพื้นที่ผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดีที่สุดและมีเอกลักษณ์ความหอมเฉพาะตัวเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ สามารถที่จะพัฒนาและส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางการผลิตและจำหน่ายข้าวหอมมะลิสู่ตลาดโลกได้

2) เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา โดยได้มุ่งเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงวิถึพุทธ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา ซึ่งปัจจุบันกำลังได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

3) เป็นจังหวัดที่มีความสงบเรียบร้อย ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน รวมทั้งไม่มีปัญหาด้านอาชญากรรมที่รุนแรง

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของจังหวัด ได้ประเมินศักยภาพในปัจจุบันและโอกาสในการพัฒนาในอนาคตของจังหวัด ประกอบด้วย การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม (SWOT Analysis) รวมทั้งการวิเคราะห์ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยุทธศาสตร์รายสาขา และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นจังหวัด ซึ่งมีรายละเอียดในการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของจังหวัดร้อยเอ็ด ดังแสดงในตาราง 1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม (SWOT Analysis)

SWOT	
<p>จุดแข็ง (Strength)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลิมาก 2. ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้มีชื่อเสียงทั่วโลก 3. มีแรงงานจำนวนมากและราคาถูก 4. เกษตรกรมีความชำนาญในการปลูกข้าวหอมมะลิ 5. มีการรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนาและวัฒนธรรม 6. มีการท่องเที่ยวด้านประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ 7. มีโรงสีข้าวขนาดใหญ่จำนวนมาก 8. มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง คือ เจดีย์มหาชัยมงคล 	<p>จุดอ่อน (Weakness)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประชาชนมีโอกาสทางการศึกษาค่ำ และ ไม่มีถึงจุดจบในการเรียนรู้ 2. ระบบชลประทานและการบริหารจัดการน้ำยังไม่ทั่วถึง 3. เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสิ่งชั่วต่างๆ 4. มีการเคลื่อนย้ายแรงงานภาคเกษตรออกนอกพื้นที่ 5. ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในความเป็นอยู่ในสังคม 6. องค์กรเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง 7. การมีส่วนร่วมของสังคม ไม่ทั่วถึงและเข้มแข็ง 8. การคมนาคมผู้แหล่งท่องเที่ยวไม่สะดวก 9. ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม
SWOT	
<p>โอกาส (Opportunity)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการคืนศรัทธาผู้บริโภคสินค้าสิ่งแวดล้อม 2. รัฐบาลมีการกระจายอำนาจและงบประมาณ 3. ไม่มีคู่แข่งทางการค้า (ข้าวหอมมะลิ) ระดับนานาชาติ 4. แนวโน้มตลาดให้ความสนใจเกษตรกรอินทรีย์และอาหารปลอดภัย 5. ขอบเขตเป็นถิ่นตั้งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ข้าวหอมมะลิ (GI) ในสหภาพยุโรป (EU) 6. ได้ขึ้นทะเบียนตั้งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ข้าวหอมมะลิ (GI) ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา 7. กระแสความตื่นตัวในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8. ความนิยมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและศาสนา มากขึ้น 	<p>อุปสรรค (Threat)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การเมืองไม่มีเสถียรภาพ 2. โรคระบาด ในคน เช่น ไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่ 2009 3. ต้นทุนในการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้น เช่น น้ำมัน ไฟฟ้า ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง 4. ตลาดต่างประเทศมีการแข่งขันสูง (ข้าวชนิดอื่นราคาถูกกว่า) 5. เศรษฐกิจโลกตกต่ำ 6. ภัยธรรมชาติ ฝนแล้ง น้ำท่วม ภาวะโลกร้อน

(สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด, 2553)

รายละเอียดกลยุทธ์ภายใต้ศักยภาพการพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด ดังแสดงในตาราง 2 ดังนี้

ตารางที่ 2.2 กลยุทธ์ภายใต้ศักยภาพการพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด

TOWS MATRIX	
จุดแข็ง (Strength)	โอกาส (Opportunity)
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวหอมมะลินานาชาติ 2. ข้าวหอมมะลินานาชาติมีชื่อเสียงทั่วโลก 3. มีแรงงานจำนวนมากและราคาถูก 4. เกษตรกรมีความชำนาญในการปลูกข้าวหอมมะลินานาชาติ 5. มีการรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนาและวัฒนธรรม 6. มีการท่องเที่ยววัฒนธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ 7. มีโรงสีข้าวขนาดใหญ่จำนวนมาก 8. มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง คือ เจดีย์มหาชัยมงคล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการตื่นตัวการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 2. รัฐบาลมีการกระจายอำนาจและงบประมาณ 3. ไม่มีคู่แข่งทางการค้า (ข้าวหอมมะลินานาชาติ) ระดับนานาชาติ 4. แนวโน้มตลาดให้ความสนใจเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัย 5. ขอจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ข้าวหอมมะลินานาชาติ (GI) ในสหภาพยุโรป (EU) 6. ได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ข้าวหอมมะลินานาชาติ (GI) ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา 7. กระแสความตื่นตัวในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 8. ความนิยมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและศาสนา มากขึ้น
TOWS MATRIX	
<p>กลยุทธ์ (SO) การกำหนดกลยุทธ์ภายใต้ศักยภาพของจุดแข็งและโอกาส ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขยกระดับมาตรฐานและประสิทธิภาพการผลิต ผลผลิตทางการเกษตร 2. พัฒนาศักยภาพการประกอบการอุตสาหกรรมการผลิต การท่องเที่ยว และการบริการ 	
TOWS MATRIX	
จุดแข็ง (Strength)	อุปสรรค (Threat)
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีแรงงานจำนวนมากและราคาถูก 2. มีการรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเมืองไม่มีเสถียรภาพ 2. โรคระบาด ในคน เช่น ไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่ 2009 3. เศรษฐกิจโลกตกต่ำ 4. ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ภาวะโลกร้อน
<p>กลยุทธ์ (ST) การกำหนดกลยุทธ์ภายใต้ศักยภาพของจุดแข็งและอุปสรรค ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขยกระดับคุณภาพชีวิต และเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง 	

ตารางที่ 2.2 กลยุทธ์ภายใต้ศักยภาพการพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด (ต่อ)

TOWS MATRIX	
<p>จุดอ่อน (Weakness)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประชาชนมีโอกาสทางการศึกษาค่ำ และ ไม่มีสิ่งสูงใจในการเรียนรู้ 2. ระบบชลประทานและการบริหารจัดการน้ำยังไม่ทั่วถึง 3. เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสิ่งชั่วร้าย 4. มีการเคลื่อนย้ายแรงงานภาคเกษตรออกนอกพื้นที่ 5. ประชาชนขาดความเชื่อมั่น ในความเป็นอยู่ในสังคม 6. องค์กรเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง 7. การมีส่วนร่วมของสังคมไม่ทั่วถึงและเข้มแข็ง 8. การคมนาคมสู่แหล่งท่องเที่ยวไม่สะดวก 9. ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม 	<p>โอกาส (Opportunity)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการตื่นตัวการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 2. รัฐบาลมีการกระจายอำนาจและงบประมาณ 3. แนวโน้มตลาดให้ความสนใจเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัย 4. กระแสความตื่นตัวในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
<p>กลยุทธ์ (WO) การกำหนดกลยุทธ์ภายใต้ศักยภาพของจุดอ่อนและโอกาส ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ยกกระดับคุณภาพชีวิต และเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง 2. พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ 	
TOWS MATRIX	
<p>จุดอ่อน (Weakness)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประชาชนมีการศึกษาค่ำ และ ไม่มีสิ่งสูงใจในการเรียนรู้ 2. ระบบการบริหารจัดการน้ำยังไม่ทั่วถึง 3. ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม 4. การมีส่วนร่วมของสังคมไม่ทั่วถึงและ 	<p>อุปสรรค (Threat)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การเมืองไม่มีเสถียรภาพ 2. เศรษฐกิจโลกตกต่ำ 3. กระแสความตื่นตัวในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4. ภัยธรรมชาติ ฝนแล้ง น้ำท่วม ภาวะโลกร้อน
<p>กลยุทธ์ (WT) การกำหนดกลยุทธ์ภายใต้ศักยภาพของจุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีส่วนร่วม 	

(สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด, 2553)

สรุป การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม (SWOT Analysis) ของจังหวัดร้อยเอ็ด มีศักยภาพในการพัฒนา คือ ส่งเสริมพื้นที่ในเขตทุ่งกุลาร้องเป็นพื้นที่ผลิตข้าวหอมมะลิชั้นดีที่สุดและมีเอกลักษณ์ความหอมเฉพาะตัวให้เป็นศูนย์กลางการผลิตและจำหน่ายข้าวหอมมะลิสู่ตลาดโลก และจังหวัดร้อยเอ็ด

ยังเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประเพณี โดยมุ่งพัฒนาการส่งเสริม การประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเชิงวิถิตุทธ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา และพัฒนา

5. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด

การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ที่จะต้องอาศัยทรัพยากรหลายอย่าง ทั้งกำลังเงินกำลังคน และระยะเวลาในการดำเนินการ เช่นเดียวกับการพัฒนาในสาขาทางเศรษฐกิจอื่นๆ และการท่องเที่ยวจะพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพหรือไม่รวมทั้งจะสอดคล้องหรือขัดแย้งกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในส่วนรวมหรือไม่ขึ้นอยู่กับการวางแผน เป็นสำคัญ (พิชัย เก่งพานิชย์, 2540)

จังหวัดร้อยเอ็ด ก็ได้มีการจัดประชุมคณะกรรมการ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำ แผนพัฒนาจังหวัด 4 ปี พ.ศ. 2553 - 2556 ซึ่งแผนพัฒนาการท่องเที่ยวและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด คือ ส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิต การท่องเที่ยว และการบริการ พัฒนาการท่องเที่ยวและการบริการ มีแนวทางการพัฒนาโดยยกระดับโรงแรม ที่พัก ร้านอาหาร การให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ พัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณี กีฬาและการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว อีกทั้งพัฒนาศักยภาพการประกอบการอุตสาหกรรม การผลิตการท่องเที่ยวและการบริการ มีแนวทางการพัฒนาระดับการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ได้มาตรฐานและยกระดับ การให้บริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถิตุทธ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ (สำนักงานข้อมูล สารสนเทศจังหวัดร้อยเอ็ด, 2553)

ดังนั้น สำนักงาน จังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ของ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (2554 - 2556) ดังนี้

- 1) พัฒนาการท่องเที่ยวและการบริการ
- 2) พัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 3) เพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากภาคการท่องเที่ยว

โดยมีรายละเอียดของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (พ.ศ. 2554 - 2556) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 2.3 แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ของจังหวัดร้อยเอ็ด (พ.ศ. 2554 – 2556)

แนวทาง / มาตรการ	การดำเนินการ
1. พัฒนาการท่องเที่ยวและการบริการ	ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ เช่น ถนน โรงแรม ที่พัก ร้านอาหาร การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ
2. พัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยว	จัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณีและกีฬา และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
3. เพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้จากภาคการท่องเที่ยว	พัฒนาสินค้า OTOP หรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ออกแบบให้เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นของที่ระลึกประจำจังหวัดร้อยเอ็ด

(สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด, 2553)

อีกทั้งเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดยังได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด (2554 – 2556) ไว้ดังนี้

แนวทางการพัฒนา

- 1) ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีให้เป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคอีสานตอนกลาง
- 2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม งานประเพณี และงานประจำปี
- 3) ส่งเสริมประชาสัมพันธ์เผยแพร่การท่องเที่ยวทุกรูปแบบรวมทั้งส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธ

โดยมีรายละเอียดยุทธศาสตร์การพัฒนารท่องเที่ยวเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด (พ.ศ. 2554 – 2556) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 2.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
(พ.ศ. 2554 – 2556)

แนวทางการพัฒนา	วัตถุประสงค์
1. ส่งเสริมประชาสัมพันธ์เผยแพร่การท่องเที่ยว 2. บำรุงรักษาปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	- เพื่อส่งเสริมประชาสัมพันธ์ เผยแพร่การท่องเที่ยวทุกรูปแบบรวมทั้งส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธ - เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวส่งเสริม อนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมงานประเพณีและงานประจำปี

(ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด, 2553)

สรุป แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดมีโครงการบรรจุในแผนพัฒนาเทศบาลยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนารอบคอบกิจกรรมประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เผยแพร่การท่องเที่ยวทุกรูปแบบ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมประเพณีและงานประจำปี เป็นต้น ทั้งนี้ ยังรวมไปถึงการพัฒนาสินค้า OTOP หรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อเป็นของที่ระลึกประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งแผนพัฒนาจังหวัดมีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวและการบริการ โดยจำแนกตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวใน 3 ด้าน ดังนี้

A1 สิ่งดึงดูดใจ คือ การจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ เช่น การจัดงานประเพณีกินข้าวปุ้นบุญหะเหวด จัดเป็นประจำทุกปี ในวันที่ 1-2 มีนาคมของทุกปี และงานประเพณีแห่เทียนพรรษา จัดขึ้นในวันอาสาฬหบูชาของทุกปี ซึ่งทั้ง 2 งานจะจัด ณ บริเวณสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์และบึงปลาอุบ อีกทั้งยังมีงานเทศกาล วิถีชีวิต สถาปัตยกรรม ศิลปะ ศาสนสถาน โบราณสถาน โบราณวัตถุ การบริโภคอาหารพื้นเมือง กิจกรรมชุมชนและกีฬา ต่างๆ อีกมากมาย เพื่อส่งเสริมประชาสัมพันธ์ เผยแพร่การท่องเที่ยวทุกรูปแบบและเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด

A2 การเข้าถึง คือ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานถนนหนทางเพื่อการคมนาคมขนส่ง ตลอดจนปัจจัยอื่นๆ ที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวในการเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด

A3 สิ่งอำนวยความสะดวก คือ สิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวก สบายในการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเมืองร้อยเอ็ด อันได้แก่ ร้านอาหาร สถานที่พักผ่อน โรงแรม ร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ข้อมูลทางการท่องเที่ยว ขานพาหนะที่ช่วย ในการเดินทาง เป็นต้น เพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด

อีกทั้งจังหวัดร้อยเอ็ดยังส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยว วิถีพุทธหรือเรียกได้ว่าเมืองแห่งการท่องเที่ยววิถีพุทธและสังคมสงบสุข ตามแผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ดจึงได้กำหนด โครงการอบรมอาสาสมัคร เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีพุทธ (อบรมมัคคุเทศก์น้อย) เพื่อร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมไหว้พระ 9 วัด นำการท่องเที่ยว วัดจำนวน 9 แห่งในเขตพื้นที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย

1. วัดบึงพระลานชัย
2. วัดบูรพาภิราม
3. วัดกลางมิ่งเมือง
4. วัดสระทอง
5. วัดกุ่มวนาราม
6. วัดเหนือ
7. วัดสระแก้ว
8. วัดป่าไร่
9. วัดวิมลนิวาส

สภาวัฒนธรรม-วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด และสำนักงานจังหวัด ได้จัด โครงการ วัฒนธรรมสัญจร ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด 12 จุด ประกอบด้วย

1. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด
2. สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเมืองร้อยเอ็ด
3. บึงพลาญชัย
4. วัดบึงพระลานชัย
5. วัดเหนือ
6. วัดกุ่มวนาราม
7. วัดสระทอง
8. วัดกลางมิ่งเมือง
9. วัดบูรพาภิราม
10. เสาหลักเมืองร้อยเอ็ด

11. อนุสาวรีย์พระเจดีย์วงษา

12. ศิริมงคลศาลา

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สงศรี วงษ์เวช (2545) ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มแม่น้ำปิง ผลการศึกษาพบว่า สองฝั่งแม่น้ำปิงมีองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ครบถ้วน ซึ่งสามารถจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ 2 รูปแบบคือ การท่องเที่ยวทางน้ำ และทางบก แต่จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันยังขาดความชัดเจนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งกล่าวได้ว่ากลุ่มแม่น้ำปิงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลายแต่รูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไม่เด่นชัด อีกทั้งยังขาดความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการดูแลสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์บริเวณกลุ่มแม่น้ำปิง ซึ่งทั้งนี้กลุ่มแม่น้ำปิงสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืนได้โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางของคนทั่วไป จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธี SWOT สรุปได้ว่า

จุดแข็ง คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย

จุดอ่อน คือ มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ไม่เด่นชัด

อุปสรรค คือ ขาดความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการดูแลสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์บริเวณกลุ่มแม่น้ำปิง

โอกาสของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มแม่น้ำปิง คือ ทำการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ได้ง่าย เพราะเกิดกระแสนิยมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเป็นเมืองท่องเที่ยวเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้กลยุทธ์และแนวทางในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนี้

- 1) กลยุทธ์การจัดการ เช่น การจัดทำงบประมาณเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง
- 2) กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ เช่น สนับสนุนการจัดระบบข้อมูล ข่าวสารและการสื่อสารมวลชนเพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มแม่น้ำปิงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางของคนทั่วไป
- 3) กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดและบริการท่องเที่ยว เช่น นำเอกลักษณ์หรือจุดแข็งและโอกาส ผสานกับกิจกรรมที่น่าสนใจในเสนอขาย
- 4) กลยุทธ์การจัดโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม เช่น ให้ทุกหน่วยงานปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่ว่าด้วยการควบคุมอาคาร และการบำบัดของเสียลงสู่แม่น้ำ

5) กลยุทธ์สร้างจิตสำนึก เช่น สนับสนุนให้มีการศึกษาในประวัติศาสตร์ด้านนาแม่เยาวชนท้องถิ่นเพื่อจะได้ตระหนักถึงคุณค่าและเกิดความภาคภูมิใจในแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ของคน

6) กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เช่น เปิดโอกาสชาวบ้านมีส่วนร่วมในการวางแผนตัดสินใจและติดตามประเมินผล ตลอดจนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

วาลิกา แสนคำ (2545) ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า บ้านเปียงหลวงมีความหลากหลายด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ความหลากหลายด้านวัฒนธรรม มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น และพบว่าบ้านเปียงหลวงมีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานครบถ้วนเพียงพอสำหรับรองรับการท่องเที่ยว แต่ควรปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น อันได้แก่ ศูนย์บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวและห้องน้ำสาธารณะ ตามแหล่งท่องเที่ยว จากการศึกษาสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของบ้านเปียงหลวงได้ 4 แนวทางดังนี้ 1) ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการรายการนำเที่ยวทางวัฒนธรรมภายในชุมชน 2) การจัดการท่องเที่ยว แบบโฮมสเตย์ซึ่ง บริหารจัดการ โดยคณะกรรมการของกลุ่มสมาชิกในชุมชน 3) การจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนใกล้เคียง 4) การจัดเทศกาลคอกนางพญาเสือโคร่งบาน เพื่อเป็นจุดดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

จิราวรรณ กาวิตะ (2544) ศึกษาวิจัยเรื่องทางเลือกของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาหมู่บ้านวัวลาย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า หมู่บ้าน วัวลาย เป็นดินที่อยู่ของช่างฝีมือเครื่องเงินที่อพยพมาจากกลุ่มแม่น้ำสาละวิน ประเทศพม่าและได้ตั้งบ้านเรือนอยู่โดยรอบวัดหมื่นสาร และประกอบอาชีพหัตถกรรมเครื่องเงินสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน จนกลายเป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้านจนถึงปัจจุบัน ซึ่งการประกอบอาชีพหัตถกรรม เครื่องเงินนี้เองทำให้หมู่บ้านวัวลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

กรรณิการ์ สองเมือง (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา เทศบาลตำบลภูเก้าสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา และอุปสรรคในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา เทศบาลตำบลภูเก้าสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ขาดแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานในการจัดการท่องเที่ยวไม่เพียงพอและขาดแคลนงบประมาณในการสนับสนุนการท่องเที่ยว จากการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวของเทศบาลภูเก้าสิงห์ พบว่า จุดเด่นของเทศบาลภูเก้าสิงห์ คือ มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่หลากหลาย ส่วนจุดอ่อนอยู่ที่โครงสร้าง

พื้นฐานไม่เพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยว ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวที่เทศบาลตำบลลูกกาสิงห์ ด้านโอกาสของเทศบาลตำบลลูกกาสิงห์ คือ จังหวัดร้อยเอ็ดมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยประกาศให้ปี 2551 - 2552 เป็นปีส่งเสริมการท่องเที่ยวร้อยเอ็ดและด้านอุปสรรค คือ เจตคติของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะ คนรุ่นใหม่ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ยังพบว่าแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลลูกกาสิงห์ คือ การเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีกลยุทธ์ดังนี้ 1) สร้างเครือข่ายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย 3) ระดมทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกชุมชนเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว 4) ปลุกจิตสำนึกแก่เยาวชนคนรุ่นใหม่ในเทศบาลตำบลลูกกาสิงห์ให้มีการศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของพื้นที่

ภูสวัสดิ์ สุขเลี้ยง (2545) ศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษา ห้วยโป่งผาลาด อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่าวัฒนธรรมเฉพาะของชาวเขาเผ่ามูเซอคำยังคงสืบทอดวัฒนธรรมการแข่งกาย และสืบทอดวัฒนธรรมงานประเพณีปีใหม่เรียกว่า “เขาะจาวา” ซึ่งตรงกับช่วงเวลาคຸຣຈີນ มีการหยุดงานกินเลี้ยง เดินรำ รื่นเริง สนุกสนานที่เรียกว่า “เดินจะคึก” รวมทั้งพิธีกรรมที่ปฏิบัติกันเป็นประจำทุกเดือนในรอบปี อันเกี่ยวเนื่องกับวิถีการดำเนินชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ตลอดจนการประกอบพิธีกรรมต่างๆ ตามความเชื่อต่างๆ ชาวเขาเผ่ามูเซอคำมีความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีที่สัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตและการทำมาหากิน สิ่งเหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษทุกคนจะต้องจำใส่ใจว่าสิ่งใดควรปฏิบัติและสิ่งใดไม่ควรปฏิบัติ สิ่งไหนที่เชื่อว่าจะเป็นสาเหตุของภทภัยนำความเดือดร้อนมาให้จะต้องละเว้น ไม่ปฏิบัติ ครอบครัวยุคที่ย้ายมาหากิน ประพฤติตามจารีตประเพณีอย่างเคร่งครัด จะได้รับความเชื่อถือและยกย่องให้เป็นแบบอย่างที่ดีของเพื่อนบ้าน คำสอนของผู้เฒ่าผู้แก่ชาวเขาเผ่ามูเซอคำ ที่ว่า “อย่าดูที่เขากิน อย่าดูที่เขาเมา และอย่าดูที่เขาสวมใส่ แต่จงดูที่เขาทำ” นอกจากนี้ยังพบว่า บ้านห้วยโป่งผาลาดมีศักยภาพในด้านคุณค่าทางการศึกษา ความปลอดภัยสาธารณสุขปลอดภัยขั้นพื้นฐาน และมีศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับการพัฒนาทางการท่องเที่ยวแต่ในด้านความพร้อมของบุคลากรควรมีการปรับปรุง นอกจากนี้ต้องมีการเพิ่มเติมศักยภาพทางด้านสาธารณสุขปลอดภัยขั้นสูงในสิ่งต่างๆ เช่น ร้านอาหาร ร้านขายสินค้าที่ระลึก ห้องสุขาสำหรับนักท่องเที่ยว และศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว

วีรญา เทพวัลย์ (2545) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยตัดสินใจเลือกมาคอบดู จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยตัดสินใจเลือกมาคอบดู มีปัจจัยดังนี้คือ 1) คอบดูมีสภาพภูมิอากาศที่เย็นสบาย ร่มรื่น และมีทิวทัศน์ที่สวยงาม

2) สภาพโครงสร้างพื้นฐานอันได้แก่ ถนน ไฟฟ้า สาธารณูปโภคพร้อมซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย 3) นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความเคารพเลื่อมใสในสมเด็จพระเจ้า เป็นอย่างมาก

ปวีณา ขำพืด (2552) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจและความต้องการในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก 2) เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาศักยภาพและเสนอแนะแนวทางจัดทำพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก รวมทั้งทดสอบกรอบการวิจัยที่ตั้งไว้ คือ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมีโอกาที่จะท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและรวมไปถึงแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างไรบ้าง ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยววัยกลางคน ไปจนถึงวัยผู้ใหญ่และเหตุผลการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเหล่านี้ก็คือการมาสักการะสถานที่ศักดิ์สิทธิ์การมาไหว้พระเพื่อขอพรและการมาเพื่อศึกษา โบราณสถานและศึกษารธรรมและระดับความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างก็พบว่ามี ความพึงพอใจในด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด เพราะแสดงให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพของบุคลากรในการบำรุงและดูแลรักษาสถานที่ท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลกก็ยังเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวอยากให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นการทำให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถคงอยู่ได้อีกในอนาคต ค่อยไปอีกนานแสนนาน

สุมนฉา บุญปลูก (2544) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่กำหนดการท่องเที่ยวภายในประเทศของคนกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจท่องเที่ยวในประเทศ ได้แก่ 1) ความสนใจในประเพณี วัฒนธรรมตลอดจนอรรถาธิบายของคนในท้องถิ่นนั้นๆ 2) ความต้องการความรู้หรือการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ อันได้แก่ สถานที่โบราณคดี ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ 3) ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

ฉัตรแก้ว สิมารักษ์และคณะ (2549) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูนเพื่อสำรวจและเก็บข้อมูลทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูนเพื่อรวบรวมข้อมูลความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาการท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น

เพ็ชรวงศ์ นามวงศ์ (2552) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนไหล่นหิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนไหล่นหินมีสถานภาพที่สามารถจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ด้าน ซึ่งได้แก่

ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึงหมู่บ้านและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งชุมชนใกล้เคียงที่มีสถานภาพที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อสร้างรายได้ ให้แก่ชุมชนและเพื่อเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักรวมถึงส่งเสริมให้คนในชุมชนรู้จัก รักและหวงแหนทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างยั่งยืนต่อไปและพบว่าแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนใกล้เคียง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ที่คนในชุมชนจะร่วมมือร่วมใจผลักดันการท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืนต่อไปเพื่อสร้างอาชีพและสร้างรายได้แก่ชุมชนในท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาดูแลชุมชนให้เป็นไปตามระบบการจัดการที่ดีอีกด้วย

เนตรชนก นันท์ (2544) ได้ศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนวัดพระบาทห้วยต้ม อำเภอเถิน จังหวัดลำพูน ได้พบว่าแนวทางการจัดการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนั้นมี 4 ด้าน คือการจัดการด้าน โครงสร้างองค์กรทางการท่องเที่ยว การจัดการด้านบุคลากร การจัดระบบการดำเนินงาน และการจัดรายการนำเที่ยว

สาคร ถาวงษ์กลาง (2543) ได้ทำการศึกษาเพื่อวางแผนจัดการพื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยคั้นน้ำแม่แสะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าชุมชนยังมีจิตสำนึกและมีศักยภาพเพียงพอในการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อาศัยระบบความเชื่อจารีตประเพณีและวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ โดยการใช้กระบวนการชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ร่วมมือกัน ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ของทุกฝ่าย และเกิดการอยู่ร่วมกันของคนกับป่าอย่างยั่งยืน

จอมขวัญ ลอยศักดิ์วงศ์ (2550) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มากมายและหลากหลาย มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น อาทิเช่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ วิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรมประเพณี เทศกาลงานประเพณี อาหารพื้นบ้านต่างๆ เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เองนับว่าเป็นศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอแม่สอดที่มีอยู่แล้วและเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวได้มาก ด้านการเข้าถึงของอำเภอแม่สอด ระบบการคมนาคมขนส่งเพื่อเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมมีเพียงพอแก่ความต้องการของนักท่องเที่ยว เส้นทางเดินทางส่วนใหญ่ปลอดภัย ไม่มีปัญหาเพราะสภาพถนนมีการพัฒนาดีกว่าแต่ก่อนมาก มีป้ายบอกทางชัดเจนและเข้าใจง่าย ระบบไฟฟ้าเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวและมีการบริการข้อมูลการท่องเที่ยวที่เหมาะสมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสิ่งบริการขั้นพื้นฐานทางการท่องเที่ยว ด้านที่พัก ร้านอาหาร สถานบริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว ระบบ

คมนาคมขนส่ง สวัสดิการด้านการรักษาความปลอดภัยส่วนใหญ่มี เพียงพอแก่การรองรับนักท่องเที่ยว ส่วนปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอแม่สอดด้านดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ควรคำนึงถึงความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัยจากชนต่างด้าว ในการท่องเที่ยวเพราะ เป็นเขตอำเภอที่อยู่ติดชายแดนไทย-พม่า การปรับราคาที่พักและร้านอาหารที่เหมาะสมเพื่อเป็นการ ดึงดูดนักท่องเที่ยวและการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จัก มากขึ้น ด้านการเข้าถึงส่วนใหญ่ ไม่พบอุปสรรคใดๆ ในการเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวแต่ก็มีประเด็น เล็กน้อยที่เป็นปัญหา เช่น เส้นทางบางเส้นทางชำรุดเพราะมีรถวิ่งผ่านตลอดเวลาและยังขาดการ บำรุงรักษา ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านที่พัก ราคาที่พักที่เหมาะสมเพื่อให้เป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว มากกว่าที่เป็นอยู่ ด้านร้านอาหาร ควรจะคำนึงถึงคุณภาพและราคาที่เหมาะสม ด้านร้านจำหน่าย ของที่ระลึก พบว่า สินค้าบางอย่างเมื่อซื้อแล้วไม่สามารถทำการขนย้ายได้ เช่น งานเฟอร์นิเจอร์ไม้ต่างๆ ด้านการ เดินทาง บางเส้นทางในการเข้าถึงยังแหล่งท่องเที่ยวยังชำรุด เป็นหลุมเป็นบ่อ ด้านราคา ค่าโดยสาร ที่เหมาะสม ด้านข้อมูลทางการท่องเที่ยว น่าจะมีการ โฆษณา ประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน ในด้านความสะอาด และความปลอดภัย ของการใช้ห้องน้ำสาธารณะตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ และควรเพิ่มสถานีอนามัย เล็กๆ ไว้ตามจุดแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ด้านอื่นๆ พบว่า ควรคำนึงถึงความปลอดภัยในการท่องเที่ยว จากชนต่างด้าว และการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากภาครัฐ-เอกชน และชุมชนท้องถิ่น นั้นๆ อย่างเด่นชัดเพื่อให้อำเภอแม่สอดเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอีกแห่งหนึ่ง

อมร นุตรเวียง (2548) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ ภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่าแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึงคือ ด้านการ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ได้มาตรฐาน การฝึกอบรม การจัดทำแผนงบประมาณการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้สวยงามตลอดไป

พนิดา สิงห์ครา (2544) ได้ศึกษาศึกษาภาพชุมชนบ้านห้วยอี ในการจัดการการท่องเที่ยว เจริญวิเศษแบบโฮมสเตย์ ก็พบว่ามศึกษภาพสูงเพราะลักษณะทางกายภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นตัวดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวมีความหลากหลายทางชีวภาพมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและ สมาชิกชุมชนมีความพร้อมที่จะร่วมมือเพราะความศรัทธาค่อผู้นำ และเห็นผลประโยชน์ที่จะได้รับ แก่ครอบครัวและชุมชน

Mill & Morrison (2534 อ้างถึงใน พรพรรณ ทิพสิงห์ และคนอื่นๆ, 2548) กล่าวโดยสรุปว่า แหล่งท่องเที่ยวด้วยดึงดูดใจ (Attractions) ในด้านความสวยงาม ความน่าประทับใจสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) ในเรื่องที่พักร้านอาหาร ร้านขายของ ที่ระลึก หรือบริการอื่นๆ ปัจจัยพื้นฐาน

(Infrastructure) ในเรื่องระบบการสื่อสารและสาธารณูปโภค การขนส่ง (Transportation) และการต้อนรับอย่างไมตรี (Hospitality)

Mcintosh & Goeldner (2529 อ้างถึงใน พรพรรณ ทิพสิงห์ และคนอื่นๆ, 2548) ได้ให้ความเห็นตรงกันว่า แหล่งท่องเที่ยวต้องประกอบด้วยทรัพยากร ท่องเที่ยวธรรมชาติ ปัจจัยพื้นฐานระบบขนส่งและการต้อนรับอย่างเป็นมิตรไมตรี

Burkart & Medlik (2524 อ้างถึงใน พรพรรณ ทิพสิงห์และคนอื่นๆ, 2548) กล่าวโดยสรุปว่า แหล่งท่องเที่ยวต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ดึงดูดใจ (Attraction) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ (Amenity)

Kim, Mi-Kyung (2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยของการท่องเที่ยวชนบทและการสร้างแบบจำลองความต้องการการท่องเที่ยวชนบทในเกาหลี การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาปัจจัยของการท่องเที่ยวชนบทและความต้องการการท่องเที่ยวแบบชนบทในเกาหลี ชาวชนบทเมื่อเทียบกับนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในทุกรูปแบบของการท่องเที่ยวชนบท จากนั้นชาวชนบทถูกแบ่งตามแรงจูงใจของการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวชนบท สร้างแรงบันดาลใจที่แตกต่างกัน ส่วนการท่องเที่ยวในชนบทถูกระบุ นักท่องเที่ยวชนบทเป็นศูนย์กลาง นักท่องเที่ยวชนบทมีความอดทน การสร้างแรงบันดาลใจในสถานที่พบความแตกต่างกันในลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของลักษณะการเดินทางท่องเที่ยวในชนบทและมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวประเภทต่างๆ การตัดสินใจหรือไม่เพื่อประกอบการท่องเที่ยวในชนบทมีกระบวนการตัดสินใจที่แตกต่างกันซึ่งอาจหรือไม่อาจเกิดขึ้นพร้อมกัน คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจและความถี่ของการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจนักท่องเที่ยว หรือไม่เข้าร่วมในการท่องเที่ยวชนบทและความถี่ในการเข้าร่วมมีการตรวจสอบและพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทั้งสองจะแตกต่างกัน ปัจจัยที่มีผลต่อความถี่ของการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวในชนบทมีความแตกต่างกันทั้ง 3 ส่วนแบ่งตลาด การท่องเที่ยวชนบทสร้างแรงบันดาลใจ เปรียบเทียบมิติที่แตกต่างกัน ยืนยันว่าการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวและความถี่การตัดสินใจแตกต่างกันในแง่ของความสำคัญของปัจจัยที่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าอาจเกิดขึ้นพร้อมกัน หลักฐานแสดงว่าทั้งสองกระบวนการการตัดสินใจของการท่องเที่ยวในชนบทนั้นจะต้องพัฒนากลยุทธ์การตลาดสำหรับการสร้างความต้องการใหม่และเพื่อเพิ่มความถี่ของการท่องเที่ยวในชนบทที่มีอยู่เพิ่มขึ้น

Bhatia (2529 อ้างถึงใน พรพรรณ ทิพสิงห์และคนอื่นๆ, 2548) กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวว่าจะต้องประกอบ 1) ดึงดูดใจ (Attraction) ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังแหล่ง ท่องเที่ยวนั้นๆ ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจทางด้านวัฒนธรรม เช่น โบราณสถาน สิ่งก่อสร้างที่สำคัญ 1) ประวัติศาสตร์สิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติ เช่น ทิวทัศน์ ได้แก่

พืชสัตว์ทะเล ภูเขา สวนสาธารณะ เทศกาลต่างๆ เช่น การแสดงนิทรรศการงานมหกรรม ศิลปะ คนตรีประเพณีและส่วนที่เสริมให้แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ได้แก่ โรงแรม สถาน บันเทิงต่างๆ รวมทั้งการละเล่น เป็นต้น 2) สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) ถือเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับนักท่องเที่ยวและส่วนที่เสริมให้แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ได้แก่ โรงแรม สถาน บันเทิงต่างๆ รวมทั้ง สถานพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น

Richie And Zins (2521 อ้างถึงใน พรพรรณ ทิพสิทธิ์และคนอื่นๆ, 2548) กล่าวว่าส่วนประกอบ ที่เป็นส่วนดึงดูดใจของนักท่องเที่ยววัฒนธรรมที่สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยว ยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มีทั้งหมด 12 ประการด้วยกัน คือ

1. งานวัฒนธรรม
2. ภาษา
3. ขนบธรรมเนียม
4. ธรรมเนียมการรับประทานอาหาร การทำอาหาร
5. ศิลปะ และดนตรี รวมไปถึงภาพวาดและรูปปั้นแกะสลัก
6. ประวัติศาสตร์ และร่องรอยทางประวัติศาสตร์
7. ลักษณะงานหรือเทคโนโลยีต่างๆ ที่มีการนำมาใช้เฉพาะในท้องถิ่น
8. งานสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่และดั้งเดิมในท้องถิ่น
9. ศาสนารวมไปถึงพิธีกรรมต่างๆ
10. ระบบการศึกษา
11. เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย
12. กิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ

Ryan - Cooper and Other - Swarbrooke (1993) กล่าวถึงเป้าหมายหลักในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ใช่สินค้า แต่เป็นประสบการณ์ในสถานที่หนึ่งๆ และสิ่งที่เกิดขึ้น ระหว่างทาง ซึ่งเป็นที่มาของสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวจะพอใจหรือไม่พอใจกับการเดินทางในแต่ละ ครั้ง เขากล่าวถึงสถานที่และสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิด สิ่งแวดล้อมนักท่องเที่ยว (Tourist Environment) ตามแนวความคิดของ Pearce ที่ต้องการความ สะดวกสบาย และในบางครั้งพวกเขาก็ต้องการความแตกต่าง โดยถูกมองว่าเป็นนักท่องเที่ยว Ryan ให้ความเห็นว่าโดยทั่วไปแล้วนักท่องเที่ยวก็ยังคงเป็นคนนอกที่เข้ามาสู่พื้นที่แห่งหนึ่งเพราะเจ้าของ พื้นที่มักมีกรอบความสัมพันธ์เอาไว้ในใจเสมอ โดยมองว่าเจ้าของพื้นที่ส่วนใหญ่มักจะมองนักท่องเที่ยว เป็นเพียงคนนอก ที่ไม่มีตัวตน ที่พวกเขาทั้งสองฝ่าย ต้องมาใช้ชีวิตร่วมกัน หรือใช้พื้นที่ร่วมกัน

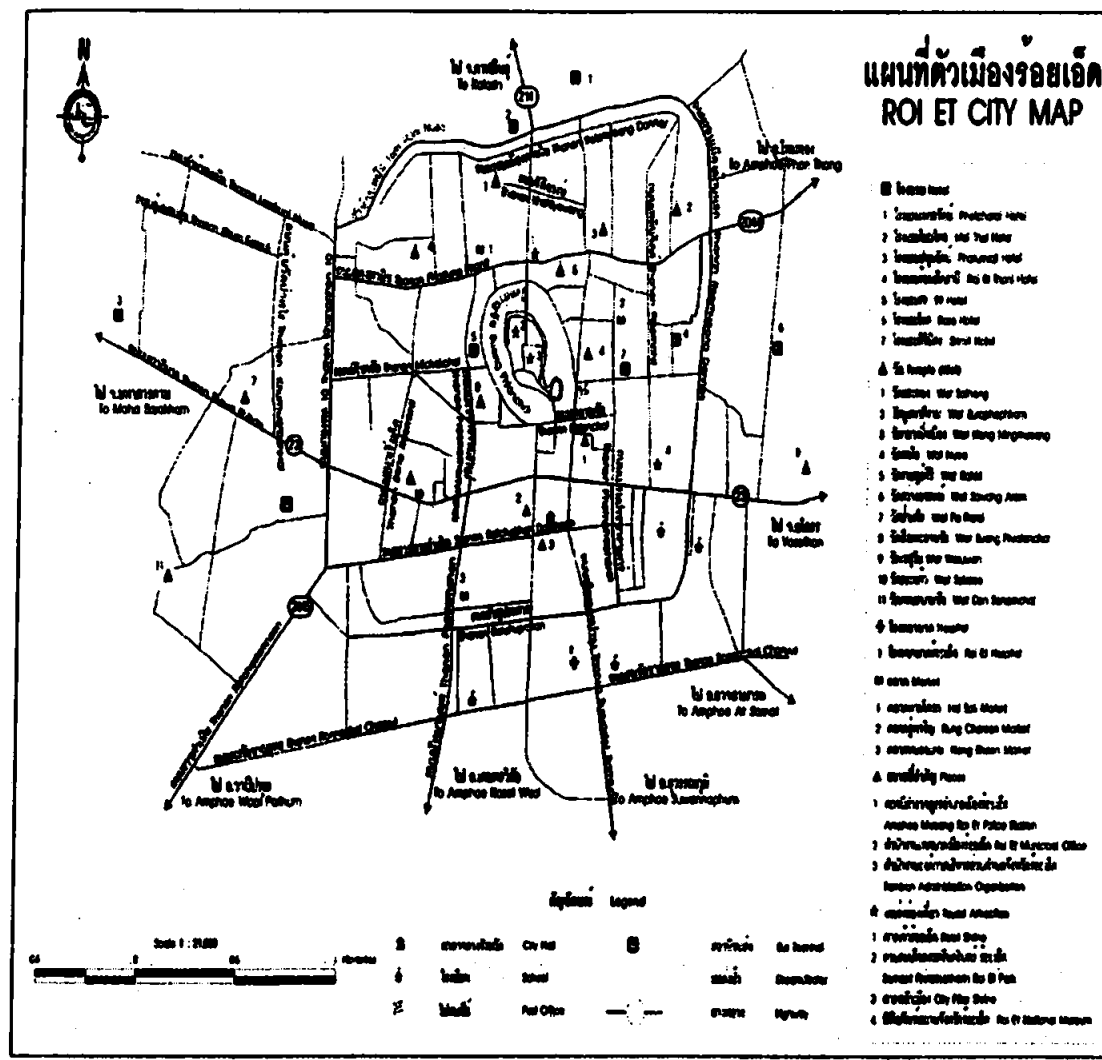
ในระยะเวลาหนึ่ง อย่างไรก็ตามก็เขาบอกว่าความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองฝ่ายนั้นสามารถพัฒนาให้สนิทสนมมากขึ้นได้หากโอกาสเอื้ออำนวย

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาความเป็นวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น ได้แก่ ความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ความหลากหลายด้านกลุ่มชาติพันธุ์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน การประกอบอาชีพของบรรพบุรุษตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จนก่อให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นมรดกทางสังคมและถ่ายทอดมาจนถึงปัจจุบัน การได้ศึกษาประวัติศาสตร์ ประเพณี ความเชื่อ สถาปัตยกรรม ศิลปะ ศาสนสถาน โบราณสถาน ภูมิปัญญาพื้นบ้าน และกิจกรรมชุมชน ซึ่งมีทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะยั่งยืนได้และเป็นที่ยั่งยืน ในการตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้นั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ ในหลายๆ ด้าน เข้ามา สนับสนุน เช่น ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค โภคพื้นฐานที่เพียงพอแก่การรองรับนักท่องเที่ยว ความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว การบริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว การโฆษณา ประชาสัมพันธ์เผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เด่นชัด ความร่วมมือในการรับผิดชอบของหน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม และภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวในทุกๆ ด้าน

7. บริบทพื้นที่ของอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด

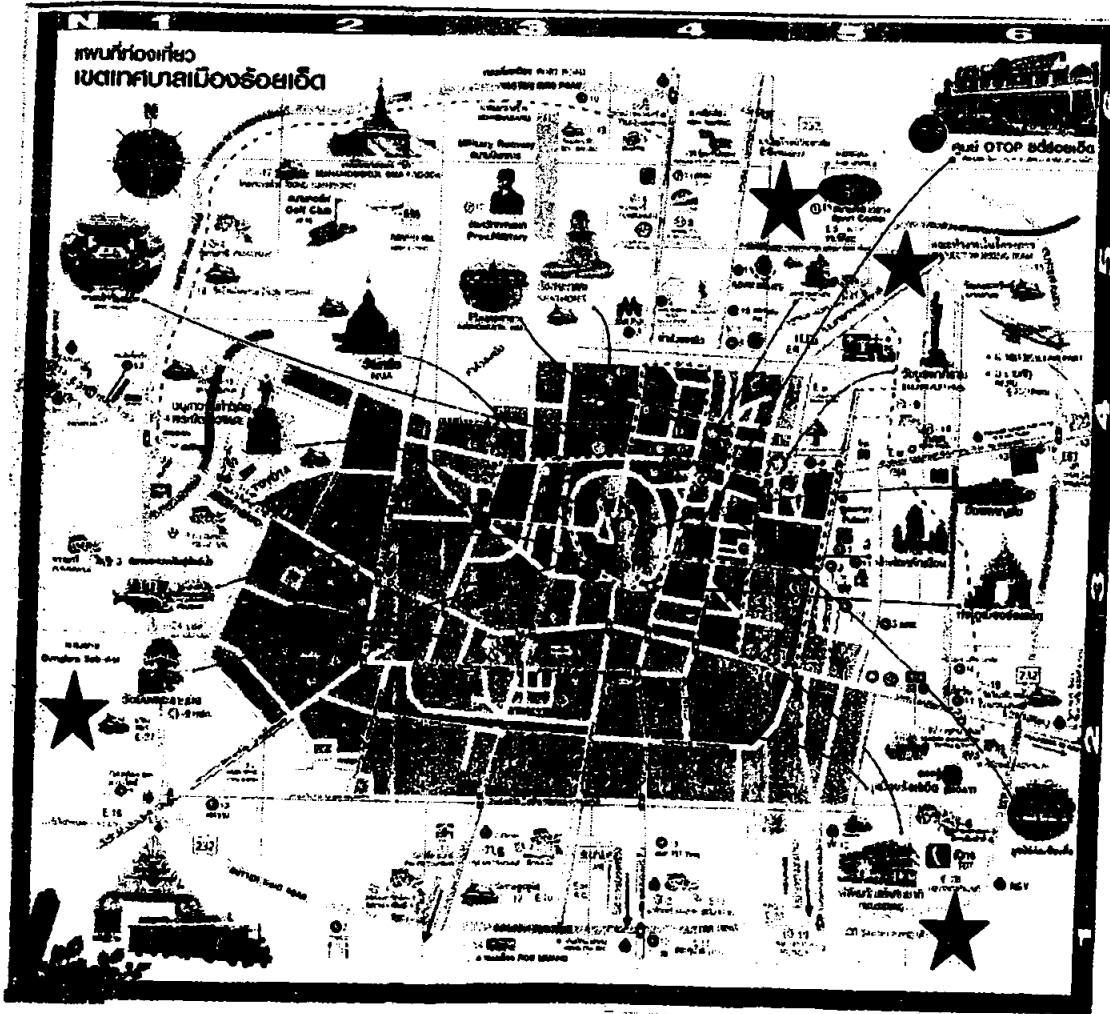
7.1 ข้อมูลทั่วไปของอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด นั้นจำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลทั่วไปของอำเภอเมืองในเรื่องของสภาพทั่วไป โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ท่องเที่ยวและเทศกาลงานประเพณี ของอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อทราบถึงสภาพและปัญหาทางด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและสิ่งที่จะพัฒนาให้ยั่งยืนต่อไปในอนาคต ดังนั้นจึงได้ศึกษาแผนที่ตัวเมืองร้อยเอ็ด ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2.1 แผนที่ตัวอำเภอเมืองร้อยเอ็ด (สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด, 2554)

อีกทั้งยังได้ศึกษาแผนที่แหล่งท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เพื่อให้ทราบถึงตำแหน่งและสถานที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอันได้แก่ วัดบูรพาภิราม วัดกลางมิ่งเมือง วัดบึงพลาญชัย และพิพิธภัณฑ์แห่งชาติร้อยเอ็ด ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 2.2 แผนที่ท่องเที่ยวเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด (สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด, 2554)

หมายเลข 1 คือ วัดบูรพาภิราม

หมายเลข 2 คือ วัดกลางมิ่งเมือง

หมายเลข 3 คือ วัดบึงพลาญชัย

หมายเลข 4 คือ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด

สภาพทั่วไป

1. ลักษณะที่ตั้ง และอาณาเขตติดต่อ

อำเภอเมืองร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ห่างจาก กรุงเทพมหานคร ประมาณ 550 กิโลเมตร

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภोजตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอธวัชบุรี อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด และอำเภอเมือง

มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

2. เนื้อที่ ลักษณะภูมิประเทศ และลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอเมืองร้อยเอ็ด มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 440.70 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 275,437.40 ไร่ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบแบบขั้นบันได ไม่มีภูเขาไม่มีแม่น้ำไหลผ่าน มีเพียงลำห้วยเล็กๆ ไหลผ่าน เช่น ลำห้วยเหนือ ลำห้วยเงิน ลำห้วยแคน ลำห้วยรากไโด สภาพพื้นดินเป็นดินปนทราย ไม่สามารถจะเก็บกักน้ำไว้ได้ตลอดปี ลักษณะทางภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ เดือนกุมภาพันธ์ - เดือนพฤษภาคม อุณหภูมิเฉลี่ย 38 องศาเซลเซียส

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคม อุณหภูมิเฉลี่ย 27 องศาเซลเซียส

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่ เดือนตุลาคม - เดือนกุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ย 20 องศาเซลเซียส

การปกครอง

แบ่งเขตการปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่พุทธศักราช

2457 เป็น 14 ตำบล 201 หมู่บ้าน (ทำเนียบหมู่บ้าน ตำบล)

สำหรับหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1) เทศบาล มี 1 เทศบาล คือ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มี 20 ชุมชน ได้แก่

- (1) ชุมชนท่านคร
- (2) ชุมชนวัดป่าเรไร
- (3) ชุมชนวัดเหนือ
- (4) ชุมชนวัดคุ้ม
- (5) ชุมชนศิริมงคล
- (6) ชุมชนวัดบึง
- (7) ชุมชนรอบเมือง
- (8) ชุมชนพระอารามหลวง
- (9) ชุมชนทุ่งเจริญ
- (10) ชุมชนพิพิธภัณฑ
- (11) ชุมชนตลาดหนองแคน
- (12) ชุมชนศรีอุดม
- (13) ชุมชนวัดเวฬุวัน
- (14) ชุมชนบ้านหนองหญ้าม้า

(15) ชุมชน บขส.

(16) ชุมชนจันทร์เกษม

(17) ชุมชนโรงพยาบาล

(18) ชุมชนราษฎรอุทิศ

(19) ชุมชนโรงเรียนเมือง

(20) ชุมชนมั่นคงพัฒนา

ซึ่งแต่ละชุมชนมีคณะกรรมการชุมชนร่วมกันบริหารและพัฒนาชุมชน

ประกอบด้วย

(1) ประธานกรรมการชุมชน

(2) รองประธานกรรมการ

(3) กรรมการฝ่ายปกครอง

(4) กรรมการฝ่ายการคลัง

(5) กรรมการฝ่ายสวัสดิการสังคม

(6) กรรมการฝ่ายสาธารณสุข

(7) กรรมการฝ่ายการศึกษา

(8) กรรมการและเลขานุการ

2) องค์การบริหารส่วนตำบล มี 14 แห่ง ได้แก่

2.1) องค์การบริหารส่วนตำบลเหนือเมือง

2.2) องค์การบริหารส่วนตำบลสี่แก้ว

2.3) องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง

2.4) องค์การบริหารส่วนตำบลสะอาดสมบูรณ์

2.5) องค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น

2.6) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

2.7) องค์การบริหารส่วนตำบลคงถาวร

2.8) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแก้ว

2.9) องค์การบริหารส่วนตำบลแคนใหญ่

2.10) องค์การบริหารส่วนตำบลปอภาร

2.11) องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์

2.12) องค์การบริหารส่วนตำบลโนนตาล

2.13) องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองทอง

2.14) องค์การบริหารส่วนตำบลโนนรัง

อำเภอเมืองร้อยเอ็ด มีประชากรรวมทั้งสิ้น 120,058 คน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด มีแหล่งน้ำทั้งหมด 67 แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ทุกตำบล สวนและพื้นที่ส่วนใหญ่จะใช้สำหรับทำการเกษตร ประมง และการปศุสัตว์ ประชาชนในพื้นที่อำเภอเมือง ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักและมีการจัดทำผลิตภัณฑ์ที่เป็นสินค้า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นอาชีพเสริม อำเภอเมืองร้อยเอ็ดมีวัฒนธรรมท้องถิ่นคล้ายกับพื้นที่เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทั่วไป คือ ราษฎรในพื้นที่ใช้ภาษาไทย (อีสาน) ในการติดต่อสื่อสาร ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประมาณ 99.72% ส่วนศาสนาอื่น ๆ นั้นมีนับถือประมาณ 0.28% มีสถาบันหรือองค์กรทางศาสนาดังนี้

- วัด และที่พิกสงฆ์ จำนวน 134 แห่ง

- ศาลเจ้า จำนวน 2 แห่ง

ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด รวมทั้งการแต่งกาย การทำบุญ งานรื่นเริงต่างๆ จะเป็นเช่นเดียวกับขนบธรรมเนียมและประเพณีของชาวอีสาน โดยทั่วไป และมีการพึ่งพาอาศัยกันอยู่มาก เช่น การแลกเปลี่ยนสิ่งของ การช่วยเหลือกันในกิจกรรมส่วนรวม เช่น การทำบุญในเทศกาลต่างๆ การทำบุญในงานบวช งานแต่งงาน งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น

ระบบบริการพื้นฐาน การคมนาคม

การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอและจังหวัด รวมทั้งการคมนาคมภายในตำบล และหมู่บ้าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2045
ระยะทาง 38 กิโลเมตร ไป อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม
- 2) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 23
ระยะทาง 69 กิโลเมตร ไป อ.ธวัชบุรี จ.ร้อยเอ็ด
- 3) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2043
ระยะทาง 63 กิโลเมตร ไป อ.อาจสามารถ อ.พนมไพร จ.ร้อยเอ็ด
- 4) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 215
ระยะทาง 52 กิโลเมตร ไป อ.เมืองสรวง อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด
- 5) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2004
ระยะทาง 48 กิโลเมตร ไป อ.โพนทอง จ.ร้อยเอ็ด
- 6) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2045
ระยะทาง 48 กิโลเมตร ไป จ.กาฬสินธุ์

- 7) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข รอ.4 บ้านโสกเชือก-บ้านหัวควง
ระยะทาง 23.575 กิโลเมตร
- 8) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข รอ.3033 บ้านโคกสว่าง - บ้านสังข์
ระยะทาง 28.850 กิโลเมตร
- 9) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข รอ.4042 บ้านสงยาง - บ้านซาด
ระยะทาง 13.549 กิโลเมตร
- 10) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข รอ.5047 บ้านหนองคากร้า - บ้านดินคำ
ระยะทาง 14.034 กิโลเมตร
- 11) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข รอ.3145 บ้านโคกพิลา - บ้านหนองแวงควง
ระยะทาง 11.750 กิโลเมตร
- 12) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข รอ.3148 บ้านโคกสาย - บ้านแคน
ระยะทาง 7.750 กิโลเมตร
- 13) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข รอ.3146 บ้านบาก - บ้านเหล่ากุดน้อย
ระยะทาง 8.850 กิโลเมตร
- 14) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข รอ.3147 บ้านแก่นทราย - บ้านโพธิ์ทอง
ระยะทาง 10.700 กิโลเมตร

สำหรับเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างตำบลและหมู่บ้าน มีสภาพเป็นถนนลูกรัง จำนวน
ทั้งสิ้น 144 สาย ความยาวประมาณ 15 กิโลเมตร

วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

งานประเพณีกินข้าวปุ้นบุญผะเหวด

เริ่มจัดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2534 และจะจัดเป็นประจำทุกปี ในวันที่ 1-2 มีนาคมของทุกปี
ณ บริเวณสวนสมเด็จพระเจ้า และบึงปลาอุบ บึงบุญผะเหวด หรือทางภาคกลางเรียกว่าบุญมหาชาติ นิยมจัด
ในช่วงเดือนสี่ เป็นงานบุญที่พระเทศน์มหาเวสสันดรชาดก เรียกการเทศน์นี้ว่า เทศน์มหาชาติ มีการ
แห่ขบวนผะเหวด 13 ขบวน ตามกัณฑ์เทศน์มหาชาติ จากอำเภอและหน่วยงานต่างๆ บริเวณรอบบึง
ปลาอุบด้านในก็จัดเป็นร้านข้าวปุ้น (ขนมจีน) ไว้คอยบริการฟรีสำหรับผู้ร่วมงาน นอกจากนี้ยัง
จัดให้มีการประกวดศิลปะวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน เช่น พานบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น

ประเพณีบุญแห่แหวด

ผ้าแหวด

เป็นบุญประเพณีที่มีการเทศน์มหาชาติเป็นงานที่อิ่งใหญ่ของจังหวัดร้อยเอ็ด โดยเฉพาะจังหวัดได้กำหนดให้เป็นงานประเพณีประจำปีของจังหวัดและจัดได้ยิ่งใหญ่มากเป็นไปตามฮีต 12 คือหมายถึงเดือนที่มีการทำบุญแห่แหวด ดังคำกล่าวไว้ในฮีต 12

มูลเหตุแห่งการทำ

มีกล่าวไว้ในหนังสือมาลัยหมื่นมาลัยแสนว่า ครั้งหนึ่งพระมาลัยให้ไปไหว้พระธาตุเกษแก้วจุฬามณีบนสวสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ได้พบและสนทนากับพระศรีอาริยเมตไตรย พระโพธิสัตว์ ผู้ซึ่งจะได้จุติกลางมาเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต ทราบความประสงค์ของมนุษย์จากพระมาลัยแล้วจึงตั้งความกับพระมาลัยว่า “หากใครต้องการจะพบและเกิดในสมัยพระศรีอาริย์ ให้ทำแต่ความดี อย่างฆ่าพ่อตีแม่ สมณชิ พราหมณ์ ครูอาจารย์ อย่าทำร้ายพระพุทธเจ้า อย่าขุ่นขี้ให้แตกกัน และต้องฟังเทศน์มหาชาติให้จบทุกกัณฑ์ในวันเดียว ท่านทั้งหลายจะได้เกิดร่วมและพบพระองค์” ด้วยเหตุนี้เอง ชาวร้อยเอ็ดจึงได้พากันทำบุญแห่แหวดและไปฟังเทศน์มหาชาติทุกปี โดยกำหนดเอาวันสุครีวัน เสาร์ และวันอาทิตย์แรกของเดือนมีนาคมเป็นวันจัดงาน

ขั้นตอนพิธีทำ

เมื่อกำหนดวันจัดงาน ชาวบ้านจะช่วยกันหาคอกไม้มาตากแห้งไว้ ช่วยกันผ่านคอกโน (ทำจากลำต้นหม่อน) งานนี้เป็นงานใหญ่ทำติดต่อกัน 3 วัน

วันแรกของงาน คอนเย็น (บ่าฯ) จะมีการแห่พระอุปกุครอบบ้านให้ชาวบ้านได้สักการบูชา แล้วนำไปประดิษฐานไว้ห่ออุปกุ ภายใบบริเวณงานเพราะเชื่อว่าเป็นพระเดระ ผู้มีฤทธิ์นิรมิตกฏอยู่กลางแม่น้ำมหาสมุทร สามารถขจัดเภทภัยทั้งมวลได้

วันที่ 2 ของงานเป็นการแห่พระเวสสันดรเข้าเมือง แต่ละคุ้มวัดจะจัดขบวนแห่แต่ละกัณฑ์ทั้ง 13 กัณฑ์แห่รอบเมือง คอนเย็นมีมหรสพสมโภช ในวันที่ 2 ที่ 3 ชาวร้อยเอ็ดจะมีโรงทานเลี้ยงข้าวปุ้นบุญแห่แหวด ผู้คนที่มาในงานกินได้ตลอดเวลา (ฟรี) มีชาวบ้าน ร้านค้า และหน่วยงานราชการมาตั้งโรงทานมากมาย

วันที่ 3 ของงานเริ่มตั้งแต่เช้ามืด ประมาณตี 4 ชาวบ้านจะนำข้าวเหนียวมาป้อนเสียบไม้จำนวน 1,000 ก้อน เพื่อเอาบูชากัณฑ์เทศน์ ถาดาทัน เรียกว่า “ข้าวพันก้อน” ชาวบ้าน จะพากันแห่ข้าวพันก้อนรอบศาลาวัด มีหัวหน้ากล่าวคำบูชา ดังนี้ “นะ โม นะ โม จอมไตรปิฎก ขกออกมาเทศนาธรรม จันหมากเบ็งงานสะพาส ข้าวพันก้อนอาบุญชา ซาเฮฮา ตามควงขอดแก้ว ข้าไหว้แล้วถวายอาบุญชา สาธุ” ว่าดังนี้ไปเรื่อยๆ จนครบ 3 จบ แล้วนำขึ้นไปศาลาโรงธรรม แล้วญาติโยมพากันทำวัตรเช้า อารารณาศิลอารานาเทศน์ โดยอารารณาศาเทศน์พระเวส โดยเฉพาะ การอารารณาศาเทศน์

พระเวศน์นั้น ถ้าไม่ต้องว่าชาวจะตัดบทสั้นๆ ก็ได้ ให้ขึ้นตรง "อาทิกัลยาณังฯ เปฯ อารารณัง กโรม" เท่านั้นก็ได้

แล้วพระสงฆ์จะเริ่มเทศน์สังกาด เป็นการพรรณนาอายุกาลของพระพุทธศาสนา เริ่มแต่ต้นจนถึงอันตรธาน เมื่อเทศน์สังกาดจบแล้วจึงเริ่มเทศน์กัณฑ์เทศน์ไปจนจบจนครบกัณฑ์อันเป็นกัณฑ์ที่ 13 เทศน์แต่เช้ามีคไปจนค่ำ จบแล้วจัดขันของมาโทษพระสงฆ์ให้พรเป็นเสร็จพิธี ในวันที่ 3 นี้เอง ชาวบ้านชาวมืองจะแห่กัณฑ์หลอนมาร่วมถวายกัณฑ์เทศน์ตลอดทั้งวัด กัณฑ์เทศน์จะมี 2 ลักษณะ

กัณฑ์หลอน เป็นการแห่กัณฑ์เทศน์มา ถึงบริเวณที่พระกำลังเทศน์ก็ถวายกัณฑ์เทศน์โดยไม่ว่าจะจงว่าเป็นพระสงฆ์รูปใด

กัณฑ์จอบ เป็นกัณฑ์เทศน์ที่กลุ่มผู้ถวายปรารถนาจะถวายเฉพาะภิกษุที่คนชอบเคารพศรัทธา จึงมีการส่งคนไปสอดแนมว่าขึ้นเทศน์หรือยัง ภาษาอีสานเรียกว่า "จอบ" แอบดู จึงเรียกกัณฑ์เทศน์ประเภทนี้ว่า "กัณฑ์จอบ"

ประเพณีแห่เทียนพรรษา

จัดขึ้นในวันอาสาฬหบูชาของทุกปีจัด ขึ้นในวันอาสาฬหบูชาของทุกปี ๗ บริเวณสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์โดยขบวนแห่ต้นเทียนแต่ละวัดซึ่งได้รับการตกแต่งอย่างสวยงามด้วยดอกไม้ที่สวยงามและสวยงามจะเคลื่อนขบวนจากคุ้มต่างๆ ผ่านตลาดไปยังบริเวณหน้าศาลาจตุรมุข ในบริเวณสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ เพื่อร่วมประกวดต้นเทียนและขบวนแห่ต้นเทียนซึ่งมีการรำเชิงแบบอีสานประกอบด้วย

7.2 แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวในเชิงประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา โดยจังหวัดร้อยเอ็ดได้มุ่งเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงวิถีพุทธ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา ซึ่งปัจจุบันกำลังได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดที่สำคัญและน่าสนใจ มีดังต่อไปนี้

7.2.1 วัดบูรพาภิราม อำเภอเมือง จ.ร้อยเอ็ด

ภาพที่ 2.3 วัดบูรพาภิราม (สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด, 2553)

เหตุผลในการเลือกวัดบูรพาภิราม คือ

“วัดบูรพาภิราม” ตั้งอยู่ในชุมชนพระอารามหลวง ถนนผดุงพานิช ตำบลในเมือง ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ความโดดเด่นของวัดนี้สามารถมองเห็นได้แต่ไกล เพราะที่นี่มีพระพุทธรูปองค์สูงใหญ่ตั้งอยู่ภายในวัด พระพุทธรูปองค์นี้มีนามว่า “พระพุทธรัดนมงกมลหามณี” สร้างโดยช่างพื้นเมือง ที่แรกตั้งใจจะให้องค์พระมีความสูง 101 ศอกเหมือนชื่อจังหวัด แต่สร้างไปสร้างมาความสูงกลับเกินไปเป็น 118 ศอก คิดอันดับพระพุทธรูปที่สูงที่สุดในประเทศและสูงเป็นอันดับ 6 ของโลก ชาวร้อยเอ็ดจึงเรียกวัดนี้ว่า “วัดพระเจ้าใหญ่” และบริเวณด้านหลังองค์พระก็บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่อันเชิญมาจากประเทศอินเดียให้ประชาชนได้สักการะ และได้ฐานองค์พระเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปที่สำคัญต่างๆ อีกทั้งยังมีห้องอยู่ใบบนึ่ง เชื่อกันว่าถ้าใครลูบแล้วเกิดเสียงดังกังวาน ผู้นั้นจะเป็นผู้ที่มีบุญมาก

ประวัติความเป็นมาของวัดบูรพาภิราม

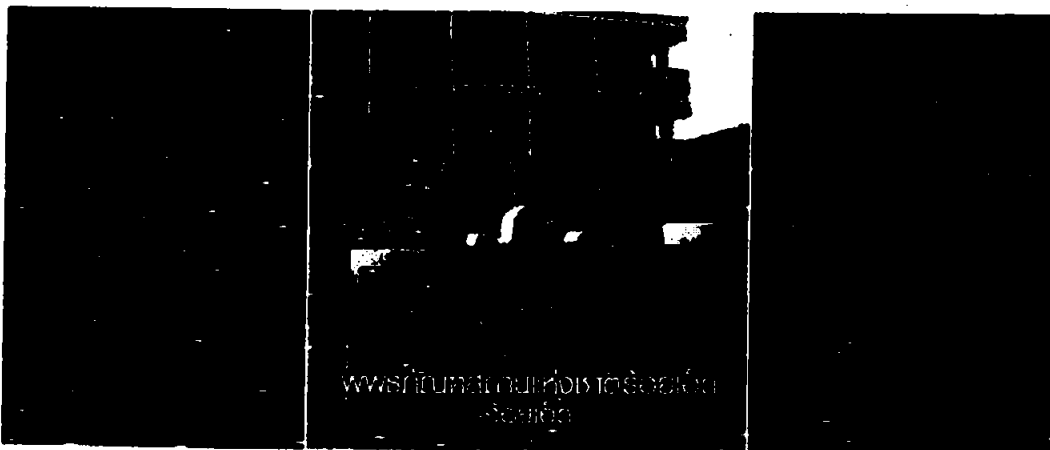
วัดบูรพาภิราม ตั้งอยู่ในชุมชนพระอารามหลวง ถนนผดุงพานิช ตำบลในเมือง ในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ สร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2456 เดิมชื่อ วัดหัวรอ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น วัดบูรพาภิราม เพราะในสมัยนั้นได้ใช้เป็น

สถานที่สำหรับพักค้างแรมของพ่อค้าและประชาชนที่อาศัยการเดินทางเข้าเป็นหลัก เพราะยังไม่มีพาหนะ การเดินทางสะดวกเหมือนปัจจุบัน วัดหัวรอจึงเป็นจุดเริ่มของการพักแรมในคืนแรกของการเดินทาง และมักเป็นจุดนัดพบกันที่วัดแห่งนี้ มีพระพุทธรูปปางประทานพรที่สูงที่สุดในประเทศไทยคือ พระพุทธรัดนวมกลมหามุนี หรือหลวงพ่อใหญ่ สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กประทับยืนเด่นเป็นสง่ามองเห็นได้จากกระยะไกล องค์พระเจ้าใหญ่นั้นประดิษฐานอยู่ที่วัดบูรพาภิรามในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของชาวร้อยเอ็ด ซึ่งแสดงถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนา อันแรงกล้าของชาวเมืองที่ได้สร้างพระพุทธรูปปางประทานพรที่กล่าวกันว่าสูงที่สุดในประเทศไทย นอกจากนี้องค์พระเจ้าใหญ่อังเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัด และปรากฏอยู่ในคำขวัญของเมืองร้อยเอ็ดว่า "สิบเอ็ดประตูงาม เรืองนามพระสูงใหญ่ ผ้าไหมสาเกต บุญผะเหวดประเพณี มหาเจดีย์ชัยมงคล งามน่ายลบึงพระลานชัย เขตกว้างไกลทุ่งกุลา โลกลือชาข้าวหอมมะลิ"

พระพุทธรัดนวมกลมหามุนี หรือพระเจ้าใหญ่ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2516 องค์พระนั้นสร้างขึ้นด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก ความสูงขององค์พระ วัดจากพระบาทถึงยอดเศศสูงถึง 59 เมตร 20 เซนติเมตร และมีความสูงทั้งหมด 67 เมตร 85 เซนติเมตร ที่ฐานพระพุทธรูปองค์นี้มีห้องที่ใช้ในศาสนกิจและห้องพิพิธภัณฑสถานจำนวนมาก

ด้านทิศตะวันออกของบริเวณวัดอยู่ติดกับคูรอบเมืองสมัยเก่า นอกจากนี้ภายในบริเวณวัดยังเป็นที่ตั้งศูนย์งานพระธรรมทูต โรงเรียนปริยัติธรรม และมีศาลเจ้าพ่อมเหศักดิ์ ซึ่งเป็นที่เคารพของชาวเมืองอยู่ด้วย ความเชื่อและวิธีการบูชา ชาวร้อยเอ็ดถือว่าพระเจ้าใหญ่นั้นเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองที่คอยปกป้องคุ้มครองชาวร้อยเอ็ด ให้มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขด้วยความสูงขององค์พระทำให้เกิดความเชื่อว่า หากได้มากราบไหว้ จะได้อานิสงส์สูงเทียบเมฆเทียบฟ้า ทำการสิ่งใดก็สำเร็จผลด้วยประการทั้งปวง

7.2.2 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด อำเภอเมือง อ.ร้อยเอ็ด

ภาพที่ 2.4 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด (สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด, 2553)

เหตุผลในการเลือกพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด คือ

“พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ด” ตั้งอยู่ในชุมชนพิพิธภัณฑ์ โดยภายในพิพิธภัณฑ์ฯ นั้นก็ได้แบ่งการจัดแสดงออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน เริ่มตั้งแต่ชั้นแรกที่ทำให้เราได้รู้จักกับบุคคลสำคัญของจังหวัดร้อยเอ็ด เช่นเจ้าเมืองคนแรก ผู้ว่าราชการจังหวัดคนแรก ศิลปินแห่งชาติ เป็นต้นขึ้นมาชั้นที่ 2 เป็นส่วนจัดแสดงข้าวของโบราณวัตถุต่างๆของจังหวัดร้อยเอ็ด ที่เป็นหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์และ โบราณคดี ทั้งในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และสมัยประวัติศาสตร์ ข้าวของที่พบก็เช่น ภาชนะดินเผา หม้อ ไหต่างๆ มีรูปจำลองตู้กาสิงห์ ซึ่งเป็นโบราณสถานที่สำคัญของจังหวัด มีลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นปราสาทหินแบบขอมบาปวน และมีส่วนจัดแสดงวิถีชีวิตของชาวจีนที่ได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ด ไม่น้อยกว่าร้อยปีมาแล้ว ชั้น 3 ชั้นบนสุดซึ่งจัดแสดงเรื่องราววิถีชีวิต ประเพณี และงานศิลปหัตถกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เมื่อขึ้นไปถึงเชื่อว่าทุกคนจะต้องหยุดชมภาพจำลองบรรยากาศงานบุญหะเหวด ซึ่งเป็นประเพณีสำคัญของชาวร้อยเอ็ด โดยจะจัดขึ้นในช่วงเดือนมีนาคม โดยภาพจำลองนั้นแสดงให้เห็นถึงความศรัทธาในพุทธศาสนาของชาวร้อยเอ็ดได้เป็นอย่างดี และนอกจากนั้น บนชั้น 3 นี้ก็ยังมี การจัดแสดงผ้าทอร้อยเอ็ด ซึ่งงดงามและมีประวัติมายาวนานอีกด้วย

ประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ด

พิพิธภัณฑ์ สถานแห่งชาติที่จัดตั้งขึ้นตาม โครงการการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ประจำเมือง เป็นสถานที่จัดแสดงและรวบรวมเรื่องราวความรู้ทุกด้านของจังหวัดแห่งนี้ เดิมทีเดิวนั้นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ดจัดตั้งขึ้นตามคำริของท่านศาสตราจารย์ ดร. ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ในอันที่จะเป็นพิพิธภัณฑ์ฯ ศิลปหัตถกรรมอีสาน โดยเฉพาะผ้าไหม และผ้าพื้นเมือง ต่อมาเมื่อกรมศิลปกรมีนโยบายในการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติประจำเมืองจึงได้ทำการปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหาในการจัดแสดงให้ครอบคลุมข้อมูลเรื่องราวของจังหวัดทุกด้านทั้งด้านภูมิศาสตร์ ทรัพยากรธรณี โบราณคดี ประวัติศาสตร์ บุคคลสำคัญ วิถีชีวิต ประเพณี และศิลปหัตถกรรม เริ่มโครงการจัดตั้งมาตั้งแต่ประมาณ 2536 ซึ่งเป็นปีที่ได้รับงบประมาณ ก่อสร้างอาคารต่อเนื่องมาจนกระทั่ง ปี 2540 จึงดำเนินการ ได้แล้วเสร็จสมบูรณ์ประกอบด้วยงบประมาณด้านการจัด แสดง นิทรรศการถาวร ปรับสภาพภูมิทัศน์ติดตั้งระบบไฟฟ้าและระบบปรับอากาศ จัดทำห้องประชุมและ นิทรรศการพิเศษ ปรับปรุงบ้านพักเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้เฉพาะการ จัดแสดงได้มีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้แก่ ระบบสารสนเทศการทำหุ่นจำลองและฉากชีวิตต่างๆ เข้ามาประกอบการนำเสนอเรื่องราว ทำให้อาจกล่าวได้ว่าเป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติที่ทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งในความดูแลของกรมศิลปากร

7.2.3 วัดกลางมิ่งเมือง อำเภอเมือง จ.ร้อยเอ็ด

ภาพที่ 2.5 วัดกลางมิ่งเมือง (สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด, 2553)

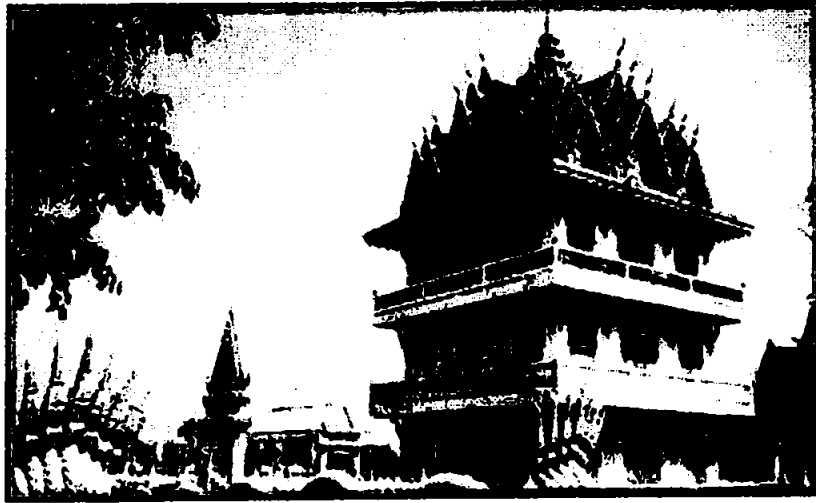
เหตุผลในการเลือกวัดกลางมิ่งเมือง คือ

วัดกลางมิ่งเมือง ตั้งอยู่ในเขตชุมชนพระอารามหลวงเช่นเดียวกับ วัดบูรพาภิราม เป็นวัดพระอารามหลวงชั้นตรี โดยสถานที่ตั้งของวัดแห่งนี้แต่เดิมเคยเป็นสถานที่ เติรมสร้างเทวาลัยของขอมในสมัยเจ้าจักรวรรณ์ ยุคที่ขอมเรืองอำนาจ แต่ยังไม่ทันสร้างขอมก็ เสื่อมอำนาจลงเสียก่อน ยังไม่ทันสร้างเสร็จก็ปล่อยให้รกร้าง และต่อมาก็ได้มีการสร้างวัดกลางฯ ขึ้นมาใหม่ในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ความโดดเด่นอยู่ที่สิม หรือ โบสถ์ของวัด ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรม แบบล้านช้าง

ประวัติความเป็นมาของวัดกลางมิ่งเมือง ร้อยเอ็ด

วัดกลางมิ่งเมือง เป็นวัดพระอารามหลวงชั้นตรีตั้ง อยู่บนเนินในเมือง เป็นวัดเก่าแก่สันนิษฐานว่าสร้างก่อนตั้งเมืองร้อยเอ็ด ส่วนอุโบสถสร้างในสมัยอยุธยาตอนปลาย ในอดีตเคยใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีถือ น้ำพิพัฒน์สัตยา ปัจจุบันเป็นสถานที่ศึกษาปริยัติธรรม และสถานที่สอบธรรมสถาน บริเวณหน้าอุโบสถมีลวดลายภาพวาดแสดงถึงพุทธประวัติ สวยงาม และมีค่าทางศิลปะ

7.2.4 วัดบึงพลาญชัย

ภาพที่ 2.6 วัดบึงพลาญชัย (สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด, 2553)

เหตุผลในการเลือกวัดบึงพลาญชัย คือ

“วัดบึงพลาญชัย” ตั้งอยู่ในชุมชนวัดบึง ซึ่งเป็นวัดพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ในสมัยก่อนเมื่อทหารออกไปทำศึกสงครามแล้วชนะกลับมา ก็จะมาทำพิธีล้างกราบเลือดจากดาบใน “สระชัยมงคล” สระน้ำศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด โดยเชื่อกันว่า เมื่อทำพิธีแล้ววิญญาณของคนที่ถูกฆ่าด้วยดาบนั้นจะไม่ตามมาหลอกหลอน

ประวัติความเป็นมาของวัดบึงพลาญชัย ร้อยเอ็ด

วัดบึงพลาญชัย (พระอารามหลวง) เป็นอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ตั้งอยู่เลขที่ 116 ถนนประชาธิปไตย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดคณะสงฆ์ธรรมยุต เป็นวัดเก่า แก่โบราณ รกร้างว่างเปล่ามาหลายร้อยปี มีสิ่งก่อสร้างปรักหักพังมีศิลาแลง มีใบเสมา มีสระชัยมงคลเป็นสระน้ำเก่าแก่ที่ศักดิ์สิทธิ์ ของชาวร้อยเอ็ด มีเสาหอไตรกลางสระชัยมงคลเป็นปกติของชาวไทยชาวพุทธเมื่อสร้างบ้านสร้างเมืองขึ้นมาแล้วจะต้องสร้างวัดหรือยกวัดร้างขึ้นเป็นวัดที่มีพระสงฆ์ฟื้นฟูบูรณะวัดเก่าแก่โบราณขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์กลางของชุมชนหรือที่ประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเพราะมีคติประจำใจว่า “ชาติเหมือนกาย ศาสนาเหมือนใจ หรือชาวพุทธต้องมีเรือนกายเรือนใจ” เมื่อ พ.ศ. 2430 หลวงสงครามควิศิษฐ์ โดยการสนับสนุนของพระยาขัติยะวงษา (เกา ธนสีลังกูร) ได้นำข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน และผู้ต้องจ้งช่วยกันถางป่าบุกเบิก ฟื้นฟู บูรณะวัดเก่าแก่ โบราณรกร้างมานานขึ้นเป็นเป็นวัดอีกครั้งหนึ่งและให้ชื่อว่า “วัดบึงพลาญชัย” เพราะถือบริเวณนี้ว่า

- 1) เป็นวัด โบราณถือเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวบ้านชาวเมือง
- 2) อยู่ใกล้ซัดคติดกับบึงพลาญชัย
- 3) เป็นเนินสูง เป็นลายสวขงาม
- 4) เป็นที่ประกอบพิธีกรรมฉลองรัชชนะ จากการยกทัพจับศึก เข้าบ้าน

เจ้าเมืองสมัยโบราณ ต่อมาก็ได้รับการสนับสนุนอุปถัมภ์จากพระยาขัติยะวงษาเอกาธิตานันท์ (เหลาณ ร้อยเอ็ด) และเจ้าเมือง ผู้ว่าราชการเมือง และข้าหลวงบริเวณเมืองมาโดยตลอดได้อาราธนา พระครูฤๅครศตาริคุณ จากอำเภอธวัชบุรีมาเป็นเจ้าอาวาส เมื่อ พ.ศ. 2456 ทางราชการได้จัดตั้ง กรมทหารม้าขึ้นที่มณฑลร้อยเอ็ด ไปอยู่วัดสระทอง มหาเสวกโทพระยารณรัชชานุยุต สมุหเทศาภิบาล ผู้ว่าการมณฑลร้อยเอ็ด มหาอำมาตย์ตรีพระยาสุรเศรษฐ์ทศวิชัย และมหาอำมาตย์เอก พระยาสุนทรเทพ กิจจารักษ์ ได้อาราธนา พระครูสารพินิจ (ลี อตตจ) พร้อมกับอนุจรคือ พระพรหมสุปญโญตามเนรทองคี รัตโนและคช.บุญเรือง พรหมชัยนันท์ ขณะนั้นกำลังปฏิบัติ ศาสนกิจอยู่ที่วัดสร้างไสภ (วัดศรีธรรมาราม) อำเภอขุขันธ์ จังหวัดอุบลราชธานี (ในสมัยนั้น) มาเป็นอาวาสและดำรงตำแหน่งเจ้าคณะแขวงด้วย ต่อมาได้ดำรงตำแหน่งเป็นรองเจ้าคณะจังหวัดร้อยเอ็ด คช.บุญเรือง พรหมชัยนันท์ ต่อมาก็ได้เข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์ ได้บำเพ็ญประโยชน์อันยิ่งใหญ่ให้กับ ชาติบ้านเมือง มีชื่อเสียงโด่งดังด้วยเกียรติคุณ เกียรติยศ ปรากฏชื่อในพระราชทินนาม พระราชสิทธิอาจารย์หรือที่ชาวเมืองรู้จักกันดีก็คือ "หลวงพ่อเมืองเสลาฯ" การบริหารและการปกครองมีเจ้าอาวาส คือ

รูปที่ 1 พระครูหลักคำ (แก้ว)

รูปที่ 2 พระครูฤๅครศตาริคุณ

รูปที่ 3 พระครูวินัยธร (หล้า) พ.ศ. 2465-2469

รูปที่ 4 พระครูคุณสารพินิจ (ลี) พ.ศ. 2470-2491

รูปที่ 5 พระสิลวิสุทธาจารย์ (ศรีจันทร์) ตั้งแต่ พ.ศ. 2515 - ปัจจุบันเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นธรรมที่ พระธรรมฐิติญาณ (ศรีจันทร์ ปุณฺณโค) ตำแหน่งเจ้าคณะภาค 10 (ธรรมยุต) การศึกษามีโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม เปิดสอนเมื่อ พ.ศ. 2549 และโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีเปิดสอนเมื่อ พ.ศ. 2469

ปูชนียวัตถุ มีดังนี้

1. พระชินสีห์ศากายมุณี พระประธานประดิษฐานในอุโบสถ หล่อด้วยทองเหลือง หน้าตักกว้าง 1.27 เมตร สูง 1.75 เมตร พร้อมด้วยพระอัครสาวกชาย-ขวา (พระโมกคัลลา-พระสารีบุตร) ขึ้นหล่อด้วยทองเหลือง สูง 1.50 เมตร

2. พระพุทธชินราช ประดิษฐานในอุโบสถหล่อด้วยทองเหลือง หน้าตักกว้าง 69 นิ้ว สูง 107 นิ้ว พร้อมด้วยพระอัครสาวกซ้าย-ขวา คร.ปรีดี เกษมทรัพย์และครอบครัว พร้อมญาติมิตร สร้างถวายเมื่อ พ.ศ. 2527

3. พระสัมมาสัมพุทธมุนี ประดิษฐานที่ศาลาอเนกประสงค์ หน้าตักกว้าง 80 เซนติเมตร สูง 1 เมตร

4. พระพุทธรูปมณฑลเมือง ประดิษฐานที่โชติวันวิหาร

5. พระบรมสารีริกธาตุ พระธรรมไตรโลกาจารย์ เจ้าคณะภาค 9 (ช) พร้อมด้วยพระสงฆ์ ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน นิสิต นักศึกษา นักเรียนจังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม อัญเชิญมาประดิษฐานเมื่อ พ.ศ. 2523

6. อุโบสถ ได้เริ่มสร้างเมื่อ พ.ศ. 2465 เสร็จเมื่อ พ.ศ. 2468 บูรณปฏิสังขรณ์ครั้งแรก พ.ศ. 2486 ต่อมา พ.ศ. 2507 ได้บูรณะอีกครั้งที่ 2 ครั้นเมื่อปี พ.ศ. 2528 เห็นว่าอุโบสถชำรุดทรุดโทรมลงมากจึงได้รื้ออุโบสถหลังเก่าออกหมด และดำเนินการก่อสร้าง อุโบสถหลังใหม่ขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2538 ขณะนี้กำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่ยังไม่แล้วเสร็จ

7. หอพระไตรมิ่งเมืองเป็นสมบัติคู่บ้านคู่เมืองเป็นศูนย์รวมของสรรพสิ่งมิ่งมงคลเป็นอาคาร 4 ชั้นทรงไทย ประกอบด้วย

ชั้นที่ 1 หม้อน้ำพระพุทธมนต์

ชั้นที่ 2 รอยพระพุทธบาทจำลอง

ชั้นที่ 3 พระชัยมงคล 9 องค์ ประกอบด้วยพระชัยมงคลทองคำ พระชัยมงคลทองนาค พระชัยมงคลสัมฤทธิ์ พระชัยมงคลเงิน พระชัยมงคลงาช้างพระชัยมงคลนอแรด พระชัยมงคลหยก พระชัยมงคลแก้วพระชัยมงคลแก่นจันทร์

ชั้นที่ 4 พระไตรปิฎก พระแก้วมรกต พระบรมสารีริกธาตุ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับ วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำและน่าเชื่อถือมากที่สุด ซึ่งในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยจะมุ่งเน้นการศึกษาสภาพและปัญหาสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ให้เกิดความเหมาะสมและยั่งยืนต่อไป โดยรายละเอียด ของขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย มีดังนี้

1. ประชากร (Population)
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

1.1 ประชากร (Population)

ในการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรเชิงคุณภาพและประชากรเชิงปริมาณ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว) รวมไปถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนหน่วยงานของภาครัฐ การประชุมกลุ่มย่อยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหน่วยงานของ เอกชน รวมไปถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวและแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยกำหนด ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

ประชากรเชิงคุณภาพมี 4 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว)
- 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนหน่วยงานของภาครัฐ

3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนหน่วยงานของเอกชน

1. ด้านโรงแรมที่พักในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด มีทั้งหมด 14 โรงแรม
ดังนี้ (งานบริการข่าวสาร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554)

1. โรงแรมมายเฮ้าส์
2. ร้อยเอ็ด รีสอร์ท พรรณณัญญา
3. ร่มอินทนิล ปาร์ค
4. โรงแรมร้อยเอ็ดซิตี
5. โรงแรมแคนคำ
6. โรงแรมสายทิพย์-ร้อยเอ็ด
7. โรงแรมเพชรรัชต์การ์เด็น
8. โรงแรมบัวทอง
9. โรงแรมบรรจง
10. โรงแรม 99
11. โรงแรมตากคุณคร
12. โรงแรมไหมไทย -ร้อยเอ็ด
13. โรงแรมแพรทอง
14. โรงแรมวันโอวัน

2. ด้านร้านอาหารกวดาคารในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด มีทั้งหมด 16 ร้าน
ดังนี้ (งานบริการข่าวสาร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2554)

1. ร้านรจนา
2. ร้านแม่พลอยอาหารไทย
3. ร้านอาหารมารินทร์
4. ร้านอาหารบึงหลวง
5. ร้านอาหารบ้านสวน(อาหารพื้นเมือง)
6. ร้านอาหารตะไกราย
7. ร้านครัวทอง
8. ร้านโกเทสิขง - ร้อยเอ็ด
9. คุณแฉ้ว ไข่กระทะ
10. จ้อก้อฟาร์ม (ฟาร์มกุ้ง)
11. สวนอาหารฟอสต์แลนด์

12. ร้านอาหารศรีโอชา
13. ร้านถิลาบาทลี
14. ร้านครัวเรือนไม้
15. ร้านอาหารชายคา
16. ร้านสุกี้ลาว
3. ด้านการนำเที่ยวหรือตัวแทนบริษัททัวร์ภายในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด มีทั้งหมด 5 บริษัท ดังนี้ (สำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2554)

1. บริษัทเน็คเวิร์ค แทรเวล
2. บจก.อินทราชาติทัวร์ (ประเทศไทย)
3. ศรีคารา ทัวร์ (น.ส. ศรีคารา นุตตะ)
4. สบาย สบาย ทัวร์ แทรเวล (นางสาวครุณี รัตนวงศ์)
5. ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามคนครทัวร์

4. ด้านการขนส่งภายในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด มีทั้งหมด 2 ทาง ดังนี้

1. โดยรถประจำทาง: สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดร้อยเอ็ด
2. โดยเครื่องบิน: ท่าอากาศยานร้อยเอ็ด กรมการขนส่งทางอากาศ

4) บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว

ประชากรเชิงปริมาณมี 1 กลุ่ม ได้แก่

1) นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว เยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 220, 448 คน จากสถิติในปี พ.ศ. 2553

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview)

1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Semi Interview) เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) ซึ่งมีการกำหนดกรอบคำถามในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการคัดเลือกสัมภาษณ์กลุ่มหรือบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key

Information) บุคคลดังกล่าวนี้เป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
นั้นๆ ประกอบด้วย

- (1) พระมหาทองพิพัฒน์. อานันโท ตำแหน่งพระครูสอนโรงเรียนปริยัติธรรม
ตัวแทนเจ้าอาวาสเจ้าวัดบูรพาภิราม จำนวน 1 รูป
 - (2) เจ้าอาวาสวัดกลางมิ่งเมือง จำนวน 1 รูป
 - (3) พระปลัดดาวฤกษ์จิตวุฒโท. ตำแหน่งพระครูสอนโรงเรียนปริยัติธรรม
ตัวแทนเจ้าอาวาสวัดบึงพลาญชัย จำนวน 1 รูป
 - (4) ประธานชุมชนพระอารามหลวง (วัดบูรพาภิราม) จำนวน 1 คน
 - (5) รองประธานชุมชนพระอารามหลวง (วัดกลางมิ่งเมือง) จำนวน 1 คน
 - (6) ประธานชมกรรมการวัดบึงพลาญชัย จำนวน 1 คน
 - (7) หัวหน้าที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด จำนวน 1 คน
- 2) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในส่วนของหน่วยงานของภาครัฐ

ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งมีการกำหนด
กรอบคำถามในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ เลือกสัมภาษณ์
เฉพาะหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- (1) วัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 คน
- (2) ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม
เทศบาลเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 คน
- (3) ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา
จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 1 คน
- (4) เลขานุการนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จำนวน 1 คน

รวมผู้ให้สัมภาษณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 11 คน

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ใช้การเลือกกลุ่ม
ตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบไปด้วย

3) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หน่วยงานของเอกชน คือ

3.1) ผู้ประกอบธุรกิจด้านโรงแรมที่พักในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้เลือก
โรงแรมที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของชาวร้อยเอ็ด อยู่ในระดับ 4 ดาว คือ

ผู้ช่วยผู้จัดการ โรงแรมร้อยเอ็ดซิตี้ จำนวน 1 คน

3.2) ผู้ประกอบธุรกิจด้านร้านอาหาร ภัตตาคาร ในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้เลือกร้านอาหารที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของชาวร้อยเอ็ดและรองรับแขกบ้านแขกเมืองที่มาเยือนจังหวัดร้อยเอ็ด คือ

ผู้ช่วยผู้จัดการร้านอาหารจ้อก้อฟาร์ม (ฟาร์มทุ่ง) จำนวน 1 คน

3.3) ผู้ประกอบธุรกิจด้านการนำเที่ยวหรือตัวแทนบริษัททัวร์ภายในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้เลือกบริษัททัวร์ที่มีใบอนุญาตและบริการทัวร์ทั้งในและต่างประเทศ

ผู้ช่วยผู้จัดการบริษัทเน็คเวิร์ค แทรเวล จำนวน 1 คน

(ผู้ช่วยผู้จัดการมีส่วนเกี่ยวข้องและยินยอมให้ข้อมูลในงานวิจัยได้)

3.4) ผู้ประกอบธุรกิจด้านการขนส่งภายในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

เจ้าหน้าที่งานทะเบียนขนส่ง ตัวแทนผู้อำนวยการสำนักงานขนส่ง

จังหวัดร้อยเอ็ด

จำนวน 1 คน

4) บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว คือ

1) คณะกรรมการชุมชนพระอารามหลวง จำนวน 8 คน

2) คณะกรรมการชุมชนวัดบึง จำนวน 6 คน

3) คณะกรรมการชุมชนพิพิธภัณฑฯ จำนวน 5 คน

4) หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จำนวน 1 คน

5) นักพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จำนวน 1 คน

ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยในครั้งที่ 1 วันศุกร์ที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2554 มีจำนวน 11 คน

ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยในครั้งที่ 2 วันศุกร์ที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2554 มีจำนวน 21 คน

รวมผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยทั้ง 2 ครั้งที่ไม่ซ้ำกันจำนวน 25 คนและผู้เข้าร่วมประชุม

ซ้ำกันมีจำนวน 7 คน

ซึ่งแต่ละชุมชนมีคณะกรรมการชุมชนร่วมกันบริหารและพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย

1. ประธานกรรมการชุมชน
2. รองประธานกรรมการ
3. กรรมการฝ่ายปกครอง
4. กรรมการฝ่ายการคลัง
5. กรรมการฝ่ายสวัสดิการสังคม
6. กรรมการฝ่ายสาธารณสุข
7. กรรมการฝ่ายการศึกษา
8. กรรมการและเลขานุการ

กลุ่มตัวอย่างสำหรับแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

5) นักท่องเที่ยวชาวไทย

เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งจะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ผู้วิจัยดำเนินการหาขนาด ของกลุ่มตัวอย่าง (n) โดยใช้สูตรการหาขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane (มนตรี สิริธสมบุญ, 2550) คือ

$$N = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้ผิดพลาดได้ไม่เกิน ร้อยละ 5 (0.05)

โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้อ้างอิงจำนวนประชากรจากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 220,448 คน จากสถิติในปี พ.ศ. 2553 เนื่องจากอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและไม่มีการสำรวจจำนวนนักท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ดังนั้น เพื่อให้ผลการวิจัยเกิดความน่าเชื่อถือผู้วิจัยจึงอ้างอิงถึงข้อมูลจากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดร้อยเอ็ด ในปี พ.ศ. 2553 ทั้งสิ้นจำนวน 220,448 คน สำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2553 (กรมการท่องเที่ยว, 2553)

โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยรวมทั้งหมด 220,448 คน ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 5%

แทนค่าจากสูตร

$$N = \frac{220,448}{1 + 220,448(0.05)^2}$$

$$\begin{aligned} n &= \frac{220,448}{552.12} \\ &= 399.27 \\ &\approx 400 \text{ คน} \end{aligned}$$

เมื่อแทนค่าในสูตรจะจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n) ที่ใช้ในการศึกษาเท่ากับ 400 ราย ดังนั้น ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย โดยการแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) ใช้ระยะเวลา

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 3 เดือน จากเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2554 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2554 ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ประเภท เพื่อให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งประกอบด้วย การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การแจกแบบสอบถาม และการประชุมกลุ่มย่อย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ

3.1 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview)

ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกบุคคล 2 กลุ่ม ได้แก่

1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว) จังหวัดพนมรุชม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

2) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของหน่วยงานของภาครัฐ ได้แก่ วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคมเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด เลขาธิการนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

ซึ่งผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ในรูปแบบของการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยมีการกำหนดกรอบคำถามในการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าทั้งคำถามปลายปิด (Close-end Question) และคำถามปลายเปิด (Open-end Question) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ โดยไม่มีการชี้นำคำตอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด และเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทางด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (3A's)

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทางด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (3A's)

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ

3.2 แบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะของคำถามปลายปิด (Close-end Question) และคำถามปลายเปิด (Open-end Question) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบ จำนวน 5 ระดับ ตามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) คือ

มากที่สุด	ระดับคะแนน	5	คะแนน
มาก	ระดับคะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ระดับคะแนน	3	คะแนน
น้อย	ระดับคะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1	คะแนน

ซึ่งแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามแก่นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ภูมิลำเนาไม่อยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ดและเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่มาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เช่น เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ การศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นต้น ใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เพื่อวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ข้อคำถามที่แสดงถึงความพึงพอใจเกี่ยวกับสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทางด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยว (3A's) คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เพื่อวัดระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ข้อคำถามที่แสดงถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทางด้านองค์ประกอบของการท่องเที่ยว (3A's) คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยมีลักษณะคำถามแบบคำถามปลายเปิด (Open-end Question)

เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ

3.3 การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดการประชุมกลุ่มย่อยจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของหน่วยงานของเอกชน ซึ่งได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจด้านโรงแรมที่พักในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ประกอบการธุรกิจด้านร้านอาหาร ภัตตาคารในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการนำเที่ยวหรือตัวแทนบริษัททัวร์ภายในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการขนส่งภายในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนพระอารามหลวง คณะกรรมการชุมชนวัดบึง คณะกรรมการชุมชนพิพิธภัณฑน์ห้วยหน้าฝ้ายพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด นักพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เป็นการจุดประเด็นปัญหาในเนื้อหาขอบเขตการศึกษาวิจัยที่สนใจเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ระดมความคิด พูดคุย ซักถามเกี่ยวกับปัญหาเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันรวมไปถึงร่วมกันวางแผนและกำหนด แนวทางการพัฒนาต่อไปในอนาคต และมีการให้ความรู้เพิ่มเติมเรื่ององค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยว 3 ประการ หรือ (3A's) คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

การจัดประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 1 วันศุกร์ที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2554 ตั้งแต่เวลา 9.00 – 12.00 น. ณ ห้องประชุมอาคารเรียนใหม่วัดบูรพาภิราม อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนผู้เข้าประชุมกลุ่มย่อยทั้งสิ้น 11 คน เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลสภาพและปัญหาองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยว 3 ประการ หรือ (3A's) คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

การจัดประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 2 วันศุกร์ที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ตั้งแต่เวลา 9.00 – 12.00 น. ณ ศาลาการเปรียญวัดบึงพลาญชัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนผู้เข้าประชุมกลุ่มย่อยทั้งสิ้น 21 คน เป็นการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยว 3 ประการ หรือ (3A's) และแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้เสนอความคิดเห็น ระดมความคิดในการวางแผนกำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรมและการวางแผนเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมรวมถึงอภิปรายสรุปผลแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

4. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการศึกษาและดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์

- 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) กำหนดหัวข้อการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกบุคคล 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว) หรือสมาชิกคนสำคัญและหน่วยงานในส่วนเกี่ยวข้องของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3) สร้างแบบสัมภาษณ์ ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีคำถามปลายเปิด

4) นำแบบสัมภาษณ์ ให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้อง

5) ปรับปรุงและแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6) นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับวัฒนธรรมอำเภอธวัชบุรี โดยการสัมภาษณ์

1 คน

7) ปรับปรุงและแก้ไขแบบสัมภาษณ์หลังการทดลองใช้ ให้ได้เครื่องมือวิจัยที่สมบูรณ์และชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อนำเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในแบบสอบถาม

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะของคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยจะทำการแจกแบบสอบถามแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

3) นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้อง

4) ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5) นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นจำนวนร้อยละ 10 ของแบบสอบถามฉบับจริง เป็นจำนวน 40 คน

6) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) เพื่อทดสอบหาค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยค่าความน่าเชื่อถือที่ได้ α 0.81

7) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ Primary Data

ผู้วิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการจดบันทึกด้วยมือและเครื่องบันทึกเสียง ซึ่งเป็นคำถามแบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 2 กลุ่ม คือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว) หรือสมาชิกคนสำคัญและหน่วยงาน ในส่วนเกี่ยวข้องของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่

- พระมหาทองพิพัฒน. อานัน โท คิวแทนเจ้าอาวาสวัดบูรพาภิราม
- เจ้าอาวาสวัดกลางมิ่งเมือง
- พระปลัดดาวรภิกขิตฺต โท. คิวแทนเจ้าอาวาสวัดบึงพลาญชัย
- ประธานชุมชนพระอารามหลวง(วัดบูรพาภิราม)
- รองประธานชุมชนพระอารามหลวง(วัดกลางมิ่งเมือง)
- ประธานชุมชนวัดบึงพลาญชัย
- หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด
- วัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด
- ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคมเทศบาลเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด
- ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด
- เลขานุการนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

2) การแจกแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะของคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

3) การประชุมเฉพาะกลุ่ม เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ระดมความคิด ทดคุย ชักถามเกี่ยวกับปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

รวมไปถึงการวางแผนกำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการวางแผน
เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่

- คณะกรรมการชุมชนพระอารามหลวง
- คณะกรรมการชุมชนวัดบึง
- คณะกรรมการชุมชนพิพิธภัณฑ
- หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด
- นักพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
- ผู้ประกอบการธุรกิจด้านโรงแรมที่พักในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- ผู้ประกอบการธุรกิจด้านร้านอาหาร ภัตตาคารในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการนำเที่ยว หรือตัวแทนบริษัททัวร์ภายในอำเภอเมือง

จังหวัดร้อยเอ็ด

- ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการขนส่งภายในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ Secondary Data

ข้อมูลส่วนนี้ผู้วิจัยได้จากการศึกษา แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การพัฒนาการ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ของ
จังหวัดร้อยเอ็ด แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด บริบทพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่ง
ได้จากการศึกษาค้นคว้ารวบรวม เอกสาร จุลสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
จากทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการศึกษาข้อมูลจากทางอินเทอร์เน็ตจากหน่วยงานของ
ภาครัฐบาลและเอกชน ได้แก่

- 1) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)
- 2) สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- 3) การท่องเที่ยวโลก
- 4) ข้อมูลทั่วไปของอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- 5) ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศจังหวัดร้อยเอ็ด
- 6) สำนักงานเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
- 7) สำนักพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด
- 8) สถิตินักท่องเที่ยว
- 9) กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- 10) ข้อมูลทั่วไปจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นต้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์และประมวลผลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ 2 กลุ่ม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว) หรือสมาชิกคนสำคัญและหน่วยงานในส่วนเกี่ยวข้องของภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

- 1) ทำการวิเคราะห์รายกลุ่มจากคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์โดยจัดกลุ่มประเด็นสำคัญของคำถามในแต่ละตอนที่ใช้ในการสัมภาษณ์
- 2) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากหน่วยงานของภาครัฐ ซึ่งได้แก่ วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคมเทศบาลเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด เลขาธิการนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ พระมหาทองพิพัฒน์, อานัน โท คัมภีร์เจ้าอาวาสวัดบูรพาภิราม เจ้าอาวาสวัดกลางมิ่งเมือง พระปลัดดาวกิตติวุฒโท, คัมภีร์เจ้าอาวาสวัดบึงพลาญชัย ประธานชุมชนพระอารามหลวง (วัดบูรพาภิราม) รองประธานชุมชนพระอารามหลวง (วัดกลางมิ่งเมือง) ประธานชุมชนวัดบึงพลาญชัย หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์โดยแบ่งตามหน่วยงานที่ได้กล่าวมาข้างต้น โดยจัดกลุ่มประเด็นสำคัญของคำถามในแต่ละตอนที่ใช้ในการสัมภาษณ์
- 3) วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด จากข้อมูลทัศนคติและข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์องค์ประกอบของการท่องเที่ยวใน 3 ด้าน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548) ซึ่งได้แก่ ด้านที่ตั้งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึง ด้านตั้งอำนวยความสะดวก

6.2 การวิเคราะห์จากการประชุมกลุ่มย่อย

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยแต่ละครั้งมาสรุปประเด็นในแต่ละหัวข้อแล้วนำมาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและนำข้อมูลที่ได้จากการร่วมมือกันวางแผนแนวทางการแก้ไขปัญหากลุ่มตัวอย่างมาสรุปแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด รวมไปถึงการเสนอแนะแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

6.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งจะวิเคราะห์ผลเป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

- ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายข้อมูลส่วนต่างๆ ดังนี้

1) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา

- ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้อธิบายข้อมูลส่วนต่างๆ ดังนี้

1) ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

2) ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

โดยกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถามจำนวน 5 ระดับ ตามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) คือ

มากที่สุด	ระดับคะแนน	5	คะแนน
มาก	ระดับคะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	ระดับคะแนน	3	คะแนน
น้อย	ระดับคะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1	คะแนน

ในการประเมินผล จะใช้วิธีการแปลผลแบบสอบถามโดยใช้ค่าเฉลี่ยตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) โดยใช้สูตรคำนวณช่วงกว้างของชั้น (มนสิข สิริสมบูรณ์, 2550) ดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned}
 \text{Interval (I)} &= \frac{\text{Range (R)}}{\text{Class (C)}} \\
 &= \frac{5-1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

ดังนี้

จากนั้นหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถาม โดยพิจารณาตามเกณฑ์ในการประเมินผล

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด

- ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (มนสิข สิริธิตมบูรณ์, 2550)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

- ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) โดยใช้สูตร (มนสิข สิริธิตมบูรณ์, 2550)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตั้งสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตั้งสมมติฐาน ผู้วิจัยนำค่าสถิติการทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square) มาวิเคราะห์การทดสอบว่าข้อมูลในแต่ละกลุ่มที่จำแนกนั้นมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ซึ่งข้อมูลที่น่ามาหาค่าความสัมพันธ์ คือ ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ การศึกษา ของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้สูตรการคำนวณดังนี้

สูตรหาค่าไค-สแควร์ (Chi-square Test) (ชานินทร์ ศิลปะจารุ, 2550)

$$x^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

x^2 = ค่าไค-สแควร์ (Chi-square Test)

O_{ij} = ความถี่ที่สังเกตได้

E_{ij} = ความถี่ที่คาดหวัง

หาค่า E ที่คู่กับ O แต่ละตัวจากสูตร

$$E = \frac{R \times C}{n}$$

เมื่อ R = ผลรวมของความถี่ในแถวนั้น

C = ผลรวมของความถี่ในคอลัมน์นั้น

N = ผลรวมของความถี่ทั้งหมด

$$t = \sum D$$

$$\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}$$

ในการแปลความหมายของค่าไคสแควร์ เพื่อทราบว่าผลต่างจะมีนัยสำคัญหรือไม่นั้น ต้องอาศัยค่าไคสแควร์ที่ระดับความมีนัยสำคัญต่างๆ และในการดูจากตารางนั้นต้องหาค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) โดยการใช้สูตร

$$Df = (c - 1)(r - 1)$$

เมื่อให้ c = จำนวนตัวแปรที่เป็นช่องตั้ง (Column)

r = จำนวนตัวแปรที่เป็นแถว (Row)

โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 ท่าน และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว) และการจัดประชุมกลุ่มย่อยบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวและหน่วยงานเอกชน เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ใช้การทดสอบด้วย Chi-Square สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และนำผลการศึกษาจากแบบสัมภาษณ์และมีการนำผลการจัดประชุมกลุ่มย่อยมาวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์
3. วิเคราะห์ผลการจัดประชุมกลุ่มย่อย
4. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์

1. ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอนำเสนอตามลำดับชั้น ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	186	46.50
หญิง	214	53.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.50 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 46.50

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม อายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
15-22 ปี	87	21.80
23-30 ปี	129	32.30
31-40 ปี	93	23.30
41-50 ปี	66	16.40
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	25	6.20
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุ 23-30 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.30 รองลงมา มีอายุ 31-40 ปี และ 15-22 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.30 และ 21.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม สถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
โสด	180	45.00
สมรส	185	46.30
หม้าย/หย่าร้าง	34	8.70
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม มีสถานภาพสมรส มากที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 46.30 รองลงมาสถานภาพ โสดและสถานภาพหม้าย/หย่า คิดเป็นร้อยละ 45.00 และ 8.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม อาชีพ

อาชีพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
รับราชการ	88	22.00
พนักงานบริษัทเอกชน	75	18.80
ธุรกิจส่วนตัว	127	31.80
นักเรียน/นักศึกษา	96	24.00
อื่นๆ คือ รับจ้างทั่วไป	14	3.40
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม มีอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.80 รองลงมา มี อาชีพ นักเรียน/นักศึกษา, อาชีพรับราชการ, พนักงานบริษัทเอกชน และรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 24.00, 22.00, 18.80 และ 3.40 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	103	25.80
5,001-10,000 บาท	112	28.00
10,001-15,000 บาท	87	21.80
15,001-20,000 บาท	56	14.00
20,001-25,000 บาท	19	4.60
มากกว่า 25,000 บาทขึ้นไป	23	5.80
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท, รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท, 15,001-20,000 บาท, มากกว่า 25,000 บาทขึ้นไปและ 20,001-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.80, 21.80, 14.00, 5.80 และ 4.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	116	29.00
ปริญญาตรี	229	57.20
ปริญญาโท	43	10.80
สูงกว่าปริญญาโท	12	3.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.20 รองลงมา มีการศึกษาระดับ ต่ำกว่าปริญญาตรี, ปริญญาโท และสูงกว่าปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 29.00, 10.80 และ 3.00 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว ด้านเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ					\bar{X}	(S.D)	ระดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงาม เช่น มีสิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์ที่สวยงาม	0.30	4.00	40.80	46.50	8.40	3.59	0.713	มาก
2. การจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ เช่น นักรรรางชมสถานที่ท่องเที่ยว นักรรรางไหว้พระ 9 วัด	0.00	3.30	45.50	42.80	8.40	3.56	0.694	มาก
3. การจัดกิจกรรมประกอบพิธีทางพระพุทธศาสนา เช่น ประเพณีบุญหะเหวด สมมาน้ำคินเพ็ง	1.70	5.00	41.00	44.50	7.80	3.52	0.782	มาก
4. สถานที่ท่องเที่ยวมีบรรยากาศที่ร่มรื่น	1.00	3.00	48.20	38.30	9.50	3.52	0.749	มาก
5. การจัดสภาพแวดล้อมรอบๆบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวสะอาด	2.20	13.50	38.00	32.80	13.50	3.42	0.959	มาก
รวม (N=400)						3.52	0.587	มาก

จากตารางที่ 4.7 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงาม เช่น มีสิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์ที่สวยงาม เป็นที่พึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุด ($\bar{X}= 3.59$) รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ เช่น นั่งรถรางชมสถานที่ท่องเที่ยว นั่งรถรางไหว้พระ 9 วัด ($\bar{X}=3.56$) การจัดกิจกรรมประกอบพิธีทางพระพุทธศาสนา เช่น ประเพณีบุญแห่แหวด สมมน้ำกินเพ็ง ($\bar{X}=3.52$) สถานที่ท่องเที่ยวมีบรรยากาศที่ร่มรื่น ($\bar{X}= 3.52$) และ ความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมรอบๆ บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวสะอาด ($\bar{X}=3.42$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านการเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ					\bar{X}	(S.D)	ระดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
1. เส้นทางในการเดินทาง เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สะดวก	0.00	1.70	37.30	42.50	18.50	3.78	0.694	มาก
2. สถานที่จอดรถเพียงพอ	0.30	3.30	21.30	57.00	18.10	3.90	0.734	มาก
3. ระยะทางในการ เดินทางเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว	0.00	1.80	44.50	31.50	22.20	3.74	0.820	มาก
4. การจัดระเบียบที่จอด รถในสถานที่ท่องเที่ยว	0.00	4.00	41.30	43.30	11.40	3.62	0.761	มาก
5. รถโดยสารเข้าถึง สถานที่ท่องเที่ยวเพียงพอ	0.00	2.50	46.30	40.50	10.70	3.60	0.712	มาก
รวม (N=400)						3.72	0.460	มาก

จากตารางที่ 4.8 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในความเพียงพอในสถานที่จอดรถมากที่สุด ($\bar{X} = 3.90$) รองลงมา คือ เส้นทางในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวก ($\bar{X} = 3.78$) ระยะทางในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.74$) การจัดระเบียบที่จอดรถในสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.62$) และ ความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ รถโดยสารเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวเพียงพอ ($\bar{X} = 3.60$)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับความพึงพอใจ					\bar{X}	(S.D)	ระดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1. มีร้านขายของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว	1.00	5.70	39.50	37.00	16.80	3.63	0.863	มาก
2. มีบริการร้านอาหารใกล้แหล่งท่องเที่ยว	2.00	2.50	26.00	50.50	19.00	3.82	0.836	มาก
3. มีห้องน้ำสะอาด	3.00	9.30	32.00	34.30	21.40	3.62	1.016	มาก
4. มีโรงแรมที่พักใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว	2.50	4.00	22.20	36.80	34.50	3.97	0.977	มาก
5. สถานที่ให้บริการพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ศาลาพักผ่อน	1.20	6.50	30.50	47.50	14.30	3.67	0.844	มาก
รวม (N=400)						3.74	0.649	มาก

จากตารางที่ 4.9 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ที่มีโรงแรมที่พักใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว มากที่สุด ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา มีบริการร้านอาหารใกล้แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.82$) สถานที่ให้บริการพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ศาลาพักผ่อนมีห้องน้ำสะอาด ($\bar{X} = 3.67$) มีร้านขายของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.63$) และความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ มีห้องน้ำสะอาด ($\bar{X} = 3.62$)

ตารางที่ 4.10 ภาพรวม ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

สภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	\bar{X}	(S.D)	ระดับ
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	3.52	0.587	มาก
2. ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.72	0.460	มาก
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.74	0.649	มาก
รวม	3.66	0.449	มาก

จากตารางที่ 4.10 สรุปภาพรวม พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุด ($\bar{X} = 3.74$) รองลงมา ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.72$) และด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.52$)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว ด้านเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 4.11 ระดับ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว

ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	(S.D)	ระดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1. การประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว	0.50	2.00	37.00	46.00	14.50	3.72	0.750	มาก
2. การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว	1.70	4.30	42.00	44.50	7.50	3.52	0.769	มาก
3. การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	1.00	2.50	48.30	32.70	15.50	3.59	0.814	มาก
4. ความเป็นมิตรไมตรีของคนในชุมชนแหล่งท่องเที่ยว	0.80	7.00	50.00	36.00	6.20	3.40	0.743	ปานกลาง
5. การจัดกิจกรรมมหกรรมสินค้าพื้นบ้าน เช่น สินค้า(OTOP)	0.70	7.00	50.00	36.00	6.30	3.41	0.706	ปานกลาง
รวม						3.53	0.454	มาก

จากตารางที่ 4.11 ระดับความคิดเห็นความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่า การประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.72$) เป็นปัญหามากที่สุด รองลงมา การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.59$) การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.52$) การจัดกิจกรรมมหกรรมสินค้าพื้นบ้าน เช่น สินค้า (OTOP) ($\bar{X} = 3.41$) และปัญหาน้อยที่สุด คือ ความเป็นมิตรไมตรีของคนในชุมชนแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.40$)

ตารางที่ 4.12 ระดับ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว

ด้านการเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	(S.D)	ระดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
1.ความปลอดภัยของรถ รับจ้างและรถโดยสาร ประจำทางในการเดินทาง เข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว	3.20	4.00	44.50	41.30	7.00	3.45	0.815	มาก
2.การรักษาความปลอดภัย ในสถานที่ท่องเที่ยว	2.50	4.00	38.30	40.80	14.40	3.61	0.872	มาก
3.ความชัดเจนของป้ายบอก ทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว	0.50	4.00	45.00	40.50	10.00	3.56	0.747	มาก
4.สภาพการจราจรในการ เดินทางไปยังสถานที่ ท่องเที่ยว	3.70	3.30	40.50	43.50	9.00	3.51	0.850	มาก
5. การกำหนดค่าโดยสาร ของรถรับจ้างไปยังสถานที่ ท่องเที่ยว	2.20	6.70	42.80	40.50	7.80	3.44	0.856	มาก
รวม (N=400)						3.52	0.583	มาก

จากตารางที่ 4.12 ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การรักษาความปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยว เป็นปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.61$) รองลงมา ความชัดเจนของป้ายบอกทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.56$) สภาพการจราจรในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.51$) ความปลอดภัยของรถรับจ้างและรถโดยสารประจำทางในการเดินทางเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.45$) และปัญหาน้อยที่สุด คือ การกำหนดค่าโดยสารของรถรับจ้างไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.44$)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการ
ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระดับความคิดเห็น					\bar{X}	(S.D)	ระดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1.บุคลากรให้ข้อมูลในการบริการนักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์	2.50	5.50	38.80	43.50	9.70	3.62	0.871	มาก
2.ป้ายแสดงถึงข้อมูลและประวัติของสถานที่ท่องเที่ยว	2.50	6.20	42.80	39.00	9.50	3.47	0.846	มาก
3.ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว	1.30	3.60	44.50	43.30	7.30	3.52	0.739	มาก
4.จุดให้บริการห้องน้ำเพียงพอ	3.30	2.00	44.00	43.50	7.20	3.47	0.794	มาก
5.เครื่องหมายบอกทิศทางในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว	1.80	8.20	41.00	43.00	6.00	3.43	0.798	มาก
รวม (N=400)						3.50	0.756	มาก

จากตารางที่ 4.13 ระดับความคิดเห็นความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่า บุคลากรให้ข้อมูลในการบริการนักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ เป็นปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมา ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.52$) ป้ายแสดงถึงข้อมูลและประวัติของสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.47$) จุดให้บริการห้องน้ำเพียงพอ ($\bar{X} = 3.47$) และปัญหาน้อยที่สุด คือ เครื่องหมายบอกทิศทางในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.43$)

ตารางที่ 4.14 สรุป ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน เขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	\bar{X}	(S.D)	ระดับ
1.ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว	3.53	0.454	มาก
2.ด้านเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	3.52	0.583	มาก
3.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.50	0.756	มาก
รวม	3.51	0.475	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า สรุปภาพรวมความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็น ว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว เป็นปัญหามากที่สุด ($\bar{X} = 3.53$) รองลงมา คือ ด้านเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.52$) และด้านที่มีปัญหาน้อย คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.50$)

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขต อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่อง	จำนวน (คน)	เลือก (%)
1.การเพิ่มศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารให้แก่นักท่องเที่ยว	127	31.80
2.การจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยในบริเวณสถานที่ ท่องเที่ยว	143	35.70
3.ควรถูกให้มีรูปแบบการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ หลากหลาย เช่น การจัดรถรางเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยว ต่างๆ	173	43.30

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ
แนวทางทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
(ต่อ)

แนวทางทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขต อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่อง	จำนวน (คน)	เลือก (%)
4.ควรรจัดกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยว	219	54.80
5.ควรรจัดให้มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน ไปยังสถานที่ท่องเที่ยว	211	52.80
6.ควรมีร้านค้า/ร้านขายของที่ระลึกไว้คอยบริการแก่นักท่องเที่ยว	161	40.30
7.ควรมีห้องน้ำที่สะอาดไว้คอยบริการแก่นักท่องเที่ยว	138	34.50
8.อื่นๆ ได้แก่ การเพิ่มจุดบริการห้องน้ำให้มากขึ้น , ควรมี มัคคุเทศก์ที่มีความรู้เรื่องของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อแนะนำ นักท่องเที่ยว และควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ให้มากขึ้น	3	00.80

จากการสำรวจ พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแนวทางพัฒนา
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่อง
ควรรจัดกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.80 รองลงมา คือ ควรรจัดให้
มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน ไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ควรรจัดให้มีรูปแบบการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
ที่หลากหลาย เช่น การจัดรถรางเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ควรมีห้องน้ำที่สะอาดไว้คอยบริการ
แก่นักท่องเที่ยว ควรมีร้านค้า/ร้านขายของที่ระลึกไว้คอยบริการแก่นักท่องเที่ยว การจัดให้มีการ
รักษาความปลอดภัยในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวควรมีห้องน้ำที่สะอาดไว้คอยบริการแก่นักท่องเที่ยว
การเพิ่มศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารให้นักท่องเที่ยว และอื่นๆ ที่นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าควรร
มีการพัฒนา คือ การเพิ่มจุดบริการห้องน้ำให้มากขึ้นมัคคุเทศก์ที่มีความรู้เรื่องของแหล่งท่องเที่ยว
เพื่อแนะนำนักท่องเที่ยว และ ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ
52.80, 43.30, 40.30, 35.70, 34.50, 31.80 และ 00.80 ตามลำดับ

2. ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว(ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว)

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว) ได้แก่

- 1) พระครูสอน โรงเรียนปริยัติธรรม ตัวแทนเจ้าอาวาสวัดบูรพาภิราม
- 2) เจ้าอาวาสวัดกลางมิ่งเมือง
- 3) พระครูสอน โรงเรียนปริยัติธรรม ตัวแทนเจ้าอาวาสวัดบึงปลาญชัย
- 4) ประธานชุมชนพระอารามหลวง(วัดบูรพาภิราม)
- 5) รองประธานชุมชนพระอารามหลวง(วัดกลางมิ่งเมือง)
- 6) ประธานชุมชนวัดบึงปลาญชัย
- 7) หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด

พบว่า พระครูสอน โรงเรียนปริยัติธรรม ตัวแทนเจ้าอาวาสวัดบูรพาภิราม เจ้าอาวาสวัดกลางมิ่งเมือง พระครูสอน โรงเรียนปริยัติธรรม ตัวแทนเจ้าอาวาสวัดบึงปลาญชัย โดยมีความเห็นว่าการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวมีน้อย นักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอกไม่ค่อยรู้จักแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของจังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย โดยควรมีแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คือ เทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนการโฆษณาประชาสัมพันธ์และสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น และควรมีการจัดอบรมภาคทศกัให้แก่นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน เพื่อเป็นการฝึกหัดให้เด็กเป็นเยาวชนที่ดี ปลูกฝังให้เด็กมีความรักหวงแหนสถานที่ท่องเที่ยว รู้จักอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและยังเป็นการสร้างระเบียบวินัย ทำให้เด็กรู้จักการตรงต่อเวลา เป็นการทำประโยชน์ให้กับสังคมใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และสร้างรายได้ระหว่างเรียนอีกด้วย ซึ่งประธานชุมชนพระอารามหลวง (วัดบูรพาภิราม) รองประธานชุมชนพระอารามหลวง (วัดกลางมิ่งเมือง) ประธานชุมชนวัดบึงปลาญชัย มีความเห็นว่าจังหวัดร้อยเอ็ดมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอก จึงควรที่จะมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว โดยประชาสัมพันธ์ทางแผ่นพับ ทางวิทยุ หรือทางอินเตอร์เน็ตเพื่อเป็นการโฆษณาให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักและมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ส่วนหัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด มีความเห็นว่า จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ แต่ยังไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์ให้เป็น

แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยุ้จักแก่นักท่องเที่ยว จึงควรสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต ทางวิทยุ หรือป้ายประชาสัมพันธ์ของจังหวัด

โดยภาพรวมการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว) มีความเห็นว่า ควรมีแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น หากพิจารณาตามการดำเนินงานของหน่วยงาน สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

1) ส่งเสริมการท่องเที่ยว

จังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีการดำเนินงาน โดยจังหวัด ได้มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมงานบุญ ประเพณีในวัด ในการประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธหรือเรียกได้ว่าเมืองแห่งการท่องเที่ยววิถีพุทธและสังคมสงบสุข อีกทั้งยังมีโครงการที่จะดำเนินงานให้จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วยควบคู่ไปกับการท่องเที่ยววิถีพุทธ เนื่องจากจังหวัดร้อยเอ็ดมีการผลิตข้าวทุ่งกุลารั ซึ่งเป็นข้าวหอมมะลิที่หอมหวานอร่อยมีชื่อเสียงของจังหวัดร้อยเอ็ด กิจกรรมการจัดงานประเพณีตามฮีต 12 คอง 14 เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1.1) การจัดงานประเพณีสมมน้ำคั้นเพ็งเส็งประทีป (วันลอยกระทง)

งานประเพณีสมมน้ำคั้นเพ็งเส็งประทีป (วันลอยกระทง) เป็นการจัดงานประเพณีที่ยิ่งใหญ่ตระการตาซึ่งหน่วยงานเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดจะเป็นแม่งานใหญ่ในการจัดงานนี้ขึ้นซึ่งงานสมมน้ำคั้นเพ็งเป็นการจัดงานนี้ขึ้นเพื่อขอขมาต่อแม่น้ำและเป็นการลอยกระทงเพื่อปิดเป่าความทุกข์ออกจากชีวิตให้ลอยไปกับสายน้ำให้ชีวิตอยู่เย็นเป็นสุขมีการแข่งขันประกวดกระทงประกวดนางนพมาศและจังหวัดร้อยเอ็ดยังได้รับกระทงพระราชทานจากพระเจ้าอยู่หัวสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีซึ่งนับว่าเป็นความภาคภูมิใจของชาวจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นอย่างยิ่ง

1.2) การจัดงานบุญหะเหวด

การจัดงานบุญหะเหวดเป็นงานประจำปีที่มีชื่อเสียงของจังหวัด มีการออกสื่อทางโทรทัศน์ วิทยุ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นบุญแห่งการให้ทาน มีการจัดกิจกรรมการกินข้าวปุ้นฟรีทั้งในงานและตามหน้าบ้านของชาวเมืองร้อยเอ็ด มีการแสดงแสง สี เสียงร่วมกับการรับประทานอาหารค่ำที่เรียกว่าพาแลงเป็นการนั่งรับประทานอาหาร โดย

เสิร์ฟอาหารบนขัน โดกแต้วนั่งรับประทานอาหารกลางลานแสดงงานแสง สี เสียงประวัติเมืองร้อยเอ็ด จากวิทยาลัยนาฏศิลป์ ซึ่งเป็นการแสดงที่ยิ่งใหญ่และแสดงถึงการดำรงชีวิตการใช้วิถีชีวิตของชาวเมือง ตั้งแต่สมัยโบราณนานนับถึงปัจจุบันเป็นการบอกเรื่องราวของวัฒนธรรมประเพณีและแสดง ศิลปวัฒนธรรมต่างๆ ที่สวยงามให้แก่นักท่องเที่ยวได้ชมอีกด้วย

1.3) งานกรฐินร้อยเอ็ดรวมใจ

งานกรฐินร้อยเอ็ดรวมใจ เป็นกรฐินที่ทางหน่วยงานเทศบาลจัดหาปัจจัยไปทอด ที่วัดร้างตามอำเภอต่างๆ ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นการ ใ้บุญและเป็นการช่วยวัดที่ไม่มีผู้คนรู้จัก ไม่มีผู้คนเข้าไปกราบไหว้บูชาไม่ให้กลายเป็นวัดร้างต่อไป

1.4) การจัดรกรางท่องเที่ยวตามจุดต่างๆ เช่นการไหว้พระ 9 วัด การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิต วัฒนธรรมหรือวัดต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางเข้าที่ชม แหล่งท่องเที่ยวและเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมเมืองร้อยเอ็ดอีกด้วย

นอกจากการส่งเสริมการจัดกิจกรรมตามงานบุญประเพณีต่างๆ แล้ว ทางวัดคาด ว่าในอนาคตจะจัด โครงการฝึกอบรมให้เด็กนักเรียนหรือสามเณรสามารถพูดภาษาอังกฤษกับ ชาวต่างชาติได้ โดยให้ชาวต่างชาติที่มาแต่งงานกับหญิงไทยมาช่วยเป็นอาจารย์สอนฝึกอบรม เกี่ยวกับด้านภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน เพื่อให้เป็นมัคคุเทศก์ประจำแต่ละแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้ง ยังช่วยให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนและยังเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีความรัก ความหวงแหน แหล่งท่องเที่ยว ช่วยกันบำรุงรักษา ดูแลให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงาม นำมาท่องเที่ยวและ ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ส่วนทางหน่วยงาน เทศบาลยังให้แต่ละชุมชนเสนอ โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อจัดสรรงบประมาณให้ชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวและทุกคนในชุมชนยังมีส่วนช่วยเหลือ และส่งเสริมด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในการพัฒนาในด้านการให้ข้อมูลต่างๆ แก่บุคคลภายนอกหรือนักท่องเที่ยว มีการจัดประชุมเพื่อพูดคุยถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในแหล่ง ท่องเที่ยวและช่วยกันระดมความคิดเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาซึ่งทำให้ได้แนวทางในการ พัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ เมื่อได้แนวทางในการพัฒนาแล้วก็จะ เสนอให้หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบได้มีการนำไปพิจารณาในการของบประมาณสนับสนุน การท่องเที่ยวและเพื่อเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวและ คนภายนอก ได้รู้จักสถานที่สำคัญของอำเภอต่างๆ อีกด้วย ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งยังเป็น สถานที่จัดงานบุญประเพณีและจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น งานวันเด็กที่หน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ด การประชุมผู้ปกครองหรือการจัดประชุมของชุมชนต่างๆ ซึ่งวัดก็เป็นศูนย์กลางหรือศูนย์รวม

ของสมาชิกชุมชนและยังเป็นสถานที่ให้ความรู้ ให้การศึกษาแก่ทั้งพระ สามเณรและนักเรียนเพราะเป็นโรงเรียนจึงเน้นการศึกษาด้วยเป็นหลัก

2) วางแผนและนโยบายการท่องเที่ยว

การวางแผนและนโยบายในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบันและอนาคต โดยทางวัดหรือทางแหล่งท่องเที่ยวจะมีการวางแผนและนโยบายทุกปีเป็นการวางแผนการดำเนินงานในอนาคตและมีการวางแผนและมีนโยบายในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆที่ทางวัดหรือแหล่งท่องเที่ยวจัดขึ้นก่อนการจัดงานหรือก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยววิถีพุทธ มีนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณี กีฬาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งทางแหล่งท่องเที่ยวจะมีการวางแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดงานบุญประเพณีหรือกิจกรรมต่างๆ เสนอให้กับทางเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเพื่อให้เป็นแนวทางในการจัดงานและเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นการวางแผนให้โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร การให้บริการ และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ

3) ความร่วมมือของหน่วยงาน

ปัจจุบันวัดมีการร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานเอกชนในการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยวัดมีการร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อช่วยกันวางแผนหา นโยบายต่างๆและช่วยสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยวและยังมีการร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนเพื่อให้หน่วยงานเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยอาจจะเป็นการสนับสนุนบริจาคช่วยสร้างศาลาพักผ่อน บูรณะซ่อมแซมวัดให้แลดูสวยงามดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม ซึ่งหน่วยงานเอกชนก็จะได้ประโยชน์ร่วมด้วยคือมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวก็จะมีนักท่องเที่ยวไปใช้บริการ โรงแรม ที่พัก ร้านอาหารต่างๆ ทำให้หน่วยงานเอกชนมีรายได้จากการเข้ามามีส่วนร่วมมือกับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวต่อไป ส่วนพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ดร่วมมือกับหน่วยงานรัฐบาลและหน่วยงานเอกชนเพื่อช่วยกันพัฒนาและอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี เก็บรักษาวัตถุ โบราณที่ขุดพบต่างๆของจังหวัด มนเก็บรักษาไว้เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้ต่อไป

ส่วนที่ 2 สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ดพิจารณาตามองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (3A's)

ด้านสิ่งดึงดูดใจ

สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านสิ่งดึงดูดใจในปัจจุบันมีพระเจ้าใหญ่วัดบูรพาภิรามที่สูงที่สุดและอีกทั้งยังมีฆ้องอยู่ใบหนึ่ง เชื่อกันว่าถ้าใครลูบแล้วเกิดเสียงคังกังวาน ผู้นั้นจะเป็นผู้ที่มีบุญมาก วัดกลางมิ่งเมือง มีความโดดเด่นอยู่ที่สิม หรือ โบสถ์ของวัด ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมแบบล้านช้างและบริเวณผนังรอบอุโบสถมีลวดลายภาพวาด (รูปแค้น) แสดงถึงพุทธประวัติ สวยงาม และมีกำแพงศิลปะ และมีพระพุทธรูปที่เป็นพระประจำบ้านคู่เมืองร้อยเอ็ดประดิษฐานอยู่ที่วัดกลางวัดบึงพลาญชัย เป็นวัดพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ธรรมยุต เป็นวัดเก่า แก่โบราณ มีสระขมังกลเป็นสระน้ำเก่าแก่ที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวร้อยเอ็ดและเป็นวัดที่ใช้ประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับพระราชพิธีต่างๆ และมีพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ดที่บอกเล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาของจังหวัดและชาวเมืองร้อยเอ็ดด้วยการจำลองหุ่นในงานประเพณีบุญหะเหวด

ด้านการเข้าถึง

สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการเข้าถึงในปัจจุบันมีรถโดยสารสายร้อยเอ็ด - โพนทองผ่านที่หน้าวัดบูรพาภิราม มีรถสามล้อบริการที่สถานีขนส่ง มีรถโดยสารสายร้อยเอ็ด - เสดภูมิผ่านพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด มีรถโดยสารประจำทางสายคำชะพลู ร.6 ผ่านวัดบึงพลาญชัย มีรถรางไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในปัจจุบันมีร้านค้าใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยวแต่มีจำนวนน้อย มีบริการห้องน้ำแต่ยังมีจำนวนน้อยและไม่ค่อยสะอาดเท่าใดนัก มีรถรางไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวและบริการผู้เฒ่าผู้แก่ในการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ดพิจารณาตามองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (3A's)

ด้านสิ่งดึงดูดใจ

ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านสิ่งดึงดูดใจ คือ การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมมีน้อย หน่วยงานภาครัฐ ไม่ค่อยเข้ามาดูแลมากเท่าใดนัก มีงบประมาณค่อนข้างน้อยในการบูรณะสถานที่ท่องเที่ยว จึงค่อนข้างไม่ได้รับการพัฒนาทั้งสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวมากนักและการประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวยังมีน้อยและไม่เป็นการประชาสัมพันธ์ต่อเนื่อง

ด้านการเข้าถึง

ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการเข้าถึง คือ รถเมล์หรือรถโดยสารผ่านสถานที่ท่องเที่ยว มีเป็นบางที่บางจุด จุรถขึ้นรถหรือศาลาพักสำหรับนักท่องเที่ยวมีน้อย รถรางมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ร้านค้าและร้านอาหารของที่ระลึกมีไม่เพียงพอต่อการบริการนักท่องเที่ยว ซึ่งค่อนข้างไม่สะดวกแก่นักท่องเที่ยว ป้ายบอกทางไม่ค่อยชัดเจน เช่น ป้ายสถานที่ต่างๆ ที่ชัดเจน การบริการรถโดยสารที่บอกเวลาที่ชัดเจนหรือรถคอยบริการไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ส่วนห้องน้ำยังมีจำนวนน้อย ซึ่งไม่ค่อยสะอาดและยังไม่เพียงพอแก่การรองรับนักท่องเที่ยว และที่สำคัญบุคลากรด้านการให้ข้อมูลหรือผู้ให้คำแนะนำบริการนักท่องเที่ยวหรือเรียกว่ามัคคุเทศก์ตามแหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว จำนวนของรถรางและจำนวนรอบออกวิ่งน้อยซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว) สามารถวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

- 1) จัดหาบุคลากรหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่ออำนวยความสะดวกให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว
- 2) แหล่งท่องเที่ยวร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมมัคคุเทศก์เพื่อให้มีความรู้และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและอยากมาเที่ยวซ้ำอีก
- 3) จัดทำโครงการเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อของบประมาณในการสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่นการสร้างศาลาพักผ่อน ห้องน้ำ หรือร้านค้าชุมชน
- 4) มีการจัดทำการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เช่นทำแผ่นพับ ออกอากาศทางสื่อวิทยุหรือลงข้อมูลในอินเทอร์เน็ตให้เป็นปัจจุบัน

การวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของหน่วยงานรัฐบาล

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของหน่วยงานรัฐบาล ได้แก่

- 1) วัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด
- 2) ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคมเทศบาลเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- 3) ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด
- 4) เลขานุการนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

พบว่า วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด มีความเห็นว่าจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจและน่าศึกษาเรียนรู้ถึงเรื่องราว วิถีชีวิต และประวัติศาสตร์แก่นักท่องเที่ยวยังคงเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดค่อนข้างน้อย แหล่งท่องเที่ยวยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ซึ่งน่าจะมีแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีชื่อเสียง โดยการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ที่สำคัญควร โฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเตอร์เน็ตและมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นการสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางมาท่องเที่ยวและยังเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ ซึ่งนักท่องเที่ยวหรือคนไทยที่อาศัยอยู่ต่างประเทศก็สามารถเปิดดูข้อมูลผ่านทางสื่ออินเตอร์เน็ตได้ทุกเวลา เป็นการอำนวยความสะดวกและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดให้เป็นที่รู้จักและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากยิ่งขึ้น ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคมเทศบาลเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีความเห็นว่าในฐานะที่ท่านเป็นผู้ดูแลชุมชน จึงควรมีแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือปลูกฝังให้ชุมชนรักและหวงแหน วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมของชาวร้อยเอ็ดและอนุรักษ์สิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์หรือสถานที่ท่องเที่ยวให้คงอยู่ต่อไปจนถึงรุ่นลูกหลาน เพื่อให้ชนรุ่นหลังศึกษาเรียนรู้ วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีการดำเนินชีวิตของคนในอดีต เพื่อจะได้ถ่ายทอดและบอกเล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดให้แก่ นักท่องเที่ยวได้รู้จักมากยิ่งขึ้น ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด มีความเห็นว่า จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวมีทั้งวิถีชาตชนานาภูมิต่างๆที่มีการแสดงการฟ้อนรำหรืองานแสง สี เสียงในงานประเพณีกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นของจังหวัดและยังมีศูนย์วิทยาศาสตร์หรือท้องฟ้าจำลองที่กำลังจะเปิดให้บริการแก่นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไปได้เข้าชม จึงถือได้ว่าจังหวัดร้อยเอ็ดมีแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างมากพร้อมแก่การรองรับนักท่องเที่ยว แต่นักท่องเที่ยวไม่ค่อยรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งควรมีแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น เช่น โฆษณาผ่านทางสื่ออินเตอร์เน็ตต่างๆ ทำป้ายประชาสัมพันธ์ ทำแผ่นพับไว้แจกนักท่องเที่ยวตามโรงแรม ร้านอาหารหรือตามหน่วยงานต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวและสิ่งที่สำคัญอีกอย่าง คือ ควรมีการจัดทำป้ายประวัติต่างๆของแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวหรือทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์สร้างเป็นเรื่องราวประวัติของสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักกับประวัติความเป็นมาและเรื่องราวต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน เพราะเนื่องจากจังหวัดร้อยเอ็ดยังขาดบุคลากรที่จะเป็นคนคอยให้ข้อมูลหรือแนะนำนักท่องเที่ยว เลขานุการนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีความเห็นว่า ในปัจจุบันจังหวัดร้อยเอ็ดมีความโดดเด่นในเรื่องของการจัดกิจกรรมงานบุญประเพณี

ตามสถิติ 12 กลอง 14 แต่แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากนัก ซึ่งยังคงต้องการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์และควรมีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารสำหรับนักท่องเที่ยว โดยแต่งตั้งให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบเป็นศูนย์ให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานแก่นักท่องเที่ยวและที่สำคัญอีกข้อ คือ เสนอให้ชมรม โรงแรมและการท่องเที่ยวหรือสมาคมโรงแรมจัดเส้นทางท่องเที่ยวภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่เป็นเหมือนโปรแกรมทัวร์เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการเดินทางท่องเที่ยวที่หลากหลายและเพื่อประชาสัมพันธ์ให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

โดยภาพรวมการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานรัฐบาล มีความเห็นว่าควรมีแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นและควรมีหน่วยงานหรือศูนย์ให้บริการข้อมูลข่าวสารสำหรับนักท่องเที่ยว หากพิจารณาตามการดำเนินงานของหน่วยงาน สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ปรากฏ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

1) ส่งเสริมการท่องเที่ยว

จังหวัดร้อยเอ็ดได้มีการดำเนินงานโดย จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ดได้ร่วมมือกับวัฒนธรรมจังหวัดและวัฒนธรรมอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จัดโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งวัฒนธรรมอำเภอเมืองและสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาได้มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธหรือเรียกได้ว่าเมืองแห่งการท่องเที่ยววิถีพุทธและสังคมสงบสุข ตามแผนพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด พิชัย เล่งพานิชย์ (2540) การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่จะต้องอาศัยทรัพยากรหลายอย่างทั้งกำลังเงินกำลังคนและระยะเวลาในการดำเนินการ เช่นเดียวกับการพัฒนาในสาขาทางเศรษฐกิจอื่น ๆ และการท่องเที่ยวจะพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพหรือไม่รวมทั้งจะสอดคล้องหรือขัดแย้งกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในส่วนรวมหรือไม่ขึ้นอยู่กับการวางแผนเป็นสำคัญ จังหวัดร้อยเอ็ดมีการจัดกิจกรรมและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยววิถีพุทธและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนี้

1.1) โครงการกิจกรรมไหว้พระ 9 วัด นำการท่องเที่ยว วัดจำนวน 9 แห่ง

1.2) โครงการ วัฒนธรรมสัญจร ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด 12 จุด

1.1) โครงการกิจกรรมไหว้พระ 9 วัด นำการท่องเที่ยว วัดจำนวน 9 แห่ง

อำเภอเมืองร้อยเอ็ด ได้กำหนด โครงการอบรมอาสาสมัคร เพื่อการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมและเชิงวิถีพุทธ คือ การจัดอบรมมัคคุเทศก์น้อย เพื่อร่วมขับเคลื่อนกิจกรรมไหว้พระ 9 วัด นำการท่องเที่ยว วัดจำนวน 9 แห่งในเขตพื้นที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่

- (1) วัดบึงพลาญชัย
- (2) วัดบูรพาภิราม
- (3) วัดกลางมิ่งเมือง
- (4) วัดสระทอง
- (5) วัดกุ่มวนาราม
- (6) วัดเหนือ
- (7) วัดสระแก้ว
- (8) วัดป่าเรไร
- (9) วัดวิมลนิवास

วัดทั้ง 9 วัดที่เข้าร่วมกิจกรรมไหว้พระ 9 วัดเป็นวัดที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โครงการไหว้พระ 9 วัดยังไม่เป็นโครงการต่อเนื่อง คาดว่าในอนาคตจะให้เป็น โครงการต่อเนื่องเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและส่งเสริมให้จังหวัด ร้อยเอ็ดเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยววิถีพุทธ ส่วนโครงการอบรมอาสาสมัคร มัคคุเทศก์น้อย เพื่อร่วม ขับเคลื่อนกิจกรรมไหว้พระ 9 วัด เป็นการจัดอบรม ฝึกหัดเด็กนักเรียนเพื่อมาเป็นมัคคุเทศก์น้อย ร่วมสานต่อโครงการไหว้พระ 9 วัด ซึ่งทำให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนและเพิ่มพูนความรู้ให้กับ เด็กนักเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากโครงการอบรมอาสาสมัคร เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวิถีพุทธและเชิงวัฒนธรรม สภาวัฒนธรรม-วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการจัดอบรมฝึกหัด การเป็นมัคคุเทศก์ให้กับเยาวชนบุคคลภายนอกให้เป็นมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ถูกต้องตามหลักของ การเป็นมัคคุเทศก์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยมี การเปิดจ้างงานบุคคลที่จบการศึกษา ในสาขาวิชาการ โรงแรมและการท่องเที่ยวมาเป็นเจ้าหน้าที่มัคคุเทศก์ที่สภาวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวโดยตรง และช่วยในเรื่องการติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและคอยดูแล แนะนำ ช่วยเหลือในโครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ อีกด้วย

1.2) โครงการ วัฒนธรรมสัญจร ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด 12 จุด
สภาวัฒนธรรม-วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด และสำนักงานจังหวัด ได้จัดโครงการ
วัฒนธรรมสัญจร ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด 12 จุด ได้แก่

- (1) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด
- (2) สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเมืองร้อยเอ็ด
- (3) บึงปลาอุบชัย
- (4) วัดบึงพระลานชัย
- (5) วัดเหนือ
- (6) วัดคุ้มนาราม
- (7) วัดสระทอง
- (8) วัดกลางมิ่งเมือง
- (9) วัดบูรพาภิราม
- (10) เสาหลักเมืองร้อยเอ็ด
- (11) อนุสาวรีย์พระขัติยะวงษา
- (12) ศิริมงคลศาลา

สถานที่ทั้ง 12 จุดนี้เป็นสถานที่ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
โครงการวัฒนธรรมสัญจรเป็น โครงการต่อเนื่อง ในปัจจุบันมีรถราง 2 คันไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว
ที่มาท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อพานักท่องเที่ยวนั่งรถรางเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยว
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด แต่จุดในการนำชมสถานที่ท่องเที่ยวบางครั้งอาจครบหรือไม่ครบทั้ง
12 จุด ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งรถรางจอดรอรับนักท่องเที่ยวอยู่บริเวณหน้าบึงปลาอุบชัย
หรือสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ การให้บริการของรถรางจะงดให้บริการในวันจันทร์และวันอังคาร

นอกจากโครงการกิจกรรมไหว้พระ 9 วัดและ โครงการ วัฒนธรรมสัญจรแล้ว
เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด วัฒนธรรม-
สภาวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ดร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางด้านการท่องเที่ยวมีการส่งเสริม
และการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี
และศาสนา และพัฒนา เพื่อให้จังหวัดร้อยเอ็ดมีชื่อเสียงและโดดเด่นในเรื่องศิลปและวัฒนธรรม
ประเพณี เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีให้เป็น
เมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคอีสานตอนกลางและยังเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยมีการจัด
งานบุญประเพณี ดังนี้

1. งานบุญผะเหวด
2. งานกรฐินร้อยเอ็ดรวมใจ
3. งานประเพณีสมมน้ำคั้นเพ็งเส็งประทีป
3. งานบุญผะเหวด

งานบุญผะเหวด เป็นการจัดงานที่ยิ่งใหญ่ระดับประเทศ การจัดงานบุญผะเหวดจะเป็นงานประจำปีที่มีชื่อเสียงของจังหวัด มีการออกสื่อทางโทรทัศน์ วิทยุ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นบุญแห่งการให้ทาน มีการจัดกิจกรรมการกินข้าวปุ้นฟรีทั้งในงานและตามหน้าบ้านของชาวเมืองร้อยเอ็ด มีการแสดงแสง สี เสียงประวัติเมืองร้อยเอ็ดจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ ร่วมกับการรับประทานอาหารค่ำที่เรียกว่า “พาแลง” เป็นการนั่งรับประทานอาหารโดยเสิร์ฟอาหารบนขัน โศก การแสดงแสง สี เสียง เป็นการแสดงที่ยิ่งใหญ่และแสดงถึงการดำรงชีวิตการใช้วิถีชีวิตของชาวเมืองตั้งแต่สมัยโบราณนานนับถึงปัจจุบันเป็นการบอกเรื่องราวของวัฒนธรรม ประเพณีและแสดงศิลปวัฒนธรรมต่างๆ ที่สวยงามให้นักท่องเที่ยวได้ชมอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พงศธร เกษสาถิ (2543) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ว่า “วัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ โบราณวัตถุสถาน แหล่งประวัติศาสตร์สถานที่สำคัญทางศาสนา งานศิลปกรรม สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์ งานเทศกาล ประเพณี งานศิลปหัตถกรรมและสินค้าของที่ระลึกในรูปแบบต่างๆ รวมถึงวิถีชีวิตและอรรถาธิบายไมตรีของคนไทย” และยังสอดคล้องกับแนวคิดของชูเกียรติ นพเกตุ (2542) ได้กล่าวถึง การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ว่า การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่างๆ และศึกษาชีวิต ความเป็นอยู่ในแง่มานุษยวิทยาและสังคมวิทยา เช่น ชมโบราณสถาน ศิลปะหรือการแสดงต่างๆ เป็นต้น

2. งานกรฐินร้อยเอ็ดรวมใจ

งานกรฐินร้อยเอ็ดรวมใจ เป็นกรฐินที่ทางหน่วยงานเทศบาลจัดหาปัจจัยไปทอดที่วัดร้างตามอำเภอต่างๆ ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นการได้บุญและเป็นการช่วยวัดที่ไม่มีผู้คนรู้จัก ไม่มีผู้คนเข้าไปกราบไหว้บูชาไม่ให้กลายเป็นวัดร้างต่อไป

3. งานประเพณีสมมน้ำคั้นเพ็งเส็งประทีป

การจัดงานประเพณีสมมน้ำคั้นเพ็งเส็งประทีป (วันลอยกระทง) จะเป็นการจัดงานประเพณีที่ยิ่งใหญ่ตระการตาซึ่งหน่วยงานเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดจะเป็นแม่ข่ายในการจัดงานนี้ขึ้น ซึ่งงานสมมน้ำคั้นเพ็งเป็นการจัดงานนี้ขึ้นเพื่อขอขมาต่อแม่น้ำและเป็นการลอยกระทงเพื่อปัดเป่าความทุกข์ออกจากชีวิตให้ลอยไปกับสายน้ำให้ชีวิตอยู่เย็นเป็นสุขมีการแข่งขันประกวดกระทงประกวดนางนพมาศและจังหวัดร้อยเอ็ดยังได้รับกระทงพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารีซึ่งนับว่าเป็นความภาคภูมิใจของชาวจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากโครงการที่กล่าวมาข้างต้น หน่วยงานเทศบาลยังมีการจัดโครงการเกี่ยวกับรากฐานในเรื่องการรักษาวัฒนธรรม ปกป้อง พัฒนา รักษาอนุรักษ์ประเพณีต่างๆ ของจังหวัด โดยให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการให้แต่ละชุมชนมีการจัดทำโครงการรักษาวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละฝ่ายแล้วนำเสนอมายังเทศบาลและเทศบาลก็จะพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการจัดทำโครงการเพื่อเป็นการรักษาวัฒนธรรมประเพณีและนำเสนอออกมาให้บุคคลภายนอก ประชาชนได้เห็นถึงวัฒนธรรมอันสวยงามของชาวร้อยเอ็ด

2) วางแผนและนโยบายการท่องเที่ยว

การวางแผนและนโยบายในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบันและอนาคต โดยในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐก็มีการวางแผน คือ ส่งเสริมอุตสาหกรรม การผลิต การท่องเที่ยว และการบริการ พัฒนาการท่องเที่ยวและการบริการ มีแนวทางการพัฒนา โดยยกระดับโรงแรม ที่พัก ร้านอาหาร การให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ พัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณี กีฬาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว อีกทั้งพัฒนาศักยภาพการประกอบการอุตสาหกรรม การผลิตการท่องเที่ยวและการบริการ มีแนวทางการพัฒนายกระดับการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ได้มาตรฐานและยกระดับการให้บริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ

ส่วนการวางแผนและนโยบายในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอนาคต คือ ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีให้เป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคอีสานตอนกลาง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกดึงดูดดึงดูดนักท่องเที่ยวส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมงานประเพณี และงานประจำปี ส่งเสริมประชาสัมพันธ์เผยแพร่การท่องเที่ยวทุกรูปแบบรวมทั้งส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธ

นอกจากทางส่วนของหน่วยงานจังหวัดได้มีการวางแผนและนโยบายการท่องเที่ยวแล้วสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาฯ ได้ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดจัดทำแผนและยุทธศาสตร์ในด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ปีพ.ศ. 2555 เพื่อนำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเสนอเข้าที่ประชุมของจังหวัด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวและส่งเสริมการสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า

การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวตามหลักทางวิชาการนั้น ไม่ใช่เพียงการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมให้ดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังเป็นการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีสภาพคืออยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิมด้วย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย ถูกจัดว่าเป็นสาขาทางเศรษฐกิจหลักสำคัญที่สร้างรายได้เข้าประเทศได้เป็นจำนวนมากก่อให้เกิดการหมุนเวียนและกระจายรายได้สู่ภูมิภาค รวมทั้งส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตามการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมุ่งหวังที่จะให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการวางแผนพัฒนาอย่างรอบคอบรัดกุม เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีส่วนสัมพันธ์กับทรัพยากรต่างๆ ทั้งด้านธรรมชาติวัฒนธรรม ประเพณี จนถึงวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งต่างๆ เหล่านี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว จึงเป็นกระบวนการสำคัญและจำเป็นในการกำหนดกรอบรอบทิศทางขั้นตอนและเป้าหมายการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อป้องกันมิให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปตามขบวนการ และส่งผลเสียต่อสังคมในที่สุด

3) ความร่วมมือของหน่วยงาน

สำนักงานจังหวัดร่วมมือกับวัฒนธรรม - สถาปัตยกรรมจังหวัดร้อยเอ็ด เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ช่วยผลักดันการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยสนับสนุน โครงการต่างๆ และดูแลรับผิดชอบเรื่องการทำแผนผังจังหวัดร้อยเอ็ด แผนผังสถานที่ท่องเที่ยวและแผนผังสถานที่ที่สำคัญของจังหวัด เพื่อบอกถึงเส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและแสดงถึงที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวและที่สำคัญเพื่อเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวเห็นภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ชัดเจนเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดมากยิ่งขึ้น

นอกจากแต่ละหน่วยงานให้ความร่วมมือในการทำแผนผังจังหวัดแล้ว หน่วยงานเทศบาล ซึ่งเป็นผู้ดูแลด้านขององค์กรชุมชน (จิตอาสา) เป็นหน่วยงานหลักในการดำรงรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ให้กับชุมชนและมีการประชาสัมพันธ์โดยให้ประธานชุมชนร่วมมือกับชุมชนช่วยกันประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น และในปัจจุบันหน่วยงานของภาครัฐบาลของจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นหน่วยงานที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยวติดต่อกับประสานงานกับกลุ่มคนนอกพื้นที่หรือติดต่อประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนทั้งในบริษัททัวร์ ร้านอาหาร การคมนาคมขนส่งต่างๆ เพื่อเป็นการร่วมมือประชาสัมพันธ์จังหวัดและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวและคนภายนอกได้รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดร้อยเอ็ดและเป็นการสนับสนุนการกระตุ้นเศรษฐกิจและเป็นการสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับประชาชนชาวจังหวัดร้อยเอ็ดอีกด้วย

ส่วนที่ 2 สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ดพิจารณาตามองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (3A's)

ด้านดึงดูดใจ

สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านดึงดูดใจในปัจจุบันมีพระเจ้าใหญ่วัดบูรพาภิรามที่สูงที่สุด ดิฉันดับพระพุทธรูปที่สูงที่สุดในประเทศและสูงเป็นอันดับ 6 ของโลก และบริเวณด้านหลังองค์พระก็บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่อันเชิญมาจากประเทศอินเดียให้ประชาชนได้สักการะ อีกทั้งยังมีฆ้องอยู่ใบหนึ่ง เชื่อกันว่าถ้าใครลูบแล้วเกิดเสียงคังกังวาน ผู้นั้นจะเป็นผู้ที่มีบุญมาก วัดกลางมิ่งเมือง มีความโดดเด่นอยู่ที่สิม หรือ โบสถ์ของวัด ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมแบบล้านช้างและบริเวณผนังรอบอุโบสถมีลวดลายภาพวาด (รูปแต้ม) แสดงถึงพุทธประวัติ สาวงาม และมีคำทางศิลปะ วัดบึงพลาญชัย เป็นวัดพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ ธรรมยุต เป็นวัดเก่า แก่โบราณ มีสระขี้มกกลเป็นสระน้ำเก่าแก่ที่ศักดิ์สิทธิ์ของชาวร้อยเอ็ด และมีพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ดที่บอกเล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาของจังหวัดร้อยเอ็ด บุคคลสำคัญของจังหวัดร้อยเอ็ด แสดงข้าวของโบราณวัตถุต่างๆ ของจังหวัดร้อยเอ็ด ที่เป็นหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี ทั้งในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และสมัยประวัติศาสตร์ แสดงวิถีชีวิตของชาวจีนที่ได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ด ไม่น้อยกว่าร้อยปีมาแล้ว แสดงเรื่องราววิถีชีวิต ประเพณี และงานศิลปหัตถกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีภาพจำลองบรรยากาศงานบุญหะแหวก โดยการทำหุ่นจำลองและฉากชีวิตต่างๆ เข้ามาประกอบการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ของวัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณีของชาวจังหวัดร้อยเอ็ด

ด้านการเข้าถึง

สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการเข้าถึงในปัจจุบันมีรถโดยสารประจำทางสายร้อยเอ็ด - โพนทองผ่านทางด้านหน้าวัดบูรพาภิราม มีบริการรถสามล้อถีบและสามล้อเครื่องบริการที่สถานีขนส่ง รถโดยสารประจำทางสายร้อยเอ็ด - เสดภูมิผ่านพิพิธภัณฑ์ แต่รถโดยสารประจำทางและรถสามล้อยังมีน้อยไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว มีบริการรถรางที่คอยบริการนักท่องเที่ยวแต่ยังมีน้อย

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในปัจจุบันมีร้านค้าใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยว มีห้องน้ำแต่ยังมีน้อยซึ่งในช่วงเวลาที่มีการจัดงานบุญประเพณีต่างๆ ห้องน้ำจะไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว มีบริการรถรางให้แก่นักท่องเที่ยว มีแผนผังแสดงสถานที่ท่องเที่ยว มีเว็บไซต์ของจังหวัดร้อยเอ็ด

ส่วนที่ 3 ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ดพิจารณาตามองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (3A's)

ด้านสิ่งดึงดูดใจ

ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านสิ่งดึงดูดใจ คือ การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมมีน้อย หน่วยงานภาครัฐไม่ค่อยเข้ามาดูแลมากเท่าใดนัก งบประมาณในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ค่อนข้างน้อยจึงทำให้การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงและไม่ต่อเนื่อง งบประมาณยังไม่เพียงพอในการบูรณะสถานที่ท่องเที่ยว จึงทำให้สถานที่ท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาทั้งสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวค่อนข้างล่าช้า

ด้านการเข้าถึง

ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการเข้าถึง คือ รถโดยสารหรือพาหนะในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีเป็นบางที่บางจุด จุรถขึ้นรถหรือศาลาทักสำหรับนักท่องเที่ยวหน้าสถานที่ท่องเที่ยวยังมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการให้บริการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีน้อยและไม่ชัดเจน รถมอเตอร์ไซด์บริการนักท่องเที่ยวในการเดินทางเที่ยวชมแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวยังมีจำนวนรถรางและจำนวนรอบนอกวงเวียนเส้นทางท่องเที่ยวมีน้อย

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ผู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวยังมีน้อยไม่เพียงพอในการให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึกหรือร้านค้าไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวมีน้อย ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องเดินออกจากแหล่งท่องเที่ยวเพื่อไปซื้อของค่อนข้างไม่สะดวกแก่นักท่องเที่ยว ป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ มีเป็นบางจุดรถโดยสารประจำทางมีน้อยและไม่วิ่งประจำตามเส้นทางที่ผ่านแหล่งท่องเที่ยว การบริการของรถรางยังมีจำนวนรอบออกวิ่งของรถรางน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว แผนผังแสดงสถานที่ท่องเที่ยวมีที่ศาลากลางจังหวัดเพียงที่เดียวไม่เพียงพอในการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เว็บไซต์ของจังหวัดร้อยเอ็ดยังเป็นข้อมูลเดิมไม่ค่อยได้รับการพัฒนาประชาสัมพันธ์ข้อมูลเพิ่มเติม

ส่วนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานรัฐบาล สามารถวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

- 1) มีการจัดทำป้ายหรือสื่อวีดิทัศน์ที่เป็นประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวได้ทราบถึงความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว
- 2) มีการจัดทำประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เช่น ทำแผ่นพับ ออกอากาศทางสื่อวิทยุหรือลงข้อมูลในอินเทอร์เน็ตให้เป็นปัจจุบัน

3) มีการจัดงาน Event หรืองาน OTOP เพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดงานวันข้าวหอมมะลิ มหกรรมสุขภาพจัดโครงการหรือกิจกรรม เช่น จัดโครงการกินข้าวหุงนึ่งผ้าไหม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

4) หน่วยงานเทศบาลร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดสมาคมรถเครื่องหรือสมาคมรถโดยสารบริการประชาชน นักท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวและประชาชน ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความมั่นใจและเชื่อถือ ทำให้เกิดความประทับใจอยากกลับมาเที่ยวซ้ำอีกครั้ง

5) หน่วยงานภาครัฐร่วมมือกับหน่วยงานเอกชน พัฒนาที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก เช่น ที่พักมีบริการรถนำเที่ยวให้นักท่องเที่ยวท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ และนำนักท่องเที่ยวรับประทานอาหารตามร้านอาหารที่เป็นร้านอาหารแนะนำของจังหวัดและนำนักท่องเที่ยวซื้อของที่ระลึกที่ศูนย์ OTOP หรือตามร้านค้าต่างๆ เปรียบเหมือนกับการจัดทัวร์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด

6. หน่วยงานเทศบาลร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานเอกชน จัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว โดยอาจจะให้สมาคมโรงแรมหรือสภาวัฒนธรรมเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานแก่นักท่องเที่ยว

7. เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ให้มองเห็นชัดเจนและเพิ่มจำนวนป้ายบอกทางตามถนนทั้งถนนสายหลักและถนนภายในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอกที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด

3. ตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลการจัดประชุมกลุ่มย่อย

จากการอภิปรายประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 1 ในวันศุกร์ที่ 26 ตุลาคม 2554 และ ครั้งที่ 2 ในวันศุกร์ที่ 2 ธันวาคม 2554 โดยเปิดโอกาสให้ตัวแทนจากกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของเอกชน ซึ่งได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจด้าน โรงแรมที่พักในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ประกอบการธุรกิจด้านร้านอาหาร ภัตตาคารในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการนำเที่ยวหรือตัวแทนบริษัททัวร์ภายในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการขนส่งภายในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนพระอารามหลวง คณะกรรมการชุมชนวัดบึง คณะกรรมการชุมชนพิพิธภัณฑฯ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด นักพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้แสดงความคิดเห็นนำเสนอปัญหาาร่วมกัน

การจัดการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 1 ในวันศุกร์ที่ 26 ตุลาคม 2554

สามารถวิเคราะห์ปัญหา ได้ดังนี้

- 1) การโฆษณาประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมีน้อยและเป็น การประชาสัมพันธ์แบบไม่ต่อเนื่อง
- 2) สิ่งอำนวยความสะดวกยังมีน้อย อาทิเช่น ร้านค้า ร้านอาหารของที่ระลึก ห้องน้ำ ร้านอาหาร พาหนะที่ใช้เดินทางจากขนส่งมายังแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น
- 3) บุคลากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อการให้บริการและ อำนาจความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ หรือผู้ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
- 4) การรักษาความปลอดภัยยังมีน้อย นักท่องเที่ยวยังไม่มั่นใจในความปลอดภัยของแหล่ง ท่องเที่ยว เช่น พฤติกรรมของสามล้อที่แอบเข้าไปเสพยาเสพติดภายในแหล่งท่องเที่ยว
- 5) ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีกฎระเบียบที่ยังไม่ชัดเจน เช่น การเข้า-ออกแหล่งท่องเที่ยว การจอดรถของนักท่องเที่ยวหรือบุคคลภายนอกที่เข้ามาจอดรถในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น
- 6) รถโดยสารประจำทางหรือยานพาหนะที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีค่อนข้างน้อย ป้ายบอก ทางไม่ชัดเจน หรือบางเส้นทางไม่มีป้ายบอกทาง ไม่มีแผนผังแสดงถึงเส้นทางการเดินทางแหล่งท่องเที่ยว และแผนผังแสดงเส้นทางเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวแต่ละที่ที่ยังมีน้อย

สามารถวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัด ร้อยเอ็ด ได้ดังนี้

- 1) หน่วยงานรัฐบาลร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว โดยผ่านทางวิทยุ โทรทัศน์ แผ่นพับ หรือป้ายประกาศและมีการสนับสนุน การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง
- 2) ชุมชนจัดโครงการร้านค้าชุมชนขึ้นอาจจะตั้งไว้ภายในแหล่งท่องเที่ยวหรือพื้นที่ใกล้เคียง บริเวณแหล่งท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวอาจจะมีทั้งขายสินค้าเบ็ดเตล็ดทั่วไป อาหารว่าง เครื่องดื่มหรือสินค้าพื้นเมืองของที่ระลึก และจัดสรรงบประมาณในการสร้างห้องน้ำเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในช่วงเวลาปกติและช่วงที่วัดมีการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา
- 3) จัดอบรมมัคคุเทศก์น้อยให้กับนักเรียนในโรงเรียนวัดทั้ง 3 วัด เพื่อให้เด็กฝึกการอดทน ฝึกการตรงต่อเวลา ฝึกการให้บริการ และที่สำคัญยังเป็นการให้ความรู้ ปลูกฝังให้เด็กและเยาวชน มีจิตสำนึกรักหวงแหนสถานที่ท่องเที่ยวและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวของตนเองอีกด้วย
- 4) ชุมชนจัดหาอาสาสมัครของแต่ละชุมชนและผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนในการมาดูแล แหล่งท่องเที่ยวให้มีความปลอดภัยเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจในความปลอดภัยเมื่อเดินทาง มาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว

๕
๖
๗
๘
๙
๑๐
๑๑
๑๒
๑๓
๑๔
๑๕
๑๖
๑๗
๑๘
๑๙
๒๐
๒๑
๒๒
๒๓
๒๔
๒๕
๒๖
๒๗
๒๘
๒๙
๓๐
๓๑
๓๒
๓๓
๓๔
๓๕
๓๖
๓๗
๓๘
๓๙
๔๐
๔๑
๔๒
๔๓
๔๔
๔๕
๔๖
๔๗
๔๘
๔๙
๕๐
๕๑
๕๒
๕๓
๕๔
๕๕
๕๖
๕๗
๕๘
๕๙
๖๐
๖๑
๖๒
๖๓
๖๔
๖๕
๖๖
๖๗
๖๘
๖๙
๗๐
๗๑
๗๒
๗๓
๗๔
๗๕
๗๖
๗๗
๗๘
๗๙
๘๐
๘๑
๘๒
๘๓
๘๔
๘๕
๘๖
๘๗
๘๘
๘๙
๙๐
๙๑
๙๒
๙๓
๙๔
๙๕
๙๖
๙๗
๙๘
๙๙
๑๐๐

5) ชุมชนร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำป้ายบอกทางและหาทำเลที่ตั้งที่นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นป้ายได้ชัดเจน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว และจัดทำแผนผังแหล่งท่องเที่ยวตั้งไว้หน้าแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ดูเส้นทางในการเดินชมแหล่งท่องเที่ยว และจัดทำแผนผังแสดงเส้นทางการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละที่เพิ่มตั้งไว้ตามจุดบริการนักท่องเที่ยวและหน้าแหล่งท่องเที่ยว

การจัดการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 2 ในวันศุกร์ที่ 2 ธันวาคม 2554

สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ดังนี้

- 1) การโฆษณาประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมีน้อยและเป็นการประชาสัมพันธ์แบบไม่ต่อเนื่อง
- 2) บุคลากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ หรือผู้ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
- 3) ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีกฎระเบียบที่ยังไม่ชัดเจน เช่น การเข้า-ออกแหล่งท่องเที่ยว การจอดรถของนักท่องเที่ยวหรือบุคคลภายนอกที่เข้ามาจอดรถในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น
- 4) ป้ายที่แสดงถึงเรื่องราวประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวยังมีน้อย
- 5) การจัดแสดงสินค้า (OTOP) หรือการจัดกิจกรรมมหกรรมสินค้าพื้นบ้านต่างๆ ที่สามารถเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ ยังมีน้อย ซึ่งยังไม่เป็น โครงการที่ต่อเนื่องหรือยั่งยืน
- 6) จุดพักรถสำหรับนักท่องเที่ยว ตามบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับนักท่องเที่ยวยังมีน้อย ไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว
- 7) ชุมชนมีความสามัคคีน้อยในการพัฒนา ดูแลรักษาทั้งสิ่งแวดล้อมรอบๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยว และพื้นที่ใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว
- 8) การปลูกฝังเด็กเยาวชนและชุมชนให้รู้จักรักและหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวมีน้อย
- 9) การจัดอบรมในเรื่องของการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่คนในชุมชนมีน้อย
- 10) การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาหรือกิจกรรมประเพณีต่างๆ ที่จัดขึ้นในวัดยังมีน้อย เช่น การจัดกิจกรรมนั่งวิปัสสนาในช่วงเทศกาลวันเข้าพรรษา การจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเสริมความเป็นศิริมงคลในชีวิต

สามารถวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ดังนี้

- 1) หน่วยงานรัฐบาลร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยว โดยผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ต แผ่นพับ วิทยุ โทรทัศน์ และสนับสนุนการโฆษณา ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง
- 2) จัดอบรมมัคคุเทศก์น้อยหรือมัคคุเทศก์อาสาให้กับนักเรียนในโรงเรียนวัดทั้ง 3 วัดและประชาชนชาวร้อยเอ็ด เพื่อให้เยาวชนและชาวร้อยเอ็ดฝึกการรอดทน ฝึกการตรงต่อเวลา ฝึกการให้บริการ และที่สำคัญยังเป็นการให้ความรู้ ปลุกฝังให้เยาวชนและชาวร้อยเอ็ดมีจิตสำนึกรักหวงแหนสถานที่ท่องเที่ยวและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวของตนเอง อีกทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน และวิธีการปฏิบัติคนเป็นมัคคุเทศก์อาสาที่ถูกต้อง
- 3) ชุมชนร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งศูนย์ให้บริการข้อมูลข่าวสารสำหรับนักท่องเที่ยว
- 4) ชุมชนจัดหาอาสาสมัครของแต่ละชุมชนและผลักดันหมุนเวียนในการมาดูแลแหล่งท่องเที่ยวและจัดระเบียบการเข้าออกของแหล่งท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจในความปลอดภัยเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดมากยิ่งขึ้น
- 5) ชุมชนร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำป้ายที่แสดงถึงเรื่องราวประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวหรืออาจจะทำเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงประวัติของสถานที่ท่องเที่ยว
- 6) ชุมชนร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงการงานแสดงสินค้าพื้นบ้าน การจัดนิทรรศการกาลหรืองานสินค้า (OTOP) เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดมากขึ้น
- 7) ชุมชนร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดสรรงบประมาณในการจัดทำที่นั่งพักรอรถประจำทางทางด้านหน้าของแหล่งท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว
- 8) หน่วยงานเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดร่วมมือกับชุมชน จัดอบรมโครงการร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และจัดทำโครงการอบรมให้ความรู้ ปลุกฝังจิตสำนึก ให้แก่เยาวชนและคนในชุมชนให้รู้จักรักและหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวของตนเองเพื่ออนุรักษ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป
- 9) ชุมชนมีการจัดประชุมเสวนาในเรื่องของความสัมพันธ์การร่วมมือกัน ในชุมชนเพื่อมีแนวความคิดในการแก้ไขปัญหาและหาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อไป
- 10) ชุมชนร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดงานบุญประเพณีหรือจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอกให้เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดมากยิ่งขึ้น

1
ร
ร
จ
4
ร
1
5.
ยัง
เซ
ดิ
6.
แ
ช
แ
แล
ทอ
7.1
สอ

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ในการจัดประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

ความคิดเห็น	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	เหมือนกัน/ต่างกัน
1. การโฆษณาประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมีน้อยและเป็นการประชาสัมพันธ์แบบไม่ต่อเนื่อง	มี	มี	เหมือนกัน
2. บุคลากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ หรือผู้ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	มี	มี	เหมือนกัน
3. ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีกฎระเบียบที่ยังไม่ชัดเจน เช่น การเข้า-ออกแหล่งท่องเที่ยว การจอดรถของนักท่องเที่ยวหรือนักชกภายนอกที่เข้ามาจอดรถในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น	มี	มี	เหมือนกัน
4. สิ่งอำนวยความสะดวกยังมีน้อย อาทิเช่น ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ห้องน้ำ ร้านอาหาร พาหนะที่ใช้เดินทางจากขนส่งมายังแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น	มี	ไม่มี	ต่างกัน
5. การรักษาความปลอดภัยยังมีน้อย นักท่องเที่ยวยังไม่มั่นใจในความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว เช่น พฤติกรรมของสามล้อที่แอบเข้าไปเสพยาเสพติดภายในแหล่งท่องเที่ยว	มี	ไม่มี	ต่างกัน
6. รถโดยสารประจำทางหรือยานพาหนะที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีค่อนข้างน้อย ป้ายบอกทางไม่ชัดเจน หรือบางเส้นทางไม่มีป้ายบอกทาง ไม่มีแผนผังแสดงถึงเส้นทางการเดินชมแหล่งท่องเที่ยว และแผนผังแสดงเส้นทางการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวแต่ละที่ยังมีน้อย	มี	ไม่มี	ต่างกัน
7. ป้ายที่แสดงถึงเรื่องราวประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวยังมีน้อย	ไม่มี	มี	ต่างกัน

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ในการจัดประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 (ต่อ)

ความคิดเห็น	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	เหมือนกัน/ต่างกัน
8. การจัดแสดงสินค้า (OTOP) หรือการจัดกิจกรรม มหรสพสินค้าพื้นบ้านต่างๆ ที่สามารถเป็นสิ่ง ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ ยังมีน้อย ซึ่งยังไม่เป็น โครงการที่ต่อเนื่องหรือยั่งยืน	ไม่มี	มี	ต่างกัน
9. จุดพักรอรถสำหรับนักท่องเที่ยว ตามบริเวณ แหล่งท่องเที่ยวที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับ นักท่องเที่ยวยังมีน้อย ไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่ เข้ามาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว	ไม่มี	มี	ต่างกัน
10. ชุมชนมีความสามัคคีน้อยในการพัฒนา ดูแล รักษาทั้งสิ่งแวดล้อมรอบๆบริเวณแหล่งท่องเที่ยว และพื้นที่ใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว	ไม่มี	มี	ต่างกัน
11. การปลูกฝังเด็กเยาวชนและชุมชนให้รู้จักรัก และหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวมีน้อย	ไม่มี	มี	ต่างกัน
12. การจัดอบรมในเรื่องของการปลูกฝังจิตสำนึก ในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่คนในชุมชนมี น้อย	ไม่มี	มี	ต่างกัน
13. การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาหรือ กิจกรรมประเพณีต่างๆที่จัดขึ้นในวัดยังมีน้อย เช่น การจัดกิจกรรมนั่งวิปัสสนาในช่วงเทศกาล เข้าพรรษาหรือเข้าร่วมประกอบพิธีกรรมทาง พระพุทธศาสนาเพื่อเสริมความเป็นศิริมงคล	ไม่มี	มี	ต่างกัน

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นในการจัดประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 สามารถวิเคราะห์สรุปปัญหาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้
ปัญหาที่เหมือนกัน คือ

1) การโฆษณาประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมีน้อยและเป็นการประชาสัมพันธ์แบบไม่ต่อเนื่อง

2) บุคลากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ หรือผู้ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

3) ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีกฎระเบียบที่ยังไม่ชัดเจน เช่น การเข้า-ออกแหล่งท่องเที่ยว การจอดรถของนักท่องเที่ยวหรือบุคคลภายนอกที่เข้ามาจอดรถในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

การจัดประชุมกลุ่มย่อยทั้ง 2 ครั้ง มีปัญหาที่เหมือนกัน เนื่องจากผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยเป็นผู้เข้าร่วมเดิมทั้ง 2 ครั้ง จึงทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นข้อมูลเดิมและเป็นข้อปัญหาที่เหมือนกันกับการจัดการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 1

ปัญหาที่ไม่เหมือนกัน คือ

1) สิ่งอำนวยความสะดวกยังมีน้อย อาทิเช่น ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ห้องน้ำ ร้านอาหาร พาหนะที่ใช้เดินทางจากขนส่งมายังแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

2) การรักษาความปลอดภัยยังมีน้อย นักท่องเที่ยวยังไม่มั่นใจในความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว เช่น พฤติกรรมของสามล้อที่แอบเข้าไปเสพยาเสพติดภายในแหล่งท่องเที่ยว

3) รถโดยสารประจำทางหรือยานพาหนะที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีค่อนข้างน้อย ป้ายบอกทางไม่ชัดเจน หรือบางเส้นทางไม่มีป้ายบอกทาง ไม่มีแผนผังแสดงถึงเส้นทางการเดินทางแหล่งท่องเที่ยวและแผนผังแสดงเส้นทางเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวแต่ละที่ยังมีน้อย

4) ป้ายที่แสดงถึงเรื่องราวประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวยังมีน้อย

5) การจัดแสดงสินค้า (OTOP) หรือการจัดกิจกรรมชมกรรมสินค้าพื้นบ้านต่างๆ ที่สามารถเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ ยังมีน้อย ซึ่งยังไม่เป็นโครงการที่ต่อเนื่องหรือยั่งยืน

6) จุดพักรอดสำหรับนักท่องเที่ยว ตามบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับนักท่องเที่ยวยังมีน้อย ไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว

7) ชุมชนมีความสามัคคีน้อยในการพัฒนา ดูแลรักษาทั้งสิ่งแวดล้อมรอบๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยว และพื้นที่ใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว

8) การปลูกฝังเด็กเยาวชนและชุมชนให้รู้จักรักและหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวมีน้อย

9) การจัดอบรมในเรื่องของการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่คนในชุมชนมีน้อย

10) การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาหรือกิจกรรมประเพณีต่างๆ ที่จัดขึ้นในวัดยังมีน้อย เช่น การจัดกิจกรรมนั่งวิปัสสนาในช่วงเทศกาลวันเข้าพรรษา การจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเสริมความเป็นศิริมงคล

ปัญหาที่ไม่เหมือนกันในการจัดประชุมกลุ่มย่อยทั้ง 2 ครั้ง เนื่องจากในการจัดการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 2 มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งคนเดิมและคนใหม่เพิ่มเข้ามาประชุมกลุ่มย่อยในครั้งที่ 2 จึงทำให้ข้อปัญหาทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดมีเพิ่มเติมและมีข้อที่ไม่เหมือนกันกับครั้งที่ 1

จากการวิเคราะห์การจัดการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 สามารถวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาพร้อมกันระหว่างผู้อภิปรายและตัวแทนจากกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของเอกชนและกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.17 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (3A's)	แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	1. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขอความร่วมมือจากหน่วยงานเทศบาลจัดหาอาสาสมัครประจำชุมชนแต่ละชุมชนในเขตพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว 2. ให้ชุมชนแต่ละชุมชน จัดการประสานงานระหว่างหน่วยงานเทศบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักวัฒนธรรมจังหวัด ช่วยเหลือให้การสนับสนุนในเรื่องการโฆษณา ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดที่น่าสนใจ โดยการจัดทำสื่อโฆษณาแผ่นพับ หรือการโฆษณาทางโทรทัศน์หรือสถานีวิทยุท้องถิ่นตามหอกระจายข่าวของชุมชนและในช่วงเทศกาลงานประเพณีต่างๆ ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.17 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด (ต่อ)

องค์ประกอบของ แหล่งท่องเที่ยว (3A's)	แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
	<p>3. หน่วยงานเทศบาลและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมมือกันกับประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยว ช่วยกันปรับปรุง บูรณะและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในด้านความสะอาดสะอ้านของพื้นที่บริเวณรอบๆ แหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งแวดล้อมและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว</p> <p>4. หน่วยงานเทศบาลและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมมือกันกับประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยว ร่วมกันสนับสนุนวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน พร้อมทั้งปรับปรุง ทำนุบำรุงและรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว</p> <p>5. จัดการอบรมให้ชุมชนและประชาชน ในพื้นที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว การเป็นผู้ให้ข้อมูลหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ปลูกฝังจิตสำนึกรักและหวงแหนแหล่งท่องเที่ยว ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตนเองมากยิ่งขึ้น</p>
2. ด้านการเข้าถึง	<p>1. ให้เทศบาลร่วมกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว จัดทำเส้นทางเดินรถสายประจำทางหรือรถแมล์เล็ก เพื่อจัดคิวให้มีสายรถแมล์เดินทางผ่านยังแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>2. เทศบาลร่วมกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจัดทำป้ายบอกทางให้มีความชัดเจนและมองเห็น เข้าใจง่าย</p> <p>3. ประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวและชุมชนจัดหาอาสาสมัครหรือผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคอยจัดระเบียบการจอดรถในแหล่งท่องเที่ยว การเข้าออกของบุคคลภายนอกและดูแลความปลอดภัยภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น</p>

ตารางที่ 4.17 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด (ต่อ)

องค์ประกอบของ แหล่งท่องเที่ยว (3A's)	แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	<ol style="list-style-type: none"> 1. หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว จัดที่พักผ่อนหย่อนใจหรือจัดสถานที่บริการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว เช่น ศาลาพักผ่อนในระหว่างการท่องเที่ยว ม้านั่งพักเพื่อชมทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว 2. เทศบาลร่วมกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว จัดจุดพักรถขึ้นรถโดยสารประจำทางหรือจุดพักรถขึ้นรถแมล์เล็ก เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้มีความสะดวกสบายในการรอรถ 3. ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวจัดตั้งอาสาสมัครมัคคุเทศก์หรือเป็นมัคคุเทศก์น้อยประจำชุมชนแหล่งท่องเที่ยวมีการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้และวิธีให้คำแนะนำให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว 4. ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว จัดตั้งร้านค้าชุมชนหรือร้านขายของที่ระลึก (OTOP) เพื่อสะดวกในการบริการแก่นักท่องเที่ยว 5. ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยว ปรับปรุงห้องน้ำให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยวและมีการดูแลรักษาความสะอาดของห้องน้ำ ห้องสุขา

ผู้อภิปรายและตัวแทนจากกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของเอกชนและกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวช่วยกันสรุปวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดที่เหมาะสมได้ดังนี้

1) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

(1) จัดหาอาสาสมัครประจำชุมชนแต่ละชุมชนในเขตพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

(2) จัดทำสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดที่น่าสนใจ โดยการจัดทำสื่อโฆษณาแผ่นพับ หรือการโฆษณาทางโทรทัศน์หรือ

สถานีวิทยุท้องถิ่นตามหอกระจายข่าวของชุมชนและในช่วงเทศกาลงานประเพณีต่างๆ ปฏิบัติอย่าง
ต่อเนื่อง

(3) ปรับปรุง บูรณะและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พร้อมทั้งทำนุบำรุง
และรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว

(4) หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมกันสนับสนุนวัฒนธรรมแหล่ง
ท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน เพื่อเป็นการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและดึงดูดนักท่องเที่ยว

(5) จัดการอบรมให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบำรุงรักษา
แหล่งท่องเที่ยว การเป็นผู้ให้ข้อมูลหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ปลูกฝังจิตสำนึก รักและหวงแหนแหล่ง
ท่องเที่ยว ให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อส่งเสริม
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตนเองมากยิ่งขึ้น

2) ด้านการเข้าถึง

(1) จัดทำเส้นทางรถโดยสารประจำทางหรือยานพาหนะเดินทางผ่านยังแหล่ง
ท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

(2) จัดทำป้ายบอกทางให้มีความชัดเจนและมองเห็น เข้าใจง่าย

(3) จัดหาอาสาสมัครหรือผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวเพื่อคอยจัดระเบียบการจอดรถ
ในแหล่งท่องเที่ยว การเข้าออกของบุคคลภายนอกและดูแลความปลอดภัยภายในแหล่งท่องเที่ยว
เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น

3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

(1) จัดที่พักผ่อนหย่อนใจหรือจัดสถานที่บริการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้แก่
นักท่องเที่ยว

(2) จัดจุดพักรถขึ้นรถโดยสารประจำทางเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว

(3) จัดตั้งอาสาสมัครมัคคุเทศก์หรือเป็นมัคคุเทศก์น้อยประจำชุมชนแหล่งท่องเที่ยว
และมีการจัดฝึกอบรมให้แก่อาสาสมัครที่เป็นมัคคุเทศก์

(4) จัดตั้งร้านค้าชุมชนหรือร้านขายของที่ระลึก (OTOP) เพื่อสะดวกในการบริการ
แก่นักท่องเที่ยว

(5) ปรับปรุงห้องน้ำให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยวและมีการดูแลรักษาความสะอาด
ของห้องน้ำ

4. ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน: ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ การศึกษาของนักท่องเที่ยวยุคใหม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ จะใช้การทดสอบค่าโดยใช้กลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้สถิติทดสอบค่า Chi-Square ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ก็ต่อเมื่อค่า Sig มีค่าน้อยกว่า 0.05 ผลการทดสอบสมมติฐาน สามารถแยกเป็นรายชื่อได้ดังนี้

1) เพศของนักท่องเที่ยวยุคใหม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถเขียนเป็นสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : เพศของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

H_1 : เพศของนักท่องเที่ยวยุคใหม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 4.18 การวิเคราะห์ เพศของนักท่องเที่ยวยุคใหม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

เพศ	ความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	Chi-Square	Asymp. Sig. (2-sided)
		92.967	.002

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า เพศของนักท่องเที่ยวยุคใหม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีค่า Sig เท่ากับ 0.002 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก ยอมรับสมมติฐานรอง

2) อายุของนักท่องเที่ยวยุคใหม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

H_0 : อายุของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

H_1 : อายุของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 4.19 การวิเคราะห์ อายุของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

อายุ	ความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	Chi-Square	Asymp. Sig. (2-sided)
		405.824	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า อายุของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก ขอมรับสมมติฐานรอง

3) สถานภาพของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

H_0 : สถานภาพของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

H_1 : สถานภาพของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 4.20 การวิเคราะห์ สถานภาพของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

สถานภาพ	ความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	Chi- Square	Asymp. Sig. (2-sided)
		200.470	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก ขอมรับสมมติฐานรอง

4. รายได้ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

H_0 : รายได้ของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

H_1 : รายได้ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 4.21 การวิเคราะห์ รายได้ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

รายได้	ความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	Chi-Square	Asymp. Sig. (2-sided)
		595.719	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า รายได้ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก ขอมรับสมมติฐานรอง

5. อาชีพของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

H_0 : อาชีพของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

H_1 : อาชีพของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 4.22 การวิเคราะห์ อาชีพของนักท่องเที่ยงมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

อาชีพ	ความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	Chi-Square	Asymp. Sig. (2-sided)
		335.725	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า อาชีพของนักท่องเที่ยงมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ
ปฏิเสธสมมติฐานหลัก ขอมรับสมมติฐานรอง

6. การศึกษาของนักท่องเที่ยงมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

H_0 : การศึกษาของนักท่องเที่ยงไม่มีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

H_1 : การศึกษาของนักท่องเที่ยงมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 4.23 การวิเคราะห์ การศึกษาของนักท่องเที่ยงมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

การศึกษา	ความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	Chi-Square	Asymp. Sig. (2-sided)
		334.689	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า การศึกษาของนักท่องเที่ยงมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีค่า Sig เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ
ปฏิเสธสมมติฐานหลัก ขอมรับสมมติฐานรอง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด รวมไปถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

การดำเนินการวิจัย ได้มีการกำหนดกลุ่มประชากรในการศึกษา 5 กลุ่ม คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว) ได้แก่ พระครูสอน โรงเรียนปริยัติธรรม ตัวแทนเจ้าอาวาสวัดบูรพาภิราม เจ้าอาวาสวัดกลางมิ่งเมือง ครูสอน โรงเรียนปริยัติธรรม ตัวแทนเจ้าอาวาสวัดบึงพลาญชัย ประธานชุมชนพระอารามหลวง (วัดบูรพาภิราม) รองประธานชุมชนพระอารามหลวง (วัดกลางมิ่งเมือง) ประธานชุมชนวัดบึงพลาญชัย และหัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หน่วยงานของรัฐบาล ได้แก่ วัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคมเทศบาลเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด เลขาธิการนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหน่วยงานของเอกชน (ผู้ที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยว) ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจด้าน โรงแรมที่พักในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ประกอบการธุรกิจด้านร้านอาหาร กัดคาคารในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการนำเที่ยว หรือตัวแทนบริษัททัวร์ภายในอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการขนส่งภายในอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนพระอารามหลวง คณะกรรมการชุมชนวัดบึง คณะกรรมการชุมชนพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติฝ่ายพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด นักพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 400 คน

การวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย 3 ลักษณะ คือ แบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว) และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของหน่วยงานรัฐบาล การประชุมกลุ่มย่อยสำหรับกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหน่วยงานของเอกชน (ผู้ที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยว) และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว และแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมี 3 วิธี คือ การวิเคราะห์ผลข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์รายกลุ่มจากคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยจัดกลุ่มประเด็นสำคัญของคำถาม

ในแต่ละตอนที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยแต่ละครั้งมาสรุป ประเด็นในแต่ละหัวข้อแล้วนำมาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและนำข้อมูลที่ได้จากการร่วมมือกัน วางแผนแนวทางการแก้ไขปัญหากลุ่มตัวอย่างมาสรุปแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด การวิเคราะห์ผลข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป นอกจากนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการตั้งสมมติฐาน ด้วยเครื่องมือทดสอบค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-Square) โดยมีผลการวิจัยสรุปดังนี้

1. สรุปผลการศึกษการวิจัย

การวิเคราะห์ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า

ตอนที่ 1 สรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตลอดจนความคิดเห็น ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการแจกแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย จากผลการศึกษาที่ได้นำเสนอมาในบทที่ 4 สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.50 มีอายุระหว่าง 23-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.30 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 46.30 ส่วนมากมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 31.80 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ ระหว่าง 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.00 โดยมีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 57.20

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพของการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านต่างๆ ในภาพรวม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ ต่อสภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านต่างๆ ทั้ง 3 ด้าน มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นด้านที่นักท่องเที่ยวมีระดับ ความพึงพอใจมากที่สุดเพราะมีโรงแรมที่พักใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาคือ ด้านการเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยวและพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวและเมื่อพิจารณา ประเด็นย่อย พบว่า

จ
ก
ส
จ
ก
ปี
ร

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีต่อสภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก โดยสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม เช่น มีสิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์ที่สวยงาม เป็นที่พึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ เช่น นั่งรถรางชมสถานที่ท่องเที่ยว นั่งรถรางไหว้พระ 9 วัด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดสภาพแวดล้อมรอบๆ บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวสะอาด

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีต่อสภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก โดยนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในความสะดวกสบายในสถานที่จอดรถมากที่สุด รองลงมา คือ เส้นทางในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รถโดยสารเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวเพียงพอ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีต่อสภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับมาก โดยนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่มีโรงแรมที่พักใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมา คือ มีบริการร้านอาหารใกล้แหล่งท่องเที่ยว ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีห้องน้ำสะอาด

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวงเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านต่างๆ ในภาพรวม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อสภาพของการท่องเที่ยวงเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านต่างๆ ทั้ง 3 ด้าน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวมากที่สุด เพราะนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และเมื่อพิจารณาประเด็นข้อพบ

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวงเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก โดยนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าการประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความเป็นมิตร ไมตรีของคนในชุมชนแหล่งท่องเที่ยว

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวงเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก โดยนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าการรักษาความปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยวเป็นปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ ความชัดเจนของป้ายบอกทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การกำหนดค่าโดยสารของรถรับจ้างไปยังสถานที่ท่องเที่ยว

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก โดยนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าบุคลากรให้ข้อมูลในการบริการนักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ เป็นปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เครื่องหมายบอกทิศทางในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว

3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแนวทางทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวม พบว่า ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่อง ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมา คือ ควรจัดให้มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ส่วนข้ออื่นๆ ที่นักท่องเที่ยว มีระดับความคิดเห็นว่าควรมีการพัฒนา น้อยที่สุดที่ คือ การเพิ่มจุดบริการห้องน้ำให้มากขึ้นมัคคุเทศก์ที่มีความรู้เรื่องของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อแนะนำนักท่องเที่ยวและควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น

ตอนที่ 2 สรุปวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์

1) สรุปการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว)

จากการศึกษา พบว่า สภาพโดยทั่วไปจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณีหรือแหล่งท่องเที่ยวทางอารยธรรมต่างๆ ที่น่าสนใจ อีกทั้งยังมีหมู่บ้านชาวผู้ไท มีที่พักแบบโฮมสเตย์ให้สำหรับนักท่องเที่ยวได้มาสัมผัส เรียนรู้ถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชาวอีสานพื้นบ้านและชาวผู้ไท นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายแล้ว ยังมีวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ตามฮีต 12 คอง 14 ที่จังหวัดร้อยเอ็ด ได้จัดขึ้นในแต่ละปีนั้นซึ่งเป็นบุญ ประเพณีที่จังหวัดร้อยเอ็ดได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตามมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดไม่ค่อยมากนักทั้งที่จังหวัดร้อยเอ็ดมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายสามารถเป็นดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ทำให้ด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวจึงเป็นปัญหาเพราะจังหวัดมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างน้อยและไม่เป็นการประชาสัมพันธ์ต่อเนื่อง จึงทำให้แหล่งท่องเที่ยวไม่ค่อยมีชื่อเสียงและยังเป็นที่ยังไม่รู้จักรของนักท่องเที่ยวน้อย จึงควรที่จะมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่ออินเทอร์เน็ตหรือวิทยุชุมชนและเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ยั่งยืน จึงจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น ในปัจจุบันด้านการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเช่นเส้นทางการคมนาคมค่อนข้างสะดวกสบายแต่พาหนะที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังไม่ค่อยสะดวกสบายมากนัก ป้ายบอกทางค่อนข้างน้อยมีคิดไว้เฉพาะบางพื้นที่และความปลอดภัยค่อนข้างน้อย นักท่องเที่ยวยังไม่มั่นใจในความปลอดภัยภายในแหล่งท่องเที่ยว เพราะบางครั้งอาจจะมีบุคคลภายนอกแอบแฝงเข้ามาหลอกลวงนักท่องเที่ยว ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวต้องมีมาตรการในการดูแลรักษาความปลอดภัยภายในแหล่งท่องเที่ยว

เพิ่มมากขึ้น แต่ทั้งนี้ในแหล่งท่องเที่ยวยังมีสถานที่จอดรถที่เพียงพอต่อการบริการนักท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่คอยบริการแก่นักท่องเที่ยวยังมีน้อย เช่น ห้องน้ำยังมีจำนวนน้อย ซึ่งไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวและบุคคลที่เดินทางมาประกอบพิธีกรรมงานบุญประเพณีต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว จึงควรจัดสรรงบประมาณเพื่อสร้างห้องน้ำให้เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอกที่มาร่วมประกอบกิจกรรมต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวและบุคลากร หรือผู้ให้ข้อมูลยังไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว จึงควรมีผู้ให้ข้อมูลหรือมัคคุเทศก์ คอยบริการนักท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งวัดทั้ง 3 วัด คือ วัดบึงพลาญชัย วัดบูรพาภิราม วัดกลางมิ่งเมือง เป็นโรงเรียนเป็นสถานศึกษาซึ่งเหมาะแก่การจัดให้มี โครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อย ให้แก่เยาวชนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดทั้ง 3 แห่ง เพื่อเป็นการฝึกหัดให้เยาวชนมีความรู้จักรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ มีความอดทน มีใจเมตตาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้คำแนะนำต่างๆ และให้การต้อนรับอย่างเป็น มิตรไมตรีแก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนรู้จักรักหวงแหนและทำนุบำรุง อนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว และเมื่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ดเกิดความประทับใจก็จะกลับมาเที่ยวซ้ำอีก

2) สรุปการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของหน่วยงานรัฐบาล

จากการศึกษา พบว่า สภาพโดยทั่วไปจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรมและทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามทางสิ่งก่อสร้าง ต่างๆ มีความน่าสนใจและน่าศึกษาเรียนรู้ถึงเรื่องราว วิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ นอกจากนี้จังหวัด ร้อยเอ็ดยังมีวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่มีการแสดงการฟ้อนรำ แสดงออกถึงความสวยงามของศิลปะต่างๆ ตามศาสตร์ของนาฏศิลป์ หรือการแสดงแสง สี เสียงในงานบุญ ประเพณีกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น ของจังหวัดและยังมีศูนย์วิทยาศาสตร์หรือห้องฟ้างาลองที่กำลังจะเปิดให้บริการแก่นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไปได้เข้าชม อีกทั้งจังหวัดร้อยเอ็ดยังให้ความสำคัญกับการจัดงานบุญประเพณีตามฮีต 12 คอง 14 เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะงานประเพณีบุญหะเวศที่เป็นงานบุญประเพณีที่มีชื่อเสียงและ เป็นจุดเด่นของจังหวัดร้อยเอ็ด แต่เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อยและมีข้อมูลบอกกล่าว แก่นักท่องเที่ยวค่อนข้างไม่ชัดเจน ทำให้ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวในเรื่องการ โฆษณา ประชาสัมพันธ์ยังมีน้อยและไม่เป็นการประชาสัมพันธ์ต่อเนื่อง ซึ่งควรมีแนวทางในการพัฒนา การท่องเที่ยวให้แหล่งท่องเที่ยวมีความโดดเด่นและเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้น โดยทำการ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นและเป็นการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการ ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวระยะยาวและทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียง เพิ่มมากขึ้น เช่น ออกสื่อโทรทัศน์ในวันที่จัดงานบุญประเพณีต่างๆ ที่มีผู้สื่อข่าวทางช่องต่างๆ ของ รายการทีวี มาถ่ายทำการจัดงานประเพณีเพื่อเป็นการ โฆษณาแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร่วมกับงาน

บุญประเพณีด้วย มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อบอกเรื่องราว ประวัติความเป็นมาต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวยังได้ศึกษาถึงการดำรงชีวิตหรือวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในอดีต จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือแผ่นป้ายที่เขียนบอกเรื่องราวความเป็นมาต่างๆ อีกด้วย ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในเรื่องของพาหนะและจุดพักรถขึ้นรถยังไม่ค่อยสะดวก นักท่องเที่ยวยังต้องคอยรถโดยสารประจำทางค่อนข้างนานและไม่มีที่นั่งรอรถโดยสารประจำทาง จึงควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างศาลาที่นั่งรอขึ้นรถให้แก่นักท่องเที่ยวและควรถูกเพิ่มสายรถโดยสารประจำทางเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเช่น บุคลากรที่คอยให้ ข้อมูล คำแนะนำและประวัติความเป็นมาต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวมีน้อย มีก็เฉพาะของหน่วยงานบางหน่วยงานเท่านั้น ยังไม่เป็นบุคลากรสำหรับคอยให้บริการนักท่องเที่ยวทั่วไปโดยตรงและได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ ค่อนข้างน้อย จึงควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและมีบุคลากรคอยให้คำแนะนำ บริการนักท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ทางการท่องเที่ยวและควรมีการจัดอบรมหรือจัด โครงการเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวคนในชุมชนรู้จักรักษาแหล่งท่องเที่ยวของตนเองเพื่อเป็นการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่ต่อไปจนถึงรุ่นลูกหลาน เพื่อให้ชนรุ่นหลังศึกษาเรียนรู้ วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีการดำเนินชีวิตของคนในอดีตและเพื่อถ่ายทอดและเป็นการบอกเล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดให้แก่นักท่องเที่ยวได้รู้จักมากขึ้น เสนอให้ชมรมโรงแรมและการท่องเที่ยวหรือสมาคมโรงแรมจัดเส้นทางการท่องเที่ยวภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเป็นเหมือน โปรแกรมทัวร์เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการเดินทางท่องเที่ยวที่หลากหลายและเพื่อประชาสัมพันธ์ให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 สรุปวิเคราะห์ผลการจัดประชุมกลุ่มย่อย

จากการประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 1 ในวันศุกร์ที่ 26 ตุลาคม 2554 และ ครั้งที่ 2 ในวันศุกร์ที่ 2 ธันวาคม 2554 ในหัวข้อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดมีผู้เข้าร่วมประชุม 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของเอกชน บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว โดยการประชุมกลุ่มย่อยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพของแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผู้วิจัยกล่าวเปิดงานและมีเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดซึ่งเป็นตัวแทนของท่านผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม (ผู้ดูแลงานเกี่ยวกับด้านชุมชน) ช่วยแนะนำทำความเข้าใจกระหว่างผู้วิจัยกับชุมชนและหน่วยงานเอกชน หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการอภิปราย บรรยายสรุปข้อมูลจากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว (ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว) และตัวแทนหน่วยงานภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องและข้อมูลในการศึกษาวิจัยซึ่งกล่าวถึงสภาพและปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น

ในปัจจุบันของแต่ละกลุ่มว่าในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพเป็นอย่างไรบ้างและมีปัญหาด้านใดบ้างที่ต้องแก้ไข

หลังจากนั้นผู้วิจัยเปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ ระดมความคิดเห็น พุดคุย ชักถาม ระหว่างกลุ่มและผู้วิจัย และให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มได้แสดงความคิดเห็น นำเสนอปัญหาพร้อมกัน สามารถวิเคราะห์สรุปปัญหา ได้ดังนี้

- 1) การโฆษณาประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับแก่นักท่องเที่ยวมีน้อยและเป็นการประชาสัมพันธ์แบบไม่ต่อเนื่อง
- 2) บุคลากรที่เป็นผู้ให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อการให้บริการ และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ หรือผู้ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
- 3) ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวมีกฎระเบียบที่ยังไม่ชัดเจน เช่น การเข้า-ออกแหล่งท่องเที่ยว การจอดรถของนักท่องเที่ยวหรือบุคคลภายนอกที่เข้ามาจอดรถในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น
- 4) ถึงอำนวยความสะดวกยังมีน้อย อาทิเช่น ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ห้องน้ำ ร้านอาหาร พาหนะที่ใช้เดินทางจากขนส่งมายังแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น
- 5) การรักษาความปลอดภัยยังมีน้อย นักท่องเที่ยวยังไม่มั่นใจในความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว เช่น พฤติกรรมของสามล้อที่แอบเข้าไปเสพยาเสพติดภายในแหล่งท่องเที่ยว
- 6) รถโดยสารประจำทางหรือยานพาหนะที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีค่อนข้างน้อย ป้ายบอกทางไม่ชัดเจน หรือบางเส้นทางไม่มีป้ายบอกทาง ไม่มีแผนผังแสดงถึงเส้นทางการเดินทางแหล่งท่องเที่ยว และแผนผังแสดงเส้นทางการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวแต่ละที่ยังมีน้อย
- 7) ป้ายที่แสดงถึงเรื่องราวประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยวยังมีน้อย
- 8) การจัดแสดงสินค้า (OTOP) หรือการจัดกิจกรรมหกรรมสินค้าพื้นบ้านต่างๆ ที่สามารถเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ ยังมีน้อย ซึ่งยังไม่เป็น โครงการที่ต่อเนื่องหรือยั่งยืน
- 9) จุดพักรถสำหรับนักท่องเที่ยว คามบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับนักท่องเที่ยวยังมีน้อย ไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว
- 10) ชุมชนมีความสามัคคีน้อยในการพัฒนา ดูแลรักษาทั้งสิ่งแวดล้อมรอบๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยว และพื้นที่ใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว
- 11) การปลูกฝังเด็กเยาวชนและชุมชนให้รู้จักรักและหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวมีน้อย
- 12) การจัดอบรมในเรื่องของการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่คนในชุมชนมีน้อย

13) การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาหรือกิจกรรมประเพณีต่างๆที่จัดขึ้นในวัดยังมีน้อย เช่น การจัดกิจกรรมนั่งวิปัสสนาในช่วงเทศกาลวันเข้าพรรษา การจัดกิจกรรมหรือเข้าร่วมประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเสริมความเป็นสิริมงคล

จากการระดมความคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งผลการวิเคราะห์สามารถสรุปแนวทางการวางแผนในการแก้ไขปัญหา ออกเป็น 3 ด้าน ได้ดังนี้

1) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

1.1) เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขอความร่วมมือจากหน่วยงานเทศบาลจัดหาอาสาสมัครประจำชุมชนแต่ละชุมชนในเขตพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

1.2) ให้ชุมชนแต่ละชุมชน จัดการประสานงานระหว่างหน่วยงานเทศบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักวัฒนธรรมจังหวัดช่วยเหลือให้การสนับสนุนในเรื่องการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดที่น่าสนใจ โดยการจัดทำสื่อโฆษณาแผ่นพับ หรือการโฆษณาทางโทรทัศน์หรือสถานีวิทยุท้องถิ่นตามหอกระจายข่าวของชุมชนและในช่วงเทศกาลงานประเพณีต่างๆ ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

1.3) หน่วยงานเทศบาลและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมมือกันกับประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยว ช่วยกันปรับปรุง บูรณะและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในด้านความสะอาดของพื้นที่บริเวณรอบๆ แหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งแวดล้อมและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว

1.4) หน่วยงานเทศบาลและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวร่วมมือกันกับประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยว ร่วมกันสนับสนุนวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน พร้อมทั้งปรับปรุง ทำนุบำรุงและรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว

1.5) จัดการอบรมให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว การเป็นผู้ให้ข้อมูลหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ปลูกฝังจิตสำนึก รักและหวงแหนแหล่งท่องเที่ยว ให้ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ของตนเองมากยิ่งขึ้น

2) ด้านการเข้าถึง

2.1) ให้เทศบาลร่วมกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว จัดทำเส้นทางการเดินรถสายประจำทาง เพื่อจัดคิวให้มีสายรถเมล์เดินทางผ่านยังแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

2.2) เทศบาลร่วมกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจัดทำป้ายบอกทางให้มีความชัดเจนและมองเห็น เข้าใจง่าย

2.3) ประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวและชุมชนจัดหาอาสาสมัครหรือผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว เพื่อคอยจัดระเบียบการจอดรถในแหล่งท่องเที่ยว การเข้าออกของบุคคลภายนอกและดูแลความปลอดภัยภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น

3) ด้านถึงอำนวยความสะดวก

3.1) หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว จัดที่พักผ่อนหย่อนใจหรือจัดสถานที่บริการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ศาลาพักผ่อนในระหว่างการท่องเที่ยว ม้านั่งพักเพื่อชมทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว

3.2) เทศบาลร่วมกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว จัดจุดพักรถขึ้นรถโดยสารประจำทาง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีความสะดวกสบายในการรอรถ

3.3) ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวจัดตั้งอาสาสมัครมัคคุเทศก์หรือเป็นมัคคุเทศก์น้อยประจำชุมชนแหล่งท่องเที่ยว มีการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้และวิธีการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวและวิธีให้คำแนะนำ ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

3.4) ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว จัดตั้งร้านค้าชุมชนหรือร้านขายของที่ระลึก (OTOP) เพื่อสะดวกในการบริการแก่นักท่องเที่ยว

3.5) ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยว ปรับปรุงห้องน้ำให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว และมีการดูแลรักษาความสะอาดของห้องน้ำ ห้องสุขา

เมื่อเสร็จสิ้นการประชุมกลุ่มย่อยแล้ว ผู้วิจัยกล่าวปิดงานและกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนและมอบของที่ระลึกให้แก่เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดและผู้ช่วยในการทำวิจัยได้แจกอาหารว่างและมอบของที่ระลึกให้กับผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน

ตอนที่ 4 สรุปวิเคราะห์ผลสมมติฐาน

จากการตั้งสมมติฐานสามารถวิเคราะห์และสรุปได้ดังนี้

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ อาชีพ การศึกษา ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถอภิปรายผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
 - 2) ศึกษาปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
 - 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- 1) ศึกษาสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการศึกษา พบว่า ในปัจจุบันจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เช่นกู่กาสิงห์ ปราสาทกู่ ฯลฯ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ เช่น วัดที่มีสิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์ที่สวยงามและน่าสนใจ อีกทั้งยังมีพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ดที่บอกเล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาของจังหวัดร้อยเอ็ด บุคคลสำคัญของจังหวัดร้อยเอ็ด แสงสว่างของโบราณวัตถุต่างๆ ของจังหวัดร้อยเอ็ด ที่เป็นหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์และ โบราณคดี ทั้งในสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ แสดงวิถีชีวิตของชาวจีนที่ได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ด ไม่น้อยกว่าร้อยปีมาแล้ว แสดงเรื่องราววิถีชีวิต ประเพณี และงานศิลปหัตถกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีภาพจำลองบรรยากาศงานบุญหะเวด โดยการทำหุ่นจำลองและฉากชีวิตต่างๆ เข้ามาประกอบการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ของวัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณีของชาวจังหวัดร้อยเอ็ด แหล่งท่องเที่ยวที่กล่าวมานี้สามารถเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในประเพณีวัฒนธรรมและอยากเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ ได้เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับ สุมณฑา บุญปลูก (2544) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่กำหนดการท่องเที่ยวภายในประเทศ ของคนกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจท่องเที่ยวในประเทศ ได้แก่ 1) ความสนใจในประเพณี วัฒนธรรมตลอดจนอรรถาภัยของคนในท้องถิ่นนั้นๆ 2) ความต้องการความรู้หรือการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ อัน ได้แก่ สถานที่โบราณคดี ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ 3) ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และ ยังสอดคล้องกับจอมขวัญ ลอยศักดิ์วงศ์ (2550) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มากมายและหลากหลาย มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น อาทิเช่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ วิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรมประเพณี เทศกาล งานประเพณี อาหารพื้นบ้านต่างๆ เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เองนับว่าเป็นศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอแม่สอดที่มีอยู่แล้วและเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวได้มาก นอกจากสภาพ

ร
ร
น
เ
ร
ย
ผู้
จ
ใ
ส
ด
ด
ที่
ใ
แ
มี
น้
ว
น้
บ
ค
เ
ค
อ
ก
ส
อ
ก
บ
ขอ
ที่
จะ
ถือ

ทางด้านสิ่งแวดล้อมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ดแล้ว จังหวัดร้อยเอ็ดยังมีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ที่ถือได้ว่าเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มีความสนใจอยากเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสอดคล้องกับพินิตา สิงห์ครา (2544) ได้ศึกษาศึกษาภาพชุมชนบ้านห้วยฮี ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ ก็พบว่ามียุทธศาสตร์เพราะลักษณะทางกายภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นตัวดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายทางชีวภาพมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและสมาชิกชุมชนมีความพร้อมที่จะร่วมมือเพราะความศรัทธาต่อผู้นำและเห็นผลประโยชน์ที่จะได้รับแก่ครอบครัวและชุมชน ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ในปัจจุบัน มีเส้นทางคมนาคมที่ค่อนข้างสะดวกสบาย แต่ละแหล่งท่องเที่ยวไม่ไกลกันมากนัก ถนนเชื่อมโยงกันซึ่งง่ายต่อการเดินทางไปยังแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับวรัญญา เทพวัลย์ (2545) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยตัดสินใจเลือกมาคอบคอง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยตัดสินใจเลือกมาคอบคอง มีปัจจัยดังนี้คือ 1) คอบคองมีสภาพภูมิอากาศที่เย็นสบาย ร่มรื่น และมีทิวทัศน์ที่สวยงาม 2) สภาพโครงสร้างพื้นฐานอันได้แก่ ถนน ไฟฟ้า สาธารณูปโภคพร้อมซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย 3) นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความเคารพเลื่อมใสในสมเด็จพระเจ้า เป็นอย่างมาก และแหล่งท่องเที่ยวยังมีสถานที่จอดรถไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอกอย่างเพียงพอ มีบริการของรถสามล้อและรถโดยสารประจำทางแต่ยังมีการให้บริการน้อย มีบริการรถรางให้นักท่องเที่ยวได้นั่งชมแต่ละแหล่งท่องเที่ยวอย่างสะดวกสบายแต่การบริการของรถรางยังมีรอบออกวิ่งค่อนข้างน้อย ซึ่งการบริการของรถรางเป็นอีกช่องทางในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จึงทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลากหลายช่องทางซึ่งสอดคล้องกับบุญเลิศ จิตต์วัฒนา (2548) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวว่า ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางขนส่งเข้าถึง (Accessibility) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ควรมีเส้นทางหรือเครือข่ายการคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ ตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกัน ระหว่างทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งกับอีกทรัพยากรท่องเที่ยวหนึ่งในบริเวณใกล้เคียง อีกทั้งควรมีที่จอดรถหรือสถานีรถไฟ หรือท่าเรือ หรือท่าอากาศยาน เพื่อให้ธุรกิจการขนส่งสามารถนำนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวยังทรัพยากรท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและปลอดภัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของจังหวัดร้อยเอ็ดในปัจจุบัน มีโรงแรมที่พักใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ Bhatia (2529 อ้างถึงใน พรพรรณ ทิพสิงห์และคนอื่นๆ, 2548) กล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวว่าจะต้องประกอบ 1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ 2) สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยวและส่วนที่เสริมให้แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

ได้แก่ โรงแรม สถานบันเทิงต่างๆ รวมทั้ง สถานพักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น ร้านค้าตั้งอยู่ใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยวแต่น้อยไม่เพียงพอในการให้บริการนักท่องเที่ยว ส่วนร้านขายของที่ระลึกมีบ้างในบางแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหารที่คั่งอยู่ติดกับแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย ส่วนห้องน้ำมีไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอกและไม่ค่อยสะอาดเท่าใดนัก ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อเพิ่มเติมศักยภาพทางด้านสาธารณูปโภค ซึ่งสอดคล้องกับกฎสวัสดิ์ สุขเลี้ยง (2545) ศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาห้วยโป่งผาลาด อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า บ้านห้วยโป่งผาลาดมีศักยภาพในด้านคุณค่าทางการศึกษา ความปลอดภัย สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และมีศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับการพัฒนาทางการท่องเที่ยว แต่ในด้านความพร้อมของบุคลากรควรมีการปรับปรุง นอกจากนี้ต้องมีการเพิ่มเติมศักยภาพทางด้านสาธารณูปโภคขั้นสูงในสิ่งต่างๆ เช่น ร้านอาหาร ร้านขายสินค้าที่ระลึก ห้องสุขาสำหรับนักท่องเที่ยว และศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว

2) ศึกษาปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายมีความโดดเด่นและมีความสวยงามทำให้น่าศึกษาเรียนรู้และนำเส้นทางมาท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่ถือได้ว่ามีความโดดเด่นของจังหวัดร้อยเอ็ดก็คือ ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม เช่น วัฒนธรรม ประเพณีที่มีความโดดเด่น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ วัดที่มีความสวยงาม วิทยาลัยนาฏศิลป์ที่มีการแสดงการฟ้อนรำ แสดงออกถึงความสวยงามของศิลปะการแสดงต่างๆ นอกจากนี้จังหวัดร้อยเอ็ดมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นแล้ว จังหวัดร้อยเอ็ดยังมีศูนย์วิทยาศาสตร์หรือท้องฟ้าจำลองที่กำลังจะเปิดให้บริการแก่นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไปได้เข้าชม แต่ถึงจังหวัดร้อยเอ็ดจะมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายและมีความสวยงาม นักท่องเที่ยวก็ยังเดินทางมาเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดค่อนข้างน้อยและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าจะเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด จึงทำให้จังหวัดร้อยเอ็ดได้มีการศึกษาถึงสภาพปัญหาการท่องเที่ยว เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดให้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ฉัตรแก้ว สิมารักษ์และคณะ (2549) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูนเพื่อสำรวจและเก็บข้อมูลทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูนเพื่อรวบรวมข้อมูลความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาการท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพทางการท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น นอกจากนี้

ศึกษาสภาพปัญหาการท่องเที่ยวแล้ว ปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมในการท่องเที่ยวยังเป็นปัญหาที่สำคัญของจังหวัดร้อยเอ็ด คือ จังหวัดร้อยเอ็ดมีการ โฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อยและไม่เป็นการประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง ซึ่งการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมและประเพณีของจังหวัด เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ จอมขวัญ ลอยศักดิ์วงศ์ (2550) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอแม่สอ จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอแม่สอทางด้านสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว ควรคำนึงถึงความสะดวกสบายของแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัยจากชนต่างด้าวในการท่องเที่ยวเพราะเป็นเขตอำเภอที่อยู่ติดชายแดนไทย-พม่า การปรับราคาที่พักและร้านอาหารที่เหมาะสมเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวและการ โฆษณาประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และยังคงสอดคล้องกับ ส่งศรี วงษ์เวช (2545) ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิง ผลการศึกษาพบว่าสองฝั่งแม่น้ำปิงมีองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ครบถ้วน ซึ่งสามารถจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้ 2 รูปแบบคือ การท่องเที่ยวทางน้ำและทางบกแต่จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันยังขาดความชัดเจนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งกล่าวไว้ว่าลุ่มแม่น้ำปิงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่หลากหลายแต่รูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไม่เด่นชัด อีกทั้งยังขาดความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการดูแลสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์บริเวณลุ่มแม่น้ำปิง ซึ่งทั้งนี้ลุ่มแม่น้ำปิงสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืนได้โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางของคนทั่วไป ในปัจจุบันปัญหาด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด คือความปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย เพราะมีบุคคลภายนอกแอบเข้ามาแสวงหาสิ่งเสพติดในห้องน้ำหรือแอบเข้ามาหลอกลวงนักท่องเที่ยว หรือคนที่สติไม่ดีแอบมานั่งหรือนอนในสถานที่ท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความกลัวและไม่กล้าที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวอาจรู้สึกถึงความไม่ปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักที่ว่าต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อให้ นักท่องเที่ยวอบอุ่นใจ นอกจากปัญหาความปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยวแล้ว จังหวัดร้อยเอ็ดยังมีป้ายบอกทางค่อนข้างน้อยไม่โดดเด่นและไม่ชัดเจน ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวมองเห็นได้ไม่ชัดเจนและปัญหาในเรื่องของพาหนะเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างมีน้อยและจุกจุกขึ้นรถโดยสารประจำทางบริเวณหน้าแหล่งท่องเที่ยวยังมีน้อย รถรางที่จัดไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวก็มีน้อยปัจจุบันมีเพียง 2 คัน ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการนักท่องเที่ยว ส่วนปัญหา

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของจังหวัดร้อยเอ็ด คือ บุคลากรที่คอยให้ข้อมูล คำแนะนำและประวัติความเป็นมาต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวมีน้อย มีก็เฉพาะของหน่วยงานบางหน่วยงานเท่านั้น ยังไม่เป็นบุคลากรสำหรับคอยให้บริการนักท่องเที่ยวทั่วไปโดยตรงและได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ ก่อนข้างน้อย ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวมีน้อย และยังไม่มีความชัดเจนว่าหน่วยงานใดเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับการบริการข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยว และแผนผังแสดงจุดต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินเที่ยวชมได้ภายในแหล่งท่องเที่ยวก่อนข้างมีน้อย บางแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีและปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอีกข้อคือ ห้องน้ำยังมีจำนวนน้อย ซึ่งไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวและบุคคลที่เดินทางมาประกอบพิธีกรรมงานบุญประเพณีต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับวาทิกา แสนคำ (2545) ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า บ้านเปียงหลวงมีความ หลากหลายด้านกลุ่มชาติพันธุ์ ความหลากหลายด้านวัฒนธรรม มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น และพบว่าบ้านเปียงหลวงมีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานครบถ้วนเพียงพอสำหรับรองรับการท่องเที่ยวแต่ควรปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น ได้แก่ ศูนย์บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวและห้องน้ำสาธารณะ ตามแหล่งท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับ กรณีศึกษา สองเมือง (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา เทศบาลตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา และอุปสรรคในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา เทศบาลตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด คือ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ขาดแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานในการจัดการท่องเที่ยวไม่เพียงพอและขาดแคลนงบประมาณในการสนับสนุนการท่องเที่ยว

3) แผนอเนกทางการพัฒนากาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

จากการศึกษาถึงสภาพและปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายและมีความโดดเด่น มีแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ใกล้กัน การคมนาคมเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวใช้เวลาไม่มากก็สามารถท่องเที่ยวได้มากมายหลายพื้นที่ มีสถานที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยวที่เพียงพอต่อการบริการนักท่องเที่ยว มีโรงแรมที่พักใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว มีบริการรถรางเพื่อพานักท่องเที่ยวที่เข้าชมแต่ละแหล่งท่องเที่ยว แต่จากการศึกษาปัญหาทางการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดยังพบปัญหาทางด้านสิ่งดึงดูดใจคือ จังหวัดร้อยเอ็ดมีการ โฆษณาประชาสัมพันธ์ก่อนข้างน้อยและไม่เป็นการประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง ขาดแคลนงบประมาณในการประชาสัมพันธ์และมีการจัดอบรมปลูกฝังคนในชุมชนให้ร่วมมือกันอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวก่อนข้างน้อย จึงมีแนวทางในการพัฒนากาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ

จังหวัดร้อยเอ็ดในด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว คือ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์มากขึ้น โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่ออินเตอร์เน็ตหรือสถานีวิทยุชุมชนและจัดทำสื่อโฆษณาแผ่นพับ หรือ การโฆษณาทางโทรทัศน์ในช่วงเทศกาลงานประเพณีต่างๆ ซึ่งควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ ตังศรี วงษ์เวช (2545) ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิง ผลการศึกษาพบว่า ลุ่มแม่น้ำปิงสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืนได้โดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางของคนทั่วไป สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้กลยุทธ์และแนวทางในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังนี้ 1) กลยุทธ์การจัดการ เช่น การจัดทำงบประมาณเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง 2) กลยุทธ์ การประชาสัมพันธ์ เช่น สนับสนุนการจัดระบบข้อมูล ข่าวสารและการสื่อสารมวลชนเพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางของคนทั่วไป 3) กลยุทธ์สร้างจิตสำนึก เช่น สนับสนุนให้มีการศึกษาในประวัติศาสตร์ด้านนาแก เขาวงกตท้องถิ่นเพื่อจะได้ตระหนักถึงคุณค่าและเกิดความภาคภูมิใจในแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ของตน และจังหวัดร้อยเอ็ดควรมีการจัดอบรมหรือจัด โครงการเกี่ยวกับการปลูกฝังจิตสำนึกในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้คนในชุมชนรู้จักรักและหวงแหนแหล่งท่องเที่ยวของตนเองเพื่อเป็นการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่ต่อไปจนถึงรุ่นลูกหลาน เพื่อให้ชนรุ่นหลังศึกษาเรียนรู้ วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีการดำเนินชีวิตของคนในอดีตและเพื่อถ่ายทอดบอกเล่าเรื่องราวประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อมร บุครเวียง (2548) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่าแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึงคือ ด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว การปรับปรุง สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ได้มาตรฐาน การฝึกอบรม การจัดทำแผนงบประมาณการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้สวยงามตลอดไป นอกจากนี้จังหวัดร้อยเอ็ดมีการจัดอบรมแล้ว เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเสนอให้ชมรม โรงแรมและการท่องเที่ยวหรือสมาคมโรงแรมจัดเส้นทาง การท่องเที่ยวภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเป็นเหมือนโปรแกรมทัวร์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการเดินทางท่องเที่ยวที่หลากหลายและเพื่อประชาสัมพันธ์ ให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ เนตรชนก นันท์ (2544) ได้ศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนวัดพระบาทหัวขี้ส้ม อำเภอถ้ำทอง จังหวัดลำพูน ได้พบว่าแนวทางการจัดการที่เหมาะสมสำหรับ การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมนั้นมี 4 ด้าน คือการจัดการด้าน โครงสร้างองค์กรทางการท่องเที่ยว การจัดการด้านบุคลากร การจัดระบบการดำเนินงาน และการจัดรายการนำเที่ยว ส่วนปัญหาด้านการเดินทางเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว คือ เส้นทางคมนาคมก่อนข้างสะดวกสบายแต่พาหนะที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากนี้ต้องมีการเพิ่มเติมศักยภาพทางด้านสาธารณูปโภคขั้นสูงในสิ่งต่างๆ เช่น ร้านอาหาร ร้านขายสินค้าที่ระลึก ห้องสุชาสำหรับนักท่องเที่ยว และศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว และยังคงสอดคล้องกับ วาลิกา แสนคำ (2545) ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากองท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมบ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า บ้านเปียงหลวงมีความ หลากหลายด้าน กลุ่มชาติพันธุ์ ความหลากหลายด้านวัฒนธรรม มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น และพบว่าบ้านเปียงหลวงมีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานครบถ้วนเพียงพอสำหรับรองรับการท่องเที่ยวแต่ควรปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเบื้องต้น อันได้แก่ ศูนย์บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวและห้องน้ำสาธารณะ ตามแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้การจัดฝึกอบรมภาคทฤษฎีเพื่อให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวแล้วนั้นยังเพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกให้เขาชนรู้จักรักหวงแหนและบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับสาคร ดาวงษ์กลาง (2543) ได้ทำการศึกษาเพื่อวางแผนจัดการพื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยคั้นน้ำแม่สะ อำเภอมะแมง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าชุมชนยังมีจิตสำนึกและมีศักยภาพเพียงพอในการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อาศัยระบบความเชื่อจารีตประเพณีและวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ โดยการใช้กระบวนการชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ร่วมมือกันในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ของทุกฝ่ายและเกิดการอยู่ร่วมกันของคนกับป่าอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ปลูกฝังจิตสำนึกให้เขาชนแล้วยังเป็นการฝึกหัดให้เขาชนมีความรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความอดทน มีใจเมตตาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้คำแนะนำต่างๆ ให้การต้อนรับอย่างเป็นมิตร ไมตรีแก่นักท่องเที่ยว ยังอีกทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เขาชนในท้องถิ่น สอดคล้องกับ เพ็ชรวงศ์ นามวงศ์ (2552) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนไหล่หินมีสถานภาพที่สามารถจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึงหมู่บ้านและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งชุมชนไหล่หินมีสถานภาพที่จะสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและเพื่อเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักรวมถึงส่งเสริมให้คนในชุมชนรู้จัก รักและหวงแหนทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่อย่างยั่งยืนต่อไปและพบว่าแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปางมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่คนในชุมชนจะร่วมมือร่วมใจผลักดันการท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืนต่อไปเพื่อสร้างอาชีพและสร้างรายได้แก่ชุมชนในท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาดูแลชุมชนให้เป็นไปตามระบบการจัดการที่ดีอีกด้วย นอกจากนี้จะมีการพัฒนา

ในเรื่องของผู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว การบริการห้องน้ำแก่นักท่องเที่ยวแล้วยังคงจัดกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเดินตีฆ้อง การตักบาตรตามวันเกิด การเลี้ยงเชมซี เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ให้ครบครันและได้มาตรฐาน เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ดเกิดความรู้สึกประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามและสิ่งอำนวยความสะดวกก็จะกลับมาเที่ยวซ้ำอีก สอดคล้องกับ อมร บุตรเวียง (2548) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย พบว่าแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึงคือ ด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว การปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ได้มาตรฐานการฝึกอบรม การจัดทำแผนงบประมาณการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้สวยงามตลอดไป

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด สามารถนำแนวทางที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดและสถานที่ท่องเที่ยวที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันได้ แต่ทั้งนี้ยังมีจุดที่ควรปรับปรุงบางประเด็นเพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น ดังนี้

1) จากการศึกษาวิจัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานประชาสัมพันธ์ร้อยเอ็ด ควรจะให้ความช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวและทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดเพิ่มมากขึ้น โดยใช้กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นตามงานบุญประเพณี เป็นตัวดึงดูดนักท่องเที่ยวและอาจจะมีการจัดให้เป็นฤดูกาลท่องเที่ยวประจำจังหวัดและอาจเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวเส้นทางเดียวกันและแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ใกล้เคียงกันก็ได้ เพื่อเป็นทางเลือกให้นักท่องเที่ยว นอกจากนั้นยังมีการจัดโครงการอบรมปลูกฝังจิตสำนึกให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนรู้จักรักและหวงแหนแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่ต่อไป

2) เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด สำนักงานจังหวัด ควรมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และเป็นการวางแผนการใช้งบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3) สภาวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด วัฒนธรรมจังหวัด ควรร่วมมือกับหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว จัดโครงการอบรมการเป็นมัคคุเทศก์ให้แก่เยาวชนหรือบุคคลที่สนใจในการเป็น

มี
น
แ
ก
ค
ค
เก
ร
น
อ
ท
ร
ง
จ
ง
ท
อ
น
ก
ว
ท
อ
จ
ง
ท
ร
ให้

มคฤเทศก์ เพื่อให้มีความรู้และมีทักษะในการให้คำแนะนำ การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและยังทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ กลับมาเที่ยวซ้ำอีกครั้ง

4) สถานที่ท่องเที่ยวที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ดีและสวยงามต่อไป

5) เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกับชุมชนควรเพิ่มมาตรการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความสบายใจในการท่องเที่ยว

6) ชุมชนควรใส่ใจในการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว หรือการให้คำแนะนำในเรื่องของโรงแรมที่พัก ร้านอาหารและร้านขายของที่ระลึก เพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวถูกพวกมิจฉาชีพหลอกลวงซึ่งอาจทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกไม่ประทับใจและไม่อยากกลับมาเที่ยวซ้ำอีกและควรเพิ่มจำนวนรอบออกวิ่งของรถรางเพื่อให้เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว

7) ชุมชนควรร่วมมือกับหน่วยงานเอกชน จัดทำเส้นทางเดินรถโดยสารประจำทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวและจัดทำป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวติดตั้งไว้ตามสถานที่ที่สำคัญ เช่น ตามถนนเส้นหลักของจังหวัด สถานีขนส่งผู้โดยสาร

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยใช้องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว 3 ด้าน (3A's) ดังนี้ สิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไป จึงควรศึกษาถึงการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของชุมชน สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของชุมชนและศึกษาถึงความต้องการและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2) การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงเพิ่มเติมเพื่อจะได้ทราบถึงข้อควรพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยวนั้นเพื่อให้ได้รับการพัฒนาให้เป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดเพิ่มมากขึ้น

3) การวิจัยครั้งต่อไปต้องทำการวิจัยเพื่อพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.). (2553). ความแตกต่างทางมิติวัฒนธรรมกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว. ค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2554, จาก <http://www.etatjournal.com/web/etat-tourism-journal/311-cross-cultural-differences-tourist-behavior>
- _____. (2554). งานบริการข่าวสาร. ค้นเมื่อ 3 กันยายน 2554, จาก <http://www.tatcontactcenter.com/web/etat-tourism-journal/311-cross-cultural-differences-tourist-behavior>
- _____. [ม.ป.ป.]. สรุปสถานการณ์การท่องเที่ยวไทยปี 2553. ค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2554, จาก <http://www.etatjournal.com/web/etat-tourism-journal/319-situation-travel-2011>
- กรรณิการ์ สองเมือง. (2552). พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา เทศบาลตำบลท่ากุดำสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
- จอมขวัญ ลอยศักดิ์วงศ์. (2550). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- จิราวรรณ กาวีละ. (2544). ทางเลือกของการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม: กรณีศึกษาหมู่บ้านวัวลาย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จุฬามาศ จิเจริญ. (2548). บทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยวศึกษานเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- จุฬารักษ์ จินดาประเสริฐ. (2549). ทศนคติความพร้อมของชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวทางน้ำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาจัดการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น .
- ฉัตรแก้ว สิมารักษ์และคณะ. (2549). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงษ์. (2546). การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). วิถีไทย: การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

- ชูเกียรติ นพเกตุ. (2542). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. เชียงราย: คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- จิรัชญา มณีเนตร. (2552). ไทยศึกษาเพื่อการท่องเที่ยว. ขอนแก่น: คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทองศักดิ์ คุ้มไช้. (2546). การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. เพชรบูรณ์: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
- ชานินทร์ ศิลปะจารุ. (2550). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ: บิตซิเนส อาร์แอนคี้.
- นิคม จารุณี. (2536). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์
- นันทิยา หุตานุวัตร, และณรงค์ หุตานุวัตร. (2545). SWOT: การวางแผนกลยุทธ์ธุรกิจชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์.
- เนตรชนก นันท์. (2544). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนวัดพระบาทห้วยต้ม อำเภอฉะเชิงเทรา. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- _____. (2548). อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ธุรกิจไม่มีวันตายของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ซี.พี. บุ๊ค สแตนดาร์ด.
- ปรีชา แคงโรจน์. (2544). อุตสาหกรรมท่องเที่ยวผู้ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ควงกมลสมัย.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2543). การพัฒนาที่ยั่งยืน วิถีใหม่แห่งการพัฒนา: วิริวิทยาสังคมไทย. [ม.ป.ท.: ม.ป.พ.].
- ปวีณา จำหัก. (2552). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
- พงศธร เกษสำลี. (2543). วัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ ครั้งที่ 3 โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทย ภูมิไทย นิยมไทย. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- พนิดา สิงห์ครา. (2544). ศักยภาพชุมชนบ้านห้วยอี ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- พรพรรณ ทิพสิงห์ และคณะ. (2548). มรดกภูมิปัญญาสวนไพรไทยอีสานกับการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ กรณีศึกษา: บ้านเชียงเทียน ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. มหาสารคาม: งานวิจัยคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- พิชัย เล่งพาณิชย์. (2540). ทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภาคอีสาน. วารสารศูนย์การศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 5(3), 9 - 12.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุต โค). (2542). การพัฒนาอย่างยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกลบอลทอง.
- ไพฑูริย์, และวิลาสวงศ์ พงศบุตร. (2540). คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ชฌกานต์ นามวงศ์. (2552). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนไหล่นหิน อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ภูสวัสดิ์ สุขเลี้ยง. (2545). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาห้วยโป่งผาผาด อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มนสิข สิริธิตสมบูรณ์. (2550). ระเบียบวิธีวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. (2545). การจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- มนัส สุวรรณ. (2538). นิเวศวิทยากับการพัฒนาเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ: โอเคียนสโตร์.
- รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2544). ท่องเที่ยวยั่งยืน (ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. อนุสาร อสท., 42(4), 118-119.
- วรัญญา เทพวัลย์. (2545). ปัจจัยสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทย คัดสนใจเลือกมาอย่ตุง จังหวัดเชียงราย. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วศิน อิงคพัฒนากุล. (2548). อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาลิกา แสนคำ. (2545). ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรัญญา วรากุลวิทย์. (2547). ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสุกกรี.

- ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด. (2553). ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด (ท.ศ. 2554 – 2556). [ม.ป.ท.: ม.ป.ท.].
- สันติชัย เอื้องประสิทธิ์. (2549). การบริหารท่องเที่ยวเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: นวศสาร.
- สำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด. (2553). การวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis) ของจังหวัดร้อยเอ็ด. ค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2554, จาก http://www.roiet.go.th/101/index.php?option=com_content&view=article&id=368&Itemid=323
- _____. (2553). กลยุทธ์ภายใต้ศักยภาพการพัฒนาจังหวัด ของจังหวัดร้อยเอ็ด. ค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2554, จาก http://www.roiet.go.th/101/index.php?option=com_content&view=article&id=368&Itemid=323
- _____. (2553). แผนพัฒนาการท่องเที่ยว ของจังหวัดร้อยเอ็ด (ท.ศ. 2554 – 2556). ค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2554, จาก http://www.roiet.go.th/101/index.php?option=com_content&view=article&id=368&Itemid=323
- สำนักงานทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2554). ข้อมูลบริษัทนำเที่ยว. [ม.ป.ท.: ม.ป.ท.].
- สำนักงานข้อมูลสารสนเทศจังหวัดร้อยเอ็ด. (2553). แผนพัฒนาจังหวัด 4 ปี ท.ศ. 2553 – 2556. ค้นเมื่อ 10 สิงหาคม 2554, จาก http://www.roiet.go.th/101/index.php?option=com_content&view=article&id=368&Itemid=323
- ศาสตราจารย์กลาง. (2543). เพื่อวางแผนจัดการพื้นที่ในความรับผิดชอบของหน่วยค้ำน้ำแม่และอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์และสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สงศรี วงษ์เวช. (2545). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำปิง. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมณา บุญปลูก. (2544). ปัจจัยที่กำหนดการท่องเที่ยวภายในประเทศ ของคนกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- สุนันทา กิ่งไพบูลย์ และคณะ. (2540). รายงานการประชุมประชาพิจารณ์โครงการวิจัยเพื่อเสนอแนะการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในเขตจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดใกล้เคียง: เส้นทางที่ 2 ธรรมชาติงามแก่น ถู่ประภาชัย หมู่บ้านงูจงอาง น้ำตกบำหลวง วัดโพธาราม อุทยานแห่งชาติภูเก้า – ภูพานคำ เขื่อนอุบลรัตน์ วัดพระพุทธบาทภูพานคำ บ้านท่าเรือ บางแสน 2 อุทยานแห่งชาติน้ำพอง. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- เสรี วังดีไพจิตร. (2534). จุดหักเหอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ชนวนทำให้เกิดขบวนการนิเวศวิทยา
ทางการเมือง. เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเสนอต่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการ
ป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 3. [ม.ป.ท.: ม.ป.ท.].
- อมร บุตรเวียง. (2548). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อนุช อภาภิรม. (2545). การพัฒนาอย่างยั่งยืนคำตอบอยู่ในความหลากหลาย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ
ศูนย์สื่อเพื่อการพัฒนา.
- อาทิตย์ ศิริธร. (2541). วิจัยทัศนการณ์การท่องเที่ยวของไทยพุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ: วิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร.
- Kim, Mi-Kyung. (2006). *Determinants of rural tourism and modeling rural tourism
demand in Korea*. Department of Park, Recreation & Tourism Resources, Michigan
State University.
- Ryan, Chris. (1993). *Recreational Tourism: A Social Science Perspective*. London and
New York: Routledge.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
กำหนดการประชุมกลุ่มย่อย

สรุปสาระสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ครั้งที่ 1

วันที่ 26 ตุลาคม 2554

เวลา 08.00 – 12.15 น.

ณ ห้องประชุมอาคารเรียนใหม่วัดบูรพาภิราม จังหวัดร้อยเอ็ด

กำหนดการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 1

เวลา	รายละเอียดหัวข้อการประชุม
08.00 – 08.30 น.	ลงทะเบียน
08.30 – 09.00 น.	ผู้ทำวิจัย ได้กล่าวทักทายผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยในครั้งนี้
09.00 – 10.30 น.	อภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ระดมความคิดเห็น พุดคุย ซักถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
10.30 – 10.45 น.	พัก รับประทานอาหารว่าง
10.45 – 11.45 น.	อภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ระดมความคิดเห็น พุดคุย ซักถามเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
11.45 – 12.15 น.	สรุปแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

สรุปสาระสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ครั้งที่ 2

วันที่ 2 ธันวาคม 2554

เวลา 08.00 – 12.15 น.

ณ ศาลาการเปรียญวัดบึงพลาญชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

กำหนดการประชุมกลุ่มย่อย ครั้งที่ 2

เวลา	รายละเอียดหัวข้อการประชุม
08.00 – 08.30 น.	ลงทะเบียน
08.30 – 09.30 น.	ผู้ทำวิจัยได้กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวถึงการประชุมในครั้งที่ 1 ที่ผ่านมา และเริ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ระดมความคิดเห็น พุดคุย ซักถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
09.30 – 10.30 น.	อภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ระดมความคิดเห็น พุดคุย ซักถามเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
10.30 – 10.45 น.	พัก รับประทานอาหารว่าง
10.45 – 11.45 น.	สรุปสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขต อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
11.45 – 12.15 น.	(สรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย) ปิดการประชุม

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามชุดที่.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด”

Guidelines for Development Cultural Tourism in Mueng District, Roiet Province

แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว

คำชี้แจงแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งในการวิจัยเพื่อการศึกษาสภาพและปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ข้อมูลที่ได้รับจากการแจกแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัย จะทำการรวบรวม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ในการศึกษาและก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาที่สอดคล้อง และเหมาะสมให้กับสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาให้อำเภอเมืองร้อยเอ็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพของการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
- ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด
- ส่วนที่ 5 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านหรือเติมข้อความในช่องว่างที่เว้นไว้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การศึกษา

1. เพศ

- () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ

- () 1. 15 - 22 ปี () 2. 23 - 30 ปี
() 3. 31 - 40 ปี () 4. 41 - 50 ปี
() 5. มากกว่า 50 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

- () 1. โสด () 2. สมรส
() 3. หม้าย / หย่าร้าง

4. อาชีพ

- () 1. รับราชการ () 2. พนักงานบริษัทเอกชน
() 3. ธุรกิจส่วนตัว () 4. นักเรียน/นักศึกษา
() 5. อื่นๆ ระบุ.....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- () 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท () 2. 5,001 - 10,000 บาท
() 3. 10,001 - 15,000 บาท () 4. 15,001 - 20,000 บาท
() 5. 20,001 - 25,000 บาท () 6. มากกว่า 25,000 บาทขึ้นไป

6. ระดับการศึกษา

- () 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี () 2. ปริญญาตรี
() 3. ปริญญาโท () 4. สูงกว่าปริญญาโท

1
1
2
3
3
4
5
1.
2.
3.
4.
5.
1.
2.
3.
4.
5.
ที่

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () ที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 2: ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

สภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับความพึงพอใจ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว					
1. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงาม เช่น มีสิ่งก่อสร้างทาง ประวัติศาสตร์ที่สวยงาม					
2. การจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวมีความน่าสนใจ เช่น นั่ง รถรางชมสถานที่ท่องเที่ยว นั่งรถรางไหว้พระ 9 วัด					
3. การจัดกิจกรรมประกอบพิธีทางพระพุทธศาสนา เช่น งาน ประเพณีบุญหะเหวด งานสมมน้ำกินทิ้ง (ออกพรรษา)					
4. สถานที่ท่องเที่ยวมีบรรยากาศที่ร่มรื่น					
5. การจัดสภาพแวดล้อมรอบๆ บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวสะอาด					
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
1. เส้นทางในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวก					
2. สถานที่จอดรถเพียงพอ					
3. ระยะทางในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
4. การจัดระเบียบที่จอดรถในสถานที่ท่องเที่ยว					
5. รถโดยสารเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวเพียงพอ					
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
1. มีร้านขายของที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยว					
2. มีบริการร้านอาหารใกล้แหล่งท่องเที่ยว					
3. มีห้องน้ำสะอาด					
4. มีโรงแรมที่พักใกล้กับแหล่งท่องเที่ยว					
5. สถานที่ให้บริการพักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวในสถานที่ ท่องเที่ยว เช่น ศาลาพักผ่อน					

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ส่วนที่ 3: ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว					
1. การประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว					
2. การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว					
3. การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว					
4. ความเป็นมิตร ไมตรีของคนในชุมชนแหล่งท่องเที่ยว					
5. การจัดกิจกรรมมหกรรมสินค้าพื้นบ้าน เช่น สินค้า OTOP					
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
1. ความปลอดภัยของรถรับจ้างและรถโดยสารประจำทางในการเดินทางเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว					
2. การรักษาความปลอดภัยในสถานที่ท่องเที่ยว					
3. ความชัดเจนของป้ายบอกทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว					
4. สภาพการจราจรในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว					
5. การกำหนดค่าโดยสารของรถรับจ้างไปสถานที่ท่องเที่ยว					
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
1. บุคลากรให้ข้อมูลในการบริการนักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์					
2. ป้ายแสดงถึงข้อมูลและประวัติของสถานที่ท่องเที่ยว					
3. ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว					
4. จุดให้บริการห้องน้ำมีเพียงพอ					
5. เครื่องหมายบอกทิศทางในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว					

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () ที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

ส่วนที่ 4: ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด

1. ท่านคิดว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ดควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดต่อไปนี้ (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ควรเพิ่มศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารให้แก่นักท่องเที่ยว
- () ควรจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว
- () ควรจัดให้มีรูปแบบการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การจัดรถรางเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ
- () ควรจัดให้มีกิจกรรมที่หลากหลายในแหล่งท่องเที่ยว
- () ควรจัดให้มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนไปยังสถานที่ท่องเที่ยว
- () ควรมีร้านค้า/ร้านขายของที่ระลึกไว้คอยบริการแก่นักท่องเที่ยว
- () ควรมีห้องน้ำที่สะอาดไว้คอยบริการแก่นักท่องเที่ยว
- () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 5: ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

****ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม****

นางสาวสาธิตา แสนคำ

นักศึกษาปริญญาโท บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยขอนแก่น

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด”
Guidelines for Development Cultural Tourism in Mueng District, Roiet Province

แบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งในการวิจัยเพื่อการศึกษาสภาพและปัญหาทางด้านสังคมจิตใจ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมและนำไปวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ในการศึกษาและก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาที่สอดคล้องและเหมาะสมให้กับสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาให้อำเภอเมืองร้อยเอ็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

- ส่วนที่ 1** ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- ส่วนที่ 2** คำถามเกี่ยวกับสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทางด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (3A's)
- ส่วนที่ 3** คำถามเกี่ยวกับปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทางด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (3A's)
- ส่วนที่ 4** ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. ท่านมีส่วนช่วยเหลือและส่งเสริมด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด หรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ท่านคิดว่าจังหวัดร้อยเอ็ดมีการจัด โครงการหรือกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด หรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ในปัจจุบันหน่วยงานของท่านมีการร่วมมือกับหน่วยงานอื่นหรือหน่วยงานเอกชนในการสนับสนุน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด หรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทางด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (3A's)

1. สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านสิ่งดึงดูดใจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการเข้าถึง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. สภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทางด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (3A's)

1. ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านสิ่งดึงดูดใจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการเข้าถึง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือและให้ความอนุเคราะห์

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

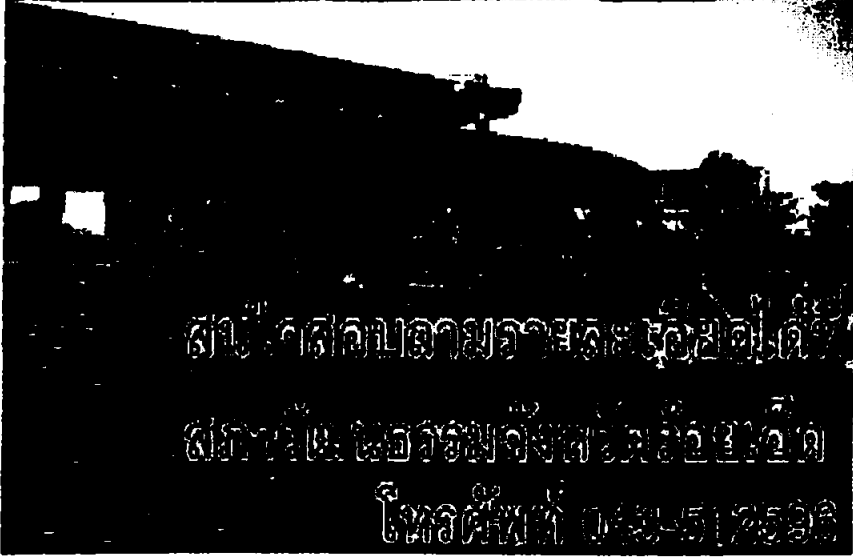

ภาพที่ ค-1 ตัวอย่างสถาปัตยกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวน

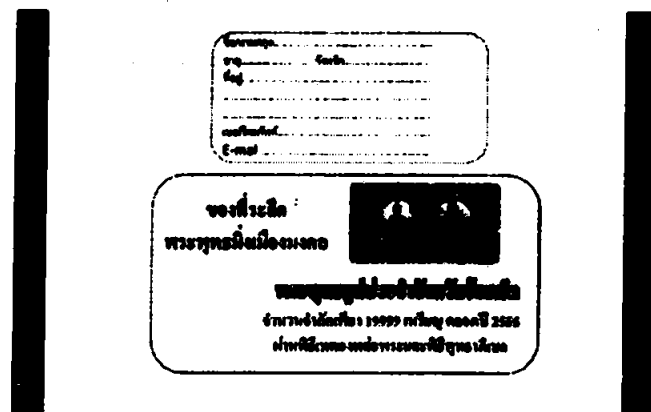
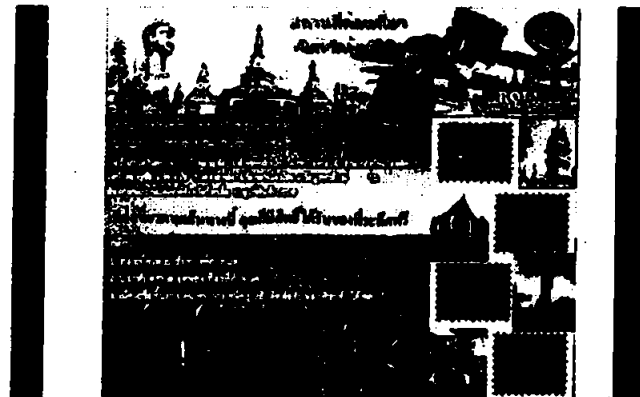
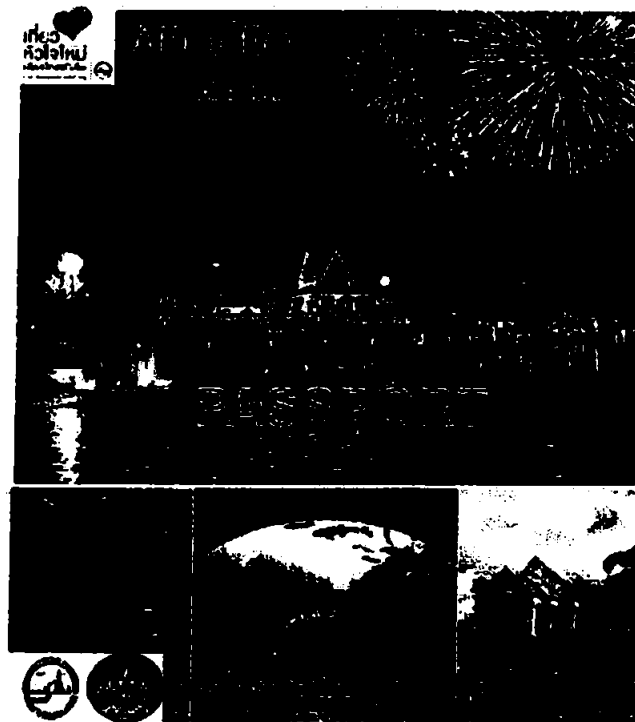

ภาพที่ ค - 2 ตัวอย่างการโฆษณาประชาสัมพันธ์ (แผ่นพับ)

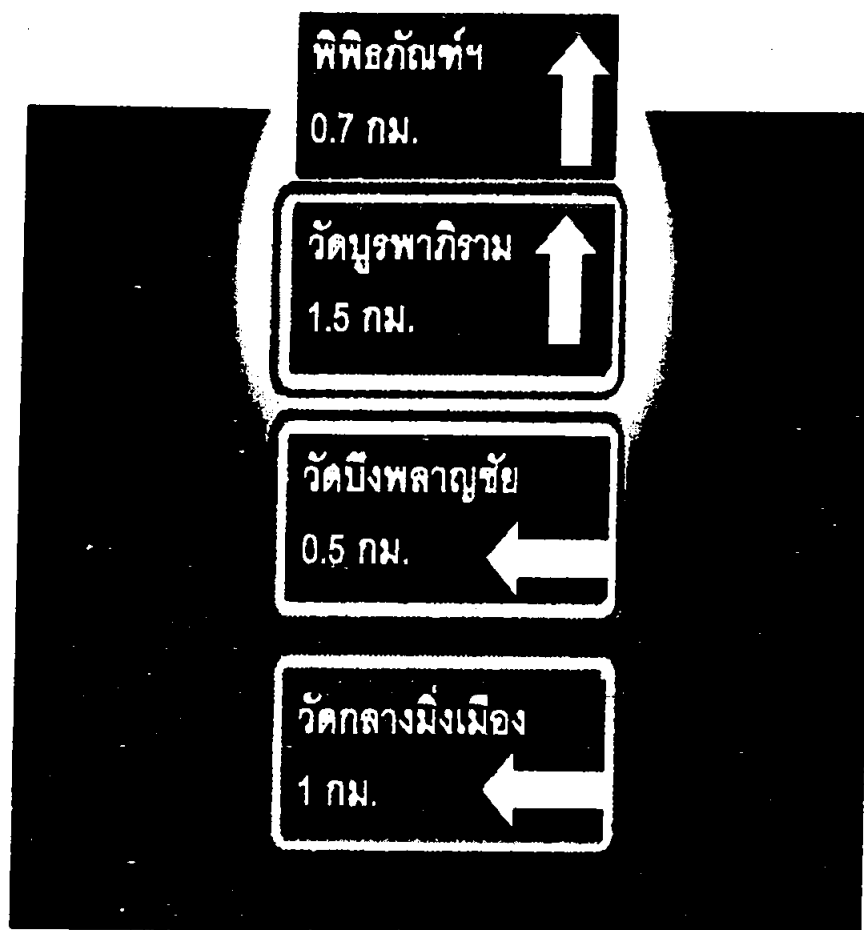
โครงการเผยแพร่พระศาสนา กับ ๒๐ ปี แห่งความสำเร็จ

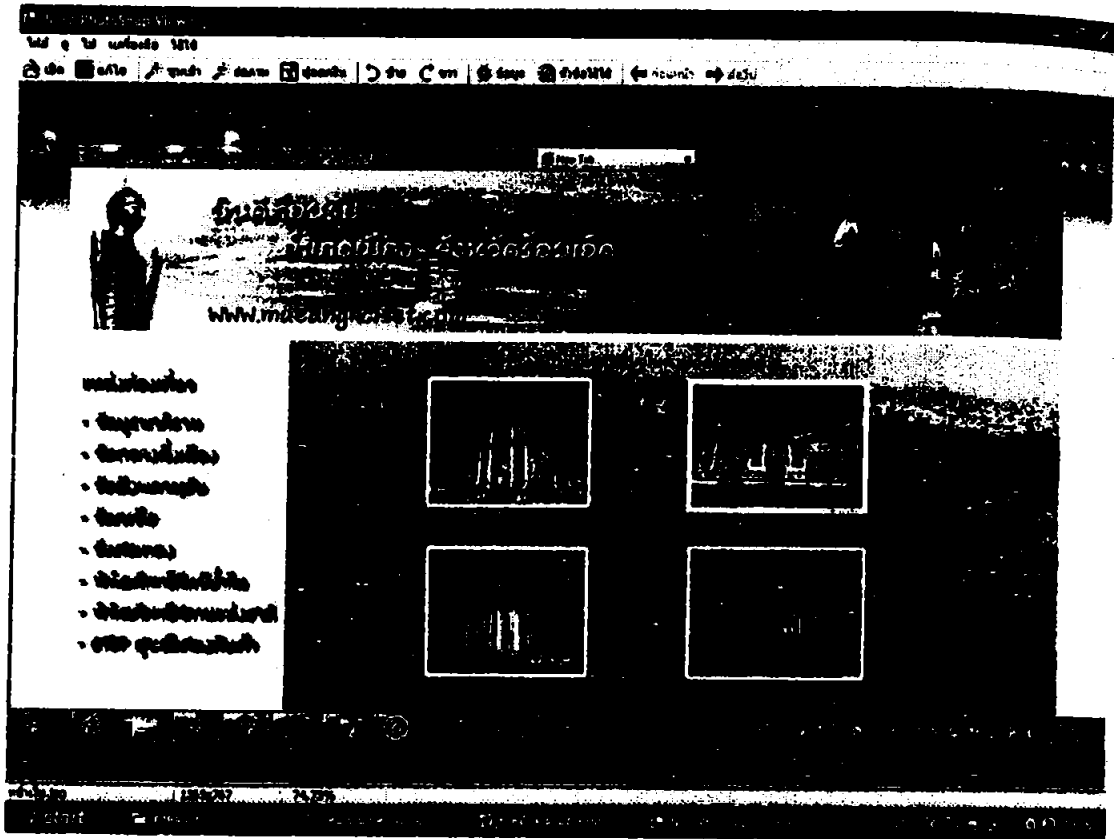
ภาพที่ ค-3 ตัวอย่างการโฆษณาประชาสัมพันธ์ (ใบปลิว)

ภาพที่ ค-4 ตัวอย่างการโฆษณาประชาสัมพันธ์ (พาสปอร์ตการท่องเที่ยว)

ภาพที่ ค-5 ตัวอย่างป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว

ภาพที่ ๓-๖ ตัวอย่างเว็บไซต์อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด

ตัวอย่างรายการนำเที่ยว

1) โปรแกรมการท่องเที่ยว 1 วัน (One Day Trip)

โปรแกรมท่องเที่ยวบนเส้นทางวัฒนธรรม ไปด้วยกัน One Day Trip “เส้นทางสายใหม่ ไชยธรรมะ” การเดินทางเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดร้อยเอ็ด ที่เน้นการเรียนรู้ถึงศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณีของชาวจังหวัดร้อยเอ็ด เพลิดเพลินไปกับการเรียนรู้ประวัติความเป็นมาและสถาปัตยกรรมที่สวยงามของวัดและสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ปิดท้ายด้วยศูนย์สินค้า OTOP ของจังหวัดร้อยเอ็ด ที่แสดงสินค้าพื้นเมืองของจังหวัด เช่น ผ้าไหมสามฤดู ผ้าฝ้าย ของที่ระลึกของชาวเมืองร้อยเอ็ด บนโปรแกรมท่องเที่ยวเส้นทางวัฒนธรรม ไปด้วยกัน One Day Trip “เส้นทางสายใหม่ ไชยธรรมะ”

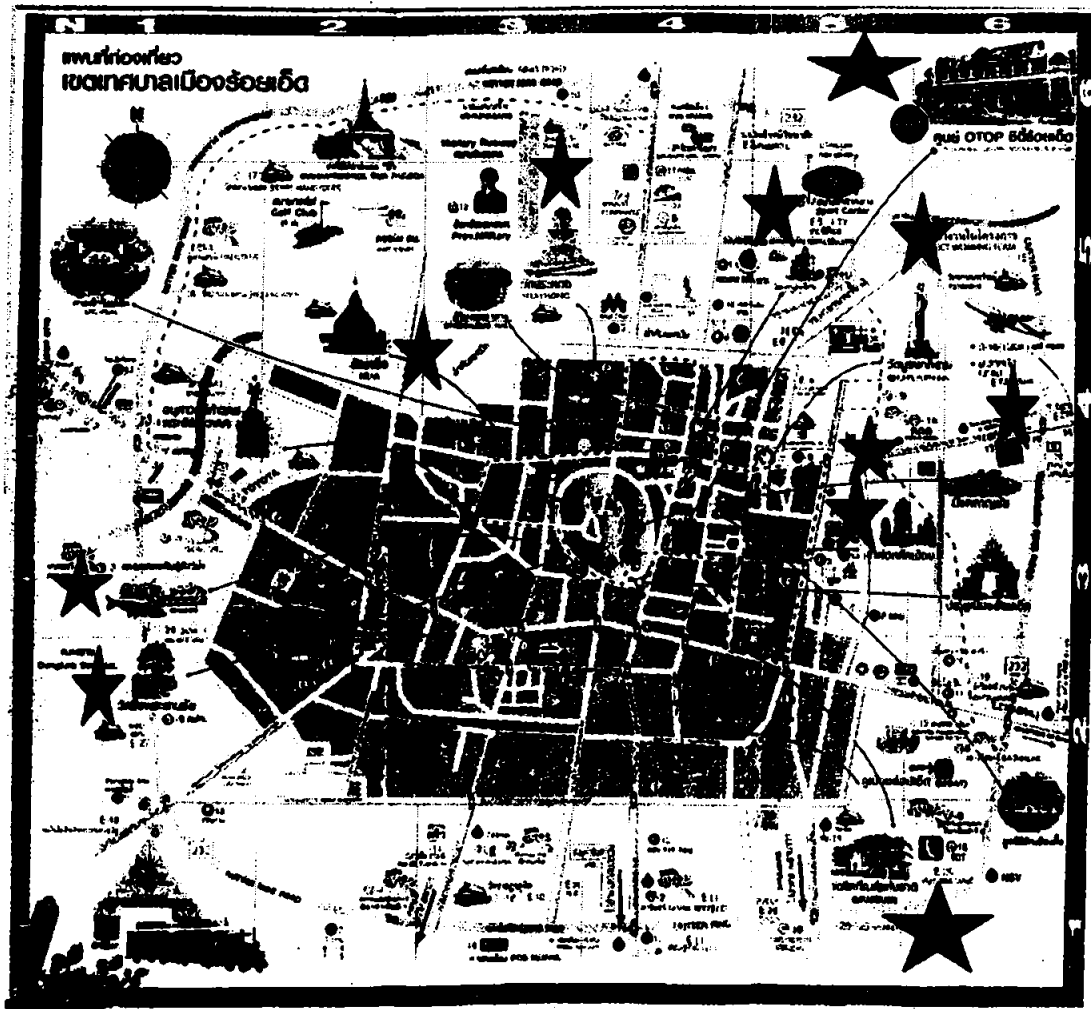
- 08.00 น. คณะพร้อมกัน ณ หน้าสวนศรีนครินทร์ จะมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นรอต้อนรับ พร้อมรถรางจอดรอให้บริการนักท่องเที่ยว
- 08.15 น. มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำคณะทัวร์เดินทางเข้าสู่บึงพลาญชัยเพื่อชมทัศนียภาพรอบบึงพลาญชัย
- 08.30 น. รถรางจอดแวะให้นักท่องเที่ยวสักการะเจ้าพ่อหลักเมือง
- 08.45 น. เดินทางสู่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเมืองร้อยเอ็ด จากนั้นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำนักท่องเที่ยวเข้าชมสัตว์น้ำหลากหลายชนิด
- 09.30 น. เดินทางสู่วัดบึงพลาญชัย นำนักท่องเที่ยวชมศาลากลางน้ำ (สระชัยมงคล) และสถาปัตยกรรมที่สวยงามของโบสถ์
- 10.00 น. เดินทางสู่วัดเหนือ นำนักท่องเที่ยวสักการะ บูชาพระเจดีย์เป็นเจดีย์คู่บ้านคู่เมืองร้อยเอ็ดมาแต่โบราณกาลเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชนชาวร้อยเอ็ด
- 11.00 น. เดินทางสู่วัดสระทอง นำนักท่องเที่ยวสักการะ บูชาหลวงพ่อสั่งกัจจายน์ และเดินชมรอบบริเวณวัด
- 12.00 น. ร่วมรับประทานอาหารที่ร้านครัวเวียงคนาม
- 13.00 น. เดินทางสู่วัดกลางมิ่งเมือง นำนักท่องเที่ยวเดินชมบริเวณผนังรอบอุโบสถ มีลวดลายภาพวาด (สลับแค้น) แสดงถึงพุทธประวัติ สวยงาม และมีค่าทางศิลปะ และเดินขึ้นชมบนหอไตรที่สวยงาม
- 14.00 น. เดินทางสู่วัดบูรพาภิราม นำนักท่องเที่ยวสักการะ บูชาพระเจ้าใหญ่ พระพุทธรูปปางประทานพรที่กล่าวกันว่าสูงที่สุดในประเทศไทย อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของชาวร้อยเอ็ด ซึ่งแสดงถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอันแรงกล้าของชาวเมืองนอกจากนี้องค์พระเจ้าใหญ่ยังเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัด

- 15.00 น. เดินทางสู่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด นำนักท่องเที่ยวชมการแต่งตัว
 ชาวของโบราณวัดต่างๆ ของจังหวัดร้อยเอ็ด ที่เป็นหลักฐานทางศิลปะ
 ประวัติศาสตร์และ โบราณคดี ทั้งในสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัย
 ประวัติศาสตร์ แสดงวิถีชีวิตของชาวจีนที่ได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัด
 ร้อยเอ็ด ไม่น้อยกว่าร้อยปีมาแล้วและงานศิลปหัตถกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญา
 ท้องถิ่นและมีภาพจำลองบรรยากาศงานบุญแห่แหวด โดยการทำหุ่นจำลอง
 และฉากชีวิตต่างๆ เข้ามาประกอบการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ของวัฒนธรรม
 วิถีชีวิต ประเพณีของชาวจังหวัดร้อยเอ็ด
- 16.00 น. เดินทางสู่ศูนย์สินค้า OTOP จังหวัดร้อยเอ็ด
- 17.00 น. เดินทางกลับสู่หน้าสวนศรีนครินทร์ มัคคุเทศก์ท้องถิ่นส่งผู้โดยสารเดินทางกลับ
 โดยสวัสดิภาพ

โปรแกรมท่องเที่ยวเส้นทางวัฒนธรรม ไปด้วยกัน One Day Trip “เส้นทางสายใหม่
 ใจธรรมะ” ประกอบด้วย 11 จุด คือ

1. หน้าสวนศรีนครินทร์
2. บึงปลาอุบชัย
3. เจ้าพ่อหลักเมือง
4. สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเมืองร้อยเอ็ด
5. วัดบึงปลาอุบชัย
6. วัดเหนือ
7. วัดสระทอง
8. วัดกลางมิ่งเมือง
9. วัดบูรพาภิราม
10. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด
11. ศูนย์สินค้า OTOP

หมายเหตุ: โปรแกรมการท่องเที่ยว 1 วัน (One Day Trip) มีทุกวันเสาร์และอาจมีการ
 เปลี่ยนแปลงสถานที่ท่องเที่ยวตามความเหมาะสม โปรแกรมการท่องเที่ยว 1 วัน (One Day Trip)
 เข้าร่วมกิจกรรม Passport Book เพื่อรับของที่ระลึกของจังหวัดร้อยเอ็ด

ภาพที่ ค-7 ตัวอย่างแผนผังเส้นทางท่องเที่ยว

2) โปรแกรมทัวร์ 2 วัน 1 คืน (Two Day Trip)

อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ภูมิสารสนเทศ โปรแกรมท่องเที่ยวบนเส้นทางการศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม ในรูปแบบการท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน ณ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเดินทางไปกับการท่องเที่ยว รูปแบบใหม่ที่เน้นการเรียนรู้วัฒนธรรม ซึ่งถือได้ว่าเป็น “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism)” นักท่องเที่ยวจะได้เพลิดเพลินไปกับเส้นทางการศึกษาถึงศิลปวัฒนธรรม เพลิดเพลินไปกับการเรียนรู้ประวัติความเป็นมาและสถาปัตยกรรมที่สวยงามของวัดและสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ของ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ไปพร้อมกับมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและทีมงานมัคคุเทศก์น้อยที่จะคอยดูแล เอาใจใส่นักท่องเที่ยวตลอดการเดินทาง

วันแรก

- 09.00 น. คณะพร้อมกัน ณ หน้าสวนศรีนครินทร์ จะมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นรอต้อนรับ พร้อมรถรางจอดรอให้บริการนักท่องเที่ยว
- 09.20 น. มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำคณะทัวร์เดินทางเข้าสู่บึงปลาอุยซ์เพื่อชมทัศนียภาพรอบบึงปลาอุยซ์
- 09.45 น. รถรางจอดแวะให้นักท่องเที่ยวสักการะเจ้าพ่อหลักเมือง
- 10.00 น. เดินทางสู่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเมืองร้อยเอ็ด จากนั้นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำนักท่องเที่ยวเข้าชมสัตว์น้ำหลากหลายชนิด
- 10.30 น. เดินทางสู่วัดบึงปลาอุยซ์ นำนักท่องเที่ยวชมศาลากลางน้ำ (สระชัยมงคล) และสถาปัตยกรรมที่สวยงามของโบสถ์
- 11.15 น. เดินทางสู่วัดเหนือ นำนักท่องเที่ยวสักการะ บูชาพระเจดีย์เป็นเจดีย์คู่บ้านคู่เมืองร้อยเอ็ดมาแต่โบราณกาลเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของประชาชนชาวร้อยเอ็ด
- 11.50 น. ร่วมรับประทานอาหารที่ร้านครัวเวียงคานาม
- 13.00 น. เดินทางสู่วัดสระทอง นำนักท่องเที่ยวสักการะ บูชาหลวงพ่อดังกัจจายน์ และเดินชมรอบบริเวณวัด
- 13.45 น. เดินทางสู่วัดกลางมิ่งเมือง นำนักท่องเที่ยวเดินชมบริเวณผนังรอบอุโบสถ มีลวดลายภาพวาด (รูปแค้น) แสดงถึงพุทธประวัติ สวยงาม และมีค่าทางศิลปะ และเดินขึ้นชมบนหอไตรที่สวยงาม
- 14.30 น. เดินทางสู่วัดบูรพาภิราม นำนักท่องเที่ยวสักการะ บูชาพระเจ้าใหญ่องค์พระพุทธรูปปางประทานพรที่กล่าวกันว่าสูงที่สุดในประเทศไทย อันเป็นที่เคารพเลื่อมใสของชาวร้อยเอ็ด ซึ่งแสดงถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอันแรงกล้าของชาวเมืองนอกจากนี้องค์พระเจ้าใหญ่องค์ยังเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัด
- 15.15 น. เดินทางสู่วัดวิมลนิวาสณ์ นำนักท่องเที่ยวปฏิบัติธรรมเพื่อการเจริญสติและทำจิตใจให้สบาย
- 16.45 น. เดินทางถึงที่พัก โรงแรมร้อยเอ็ดซิตีเพื่อพักผ่อนตามอัธยาศัย
- 18.00 น. รับประทานอาหารเย็นที่ร้านอาหารช็อกโกฟาร์ม
- 20.00 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย ณ โรงแรมร้อยเอ็ดซิตี

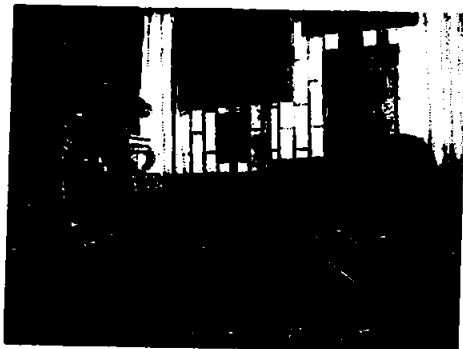
วันที่สอง

- 07.00 น. เดินทางสู่ “หน้าสวนศรีนครินทร์” เพื่อเตรียมของคักบาตร
- 07.30 น. คณะพร้อมกันคักบาตรพระสงฆ์จำนวน 99 รูป
- 08.45 น. มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำคณะทัวร์เดินทางสู่ เจดีย์มหายางกล “บัว”
- 10.00 น. เดินทางสู่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด นำนักท่องเที่ยวชมการแสดงข้าวของโบราณวัตถุต่างๆ ของจังหวัดร้อยเอ็ด ที่เป็นหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี ทั้งในสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ แสดงวิถีชีวิตของชาวจีนที่ได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ด ไม่น้อยกว่าร้อยปีมาแล้วและงานศิลปหัตถกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีภาพจำลองบรรยากาศงานบุญหะเวด โดยการทำหุ่นจำลองและฉากชีวิตต่างๆ เข้ามาประกอบการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ของวัฒนธรรมวิถีชีวิต ประเพณีของชาวจังหวัดร้อยเอ็ด
- 11.50 น. รับประทานอาหารกลางวัน ณ ร้านอาหารบ้านสวน
- 13.00 น. เดินทางสู่ศูนย์สินค้า OTOP จังหวัดร้อยเอ็ด
- 15.00 น. เดินทางกลับสู่หน้าสวนศรีนครินทร์ มัคคุเทศก์ท้องถิ่นส่งผู้โดยสารเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

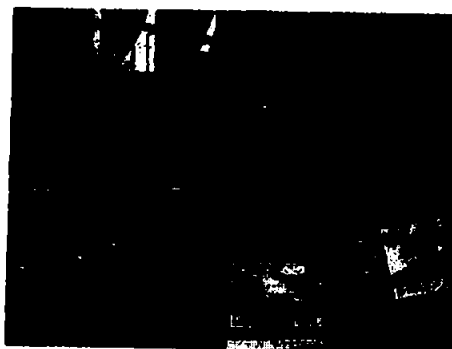
หมายเหตุ: โปรแกรมการท่องเที่ยว 2 วัน 1 คืน (Two Day Trip) จัดขึ้นทุกวันหยุด นักจัดดูภัยและอาจมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ท่องเที่ยวตามความเหมาะสม

ภาคผนวก ง
รูปภาพการสัมภาษณ์และประชุมกลุ่มย่อย

1. ภาพตัวอย่างการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว
(ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว) และกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หน่วยงานของรัฐบาล

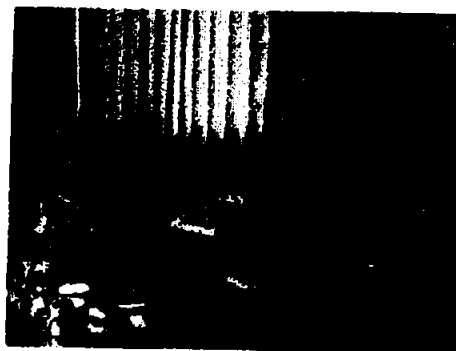
ภาพที่ ง - 1 การสัมภาษณ์เจาะลึก
เจ้าอาวาสวัดกลางมิ่งเมือง
วันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2554

ภาพที่ ง - 2 การสัมภาษณ์เจาะลึก
หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด
วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2554

ภาพที่ ง - 3 การสัมภาษณ์เจาะลึก
ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม
เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2554

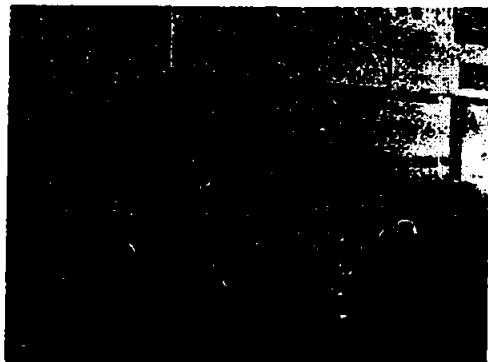
ภาพที่ ง - 4 การสัมภาษณ์เจาะลึก
เลขานุการนายกเทศมนตรีเทศบาลเมือง
ร้อยเอ็ด
วันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2554

ภาพที่ ง-5 การสัมภาษณ์เจาะลึก
ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและ
กีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด
วันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2555

ภาพที่ ง-6 การสัมภาษณ์เจาะลึก
วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด
วันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2555

ภาพที่ ง-7 การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 1
วันศุกร์ที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2554
ณ ห้องประชุมอาคารเรียนใหม่วัดบูรพาภิราม

ภาพที่ ง-8 การประชุมกลุ่มย่อยครั้งที่ 2
วันศุกร์ที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2554
ณ ศาลาการเปรียญวัดบึงพลาญชัย

ภาคผนวก ง

- หนังสือขอความอนุเคราะห์
- รายชื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
- รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เจาะลึกและรายชื่อผู้ร่วมประชุมกลุ่มย่อย

ที่ ศธ 0514.22.1/ 4662

คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002

31 ตุลาคม 2554

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน

ด้วย นางสาวสาธิตา แสนคำ รหัสประจำตัว 535210019-2 นักศึกษาระดับปริญญาโท
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว แผน ก แบบ ก 2 โครงการพิเศษ
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บวศณวี แสงชัย
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้
คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับแหล่งท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนของหน่วยงานภาครัฐ
ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาของนักศึกษาดังกล่าวบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์
เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาในครั้งนี้ด้วย สำหรับวันและเวลาการเข้าเก็บข้อมูล นักศึกษาจะได้ประสานงาน
กับผู้เกี่ยวข้องเพื่อความเหมาะสมอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤตพา แสนชัยธร)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและพัฒนานักศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะวิทยาการจัดการ

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

งานบริการการศึกษา

โทรศัพท์ 0-4320-2401 ต่อ 137

โทรสาร 0-4320-2402

ผู้ประสานงาน : นางสาวสาธิตา แสนคำ 086-2323007

เจ้าของเรื่อง : วิชาศึกษา

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เจาะลึก

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง-กลุ่ม
1. นายสาริต กฤตลักษณ์	เลขานายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
2. นายประสงค์ โพธิ์เนียม	ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
3. นายประภาส บุญสุข	ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด
4. นางสาวนัชชา เมืองเชียงหวาน	วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด
5. นางสาวกนกวลี สุวิชะธรรม	หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด
6. พระครูกิตติคุณวัฒน์	เจ้าอาวาสวัดกลางมิ่งเมือง
7. พระมหาทองทิพัฒน์. อานัน โท	พระครูสอนโรงเรียนปริยัติธรรม (วัดบูรพาภิราม) ตัวแทนท่านเจ้าอาวาส
8. พระปลัดดาวกิตติวุฒ โท.	พระครูสอนโรงเรียนปริยัติธรรม (วัดบึงพลาญชัย) และ พระเลขาท่านเจ้าอาวาสวัดบึงพลาญชัย
9. นางอุทิน ทองโพธิ์ใหญ่	รองประธานชุมชนพระอารามหลวง (วัดกลางมิ่งเมือง)
10. นายประจอบ ศิริเมือง	ประธานชุมชนพระอารามหลวง (วัดบูรพาภิราม)
11. นางปลุกใจ วิจารณ์ย์	ประธานชุมชนวัดบึงพลาญชัย

ใบลงทะเบียน

เข้าร่วมสัมมนาการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด”

วันที่ 26 ตุลาคม 2554

ณ ห้องประชุมอาคารเรียนใหม่ (วัดบูรพาภิราม)

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน / ชุมชน
1	นายสุวัฒน์ คำภักดี	ผอ.สถานศึกษา	ชุมชนพระอารามหลวง
2	นางถาวร เหล่าไชย	กรรมการชุมชน	ชุมชนพระอารามหลวง
3	นายเจริญกร เศรษฐธร	กรรมการชุมชน	ชุมชนพระอารามหลวง
4	นางลัดดา คะเชนทน	ประธานชุมชน	ชุมชนชุมชนพิพิธภัณฑ์
5	นางปลุกใจ วิจารณ์	ประธานชุมชน	ชุมชนวัดบึงพลาญชัย
6	นางสาวนุชนาฏ นามมะ	พนักงานบัตร โดยสาร เครื่องบิน	ผู้ช่วยผู้จัดการบริษัท เน็ตเวิร์คทราเวล
7	นางสาวณัฏฐ์นรีย์ ทิพจรูญ	ผู้ช่วยผู้จัดการ	โรงแรมร้อยเอ็ดซิตี
8	นางกัญจน์นัฐรา สงครินทร์	ผู้ช่วยผู้จัดการ	ร้านอาหารจ้อก้อฟาร์ม
9	นางสาวศรีสุดา โสมาเกตู	ฝ่ายทะเบียน	สำนักงานขนส่งร้อยเอ็ด
10	นางสาวกมลวรรณ ประสิทธิ์นอก	นักพัฒนาชุมชน	เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
11	นางธนพร เวียงใต้	หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน	หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชน

ใบลงทะเบียน

เข้าร่วมสัมมนาการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด”

วันที่ 2 ธันวาคม 2554

ณ ศาลาการเปรียญ (วัดบึงพลาญชัย)

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน/ชุมชน
1	นายกิมสง แซ่เอี้ยะ	รองประธาน	ชุมชนพิพิธภัณฑ์
2	นางสุจิตรา ไชยศรี	กรรมการชุมชน	ชุมชนพิพิธภัณฑ์
3	นางลัดดา คะเสนทน	ประธานชุมชน	ชุมชนพิพิธภัณฑ์
4	นางสาวผ่องศรี อินทรสมหวัง	กรรมการชุมชน	ชุมชนพิพิธภัณฑ์
5	นางภานุรินทร์ ลิมบัวหลวง	กรรมการชุมชน	ชุมชนพิพิธภัณฑ์
6	นายมนัส จันทร์จารุ	รองประธานชุมชน	ชุมชนวัดบึงพลาญชัย
7	นายสุเทพ อัครุ โพธิ์	กรรมการชุมชน	ชุมชนวัดบึงพลาญชัย
8	นายไพโรจน์ อินทรสมหวัง	กรรมการชุมชน	ชุมชนวัดบึงพลาญชัย
9	ว่าที่ร้อยตรี ดร. สมโชค เจริญการ	เหรียญก	ชุมชนวัดบึงพลาญชัย
10	นายประพจน์ เวียงสงค์	กรรมการชุมชน	ชุมชนวัดบึงพลาญชัย
11	นางปลูกใจ วิจารณ์ย์	ประธานชุมชน	ชุมชนวัดบึงพลาญชัย
12	นางธนาภรณ์ กุลจักรศรี	กรรมการชุมชน	ชุมชนพระอารามหลวง
13	นางอรุณศรี สุริยะก้านตรง	กรรมการชุมชน	ชุมชนพระอารามหลวง
14	นางมยุรี ศิริกิต	กรรมการชุมชน	ชุมชนพระอารามหลวง
15	นายประจอบ ศิริเมือง	ประธานชุมชน	ชุมชนพระอารามหลวง
16	นางยุพิน ทองโพธิ์ใหญ่	รองประธานชุมชน	ชุมชนพระอารามหลวง
17	นางสาวฉวีรัตน์ ภิพจรรุญ	ผู้ช่วยผู้จัดการ	โรงแรมร้อยเอ็ดซิตี
18	นางสาวนุชนาฎ นามมะ	พนักงานบัตรโดยสาร เครื่องบิน	ผู้ช่วยผู้จัดการบริษัท เน็ตเวิร์คทราเวล
19	นางกัญฉวี นันธรา สงครินทร์	ผู้ช่วยผู้จัดการ	ร้านอาหารจ้อก้อฟาร์ม
20	นางสาวศรีสุดา โสมมาเขต	งานทะเบียนขนส่ง	สำนักงานขนส่งร้อยเอ็ด
21	นางสาวกมลวรรณ ประสิทธิ์นอก	นักพัฒนาชุมชน	เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ฉ
แบบประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

โดย

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ร่วมกับ

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม : เจริญวัฒนธรรม

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ/ผู้ดูแล : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด

ที่อยู่ : อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้ประเมิน : หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด

ร่วมด้วย นางสาวสาธิตา แสนคำ

ประเมินเมื่อ : 18 กุมภาพันธ์ 2555

ผลการให้คะแนน

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	ผลการให้คะแนน
1. สักยภาพในการดึงดูดด้านการท่องเที่ยว	50	32
2. สักยภาพในการรับรองด้านการท่องเที่ยว	10	8
3. การบริหารจัดการ	40	27.50
รวมทั้งสิ้น	100	67.50

ระดับมาตรฐาน

- ดีเยี่ยม (81 คะแนนขึ้นไป)
- ดีมาก (71-80 คะแนน)
- ดี (61-70 คะแนน)
- ปานกลาง (51-60 คะแนน)
- คำ (50 คะแนน หรือน้อยกว่านั้น)

ที่มา: คู่มือการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1.1 ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้	
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากเอกลักษณ์เฉพาะตนด้านวัฒนธรรมความแตกต่างจากวิถีชีวิตชุมชนอื่น และคุณค่าที่ควรอนุรักษ์และสืบสานต่อไป เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย วิถีชีวิต การแต่งกาย ลักษณะของกิจกรรม ประเพณี ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องมือใช้สอยในชีวิตประจำวัน ลักษณะสิ่งประดิษฐ์ ระเบียบแบบแผนในการดำรงชีวิตร่วมกัน ฯลฯ</p>	
ดัชนี	คะแนน
• มีเอกลักษณ์ระดับท้องถิ่น สามารถพบได้ทั่วไป	1
• มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด	2
• มีเอกลักษณ์ระดับภาค	3
• มีเอกลักษณ์ระดับระดับชาติ	4
• มีเอกลักษณ์ระดับโลก สามารถพบเห็นได้เพียงแห่งเดียว	5
คะแนนที่ได้	2
<p>วิเคราะห์ ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ในระดับจังหวัดสามารถพบเห็นได้ทั่วไปเนื่องจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ค่อนัก นักท่องเที่ยวรู้จักมาก นอกจาก ผู้ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเป็นส่วนมาก</p>	

1.1.2 ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี	
หมายเหตุ พิจารณาจากจำนวนกิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละปีซึ่งแสดงถึงการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่	
ดัชนี	คะแนน
• กิจกรรมที่จัดขึ้นเริ่มจัดได้เพียง 1-2 ครั้ง	1
• มีการจัดกิจกรรม 2-3 ปี ต่อครั้ง และเริ่มจัดกิจกรรมมาไม่เกิน 10 ปี	2
• มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้ง ต่อปีแต่เริ่มจะไม่เกิน 10 ปี	3
• มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้ง ต่อปี และจัดต่อเนื่องทุกปี โดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี	4
• มีการจัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้ง ต่อปี และจัดต่อเนื่องทุกปี โดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี	5
คะแนนที่ได้	2
วิเคราะห์ การต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี พบว่ามีการจัดกิจกรรม 2-3 ปีและเริ่มจัดกิจกรรมไม่เกิน 10 ปี เนื่องจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติได้เปิดดำเนินการมาเกิน 10 ปี	
1.1.3 ความมั่งคั่งทางศิลปวัฒนธรรม	
หมายเหตุ ความมั่งคั่งทางศิลปวัฒนธรรม การสร้างความประทับใจ ให้แก่ผู้พบเห็นพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมนั้นๆ อาทิ การแต่งกายรูปแบบกิจกรรม อาหารการกิน เครื่องมือใช้สอยในชีวิตประจำวัน ฯลฯ	
ดัชนี	คะแนน
• มีความมั่งคั่ง ประทับใจ น้อยที่สุด	1
• มีความมั่งคั่ง ประทับใจ น้อย	2
• มีความมั่งคั่ง ประทับใจ ปานกลาง	3
• มีความมั่งคั่ง ประทับใจ มาก	4
• มีความมั่งคั่ง ประทับใจ มากที่สุด	5

คะแนนที่ได้	3
วิเคราะห์ ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เพราะศิลปะเป็นของเก่าที่พิพิธภัณฑ์ได้นำมาจัดแสดง	
1.1.4 ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง หมายเหตุ พิจารณาจากความยาวนานของการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้มาตั้งแต่อดีตและยังคงอยู่ปัจจุบัน โดยจะเห็นได้จากวิถีชีวิต การแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาไปบ้าง แต่ยังมีบางกลุ่มในชุมชนที่ยังคงสืบทอดภูมิปัญญาเหล่านั้นอยู่อย่างเห็นได้ชัด	
ดัชนี	คะแนน
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่	1
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยรัตน โกสินทร์	2
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยอยุธยา	3
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยสุโขทัย	4
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยประวัติศาสตร์	5
คะแนนที่ได้	5
วิเคราะห์ ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องเป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยประวัติศาสตร์ การแต่งกาย และเครื่องมือเครื่องใช้ของชุมชนที่พิพิธภัณฑ์ได้นำมาจัดแสดงเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาอย่างเห็นได้ชัด	
1.1.5 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบค้นได้ หมายเหตุ พิจารณาจากยุคสมัยที่ภูมิปัญญาและองค์ความรู้เกิดขึ้นและการมีประวัติศาสตร์สืบเนื่องยาวนานมาเป็นวัฒนธรรม ประเพณีจนถึงปัจจุบัน โดยมีหลักฐานที่สามารถสืบค้นได้	

ดัชนี	คะแนน
• เกิดขึ้นปลายสมัยรัตนโกสินทร์	1
• เกิดขึ้นสมัยต้นรัตนโกสินทร์	2
• เกิดขึ้นสมัยอยุธยา	3
• เกิดขึ้นสมัยสุโขทัย	4
• เกิดขึ้นก่อนสมัยสุโขทัย	5
คะแนนที่ได้	5
<p><u>วิเคราะห์</u> ความเป็นมาทางด้านประวัติศาสตร์และขนบธรรมเนียมประเพณีมีมาตั้งแต่เกิดขึ้นก่อนสมัยสุโขทัย เพราะอดีตเคยเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อนยุคก่อนประวัติศาสตร์ โดยปรากฏชื่อในตำนานอุรังคธาตุว่า สาเกตนคร หรือ เมืองร้อยเอ็ดประตู อันเนื่องมาจากเป็นเมืองที่มีความเจริญรุ่งเรืองโดยที่มีเมืองขึ้นจำนวนมาก</p>	
<p>1.1.6 ความสัมพันธ์ท้องถิ่น <u>หมายเหตุ</u> พิจารณาจากความสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์กับชุมชนท้องถิ่น เช่น ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม นิตานพื้นบ้าน นิตานปรัมปรา</p>	
ดัชนี	คะแนน
• มีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อยมาก โดยชุมชนไม่ค่อยให้ความสนใจ	1
• มีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อย มีบางส่วนให้ความสนใจ	2
• มีความกับชุมชนปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีต่างๆเป็นประจำทุกปี	3
• มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูง โดยมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้าร่วมงานด้วย	4
• มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงมาก โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี และมีชื่อเสียงในระดับชาติ	5

คะแนนที่ได้	2
วิเคราะห์ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อยโดยมีการจัดงานหรือพิธีการไม่บ่อยครั้ง ส่วนมากจะเป็นการจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อยู่แล้ว	
1.1.7 ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์	
หมายเหตุ ชุมชนท้องถิ่นมีความสนใจในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีของคน รวมถึงการมีหน่วยงานและองค์กรจากภายนอกให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม	
ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมขนาดเล็ก 1 กลุ่ม โดยชุมชน แต่งานในการดำเนินงานยังไม่ชัด 	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม โดยชุมชน และ มีการดำเนินงานชัดเจน 	2
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่ม โดยชุมชน และ มีการดำเนินงานชัดเจน 	3
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่ม โดยชุมชนและ มีการดำเนินงานชัดเจนและมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกัน ระหว่างกลุ่ม 	4
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่ม โดยชุมชนมีการ ดำเนินงานชัดเจนและมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และและมีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนด้าน งบประมาณบุคลากร และนโยบาย 	5
คะแนนที่ได้	2
วิเคราะห์ ชุมชนท้องถิ่นมีความสนใจในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีของคน มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม โดยชุมชนมีการดำเนินงานชัดเจน โดยผู้นำชุมชน	
คะแนนรวม ข้อ 1.1 (เต็ม 35 คะแนน)	21
1.2.3 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความยากลำบากของ เส้นทางเข้าถึง ความลาดชัน ความคดเคี้ยวของถนน และความปลอดภัย	

ดัชนี	คะแนน
• มีทางเข้าถึงได้แต่ไม่สะดวก	1
• มีทางเข้าถึงได้สะดวก รถเดินได้ 2 ทาง แต่สามารถใช้ความเร็วได้ต่ำกว่า 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง	2
• มีทางเข้าถึงได้สะดวก รถเดินได้ 2 ทาง และสามารถใช้ความเร็วเกิน 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง	3
• มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถยนต์นั่ง	4
• มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถขนาดใหญ่ ได้แก่ รถโดยสารหรือรถทัศนาจร	5
คะแนนที่ได้	5

วิเคราะห์ พิพิธภัณฑวัตถุในอำเภอเมืองมีความสะดวกในการเดินทางที่เข้าถึงด้วยรถยนต์รถทัศนาจร

1.2.2 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจาก โอกาสที่จะเกิดอันตรายจากปัจจัยในตัวแหล่งท่องเที่ยวเอง หรือจากปัจจัยภายนอก โดยวัดจากสถิติการเกิดอันตราย เช่น น้ำป่า ดินถล่ม หน้าผาสูงชัน กระแสน้ำรุนแรง สัตว์ดุร้าย ฆาตกรร้าย ภัยจากโจรผู้ร้าย โรคระบาดอื่นๆ เป็นต้น

ดัชนี	คะแนน
• มีเหตุอันตรายบ่อบชตลอดปี	0
• มีเหตุอันตรายทุกปี แต่เกิดขึ้นในบางฤดูกาลหรือเพียงบางช่วงของปี	1
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้งต่อปี	2
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 3 ปี	3
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 5 ปี	4
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 10 ปีหรือนานกว่า	5

คะแนนที่ได้	5
วิเคราะห์ ความปลอดภัย พบว่ามีเหตุอันตราย 1-2 ครั้งในรอบ 10 ปีหรือนานกว่านั้น เนื่องจาก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อยู่ในเขตอำเภอเมืองจึงไม่มีอุบัติเหตุมากนัก	
1.2.3 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว หมายเหตุ พิจารณาจากจำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถจัดได้ภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการที่ มีกิจกรรมหลากหลายจะทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมที่ตนพอใจได้มากขึ้นทั้งนี้ กิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว	
ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> ไม่มีกิจกรรมอื่นนอกจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม 	1
<ul style="list-style-type: none"> นอกจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการ ท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งวัฒนธรรม 1-2 ประเภท 	2
<ul style="list-style-type: none"> นอกจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการ ท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งภายในแหล่งวัฒนธรรม 1-2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น 	3
<ul style="list-style-type: none"> นอกจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการ ท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งวัฒนธรรมมากกว่า 2 ประเภท 	4
<ul style="list-style-type: none"> นอกจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการ ท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งวัฒนธรรม มากกว่า 2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น 	5
คะแนนที่ได้	1
วิเคราะห์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ดเป็นแหล่งจัดแสดงศิลปวัฒนธรรมความเป็นมาของ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่มีกิจกรรมอื่นนอกจากการชมแหล่งวัฒนธรรมที่ได้จัดแสดงไว้ในพิพิธภัณฑฯ	
คะแนนรวมข้อ 1.2 (เต็ม 15 คะแนน)	11
คะแนนรวมข้อ 1 (เต็ม 50 คะแนน)	33

การพิจารณาเปรียบเทียบ: เป็นกรณีศึกษาเปรียบเทียบ

หมายเหตุ พิจารณาจากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ได้แก่ น้ำ ไฟ ถนน ที่พัก ฯลฯ
เพื่อการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และข้อจำกัดในการพัฒนาต่อไปในอนาคต

ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> • ยังไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน และมีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	1
<ul style="list-style-type: none"> • มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้เป็นช่วงเวลา และมีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	2
<ul style="list-style-type: none"> • มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ปานกลางแต่มีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	3
<ul style="list-style-type: none"> • มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ดีแต่มีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	4
<ul style="list-style-type: none"> • แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้อย่างสะดวกสบาย และยังสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก 	5
คะแนนที่ได้	5

วิเคราะห์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ดีแต่มีข้อจำกัดในบางประการ ในการพัฒนาต่อไปในอนาคต เช่น การขยายพื้นที่ในการจัดแสดง เพราะพื้นที่จำกัดไม่สามารถขยายได้

หมายเหตุ พิจารณาจากการมีกลุ่มองค์กรทั้งภายในและภายนอกในระดับต่างๆ ให้การสนับสนุน ด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มองค์กรท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน

ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการจัดตั้งกลุ่มโดยชุมชนเพื่อกำหนดนโยบาย วางแผนทว การจัดการท่องเที่ยวแต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลชัดเจน 	1
<ul style="list-style-type: none"> ● มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 	2
<ul style="list-style-type: none"> ● มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่นและภาคเอกชนให้การ สนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร สำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 	3
<ul style="list-style-type: none"> ● มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 	4
<ul style="list-style-type: none"> ● มีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่นร่วมกันให้ การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย และบุคลากรสำหรับ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 	5
<p style="text-align: center;">คะแนนที่ได้</p>	4
<p>วิเคราะห์ มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร สำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว</p>	
<p style="text-align: center;">คะแนนรวมข้อ 2 (เต็ม 10 คะแนน)</p>	8

3.1.1 การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากสภาพทั่วไปจากการดูแลรักษาและปรับปรุงสภาพแวดล้อม และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายในแหล่งท่องเที่ยว

ดัชนี	คะแนน
• มีการดูแลรักษาน้อยมาก	1
• มีการดูแลรักษาน้อย	2
• มีการดูแลรักษาปานกลาง	3
• มีการดูแลรักษาดี	4
• มีการดูแลรักษาดีมาก	5
คะแนนที่ได้	4

วิเคราะห์ การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว พบว่ามีการรักษาดูแลในส่วนพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ดในระดับดี เพราะมีหน่วยงานรับผิดชอบ ดูแล ทำแผนด้านการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยหน่วยงานภาครัฐ

3.1.2 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่

หมายเหตุ พิจารณาจากดัชนี 3 ด้าน ดังนี้

ก. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวนพื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักอาศัย

ข. การกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมช่วงเวลาของแต่ละวันหรือฤดูกาล

ค. การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ

ดัชนี	คะแนน
• ไม่มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค	0
• มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค น้อยมากและไม่เป็นระบบ	1
• มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค โดยมีระเบียบการปฏิบัติเป็นหลักฐานอยู่บ้างแต่การปฏิบัติมีข้อบกพร่อง	2

● มีการจัดการที่เป็นระบบหรือ ได้มาตรฐาน 1 ข้อ	3
● มีการจัดการที่เป็นระบบหรือ ได้มาตรฐาน 2 ข้อ	4
● มีการจัดการที่เป็นระบบหรือ ได้มาตรฐาน 3 ข้อ	5
คะแนนที่ได้	4
วิเคราะห์ การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่มีการจัดการที่เป็นระบบ เช่น การกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมช่วงเวลาของแต่ละวัน/หรือฤดูกาล และการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ	
3.1.3 การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว หมายเหตุ พิจารณาแผนการดำเนินงานติดตามและประเมินผลกระทบการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการติดตามและวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวรวมถึงการดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและความต่อเนื่องของการดำเนินงาน	
ดัชนี	คะแนน
● ไม่มีแผนการดำเนินงาน	0
● มีแผนการดำเนินงาน แต่ไม่มีการติดตามวิเคราะห์ผล	1
● มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน แต่ไม่มีการดำเนินการอื่นๆ	2
● มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ประเมินผล	3
● มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ประเมินผล และมีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว	4
● มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน มีการประเมินผล มีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิด และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี	5

คะแนนที่ได้	5		
วิเคราะห์ การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยวพบว่า มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน ที่การประเมินผล มีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี			
คะแนนรวมข้อ 3.1 (เต็ม 15 คะแนน)	13		
3.2.1 การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว หมายเหตุ พิจารณาจากการดำเนินงานการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการที่เหมาะสมให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับการที่คุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน			
ดัชนี	คะแนน		
<ul style="list-style-type: none"> มีจำนวนบุคลากรด้านบริการเพียงพอการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีระบบเตือนภัย และระบบรักษาความปลอดภัยแก่วิวและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดการคั่นสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่เพียงพอและถูกสุขลักษณะ 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น มีการออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ประหยัดพลังงาน และมีระบบกำจัดของเสียที่ได้มาตรฐาน 	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	3.5		
วิเคราะห์ การดำเนินการด้านการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยวได้มีการจัดการที่เหมาะสมให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับการบริการกับการเข้าชมและศึกษาในพิพิธภัณฑ์ พบว่ายังมีระบบการบริการขั้นพื้นฐานที่ยังไม่เพียงพอ เช่น ด้านอาหารและโภชนาการยังไม่เพียงพอในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและการจัดการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ดไม่ได้มีที่พักให้นักท่องเที่ยว			

3.2.2 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

หมายเหตุ การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย หากไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่ ประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน

ดัชนี	คะแนน		
<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่สงวน และพื้นที่อนุรักษ์ของแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อ กฎหมาย ศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการศึกษา วิจัยสภาพแวดล้อมของพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มา วางแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งวัฒนธรรม 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาวางแนวทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ส่งผลให้แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกิดความเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดปริมาณขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ 	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	5		

วิเคราะห์ การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่ผลกระทบ เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ทราบและเคารพสถานที่จึงไม่ส่งผลต่อแหล่งท่องเที่ยว

3.2.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก

หมายเหตุ พิจารณาจากกิจกรรมและดำเนินงานต่างๆที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พนักงานนำเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ

หากไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่ ประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน

ดัชนี	คะแนน		
<ul style="list-style-type: none"> มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมประเพณีศาสตร์ให้การบริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว และชุมชน โดยรอบ 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ ไปสเตอร์ นิทรรศการ และภาษาที่ใช้ในสื่อมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	3		
<p>วิเคราะห์ พิจารณาจากกิจกรรมและดำเนินงานต่างๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พนักงานนำเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ พบว่า ยังต้องมีการปรับปรุง ไม่ว่าด้านบุคลากรให้มีความรู้ในการให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว จัดทำป้ายสื่อความหมายเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม และความหลากหลายของช่องทางในการประชาสัมพันธ์มีน้อย ควรเพิ่มช่องทางเช่น อินเทอร์เน็ต ฯลฯ</p>			
<p>3.2.4 ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว</p> <p>หมายเหตุ พิจารณาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบต่างๆ</p>			
ดัชนี	คะแนน		
<ul style="list-style-type: none"> ชุมชนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ 	1		
<ul style="list-style-type: none"> ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน 	2		
<ul style="list-style-type: none"> ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 	3		

<ul style="list-style-type: none"> • ชุมชนท้องถิ่นส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 	4		
<ul style="list-style-type: none"> • มีการก่อตั้งองค์กรหรือ โครงการอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทหลักต่อการจัดการการท่องเที่ยว 	5		
คะแนนที่ได้	2		
วิเคราะห์ ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน อยู่ในระดับน้อย เนื่องจากยังมีการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่เพียงพอ			
3.2.5 ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว			
หมายเหตุ พิจารณาจากที่ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์และรายได้จากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม			
หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน			
ดัชนี	คะแนน		
<ul style="list-style-type: none"> • ชุมชนมีรายได้หรือเงินเดือนจากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> • ชุมชนมีรายได้จากการนำเที่ยวและให้บริการ ในกิจกรรมการท่องเที่ยว 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> • ชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> • ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการด้านที่พัก เช่น การจัดโฮมสเตย์ 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> • ชุมชนมีรายได้จากการแสดงศิลปพื้นเมือง 	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	1		
วิเคราะห์ พบว่าชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมืองเป็นส่วนใหญ่			
คะแนนรวมข้อ 3.2 (เต็ม 25 คะแนน)	14.50		
คะแนนรวมข้อ 3 (เต็ม 40 คะแนน)	27.50		

ผลการประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ด้านของการประเมินแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในทุกดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด ได้คะแนนรวมทั้งสิ้น 67.50 คะแนน ซึ่งมีมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับดี

แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

โดย

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ร่วมกับ

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว : วัดบูรพาภิราม

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม : เชิงวัฒนธรรม

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ/ผู้ดูแล : เจ้าอาวาสวัดบูรพาภิราม

ที่อยู่ : อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้ประเมิน : เจ้าอาวาสวัดบูรพาภิราม

ร่วมด้วย นางสาวสาธิตา แสนคำ

ประเมินเมื่อ : 18 กุมภาพันธ์ 2555

ผลการให้คะแนน

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	ผลการให้คะแนน
1.ศักยภาพในการดึงดูดด้านการท่องเที่ยว	50	29
2.ศักยภาพในการรับรองด้านการท่องเที่ยว	10	5
3.การบริหารจัดการ	40	16
รวมทั้งสิ้น	100	50

ระดับมาตรฐาน

- ดีเยี่ยม (81 คะแนนขึ้นไป)
- ดีมาก (71-80 คะแนน)
- ดี (61-70 คะแนน)
- ปานกลาง (51-60 คะแนน)
- ต่ำ (50 คะแนน หรือน้อยกว่านั้น)

2.1.1 ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้
หมายเหตุ พิจารณาจากเอกลักษณ์เฉพาะตนด้านวัฒนธรรมความแตกต่างจากวิถีชีวิตชุมชนอื่น และคุณค่าที่ควรอนุรักษ์และสืบสานต่อไป เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย วิถีชีวิต การแต่งกาย ลักษณะของกิจกรรม ประเพณี ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องมือใช้สอยในชีวิตประจำวัน ลักษณะสิ่งประดิษฐ์ ระเบียบแบบแผนในการดำรงชีวิตร่วมกัน ฯลฯ

ดัชนี	คะแนน
• มีเอกลักษณ์ระดับท้องถิ่น สามารถพบได้ทั่วไป	1
• มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด	2
• มีเอกลักษณ์ระดับภาค	3
• มีเอกลักษณ์ระดับระดับชาติ	4
• มีเอกลักษณ์ระดับโลก สามารถพบเห็นได้เพียงแห่งเดียว	5
คะแนนที่ได้	3

วิเคราะห์ ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้อยู่ในระดับภาคเนื่องจากวัดบูรพาภิรามเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยังมีเอกลักษณ์คือพระพุทธรูปองค์ใหญ่ ปางประทานพร นามว่า พระพุทธรัดนมมงคลหมุนี หรือ หลวงพ่อโต มีนักท่องเที่ยวรู้จัก และมาสักการะ

2.1.2 ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี	
หมายเหตุ พิจารณาจากจำนวนกิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละปีซึ่งแสดงถึงการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่	
ดัชนี	คะแนน
● กิจกรรมที่จัดขึ้นเริ่มจัดได้เพียง 1-2 ครั้ง	1
● มีการจัดกิจกรรม 2-3 ปี ต่อครั้ง และเริ่มจัดกิจกรรมมาไม่เกิน 10 ปี	2
● มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้ง ต่อปีแต่เริ่มจะไม่เกิน 10 ปี	3
● มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้ง ต่อปี และจัดต่อเนื่องทุกปีโดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี	4
● มีการจัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้ง ต่อปี และจัดต่อเนื่องทุกปีโดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี	5
คะแนนที่ได้	4
วิเคราะห์การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีวัดบูรพาภิรามได้มีการจัดต่อเนื่องทุกปีจัดมาต่ำกว่า 10 ปี เช่น บุญสะเทวดหรือบุญมหาชาติ การอยู่ปริวาสกรรม	
2.1.3 ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม	
หมายเหตุ ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม การสร้างประทับใจ ให้แก่ผู้พบเห็นพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมนั้นๆ อาทิ การแต่งกายรูปแบบกิจกรรม อาหาร การกิน เครื่องมือใช้สอยในชีวิตประจำวัน ฯลฯ	
ดัชนี	คะแนน
● มีความงดงาม ประทับใจ น้อยที่สุด	1
● มีความงดงาม ประทับใจ น้อย	2
● มีความงดงาม ประทับใจ ปานกลาง	3
● มีความงดงาม ประทับใจ มาก	4

• มีความงดงาม ประทับใจ มากที่สุด	5
คะแนนที่ได้	3
วิเคราะห์ ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม การสร้างความประทับใจ ปานกลาง	
2.1.4 ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง	
หมายเหตุ พิจารณาจากความยาวนานของการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้มาตั้งแต่อดีตและยังคงอยู่ปัจจุบัน โดยจะเห็นได้จากวิถีชีวิต การแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาไปบ้าง แต่ยังมีบางกลุ่มในชุมชนที่ยังคงสืบทอดภูมิปัญญาเหล่านั้นอยู่อย่างเห็นได้ชัด	
ดัชนี	คะแนน
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่	1
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยรัตน โกสินทร์	2
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยอยุธยา	3
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยสุโขทัย	4
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยประวัติศาสตร์	5
คะแนนที่ได้	1
วิเคราะห์ การสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง พบว่าส่วนมากเป็นองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่	
2.1.5 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบค้นได้	
หมายเหตุ พิจารณาจากยุคสมัยที่ภูมิปัญญาและองค์ความรู้เกิดขึ้นและการมีประวัติศาสตร์สืบเนื่องยาวนานมาเป็นวัฒนธรรม ประเพณีจนถึงปัจจุบัน โดยมีหลักฐานที่สามารถสืบค้นได้	
ดัชนี	คะแนน
• เกิดขึ้นปลายสมัยรัตน โกสินทร์	1

● เกิดขึ้นสมัยคันรัตน โกสินทร์	2
● เกิดขึ้นสมัยอยุธยา	3
● เกิดขึ้นสมัยสุโขทัย	4
● เกิดขึ้นก่อนสมัยสุโขทัย	5
คะแนนที่ได้	1
<p>วิเคราะห์ ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรม ประเพณีมีมาตั้งแต่เกิดขึ้นปลายสมัยรัตนโกสินทร์วัดบูรพาภิรามนี้ได้สร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2456 เดิมชื่อว่าวัดห้วยรอ เพราะในสมัยนั้นได้ใช้เป็นสถานที่สำหรับพักค้างแรมของพ่อค้าและประชาชนที่อาศัยการเดินเท้าเป็นหลัก เพราะยังไม่มีพาหนะการเดินทางสะดวกเหมือนปัจจุบัน วัดห้วยรอจึงเป็นจุดเริ่มของการพักแรมในคืนแรกของการเดินทางและมักเป็นจุดนัดพบกันที่วัดแห่งนี้</p>	
<p>2.1.6 ความพันธ์ต่อท้องถิ่น หมายเหตุ พิจารณาจากความสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์กับชุมชนท้องถิ่น เช่น ประเพณี ความเชื่อ ค่านาน นิตานพื้นบ้าน นิตานปริมปรา</p>	
ดัชนี	คะแนน
● มีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อยมาก โดยชุมชนไม่ค่อยให้ความสนใจ	1
● มีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อย มีบางส่วนให้ความสนใจ	2
● มีความกับชุมชนปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีต่างๆ เป็นประจำทุกปี	3
● มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงโดยมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้าร่วมงานด้วย	4
● มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงมาก โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี และมีชื่อเสียงในระดับชาติ	5
คะแนนที่ได้	4

วิเคราะห์ วัดบูรพาภิราม มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงโดยมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี ทำสักการะ “พระพุทธรูปคันทนวมกลมหานูณี” เป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองที่คอยปกป้องคุ้มครองชาวร้อยเอ็ด ให้มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุขด้วยความสูงขององค์พระทำให้เกิดความเชื่อว่า หากได้มากราบไหว้จะได้านิสงส์สูงเทียมเมฆเทียมฟ้า ทำการสิ่งใดก็สำเร็จผลด้วยประการทั้งปวง และมีชุมชนใกล้เคียงได้เข้าร่วมงานสักการะด้วย

2.1.7 ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์

หมายเหตุ ชุมชนท้องถิ่นมีความสนใจในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีของนครวมถึงการมีหน่วยงานและองค์กรจากภายนอกให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม

ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมขนาดเล็ก 1 กลุ่ม โดยชุมชน แต่งานในการดำเนินงานยังไม่ชัดเจน 	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม โดยชุมชน และมีการดำเนินงานชัดเจน 	2
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่ม โดยชุมชน และมีการดำเนินงานชัดเจน 	3
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่ม โดยชุมชนและมีการดำเนินงานชัดเจนและมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม 	4
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่ม โดยชุมชนมีการดำเนินงานชัดเจนและมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และและมีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนด้านงบประมาณบุคลากร และนโยบาย 	5
คะแนนที่ได้	2

วิเคราะห์ มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม โดยชุมชน และมีการดำเนินงานชัดเจน จากผู้นำชุมชน

คะแนนรวม ข้อ 1.1 (เต็ม 35 คะแนน)

18

1.2.3 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความยากลำบากของเส้นทางเข้าถึง ความลาดชัน ความคดเคี้ยวของถนน และความปลอดภัย

ดัชนี	คะแนน
• มีทางเข้าถึงได้แต่ไม่สะดวก	1
• มีทางเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็วได้ 2 ทาง แต่สามารถใช้ความเร็วได้ต่ำกว่า 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง	2
• มีทางเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็วได้ 2 ทาง และสามารถใช้ความเร็วได้เกิน 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง	3
• มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถยนต์นั่ง	4
• มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถขนาดใหญ่ ได้แก่ รถโดยสารหรือ	5
รถทัศนาจร	
คะแนนที่ได้	5

วิเคราะห์ วัดบูรพาภิราม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดร้อยเอ็ด เส้นทางคมนาคมสะดวกพบว่า มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถขนาดใหญ่ ได้แก่ รถโดยสารหรือรถทัศนาจร

1.2.2 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดอันตรายจากปัจจัยในตัวแหล่งท่องเที่ยวเอง หรือจากปัจจัยภายนอก โดยวัดจากสถิติการเกิดอันตราย เช่น น้ำป่า ดินถล่ม หน้าผาสูงชัน กระแสน้ำรุนแรง สัตว์ร้าย มาลาเรีย ภัยจากโจรสลัดร้าย โรคระบาดอื่นๆ เป็นต้น

ดัชนี	คะแนน
• มีเหตุอันตรายบ่อยตลอดปี	0
• มีเหตุอันตรายทุกปี แต่เกิดขึ้นในบางฤดูกาลหรือเพียงบางช่วงของปี	1
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้งต่อปี	2
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 3 ปี	3
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 5 ปี	4
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 10 ปีหรือนานกว่า	5
คะแนนที่ได้	4

วิเคราะห์ ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว พบว่ามีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 5 ปี เนื่องจากบริเวณรอบวัดมีคลองคูน้ำ มีชุมชนแออัดอาศัยอยู่ ทำให้มีภัยจากโจรผู้ร้าย

1.2.3 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากจำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถจัดได้ภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการที่มีกิจกรรมหลากหลายจะทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมที่ตนพอใจได้มากขึ้นทั้งนี้กิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว

ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> ไม่มีกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม 	1
<ul style="list-style-type: none"> นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งวัฒนธรรม 1-2 ประเภท 	2
<ul style="list-style-type: none"> นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งภายในแหล่งวัฒนธรรม 1-2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น 	3
<ul style="list-style-type: none"> นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งวัฒนธรรมมากกว่า 2 ประเภท 	4
<ul style="list-style-type: none"> นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งวัฒนธรรม มากกว่า 2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น 	5
คะแนนที่ได้	2
วิเคราะห์ วัดบูรพาภิรามนอกจากมาสักการะ “พระพุทธรัตนมงคลมหานุณี” และศาลเจ้าพ่อเหี้ยกดีให้สักการะด้วย นักท่องเที่ยวสารพัดเค็มขึ้นไปชมทัศนียภาพเมืองร้อยเอ็ดจากบริเวณด้านหลังของ “พระพุทธรัตนมงคลมหานุณี”	
คะแนนรวมข้อ 1.2 (เต็ม 15 คะแนน)	11
คะแนนรวมข้อ 1 (เต็ม 50 คะแนน)	29

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน

หมายเหตุ พิจารณาจากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ได้แก่ น้ำ ไฟ ถนน ที่พัก ฯลฯ เพื่อการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และข้อจำกัดในการพัฒนาต่อไปในอนาคต

ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> • ยังไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน และมีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	1
<ul style="list-style-type: none"> • มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้เป็นช่วงเวลา และมีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	2
<ul style="list-style-type: none"> • มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ปานกลางแต่มีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	3
<ul style="list-style-type: none"> • มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ดีแต่มีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	4
<ul style="list-style-type: none"> • แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้อย่างสะดวกสบายและยังสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก 	5
คะแนนที่ได้	3

วิเคราะห์ มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ปานกลางแต่มีข้อจำกัดบางประการ ในการพัฒนาต่อไปในอนาคต ซึ่งในบริเวณวัดบูรพาภิราม มีโรงเรียนที่เปิดทำการสอนอยู่ 2 โรงเรียน

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของงาน

หมายเหตุ พิจารณาจากการมีกลุ่มองค์กรทั้งภายในและภายนอกในระดับต่างๆ ให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มองค์กรท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน

ดัชนี	คะแนน
● มีการจัดตั้งกลุ่มโดยชุมชนเพื่อกำหนดนโยบาย วางแผนทาว การจัดการท่องเที่ยวแต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลชัดเจน	1
● มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2
● มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่นและภาคเอกชนให้การ สนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร สำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3
● มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	4
● มีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่นร่วมกันให้ การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย และบุคลากรสำหรับ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	5
คะแนนที่ได้	2
วิเคราะห์ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร สำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	
คะแนนรวมข้อ 2 (เต็ม 10 คะแนน)	5

ดัชนี	คะแนน
● มีการดูแลรักษาดีมาก	1
● มีการดูแลรักษาพอ	2

• มีการดูแลรักษาปานกลาง	3
• มีการดูแลรักษาดี	4
• มีการดูแลรักษาดีมาก	5
คะแนนที่ได้	4
วิเคราะห์ การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว พบว่ามีการดูแลรักษาในระดับดี เพราะมีหน่วยงานของภาครัฐและชุมชนได้ร่วมกันดูแลและพัฒนา	
3.1.2 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่	
หมายเหตุ พิจารณาจากดัชนี 3 ด้าน ดังนี้	
ก. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวนพื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักอาศัย	
ข. การกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมช่วงเวลาของแต่ละวัน/หรือฤดูกาล	
ค. การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ	
ดัชนี	คะแนน
• ไม่มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค	0
• มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค น้อยมากและไม่เป็นระบบ	1
• มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค โดยมีระเบียบการปฏิบัติเป็นหลักฐานอยู่บ้างแต่การปฏิบัติมีข้อบกพร่อง	2
• มีการจัดการที่เป็นระบบหรือได้มาตรฐาน 1 ข้อ	3
• มีการจัดการที่เป็นระบบหรือได้มาตรฐาน 2 ข้อ	4
• มีการจัดการที่เป็นระบบหรือได้มาตรฐาน 3 ข้อ	5
คะแนนที่ได้	2
วิเคราะห์ การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวนพื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักอาศัย การกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมช่วงเวลาของแต่ละวัน/หรือฤดูกาล การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ โดยมีระเบียบการปฏิบัติเป็นหลักฐานอยู่ แต่ปฏิบัติมีข้อบกพร่อง	

3.1.3 การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว
หมายเหตุ พิจารณาแผนการดำเนินงานติดตามและประเมินผลกระทบการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมา
 การท่องเที่ยว มีการติดตามและวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวรวมถึงการดำเนินงาน
 ปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและความต่อเนื่องของการดำเนินงาน

ดัชนี	คะแนน
• ไม่มีแผนการดำเนินงาน	0
• มีแผนการดำเนินงาน แต่ไม่มีการติดตามวิเคราะห์ผล	1
• มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตาม แผนการดำเนินงาน แต่ไม่มีการดำเนินการอื่นๆ	2
• มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตาม แผนการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ประเมินผล	3
• มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตาม แผนการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ประเมินผล และมีการ ปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว	4
• มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตาม แผนการดำเนินงาน มีการประเมินผล มีการปรับปรุงและแก้ไข ปัญหาที่เกิด และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี	5
คะแนนที่ได้	1
วิเคราะห์ การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว พบว่า มีแผนการดำเนินงาน แต่ไม่มีการวิเคราะห์ผล	
คะแนนรวมข้อ 3.1 (เต็ม 15 คะแนน)	7

3.2.1 การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากผลการดำเนินงานการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการที่
เหมาะสมให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการที่คุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว

หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพ
ให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน

ดัชนี	คะแนน		
	0	0.5	1
• มีจำนวนบุคลากรด้านบริการเพียงพอการให้บริการนักท่องเที่ยว	0	0.5	1
• มีระบบเตือนภัย และระบบรักษาความปลอดภัยแกชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	0	0.5	1
• มีการจัดการสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่	0	0.5	1
• มีการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่เพียงพอและถูกสุขลักษณะ	0	0.5	1
• มีการจัดการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น มีการออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ประหยัดพลังงาน และมีระบบกำจัดของเสียที่ได้มาตรฐาน	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	2.5		
<p>วิเคราะห์ การดำเนินงานการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการที่เหมาะสมให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการที่คุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว พบว่าไม่มีจำนวนบุคลากรด้านการบริการให้บริการนักท่องเที่ยว และไม่มีมีการจัดการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ซึ่งวัดบูรพาภิรามไม่ได้มีที่พักให้นักท่องเที่ยวเข้าพัก</p>			
<p>3.2.2 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว</p> <p>หมายเหตุ การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย หากไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่ประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน</p>			
ดัชนี	คะแนน		
• กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่สงวนและพื้นที่อนุรักษ์ของแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์	0	0.5	1
• กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่นไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศิลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ	0	0.5	1

<ul style="list-style-type: none"> มีการศึกษา วิจัยสภาพแวดล้อมของพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งวัฒนธรรม 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ส่งผลให้แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกิดความเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดปริมาณขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ 	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	2.50		
<p>วิเคราะห์ เหตุ การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่าในส่วนผลกระทบที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนนั้นยังส่งผลกระทบต่อ น้อย เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชม ตักการะนั้นยังมีปริมาณ ไม่มากและวัดบูรพาภิราม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะทราบและเคารพต่อสถานที่จึงไม่ส่งผลกระทบต่อวัดบูรพาภิรามมากนัก</p>			
<p>3.2.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก หมายเหตุ พิจารณาจากกิจกรรมและดำเนินงานต่างๆที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พนักงานนำเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ หากไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่ ประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน</p>			
ดัชนี	คะแนน		
<ul style="list-style-type: none"> มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ให้การบริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว และชุมชนโดยรอบ 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์เป็นระยะๆตามความเหมาะสม 	0	0.5	1

<ul style="list-style-type: none"> มีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ และภาษาที่ใช้ในสื่อมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	1		
<p>วิเคราะห์ จากกิจกรรมและดำเนินงานต่างๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พนักงานนำเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ พบว่าด้านมีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และมีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ และภาษาที่ใช้ในสื่อมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ยังต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอีกมาก</p>			
<p>3.2.4 ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว หมายเหตุ พิจารณาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบต่างๆ</p>			
ดัชนี	คะแนน		
<ul style="list-style-type: none"> ชุมชนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ 	1		
<ul style="list-style-type: none"> ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน 	2		
<ul style="list-style-type: none"> ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 	3		
<ul style="list-style-type: none"> ชุมชนท้องถิ่นส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 	4		
<ul style="list-style-type: none"> มีการก่อตั้งองค์กรหรือ โครงการอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทหลักต่อการจัดการการท่องเที่ยว 	5		
คะแนนที่ได้	2		
<p>วิเคราะห์ ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน</p>			
<p>3.2.5 ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว หมายเหตุ พิจารณาจากที่ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์และรายได้จากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม</p>			

หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน			
ดัชนี	คะแนน		
	<ul style="list-style-type: none"> • ชุมชนมีรายได้หรือเงินเคื่อนจากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 	0	0.5
<ul style="list-style-type: none"> • ชุมชนมีรายได้จากการนำเที่ยวและให้บริการ ในกิจกรรมการท่องเที่ยว 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> • ชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> • ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการด้านที่พัก เช่น การจัดโฮมสเตย์ 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> • ชุมชนมีรายได้จากการแสดงศิลปพื้นเมือง 	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	1		
วิเคราะห์ พบว่าในส่วนของชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง			
คะแนนรวมข้อ 3.2 (เต็ม 25 คะแนน)	9		
คะแนนรวมข้อ 3 (เต็ม 40 คะแนน)	16		

ผลการประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของวัดบูรพาภิรามเมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ด้านของการประเมินแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในทุกดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่าวัดบูรพาภิรามได้คะแนนรวมทั้งสิ้น 50 คะแนน ซึ่งมีมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับ ต่ำ

แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

โดย

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ร่วมกับ

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว : วัดบึงพลานุวัช

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม : เชิงวัฒนธรรม

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ/ผู้ดูแล : เจ้าอาวาสวัดบึงพลานุวัช

ที่อยู่ : อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้ประเมิน : เจ้าอาวาสวัดบึงพลานุวัช

ร่วมด้วย นางสาวสาธิตา แสนคำ

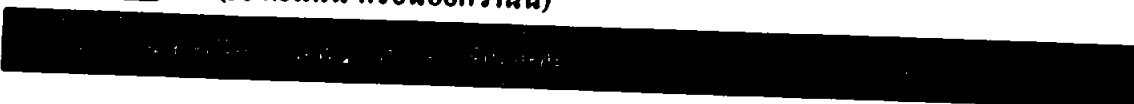
ประเมินเมื่อ : 18 กุมภาพันธ์ 2555

ผลการให้คะแนน

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	ผลการให้คะแนน
1. ศักยภาพในการดึงดูดด้านการท่องเที่ยว	50	31
2. ศักยภาพในการรับรองด้านการท่องเที่ยว	10	5
3. การบริหารจัดการ	40	17
รวมทั้งสิ้น	100	53

ระดับมาตรฐาน

- ดีเยี่ยม (81 คะแนนขึ้นไป)
- ดีมาก (71-80 คะแนน)
- ดี (61-70 คะแนน)
- ปานกลาง (51-60 คะแนน)
- ต่ำ (50 คะแนน หรือน้อยกว่านั้น)

3.1.1 ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้	
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากเอกลักษณ์เฉพาะตนด้านวัฒนธรรมความแตกต่างจากวิถีชีวิตชุมชนอื่น และคุณค่าที่ควรอนุรักษ์และสืบสานต่อไป เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย วิถีชีวิต การแต่งกาย ลักษณะของกิจกรรม ประเพณี ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องมือใช้สอยในชีวิตประจำวัน ลักษณะสิ่งประดิษฐ์ ระเบียบแบบแผนในการดำรงชีวิตร่วมกัน ฯลฯ</p>	
ดัชนี	คะแนน
• มีเอกลักษณ์ระดับท้องถิ่น สามารถพบได้ทั่วไป	1
• มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด	2
• มีเอกลักษณ์ระดับภาค	3
• มีเอกลักษณ์ระดับระดับชาติ	4
• มีเอกลักษณ์ระดับโลก สามารถพบเห็น ได้เพียงแห่งเดียว	5
คะแนนที่ได้	
<p>วิเคราะห์ ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้อยู่ในระดับจังหวัดเนื่องจากวัดบึงพลานุวัตรเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก นอกจากนี้ผู้ที่อาศัยในจังหวัดเป็นส่วนมาก</p>	

3.1.2 ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี

หมายเหตุ พิจารณาจากจำนวนกิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละปีซึ่งแสดงถึงการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่

ดัชนี	คะแนน
• กิจกรรมที่จัดขึ้นเริ่มจัดได้เพียง 1-2 ครั้ง	1
• มีการจัดกิจกรรม 2-3 ปี ต่อครั้ง และเริ่มจัดกิจกรรมมาไม่เกิน 10 ปี	2
• มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้ง ต่อปีแต่เริ่มจะไม่เกิน 10 ปี	3
• มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้ง ต่อปี และจัดต่อเนื่องทุกปี โดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี	4
• มีการจัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้ง ต่อปี และจัดต่อเนื่องทุกปี โดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี	5
คะแนนที่ได้	5

วิเคราะห์ ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี พบว่า มีการจัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้ง ต่อปี และจัดต่อเนื่องทุกปี โดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.3 ความมั่งคั่งทางศิลปวัฒนธรรม

หมายเหตุ ความมั่งคั่งทางศิลปวัฒนธรรม การสร้างความประทับใจ ให้แก่ผู้พบเห็นพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมนั้นๆ อาทิ การแต่งกายรูปแบบกิจกรรม อาหารการกิน เครื่องมือใช้สอยในชีวิตประจำวัน ฯลฯ

ดัชนี	คะแนน
• มีความมั่งคั่ง ประทับใจ น้อยที่สุด	1
• มีความมั่งคั่ง ประทับใจ น้อย	2
• มีความมั่งคั่ง ประทับใจ ปานกลาง	3
• มีความมั่งคั่ง ประทับใจ มาก	4

• มีความงดงาม ประทับใจ มากที่สุด	5
คะแนนที่ได้	3
วิเคราะห์ ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เพราะ มีสิ่งก่อสร้าง ปรักหักพังมีศิลาแลง มีใบเสมา มีสระขุมงกลเป็นสระน้ำเก่าแก่ที่ศักดิ์สิทธิ์ ของชาวร้อยเอ็ด มีเสา หอไตรกลางสระขุมงกล	
3.1.4 ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง หมายเหตุ พิจารณาจากความยาวนานของการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้มาตั้งแต่อดีตและ ยังคงอยู่ปัจจุบัน โดยจะเห็นได้จากวิถีชีวิต การแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งแม้จะมีการ เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาไปบ้าง แต่ยังมีบางกลุ่มในชุมชนที่ยังคงสืบทอดภูมิปัญญาดังนั้นอยู่ อย่างเห็นได้ชัด	
ดัชนี	คะแนน
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่	1
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยรัตน โกสินทร์	2
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยอยุธยา	3
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยสุโขทัย	4
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยประวัติศาสตร์	5
คะแนนที่ได้	1
วิเคราะห์ ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ พบว่าส่วนมาก เป็นภูมิปัญญาและ องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่	
3.1.5 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบค้นได้ หมายเหตุ พิจารณาจากยุคสมัยที่ภูมิปัญญาและองค์ความรู้เกิดขึ้นและการมีประวัติศาสตร์สืบเนื่อง ยาวนานมาเป็นวัฒนธรรม ประเพณีจนถึงปัจจุบัน โดยมีหลักฐานที่สามารถสืบค้นได้	

ดัชนี	คะแนน
• เกิดขึ้นปลายสมัยรัตน โกสินทร์	1
• เกิดขึ้นสมัยต้นรัตน โกสินทร์	2
• เกิดขึ้นสมัยอยุธยา	3
• เกิดขึ้นสมัยสุโขทัย	4
• เกิดขึ้นก่อนสมัยสุโขทัย	5
คะแนนที่ได้	1

วิเคราะห์ ยุคสมัยที่ภูมิปัญญาและองค์ความรู้เกิดขึ้นและการมีประวัติศาสตร์สืบเนื่องยาวนานมาเป็นวัฒนธรรม ประเพณีจนถึงปัจจุบัน โดยมีหลักฐานที่สามารถสืบค้น ว่าวัดบึงพลามุขย์เกิดขึ้นปลายสมัยรัตน โกสินทร์

3.1.6 ความสัมพันธ์ท้องถิ่น

หมายเหตุ พิจารณาจากความสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์กับชุมชนท้องถิ่น เช่น ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม นิตานพื้นบ้าน นิตานปริมปรา

ดัชนี	คะแนน
• มีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อยมาก โดยชุมชนไม่ค่อยให้ความสนใจ	1
• มีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อย มีบางส่วนให้ความสนใจ	2
• มีความสัมพันธ์กับชุมชนปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีต่างๆ เป็นประจำทุกปี	3
• มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูง โดยมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้าร่วมงานด้วย	4
• มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงมาก โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี และมีชื่อเสียงในระดับชาติ	5
คะแนนที่ได้	4

<p>วิเคราะห์ ความสัมพันธ์วัดบึงพลานุวัตรมีความสัมพันธ์กับชุมชนสูง ซึ่งวัดบึงพลานุวัตรเป็นวัดอารามหลวง ซึ่งมีเจ้าคณะจังหวัด ได้ดูแลวัดบึงจึงเป็นศูนย์การจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปีและมีชุมชนใกล้เคียงมาร่วมงาน</p>	
<p>3.1.7 ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์</p> <p>หมายเหตุ ชุมชนท้องถิ่นมีความสนใจในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีของคน รวมถึงการมีหน่วยงานและองค์กรจากภายนอกให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม</p>	
ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมขนาดเล็ก 1 กลุ่ม โดยชุมชน แต่งานในการดำเนินงานยังไม่ชัด 	1
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม โดยชุมชน และ มีการดำเนินงานชัดเจน 	2
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่ม โดยชุมชน และ มีการดำเนินงานชัดเจน 	3
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่ม โดยชุมชนและ มีการดำเนินงานชัดเจนและมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกัน ระหว่างกลุ่ม 	4
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่ม โดยชุมชนมีการ ดำเนินงานชัดเจนและมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และและมีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร และนโยบาย 	5
คะแนนที่ได้	2
<p>วิเคราะห์ มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม โดยชุมชน และมีการดำเนินงานชัดเจน โดยผู้นำชุมชน</p>	
คะแนนรวม ข้อ1.1(เต็ม 35 คะแนน)	18
<p>1.2.3 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว</p> <p>หมายเหตุ พิจารณาจากความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความยากลำบากของ เส้นทางเข้าถึง ความลาดชัน ความคดเคี้ยวของถนน และความปลอดภัย</p>	

ดัชนี	คะแนน
• มีทางเข้าถึงได้แต่ไม่สะดวก	1
• มีทางเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็วได้ 2 ทาง แต่สามารถใช้ความเร็วได้ต่ำกว่า 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง	2
• มีทางเข้าถึงได้สะดวก รวดเร็วได้ 2 ทาง และสามารถใช้ความเร็วเกิน 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง	3
• มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถยนต์นั่ง	4
• มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถขนาดใหญ่ ได้แก่ รถโดยสารหรือรถที่สถานี	5
คะแนนที่ได้	5
วิเคราะห์ ความสะดวกในการเข้าถึง มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถขนาดใหญ่ ได้แก่รถโดยสารหรือรถที่สถานีซึ่ง วัดบึงพลาญชัย ได้อยู่ ใกล้แหล่งชุมชนและสถานที่พักผ่อนของจังหวัดร้อยเอ็ด	
1.2.2 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว	
หมายเหตุ พิจารณาจาก โอกาสที่จะเกิดอันตรายจากปัจจัยในตัวแหล่งท่องเที่ยวเอง หรือจากปัจจัยภายนอก โดยวัดจากสถิติการเกิดอันตราย เช่น น้ำป่า ดินถล่ม หน้าผาสูงชัน กระแสน้ำรุนแรง สัตว์ดุร้าย มาลาเรีย ภัยจากโจรสลัด ไรโรคระบาดอื่นๆ เป็นต้น	
• มีเหตุอันตรายบ่อยตลอดปี	0
• มีเหตุอันตรายทุกปี แต่เกิดขึ้นในบางฤดูกาลหรือเพียงบางช่วงของปี	1
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้งต่อปี	2
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 3 ปี	3
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 5 ปี	4
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 10 ปีหรือนานกว่า	5
คะแนนที่ได้	5

<p>วิเคราะห์ สถิติการเกิดอันตราย มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 10 ปีหรือนานกว่า วัดบึงพลาญชัยอยู่ในเขตเมือง มีการรักษาความปลอดภัย</p>	
<p>1.2.3 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว</p> <p>หมายเหตุ พิจารณาจากจำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถจัดได้ภายใน แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการที่มีกิจกรรมหลากหลายจะทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมที่ตนพอใจได้มากขึ้นทั้งนี้กิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว</p>	
ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> ไม่มีกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม 	1
<ul style="list-style-type: none"> นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งวัฒนธรรม 1-2 ประเภท 	2
<ul style="list-style-type: none"> นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งภายในแหล่งวัฒนธรรม 1-2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น 	3
<ul style="list-style-type: none"> นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งวัฒนธรรมมากกว่า 2 ประเภท 	4

<ul style="list-style-type: none"> นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งวัฒนธรรม มากกว่า 2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น 	5
คะแนนที่ได้	3
<p>วิเคราะห์ วัดบึงพลาญชัย มีกิจกรรมสักการะ พระชินสีห์ศากายมุนี พระพุทธชินราช และพระไตรมิ่งเมือง เป็นสมบัติคู่บ้านคู่เมืองเป็นศูนย์รวมของสรรพสิ่งมิ่งมงคลเป็นอาคาร 4 ชั้นทรงไทย ประกอบด้วย</p> <p>ชั้นที่ 1 หม้อน้ำพระพุทธมนต์</p> <p>ชั้นที่ 2 รอยพระพุทธบาทจำลอง</p> <p>ชั้นที่ 3 พระชัยมงคล 9 องค์ ประกอบด้วยพระชัยมงคลทองคำ</p>	

<p>พระชัยมงคลทองนาค พระชัยมงคลสัมฤทธิ์ พระชัยมงคลเงิน พระชัยมงคลงาช้างพระชัยมงคลนอแรด พระชัยมงคลหยก พระชัยมงคลแก้วพระชัยมงคลแก่นจันทร์ ชั้นที่ 4 พระไตรปิฎก พระแก้วมรกต พระบรมสารีริกธาตุ และบริเวณใกล้เคียงวัดบึงพลาญชัย ยังมีแหล่งท่องเที่ยวคือบึงพลาญชัยมีศาลเจ้าพ่อหลักเอเป็นที่ เคารพสักการะของชาวร้อยเอ็ด และพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ</p>	
คะแนนรวมข้อ 1.2 (เต็ม 15 คะแนน)	13
คะแนนรวมข้อ 1 (เต็ม 50 คะแนน)	31

ดัชนี	คะแนน
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากการพัฒนาถึงอำนาจความสะดวกขั้นพื้นฐาน ได้แก่ น้ำ ไฟ ถนน ที่พัก ฯลฯ เพื่อการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และข้อจำกัดในการพัฒนาต่อไปในอนาคต</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ยัง ไม่มีการพัฒนาถึงอำนาจความสะดวกขั้นพื้นฐาน และ มีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการพัฒนาถึงอำนาจความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับ นักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ได้เป็นช่วงเวลา และมีข้อจำกัดสูงในการ พัฒนาต่อไปในอนาคต 	2
<ul style="list-style-type: none"> มีการพัฒนาถึงอำนาจความสะดวกขั้นพื้นฐานความสามารถ รองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ได้ปานกลางแต่มีข้อจำกัดบาง ประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	3
<ul style="list-style-type: none"> มีการพัฒนาถึงอำนาจความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถ รองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ได้ดีแต่มีข้อจำกัดบางประการ ในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	4
<ul style="list-style-type: none"> แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาถึงอำนาจความสะดวกขั้นพื้นฐาน ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน ได้อย่างสะดวกสบาย และยังสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก 	5

คะแนนที่ได้	3
วิเคราะห์ สิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ปานกลางแต่มีข้อจำกัดบางประการ ในการพัฒนา ต่อไปในอนาคต	
วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและยกระดับคุณภาพชีวิต	
หมายเหตุ พิจารณาจากการมีกลุ่มองค์กรทั้งภายในและภายนอกในระดับต่างๆ ให้การสนับสนุน ด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มองค์กรท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน	
ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่ม โดยชุมชนเพื่อกำหนดนโยบาย วางแผนทาวการ จัดการท่องเที่ยวแต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลชัดเจน 	1
<ul style="list-style-type: none"> มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 	2
<ul style="list-style-type: none"> มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่นและภาคเอกชนให้การ สนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร สำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 	3
<ul style="list-style-type: none"> มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 	4
<ul style="list-style-type: none"> มีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่นร่วมกันให้ การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย และบุคลากรสำหรับ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 	5
คะแนนที่ได้	2
วิเคราะห์ การพัฒนาวัดบึงพลายชัยได้มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	
คะแนนรวมข้อ 2 (เต็ม 10 คะแนน)	5

3.1 การจัดการด้านสุขภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว

3.1.1 การจัดการด้านการรักษาสภาพและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว
หมายเหตุ พิจารณาจากสภาพทั่วไปจากการดูแลรักษาและปรับปรุงสภาพแวดล้อม และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายในแหล่งท่องเที่ยว

ดัชนี	คะแนน
• มีการดูแลรักษาน้อยมาก	1
• มีการดูแลรักษาน้อย	2
• มีการดูแลรักษาปานกลาง	3
• มีการดูแลรักษาดี	4
• มีการดูแลรักษาดีมาก	5
คะแนนที่ได้	4

วิเคราะห์ จากการดูแลรักษาและปรับปรุงสภาพแวดล้อม และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ภายในวัดบึงพลานุวัตรมีการดูแลรักษาในระดับดี

3.1.2 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่
หมายเหตุ พิจารณาจากดัชนี 3 ด้าน ดังนี้

- ก. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวนพื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักผ่อน
- ข. การกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมช่วงเวลาของแต่ละวัน/หรือฤดูกาล
- ค. การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ

ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค 	0
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค น้อยมากและไม่เป็นระบบ 	1
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค โดยมีระเบียบการปฏิบัติเป็นหลักฐานอยู่บ้างแต่การปฏิบัติมีข้อบกพร่อง 	2
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการจัดการที่เป็นระบบหรือได้มาตรฐาน 1 ข้อ 	3
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการจัดการที่เป็นระบบหรือได้มาตรฐาน 2 ข้อ 	4
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการจัดการที่เป็นระบบหรือได้มาตรฐาน 3 ข้อ 	5
คะแนนที่ได้	2
<p>วิเคราะห์ การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวนพื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักผ่อน การกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมช่วงเวลาของแต่ละวันหรือฤดูกาล และการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ โดยมีระเบียบการปฏิบัติเป็นหลักฐานอยู่บ้างแต่การปฏิบัติมีข้อบกพร่อง</p>	
<p>3.1.3 การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว หมายเหตุ พิจารณาแผนการดำเนินงานติดตามและประเมินผลกระทบการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการติดตามและวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวรวมถึงการดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและความต่อเนื่องของการดำเนินงาน</p>	
ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่มีแผนการดำเนินงาน 	0
<ul style="list-style-type: none"> ● มีแผนการดำเนินงาน แต่ไม่มีการติดตามวิเคราะห์ผล 	1
<ul style="list-style-type: none"> ● มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน แต่ไม่มีการดำเนินการอื่นๆ 	2

<ul style="list-style-type: none"> • มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ประเมินผล 	3
<ul style="list-style-type: none"> • มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ประเมินผล และมีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว 	4
<ul style="list-style-type: none"> • มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน มีการประเมินผล มีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิด และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี 	5
คะแนนที่ได้	2
วิเคราะห์ การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยวพบว่า มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน แต่ไม่มีการดำเนินการอื่นๆ	
คะแนนรวมข้อ 3.1 (เต็ม 15 คะแนน)	8
3.2.1 การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว	
หมายเหตุ พิจารณาจากการทำงานการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการที่เหมาะสมให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการที่คุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว	
หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน	
ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> • มีจำนวนบุคลากรด้านบริการเพียงพอการให้บริการนักท่องเที่ยว 	0 0.5 1
<ul style="list-style-type: none"> • มีระบบเตือนภัย และระบบรักษาความปลอดภัยแกชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว 	0 0.5 1
<ul style="list-style-type: none"> • มีการจัดการสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่ 	0 0.5 1
<ul style="list-style-type: none"> • มีการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่เพียงพอและถูกสุขลักษณะ 	0 0.5 1

<ul style="list-style-type: none"> ● มีการจัดการที่หักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น มีการออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ประหยัดพลังงาน และมีระบบกำจัดของเสียที่ได้มาตรฐาน 	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	3		
วิเคราะห์ วัตถุประสงค์ไม่มีการจัดการที่หักสำหรับนักท่องเที่ยว			
3.2.2 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว			
<p>หมายเหตุ การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย หากไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่ประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน</p>			
ดัชนี	คะแนน		
<ul style="list-style-type: none"> ● กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่สงวนและพื้นที่อนุรักษ์ของแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> ● กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมาย ศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการศึกษา วิจัยสภาพแวดล้อมของพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งวัฒนธรรม 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาวางแนวทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> ● กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ส่งผลให้แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกิดความเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดปริมาณขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ 	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	2.50		
วิเคราะห์ การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งไม่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น			

3.2.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก

หมายเหตุ พิจารณาจากกิจกรรมและดำเนินงานต่างๆที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พนักงานนำเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ

หากไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่
ประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน

ดัชนี	คะแนน		
	0	0.5	1
• มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ	0	0.5	1
• มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ให้การบริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว และชุมชนโดยรอบ	0	0.5	1
• มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	0	0.5	1
• มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์เป็นระยะๆตามความเหมาะสม	0	0.5	1
• มีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ ไปสเตอร์ นิทรรศการ และภาษาที่ใช้ในสื่อมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	0.5		

วิเคราะห์ จากกิจกรรมและดำเนินงานต่างๆที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พนักงานนำเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ ต้องได้รับการพัฒนาเกือบทุกด้าน คือ ควรมีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำมีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ให้การบริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว และชุมชน โดยรอบ มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้รู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม และมีการจัดทำ สื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ ไปสเตอร์ นิทรรศการ และภาษาที่ใช้ในสื่อมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3.2.4 ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

หมายเหตุ พิจารณาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบต่างๆ

ดัชนี	คะแนน		
• ชุมชนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ	1		
• ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน	2		
• ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	3		
• ชุมชนท้องถิ่นส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	4		
• มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่างๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทหลักต่อการจัดการการท่องเที่ยว	5		
คะแนนที่ได้	2		
วิเคราะห์ ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน			
3.2.5 ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว			
หมายเหตุ พิจารณาจากที่ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์และรายได้จากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม			
หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน			
ดัชนี	คะแนน		
• ชุมชนมีรายได้หรือเงินเดือนจากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	0	0.5	1
• ชุมชนมีรายได้จากการนำเที่ยวและให้บริการในกิจกรรมการท่องเที่ยว	0	0.5	1
• ชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง	0	0.5	1
• ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการด้านที่พัก เช่น การจัดโฮมสเตย์	0	0.5	1
• ชุมชนมีรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมือง	0	0.5	1

คะแนนที่ได้	1
วิเคราะห์ ท้องถิ่น ได้รับประโยชน์และรายได้จากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ ชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง	
คะแนนรวมข้อ 3.2 (เต็ม 25 คะแนน)	9
คะแนนรวมข้อ 3 (เต็ม 40 คะแนน)	17

ผลการประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของวัดบึงปลาอุบเมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ด้านของการประเมินแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในทุกดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่าวัดบึงปลาอุบได้คะแนนรวมทั้งสิ้น 53 คะแนน ซึ่งมีมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับ ปานกลาง

แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

โดย

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ร่วมกับ

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว : วัดกลางมิ่งเมือง

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม : เจริญวัฒนธรรม

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ/ผู้ดูแล : เจ้าอาวาสวัดกลางมิ่งเมือง

ที่อยู่ : อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้ประเมิน : เจ้าอาวาสวัดกลางมิ่งเมือง

ร่วมด้วย นางสาวสาธิตา แสนคำ

ประเมินเมื่อ : 18 กุมภาพันธ์ 2555

ผลการให้คะแนน

องค์ประกอบ	คะแนนเต็ม	ผลการให้คะแนน
1.ศักยภาพในการดึงดูดด้านการท่องเที่ยว	50	30
2.ศักยภาพในการรับรองด้านการท่องเที่ยว	10	3
3.การบริหารจัดการ	40	17.50
รวมทั้งสิ้น	100	50.50

ระดับมาตรฐาน

- ดีเยี่ยม (81 คะแนนขึ้นไป)
- ดีมาก (71-80 คะแนน)
- ดี (61-70 คะแนน)
- ปานกลาง (51-60 คะแนน)
- ต่ำ (50 คะแนน หรือน้อยกว่านั้น)

ชื่อ : _____

ชื่อ : _____

4.1.1 ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้
หมายเหตุ พิจารณาจากเอกลักษณ์เฉพาะคนด้านวัฒนธรรมความแตกต่างจากวิถีชีวิตชุมชนอื่น และคุณค่าที่ควรอนุรักษ์และสืบสานต่อไป เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย วิถีชีวิต การแต่งกาย ลักษณะของกิจกรรม ประเพณี ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เครื่องมือใช้สอยในชีวิตประจำวัน ลักษณะสิ่งประดิษฐ์ ระเบียบแบบแผนในการดำรงชีวิตร่วมกัน ฯลฯ

ดัชนี	คะแนน
• มีเอกลักษณ์ระดับท้องถิ่น สามารถพบได้ทั่วไป	1
• มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด	2
• มีเอกลักษณ์ระดับภาค	3
• มีเอกลักษณ์ระดับระดับชาติ	4
• มีเอกลักษณ์ระดับโลก สามารถพบเห็นได้เพียงแห่งเดียว	5
คะแนนที่ได้	2

วิเคราะห์ ความเป็นเอกลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา และองค์ความรู้อยู่ในระดับจังหวัดเนื่องจากวัดกลางมิ่งเมืองเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก นอกจากผู้ที่อาศัยในจังหวัดเป็นส่วนมาก

4.1.2 ความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณี	
หมายเหตุ พิจารณาจากจำนวนกิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละปีซึ่งแสดงถึงการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีให้คงอยู่	
ดัชนี	คะแนน
• กิจกรรมที่จัดขึ้นเริ่มจัดได้เพียง 1-2 ครั้ง	1
• มีการจัดกิจกรรม 2-3 ปี ต่อครั้ง และเริ่มจัดกิจกรรมมาไม่เกิน 10 ปี	2
• มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้ง ต่อปี แต่เริ่มจะไม่เกิน 10 ปี	3
• มีการจัดกิจกรรม 1 ครั้ง ต่อปี และจัดต่อเนื่องทุกปี โดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี	4
• มีการจัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้ง ต่อปี และจัดต่อเนื่องทุกปี โดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี	5
คะแนนที่ได้	4
วิเคราะห์ วัดกลางมิ่งเมืองเป็นวัดที่เก่าแก่ของจังหวัดร้อยเอ็ดมีความต่อเนื่องของการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีและมีการจัดกิจกรรม 1 ครั้ง ต่อปี และจัดต่อเนื่องทุกปี โดยจัดมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี	
4.1.3 ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม	
หมายเหตุ ความงดงามทางศิลปวัฒนธรรม การสร้างความประทับใจ ให้แก่ผู้พบเห็นพิจารณาปัจจัยต่างๆที่ประกอบกันขึ้นเป็นวิถีชีวิตหรือวัฒนธรรมนั้นๆ อาทิ การแต่งกายรูปแบบกิจกรรม อาหาร การกิน เครื่องมือใช้สอยในชีวิตประจำวัน ฯลฯ	
ดัชนี	คะแนน
• มีความงดงาม ประทับใจ น้อยที่สุด	1
• มีความงดงาม ประทับใจ น้อย	2
• มีความงดงาม ประทับใจ ปานกลาง	3
• มีความงดงาม ประทับใจ มาก	4

• มีความงงงาม ประทับใจ มากที่สุด	5
คะแนนที่ได้	3
วิเคราะห์ ความงงงามทางศิลปวัฒนธรรม บริเวณผนังรอบอุโบสถมีลวดลายภาพวาดแสดงถึงพุทธประวัติ สวยงาม และมีค่าทางศิลปะ พบว่า มีความประทับใจ อยู่ในระดับปานกลาง	
4.1.4 ความสามารถในการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง หมายเหตุ พิจารณาจากความยาวนานของการสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้มาตั้งแต่อดีตและยังคงอยู่ปัจจุบัน โดยจะเห็นได้จากวิถีชีวิต การแต่งกาย เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาไปบ้าง แต่ยังมีบางกลุ่มในชุมชนที่ยังคงสืบทอดภูมิปัญญาเหล่านั้นอยู่ อย่างเห็นได้ชัด	
ดัชนี	คะแนน
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่	1
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยรัตนโกสินทร์	2
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยอยุธยา	3
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยสุโขทัย	4
• เป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยประวัติศาสตร์	5
คะแนนที่ได้	3
วิเคราะห์ การสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ของวัดกลางมิ่งเมือง พบว่าเป็นภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นสมัยอยุธยา ซึ่งวัดได้ ตั้งอยู่บนเนินใจกลางเมืองเป็นวัดเก่าแก่สันนิษฐาน ว่าสร้างก่อนตั้งเมืองร้อยเอ็ดส่วนอุโบสถสร้างในสมัยอยุธยา ตอนปลายในอดีตเคยใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีถือน้ำ พิพัฒน์สัตยา	

4.1.5 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบค้นได้	
หมายเหตุ พิจารณาจากยุคสมัยที่ภูมิปัญญาและองค์ความรู้เกิดขึ้นและการมีประวัติศาสตร์สืบเนื่องยาวนานมาเป็นวัฒนธรรม ประเพณีจนถึงปัจจุบัน โดยมีหลักฐานที่สามารถสืบค้นได้	
ดัชนี	คะแนน
● เกิดขึ้นปลายสมัยรัตนโกสินทร์	1
● เกิดขึ้นสมัยต้นรัตนโกสินทร์	2
● เกิดขึ้นสมัยอยุธยา	3
● เกิดขึ้นสมัยสุโขทัย	4
● เกิดขึ้นก่อนสมัยสุโขทัย	5
คะแนนที่ได้	3
วิเคราะห์ วัดกลางมิ่งเมือง เป็นวัดเก่าแก่สันนิษฐานว่าสร้างก่อนตั้งเมืองร้อยเอ็ดส่วนอุโบสถสร้างในสมัยอยุธยา ตอนปลายในอดีตเคยใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีถือน้ำ พิพัฒน์สัตยา...	
4.1.6 ความสัมพันธ์ท้องถิ่น	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์กับชุมชนท้องถิ่น เช่น ประเพณี ความเชื่อ ตำนาน นิทานพื้นบ้าน นิทานปรัมปรา	
ดัชนี	คะแนน
● มีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อยมาก โดยชุมชนไม่ค่อยให้ความสนใจ	1
● มีความสัมพันธ์กับชุมชนน้อย มีบางส่วนให้ความสนใจ	2
● มีความสัมพันธ์กับชุมชนปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีต่างๆเป็นประจำทุกปี	3
● มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูง โดยมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้าร่วมงานด้วย	4

<ul style="list-style-type: none"> มีความสัมพันธ์กับชุมชนสูงมาก โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการเป็นประจำทุกปี และมีชื่อเสียงในระดับชาติ 	5
คะแนนที่ได้	3
วิเคราะห์ วัดกลางมิ่งเมือง มีความสัมพันธ์กับชุมชนปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีต่างๆเป็นประจำทุกปี	
4.1.7 ความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ หมายเหตุ ชุมชนท้องถิ่นมีความสนใจในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีของตน รวมถึงการมีหน่วยงานและองค์กรจากภายนอกให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม	
ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมขนาดเล็ก 1 กลุ่ม โดยชุมชนแต่งงานในการดำเนินงานยังไม่ชัด 	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม โดยชุมชน และมีการดำเนินงานชัดเจน 	2
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่ม โดยชุมชน และมีการดำเนินงานชัดเจน 	3
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่ม โดยชุมชนและมีการดำเนินงานชัดเจนและมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม 	4
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่ม โดยชุมชนมีการดำเนินงานชัดเจนและมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่มและและมีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนด้านงบประมาณบุคลากร และนโยบาย 	5
คะแนนที่ได้	1
วิเคราะห์ ชุมชนท้องถิ่นมีความสนใจในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีพบว่ามี การจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมขนาดเล็ก 1 กลุ่ม โดยชุมชนแต่งงานในการดำเนินงานยังไม่ชัด	
คะแนนรวม ข้อ 1.1 (เต็ม 35 คะแนน)	19
1.2.3 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว หมายเหตุ พิจารณาจากความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความยากลำบากของเส้นทางเข้าถึง ความลาดชัน ความคดเคี้ยวของถนน และความปลอดภัย	

ดัชนี	คะแนน
• มีทางเข้าถึงได้แต่ไม่สะดวก	1
• มีทางเข้าถึงได้สะดวก รถเดินได้ 2 ทาง แต่สามารถใช้ความเร็วได้ต่ำกว่า 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง	2
• มีทางเข้าถึงได้สะดวก รถเดินได้ 2 ทาง และสามารถใช้ความเร็วเกิน 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง	3
• มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถยนต์นั่ง	4
• มีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถขนาดใหญ่ ได้แก่ รถโดยสารหรือรถทัศนจร	5
คะแนนที่ได้	4
<p>วิเคราะห์ วัดกลางมิ่งเมือง ได้สร้างบนเนินกลางเมืองร้อยเอ็ดความสะดวกในการเข้าถึงบริเวณวัดมีทางเข้าถึงได้สะดวกด้วยรถยนต์นั่ง</p>	
<p>1.2.2 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว</p> <p>หมายเหตุ พิจารณาจากโอกาสที่จะเกิดอันตรายจากปัจจัยในตัวแหล่งท่องเที่ยวเอง หรือจากปัจจัยภายนอก โดยวัดจากสถิติการเกิดอันตราย เช่น น้ำป่า คินอลัม หน้าผาสูงชัน กระแสน้ำรุนแรง สัตว์ดุร้าย มลาริษ ภัยจากโจรสลัด ไรกระบาดอื่นๆ เป็นต้น</p>	
ดัชนี	คะแนน
• มีเหตุอันตรายบ่อยตลอดปี	0
• มีเหตุอันตรายทุกปี แต่เกิดขึ้นในบางฤดูกาลหรือเพียงบางช่วงของปี	1
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้งต่อปี	2
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 3 ปี	3
• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 5 ปี	4

• มีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 10 ปีหรือนานกว่า	5
คะแนนที่ได้	5
วิเคราะห์ สถิติการเกิดอันตรายมีเหตุอันตราย 1-2 ครั้ง ในรอบ 10 ปีหรือนานกว่า เนื่องจากวัดกลาง มิ่งเมือง อยู่บนเนินและกลางเมืองร้อยเอ็ด	
1.2.3 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	
หมายเหตุ พิจารณาจากจำนวนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถจัดได้ภายใน แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งการ ที่มีกิจกรรมหลากหลายจะทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมที่ตนพอใจได้มากขึ้นทั้งนี้ กิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว	
ดัชนี	คะแนน
• ไม่มีกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม	1
• นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการ ท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งวัฒนธรรม 1-2 ประเภท	2
• นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการ ท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งภายในแหล่งวัฒนธรรม 1-2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น	3
• นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการ ท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งวัฒนธรรมมากกว่า 2 ประเภท	4
• นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการ ท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งวัฒนธรรม มากกว่า 2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น	5
คะแนนที่ได้	2
วิเคราะห์ จากการเที่ยวชมแหล่งวัฒนธรรม ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวชนิดอื่นภายในแหล่งวัฒนธรรม 1-2 ประเภท คือ การเดินชมสภาพาศิตรกรรมเกี่ยวกับพุทธประวัติ	
คะแนนรวมข้อ 1.2 (เต็ม 15 คะแนน)	11
คะแนนรวมข้อ 1 (เต็ม 50 คะแนน)	30

วัตถุประสงค์	
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ได้แก่ น้ำ ไฟ ถนน ที่พัก ฯลฯ เพื่อการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และข้อจำกัดในการพัฒนาต่อไปในอนาคต</p>	
ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> • ยังไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน และมีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	1
<ul style="list-style-type: none"> • มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้เป็นช่วงเวลา และมีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	2
<ul style="list-style-type: none"> • มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ปานกลาง แต่มีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	3
<ul style="list-style-type: none"> • มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้ดีแต่มีข้อจำกัดบางประการในการพัฒนาต่อไปในอนาคต 	4
<ul style="list-style-type: none"> • แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้อย่างสะดวกสบาย และยังสามารถพัฒนาต่อไปได้อีก 	5
คะแนนที่ได้	2
<p>วิเคราะห์ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในปัจจุบันได้เป็นช่วงเวลา และมีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาต่อไปในอนาคต</p>	
<p>หมายเหตุ พิจารณาจากการมีกลุ่มองค์กรทั้งภายในและภายนอกในระดับต่างๆ ให้การสนับสนุน ด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ กลุ่มองค์กรท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน</p>	

ดัชนี	คะแนน
● มีการจัดตั้งกลุ่ม โดยชุมชนเพื่อกำหนดนโยบาย วางแผน ทางการจัดการท่องเที่ยวแต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลชัดเจน	1
● มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2
● มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่นและภาคเอกชนให้การ สนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และ บุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3
● มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	4
● มีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่นร่วมกัน ให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย และบุคลากร สำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	5
คะแนนที่ได้	1
วิเคราะห์ มีการจัดตั้งกลุ่ม โดยชุมชนเพื่อกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดการท่องเที่ยวแต่ยังไม่ สัมฤทธิ์ผลชัดเจน	
คะแนนรวมข้อ 2 (เต็ม 10 คะแนน)	3

วิ
ภ
3.
ท
พ

ดัชนี	คะแนน
● มีการดูแลรักษาบ่อยมาก	1
● มีการดูแลรักษาบ่อย	2

วิ
พ
แต่
กา

• มีการดูแลรักษาปานกลาง	3
• มีการดูแลรักษาดี	4
• มีการดูแลรักษาดีมาก	5
คะแนนที่ได้	4

วิเคราะห์ จากการดูแลรักษาและปรับปรุงสภาพแวดล้อม และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ภายในวัดกลางมิ่งเมือง พบว่า มีการรักษาดูแลดี

3.1.2 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์พื้นที่

หมายเหตุ พิจารณาจากดัชนี 3 ด้าน ดังนี้

ก. การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวนพื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักผ่อน

ข. การกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมช่วงเวลาของแต่ละวัน/หรือฤดูกาล

ค. การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ

ดัชนี	คะแนน
• ไม่มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค	0
• มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค น้อยมากและไม่เป็นระบบ	1
• มีการจัดการในข้อ ก ข และ ค โดยมีระเบียบการปฏิบัติเป็นหลักฐานอยู่บ้างแต่การปฏิบัติมีข้อบกพร่อง	2
• มีการจัดการที่เป็นระบบหรือได้มาตรฐาน 1 ข้อ	3
• มีการจัดการที่เป็นระบบหรือได้มาตรฐาน 2 ข้อ	4
• มีการจัดการที่เป็นระบบหรือได้มาตรฐาน 3 ข้อ	5
คะแนนที่ได้	2

วิเคราะห์ การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวนพื้นที่นันทนาการและพื้นที่พักผ่อน การกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมช่วงเวลาของแต่ละวันหรือฤดูกาล และการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ การจัดการในข้อ ก ข และ ค โดยมีระเบียบการปฏิบัติเป็นหลักฐานอยู่บ้างแต่การปฏิบัติมีข้อบกพร่อง

3.1.3 การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว หมายเหตุ พิจารณาแผนการดำเนินงานติดตามและประเมินผลกระทบการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว มีการติดตามและวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวรวมถึงการดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและความคืบหน้าของการดำเนินงาน	
ดัชนี	คะแนน
<ul style="list-style-type: none"> ไม่มีแผนการดำเนินงาน 	0
<ul style="list-style-type: none"> มีแผนการดำเนินงาน แต่ไม่มีการติดตามวิเคราะห์ผล 	1
<ul style="list-style-type: none"> มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน แต่ไม่มีการดำเนินการอื่นๆ 	2
<ul style="list-style-type: none"> มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ประเมินผล 	3
<ul style="list-style-type: none"> มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน มีการวิเคราะห์ประเมินผล และมีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว 	4
<ul style="list-style-type: none"> มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน มีการประเมินผล มีการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิด และมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกปี 	5
คะแนนที่ได้	2
วิเคราะห์ การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว พบว่า มีแผนการดำเนินงาน และมีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงตามแผนการดำเนินงาน แต่ไม่มีการดำเนินการอื่นๆ	
คะแนนรวมข้อ 3.1 (เต็ม 15 คะแนน)	8
3.2.1 การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคแก่นักท่องเที่ยว หมายเหตุ พิจารณาจากการดำเนินงานการให้บริการขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการที่เหมาะสมให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการที่คุ้มค่ากับการมาท่องเที่ยว หาก ไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน	

ดัชนี	คะแนน		
• มีจำนวนบุคลากรด้านบริการเพียงพอการให้บริการนักท่องเที่ยว	0	0.5	1
• มีระบบเตือนภัย และระบบรักษาความปลอดภัยแกชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	0	0.5	1
• มีการจัดการสิ่งก่อสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกับสภาพพื้นที่	0	0.5	1
• มีการจัดการด้านอาหารและโภชนาการที่เพียงพอและถูกสุขลักษณะ	0	0.5	1
• มีการจัดการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น มีการออกแบบและใช้วัสดุก่อสร้างที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม ประหยัดพลังงาน และมีระบบกำจัดของเสียที่ได้มาตรฐาน	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	2.5		

วิเคราะห์ วัดกลางมิ่งเมือง ไม่มีการจัดการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว

3.2.2 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

หมายเหตุ การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวรวมทั้งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย หากไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่ประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน

ดัชนี	คะแนน		
• กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่สงวนและพื้นที่อนุรักษ์ของแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์	0	0.5	1
• กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ	0	0.5	1
• มีการศึกษา วิจัยสภาพแวดล้อมของพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งวัฒนธรรม	0	0.5	1

<ul style="list-style-type: none"> มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ส่งผลให้แหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกิดความเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดปริมาณขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ 	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	2.5		
วิเคราะห์ การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ผลกระทบบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อม ของวัด รวมทั้งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย			
3.2.3 การจัดการด้านการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก หมายเหตุ พิจารณาจากกิจกรรมและดำเนินงานต่างๆ ที่ให้ความรู้และเผยแพร่ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว พนักงานนำเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนที่อยู่โดยรอบ หากไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่ ประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติครบให้ 1 คะแนน			
ดัชนี	คะแนน		
<ul style="list-style-type: none"> มีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีบุคลากรที่มีความรู้เรื่องวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ให้การบริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว และชุมชนโดยรอบ 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดเส้นทางศึกษาแหล่งวัฒนธรรมและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์เป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม 	0	0.5	1
<ul style="list-style-type: none"> มีสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ นิทรรศการ และภาษาที่ใช้ในสื่อมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	1.5		

<p>วิเคราะห์ การจัดการด้านความรู้และสร้างจิตสำนึก พบว่าด้านที่ควรปรับปรุง ควรมีศูนย์บริการหรือมีการกำหนดพื้นที่เป็นศูนย์บริการอย่างชัดเจนและมีเจ้าหน้าที่อยู่ประจำ และจัดทำสื่อหลากหลายประเภทในการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ ไปสเตอร์ นิทรรศการ และภาษาที่ใช้ในสื่อมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ</p>		
<p>3.2.4 ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว หมายเหตุ พิจารณาจากการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบต่างๆ</p>		
ดัชนี	คะแนน	
<ul style="list-style-type: none"> ● ชุมชนท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการต่างๆ 	1	
<ul style="list-style-type: none"> ● ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน 	2	
<ul style="list-style-type: none"> ● ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 	3	
<ul style="list-style-type: none"> ● ชุมชนท้องถิ่นส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผนหรือบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 	4	
<ul style="list-style-type: none"> ● มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่างๆที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทหลักต่อการจัดการการท่องเที่ยว 	5	
คะแนนที่ได้		
<p>วิเคราะห์ ชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการจัดแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน</p>		
<p>3.2.5 ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยว หมายเหตุ พิจารณาจากที่ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์และรายได้จากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม หากไม่มีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ให้ 0 คะแนน หากมีแต่ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่มีประสิทธิภาพให้ 0.5 คะแนน และหากมีคุณสมบัติตรงให้ 1 คะแนน</p>		
ดัชนี	คะแนน	
<ul style="list-style-type: none"> ● ชุมชนมีรายได้หรือเงินเดือนจากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 	0	0.5 1

• ชุมชนมีรายได้จากการนำเที่ยวและให้บริการในกิจกรรมการท่องเที่ยว	0	0.5	1
• ชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง	0	0.5	1
• ชุมชนมีรายได้จากการให้บริการด้านที่พัก เช่น การจัดโฮมสเตย์	0	0.5	1
• ชุมชนมีรายได้จากการแสดงศิลปะพื้นเมือง	0	0.5	1
คะแนนที่ได้	1		
วิเคราะห์ ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์และรายได้จากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม พบว่า ชุมชนมีรายได้จากการขายอาหารและสินค้าพื้นเมือง			
คะแนนรวมข้อ 3.2 (เต็ม 25 คะแนน)	9.5		
คะแนนรวมข้อ 3 (เต็ม 40 คะแนน)	17.5		

ผลการประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของวัดกลางมิ่งเมืองเมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบหลักทั้ง 3 ด้านของการประเมินแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในทุกดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่าวัดกลางมิ่งเมือง ได้คะแนนรวมทั้งสิ้น 50.5 คะแนน ซึ่งมีมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับต่ำ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวสาธิตา แสนคำ
รหัสนักศึกษา	535210019-2
สาขา	การจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วัน เดือน ปี เกิด	18 เมษายน 2527
ที่อยู่ปัจจุบัน	119 หมู่ที่ 2 ตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
โทรศัพท์	086-232-3007
ระดับการศึกษา	- ระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม - ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด - กำลังศึกษา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยว แผน (ก) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ประวัติการทำงาน	- ตำแหน่งครูผู้สอน สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม วิทยาลัยบริหารภาคเทคโนโลยี ร้อยเอ็ด - ปัจจุบันทำงานตำแหน่งตรวจสอบสินเชื่อและเครดิต ธนาคารเกียรตินาคิน สาขาร้อยเอ็ด